

**P L A N O W A N I E
P R Z E S T R Z E N N E
I O B S Ł U G A N I E R U C H O M O Ś C I**
10 – 698 Olsztyn, ul. Srebrna 8/42
tel. 664 – 026 - 310
e-mail: biuro@esprit.net.pl
strona internetowa www.esprit.net.pl

Załącznik nr 1 do uchwały Nr LII/423/2018

Rady Miejskiej Ruciane – Nida

z dnia 28 lutego 2018 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA
(tekst jednolity)**

**CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY
RUCIANE-NIDA**

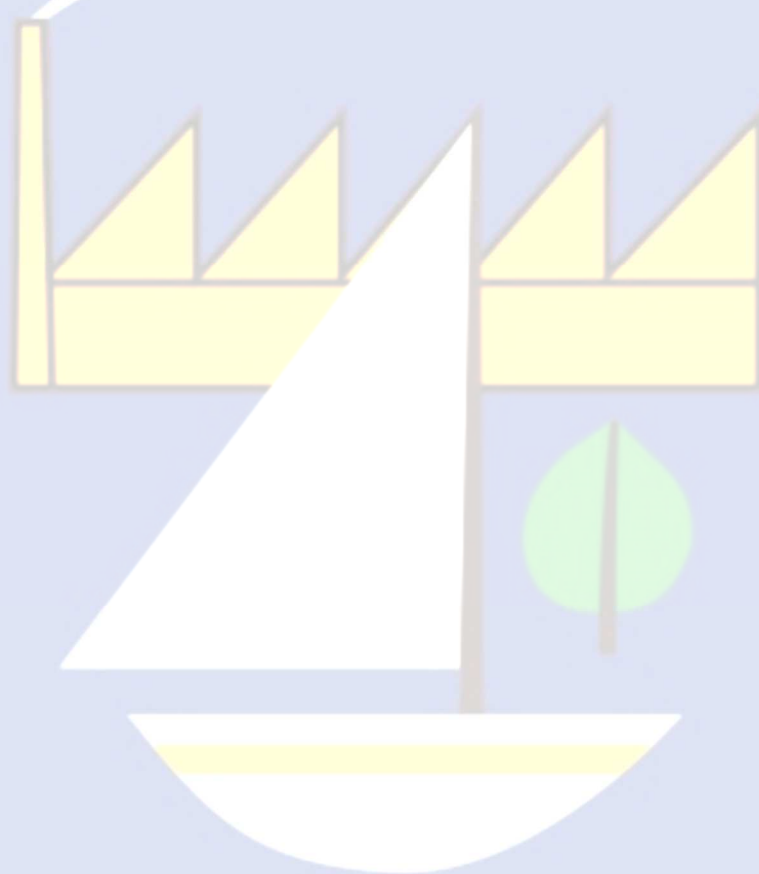
Ruciane – Nida, 2018 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY**

RUCIANE-NIDA

**CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY
RUCIANE-NIDA**

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA:

Zespół autorski:

mgr inż. Michał Romański

mgr inż. Grzegorz Prusik

mgr inż. Katarzyna Krukowska

PLANOWANIE PRZESTRZENNE I OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI

10 – 698 Olsztyn, ul. Srebrna 8/42

tel. 664 – 026 - 310

e-mail: biuro@esprit.net.pl

strona internetowa www.esprit.net.pl

Wcześniejsza uchwała w sprawie Studium:

**Uchwała Nr XXII/173/2016 z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia studium
uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane - Nida**

Zespół autorski:

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Michał Romański

mgr inż. Świętosław Dębicki

PRZEDSIĘBIORSTWO
GOSPODARKI GRUNTAMI "TOPOZ"
10 – 683 Olsztyn, ul. Augustowska 23a

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	6
1.1	INFORMACJE OGÓLNE.....	6
1.2	PODSTAWA OPRACOWANIA	6
1.3	PROBLEMATYKA STUDIUM	7
1.4	PODSTAWA PRAWNA.....	8
1.5	METODYKA OPRACOWANIA.....	8
1.6	RYS HISTORYCZNY	9
1.6.1	NAZWA GMINY	9
1.6.2	DZIEJE RUCIANEGO I NIDY	9
2.	UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE ROZWOJU MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA	11
2.1	STRUKTURA ADMINISTRACYJNA, STAN UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW.....	11
2.1.1	POŁOŻENIE MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA.....	11
2.1.2	STRUKTURA ADMINISTRACYJNA GMINY RUCIANE – NIDA.....	12
2.1.3	STAN UŻYTKOWANIA TERENÓW	12
2.1.4	STRUKTURA WŁASNOŚCI TERENÓW W GMINIE RUCIANE – NIDA	16
3.	ZASOBY I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE ROZWOJU	17
3.1	OPIS ZASOBÓW I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	17
3.1.1	KLIMAT	17
3.1.2	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	18
3.1.3	BUDOWA GEOLOGICZNA.....	20
3.1.4	UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI	23
3.1.5	GLEBY.....	23
3.1.6	KOPALINY.....	28
3.1.7	WODY PODZIEMNE.....	29
3.1.8	WODY POWIERZCHNIOWE	34
3.1.8.1	CHARAKTERYSTYKA WIĘKSZYCH JEZIOR GMINY RUCIANE – NIDA	35
3.1.8.2	RZEKI 38	
3.1.9	FAUNA I FLORA.....	40
3.1.9.1	FAUNA 40	
3.1.9.2	FLORA 44	
4.	FORMY OCHRONY PRZYRODY	47
4.1	OCHRONA OBSZAROWA	47
4.1.1	PARK KRAJOBRAZOWY	47
4.1.2	REZERWATY PRZYRODY	49
4.1.3	OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	51
4.1.4	OBSZARY NATURA 2000.....	52
4.1.5	LEŚNY KOMPLEKS PROMOCYJNY LASÓW MAZURSKIE.....	53
4.2	OCHRONA INDYWIDUALNA.....	54
4.2.1	POMNIKI PRZYRODY.....	54
4.2.2	UŻYTKI EKOLOGICZNE	57
4.2.3	OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN I ZWIERZĄT	57
4.3	PODSUMOWANIE	58
5.	UWARUNKOWANIA KULTUROWE.....	59
5.1	HISTORYCZNY ROZWÓJ OSADNICTWA	60

5.2	OBIEKTY OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY ZABYTEKÓW	64
5.2.1	OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W REJESTRZE ZABYTEKÓW	64
5.2.2	OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW	66
5.2.3	OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW	66
5.2.4	CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH W GMINIE.....	67
5.2.5	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	74
5.3	REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM, GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	74
6.	UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	75
6.1	LUDNOŚĆ I DEMOGRAFIA (W TYM PROGNOZA DEMOGRAFICZNA).....	75
6.1.1	PIRAMIDA DEMOGRAFICZNA	76
6.1.2	LUDNOŚĆ GMINY RUCIANE – NIDA WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU	77
6.1.3	PRZYROST NATURALNY	78
6.1.4	MIGRACJE.....	78
6.1.5	PROGNOZA DEMOGRAFICZNA LICZBY LUDNOŚCI.....	80
6.1.6	OCHRONA ZDROWIA.....	81
6.1.7	POMOC SPOŁECZNA.....	82
6.1.8	OŚWIATA	85
6.2	KULTURA.....	88
6.3	MIESZKALNICTWO	91
6.4	ZAOPATRZENIE W MEDIA	96
6.5	BEZPIECZEŃSTWO.....	97
6.6	SPORT	101
7.	UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE.....	103
7.1	RYNEK PRACY I ZATRUDNIENIE	103
7.2	TURYSTYKA.....	106
7.3	ROLNICTWO	116
7.4	LEŚNICTWO I PRODUKCJA DRZEWNIA.....	118
7.5	FINANSE GMINY I GŁÓWNE INWESTYCJE.....	118
8.	KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, GOSPODARKA KOMUNALNA	120
8.1	UKŁAD DROGOWY	120
8.2	KOLEJ.....	122
8.3	ZAOPATRZENIE W WODĘ.....	123
8.4	GOSPODARKA ŚCIEKOWA	124
8.5	GOSPODARKA ODPADAMI	125
8.6	ELEKTROENERGETYKA	126
8.7	GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO.....	127
8.8	TELEKOMUNIKACJA	127
9.	WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 128	
10.	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH ORAZ OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	128
11.	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	128
12.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	130
13.	BILANS TERENÓW	130
14.	WYKAZ MATERIAŁÓW STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ OPRACOWANIA STUDIUM	136
14.1	LITERATURA.....	136

1. WPROWADZENIE

1.1 INFORMACJE OGÓLNE

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zwane w dalszej części „studium” jest podstawowym instrumentem Rady Miasta i Gminy do prowadzenia polityki przestrzennej.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego. Jednakże jego ustalenia są wiążące dla organów Miasta i Gminy. Studium kształtuje politykę Miasta i Gminy i nie ma określonego ustawowo horyzontu czasowego ważności.

Celem Studium jest określenie polityki przestrzennej Miasta i Gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego i rozmieszczenia inwestycji celu publicznego. Przy formowaniu ustaleń studium wzięto pod uwagę w szczególności rozwój zrównoważony miasta i gminy (ekorozwój), oraz uwarunkowania wynikające z potrzeb ochrony środowiska i dóbr kultury.

1.2 PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawą opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane – Nida, jest Uchwała Nr XXVI/158/2016 z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie: przystąpienia do zmiany części studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane - Nida.

Konieczność zmiany „studium” wynika z określenia aktualnych potrzeb rozwoju przestrzennego miasta i gminy Ruciane – Nida przy uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych i gospodarczych. Zmiana dotychczas obowiązującego „studium” polega szczególnie na określeniu kierunków przestrzennego rozwoju jednostek osadniczych gminy, legislacyjnemu zaktualizowaniu poszczególnych elementów zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony środowiska naturalnego, ochrony dóbr kultury, rozwoju infrastruktury, rolnictwa, turystyki, rekreacji i sportu oraz pozostałych dziedzin życia społecznego i gospodarczego.

Studium w postaci tekstowej i graficznej składa się z dwu następujących części:

- I część – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zatytułowana „Uwarunkowania Rozwoju Miasta i Gminy Ruciane – Nida”
- II część – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zatytułowana „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ruciane – Nida”

1.3 PROBLEMATYKA STUDIUM

W części pierwszej przeprowadzono analizę stanu istniejącego, potrzeb i uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych rozwoju miasta i gminy, sformułowano diagnozę prospektywną i wyspecyfikowano problemy do rozwiązania. W tej fazie uwzględniono także wnioski z wykorzystania dotychczas obowiązującego „studium”.

W części drugiej zostały określone zasadnicze kierunki rozwoju przestrzennego miasta i gminy. Na tle uwarunkowań zawartych w „studium” została uwzględniona problematyka, a w szczególności zagadnienia dotyczące :

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, powiązań zewnętrznych, stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- występowania obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych w tym objętych ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego, występowania udokumentowanych złóż kopalin, wielkości i jakości zasobów wodnych;
- zachowania wartości zasobów przyrodniczych i występowania zagrożeń środowiskowych;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia i gospodarki;
- funkcjonowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym prawa własności gruntów;
- występowania obszarów wyłączonych spod zabudowy na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę ze wskazaniem obszarów przewidzianych dla zorganizowanej działalności inwestycyjnej;
- występowania obszarów, dla których należy sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji planistycznej w gminie;
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej i gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

1.4 PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną opracowania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego stanowią:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 778, z późn. zm.) o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym.
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z dnia 26 maja 2004 r.) w sprawie projektu Studium i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.
- Uchwała Nr XXVI/158/2016 z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie: przystąpienia do zmiany części studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane - Nida Uchwała Nr XXVI/158/2016 z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie: przystąpienia do zmiany części studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane – Nida.

1.5 METODYKA OPRACOWANIA

„Studium” zgodnie z przepisami z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego jest sporządzane w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Studium musi uwzględniać zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Natomiast jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Studium zostało sporządzone zgodnie z przepisami odrębnymi dla obszaru w granicach administracyjnych gminy Ruciane – Nida.

Przy opracowaniu „studium” uwzględniono przepisy ustawy zasadniczej (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z poz. zm) oraz innych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U z 2017 r., poz. 1073);
- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 519);
- Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 909, z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm.);
- Ustawy o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1440, z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1332);
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2004 r. Nr 118 poz. 1233)

1.6 RYS HISTORYCZNY

1.6.1 NAZWA GMINY

Nazwa gminy pochodzi od nazw dwóch miejscowości: Ruciane i Nida. Pierwszy człon: „Ruciane” „wywodzi się według językoznawców od rudy darniowej ” [ŚLIWIŃSKI 1993, s 105], która obficie występuje w Puszczy Piskiej. W okolicach Rucianego już w XIV wieku licznie występowały smolarnie, a także wypalanie węgla drzewnego, w których zajmowano się przetapianiem rudy darniowej. Drugi część nazwy Nida „wywodzi się od rzeki Nidki, która wpływa z Jeziora Nidzkiego i wpływa do jeziora Wygryńskiego”. [ŚLIWIŃSKI 1993, s 104]

1.6.2 DZIEJE RUCIANEGO I NIDY

„Miejscowość Ruciane istniała już jako osada, zapewne szkatułkowa, i gajówka w XVIII stuleciu. W pierwszej połowie XIX wieku znajdowała się leśniczówka i niewielka osada leśna, należąc do majątku leśnego Guzianka.”[ŚLIWIŃSKI 1993, s. 107] Od końca lat sześćdziesiątych XIX wieku zaczęła rozwijać się komunikacja, zbudowano drogę Ruciane – Pisz oraz linię kolejową Olsztyn – Ełk ze stacją w Rucianem. Po uruchomieniu szlaku wodnego Giżycko – Mikołajki, a także Ruciane – Pisz, miejscowość Ruciane szybko przekształciła się z leśniczówki w ośrodek turystyczny. Do 1898 roku Ruciane był jedynie kolonią Guzianka, jednak od roku 1899 stało się osobną gminą – Rudczany.

Osadą szkatułkową była także Nida, zaznaczana na mapach na miejscu dawnej osady rybackiej z 1595 roku. Mieszkańcy Nidy zajmowali się „głównie rybołówstwem oraz produkcją smoły i węgla drzewnego [ŚLIWIŃSKI 1993, s 104].

W okresie drugiej wojny światowej Nida i Ruciane były niedużymi miejscowościami w Prusach Wschodnich, Ruciane pod względem administracyjnym wchodziło w skład powiatu Mrągowskiego i było przede wszystkim ośrodkiem przemysłu drzewnego, a ponadto osadą turystyczną. Znajdowały się tutaj między innymi siedziba nadleśnictwa, poczta, stacja kolejowa. Nida natomiast znajdowała się na obszarze powiatu Piskiego i była małą wioską rybacką zamieszkałą głównie przez mazurów.

W połowie 1944 roku Ruciane wraz z Mikołajkami, Giżyckiem i Węgorzewem wchodziło w skład fortyfikacji niemieckich rejonu Wielkich Jezior Mazurskich, którymi to umocnieniami dowodził gen. Fryderyk Hossach dowódca 4 armii.

Po drugiej wojnie światowej Ruciane i Nida były niemal bezludne, działania wojenne zdziesiątkowały liczbę mieszkańców, według Śliwińskiego na tym terenie mieszkało zaledwie 12 osób.

W okresie 1945 – 1975 r. Ruciane i Nida należały do województwa olsztyńskiego, a później do suwalskiego jednak wciąż znajdowały się w różnych powiatach.

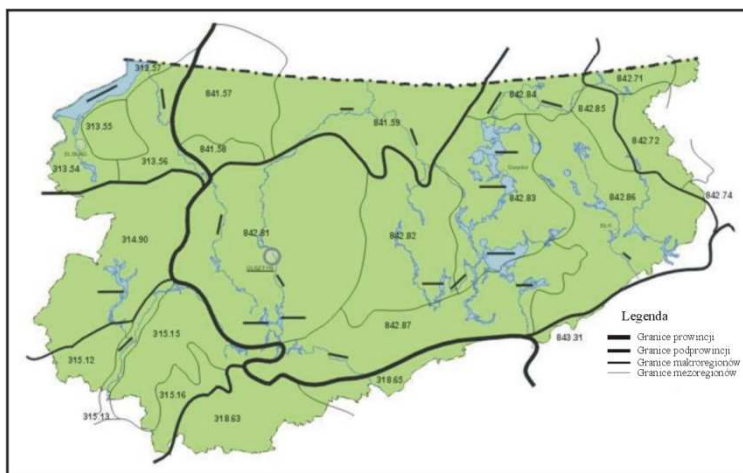
Nowy rozdział w historii obu miejscowości rozpoczął się wraz z dniem 1 stycznia 1966 roku, kiedy to po wieloletnich staraniach Ruciane i Nida uzyskały prawa miejskie i stanowiły jedno miasto na obszarze 2047 ha. 1 stycznia 1973 po wejściu w życie nowego podziału administracyjnego kraju w ramach powiatu Piskiego wydzielono gminę Ruciane – Nida, a w jej stolicy utworzono Urząd Miasta i Gminy Ruciane – Nida. Od 1999 roku gmina Ruciane – Nida wchodzi w skład powiatu Piskiego i województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Od czasu uzyskania praw miejskich do dziś Ruciane – Nida stanowi jeden z ważniejszych centrów turystycznych na Wielkich Jeziorach Mazurskich. Po wybudowaniu budynku przystani Żeglugi Mazurskiej, Ruciane stało się najbardziej na północ wysuniętym przystankiem na trasie rejsów „Białej floty”. Na obszarze gminy wypoczywało w okresie lipca i sierpnia 1979 roku 44 tysiące osób. W latach 70. rocznie w mieście i okolicach przewijało się 200 tysięcy osób.

2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE ROZWOJU MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA

2.1 STRUKTURA ADMINISTRACYJNA, STAN UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW.

2.1.1 POŁOŻENIE MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA

Rysunek 2 Podział administracyjny powiatu piskiego [WIKIPEDIA 2011]

Gmina Ruciane – Nida znajduje się w północno – wschodniej części Polski w Województwie Warmińsko – Mazurskiego w powiecie Piskim. Natomiast zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Kondrackiego położona jest na styku trzech mezoregionów: Krainy Wielkich Jezior Mazurskich,

Równiny Mazurskiej oraz Pojezierza Mrągowskiego. Mezoregiony te wchodzi w skład makroregionu Pojezierza Mazurskiego, podprowincji Pojezierzy Wschodniobałtyckich, prowincji Niżu Wschodniobałtycko – Białoruskiego, Megaregion Niżu Wschodnioeuropejskiego

Pod względem funkcjonalnym gmina Ruciane – Nida wchodzi w skład Zielonych Płuc Polski. Graniczy z następującymi gminami: od północy z Gminą Mikołajki, od wschodu i południa z Gminą Pisz, a od zachodu z Gminami Rozogi, Świętajno i Piecki. Zajmuje

powierzchnię 357,98 km², w jej skład wchodzi 5447 miejscowości, w tym jedno miasto będące siedzibą władz gminnych.

Gmina Ruciane – Nida położona jest na zbiegu szlaków komunikacyjnych :

- Droga krajowa nr 58 łącząca Olsztynek – Szczytno – Ruciane-Nida – Białystok.
- Droga wojewódzka nr 609 łącząca miejscowości Mikołajki i Ukta,
- Droga wojewódzka nr 610 łącząca drogi krajowe nr 58 i 59
- Linia kolejowa łącząca Olsztyn – Szczytno – Ełk.

Rysunek 2 Podział administracyjny powiatu piskiego [WIKIPEDIA 2011]

2.1.2 STRUKTURA ADMINISTRACYJNA GMINY RUCIANE – NIDA

Tabela 2.1

Liczba mieszkańców w gminie Ruciane – Nida według miejscowości

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
Ruciane – Nida	4723	Kończewo	5	Szeroki Bór	24
Bartlewo	6	Krzyże	83	Śwignajno Małe	150
Borek	0	Lipnik	0	Śwignajno Wielkie	30
Dybówek	0	Lisiczyn	2	Ukta	677
Galkowo	134	Ładne Pole	188	Warnowo	68
Gąsior	10	Majdan	27	Wejsuny	307
Głodowo	48	Maskulińskie	22	Wejsuny leśniczówka	10
Guzianka	0	Niedźwiedzi Róg	39	Wierzba	16
Iwanowo	5	Nowa Ukta	134	Wojnowo	301
Iznota	36	Oko	21	Wólka	96
Jeleń	0	Onufryjowo	105	Wygryny	312
Kadziłowo	5	Osiniak-Piotrowo	173	Wypad	3
Kamień	3	Piaski	20	Zameczek	26
Karwica	307	Pieczysko	8	Zamordeje	19
Karwica Mazurska	13	Popielno	193		
Kokoszka	23	Pranie	2		
Kończewo	86	Ruczaj	4		
RAZEM					8610

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Ruciane – Nida, stan na 31.12.2016 r.

W granicach administracyjnych Miasta Ruciane – Nida znajdują się również 4 miejscowości stanowiące jego części składowe, tj. Dybówek, Guzianka, Kowalik, Pólko.

2.1.3 STAN UŻYTKOWANIA TERENÓW

Z uwagi na położenie Gminy Ruciane – Nida w obrębie Puszczy Piskiej jej struktura użytkowania ziemi znacznie odbiega od przeciętnych dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego. Według danych Starostwa Powiatowego w Piszcu użytkowanie ziemi na tym obszarze w dniu 31 grudnia 2016 r. przedstawiało się następująco:

Tabela 2.2

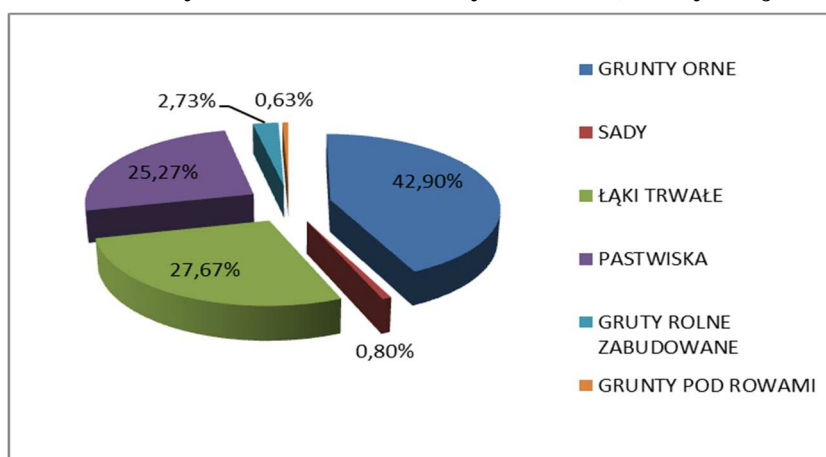
Struktura użytkowania ziemi - użytki rolne

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIASTO RUCIANE - NIDA		TERENY WIEJSKIE	
	POW. [ha]	UDZIAŁ [%]	POW. [ha]	UDZIAŁ [%]
GRUNTY ORNE	56	56,57	1713	42,90
SADY	1	1,01	32	0,80
ŁĄKI TRWAŁE	10	10,10	1105	27,67
PASTWISKA	26	26,26	1009	25,27
GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	2	2,02	109	2,73
GRUNTY POD ROWAMI	4	4,04	25	0,63
OGÓŁEM	100	100,00	3993	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

Wykres 2.1

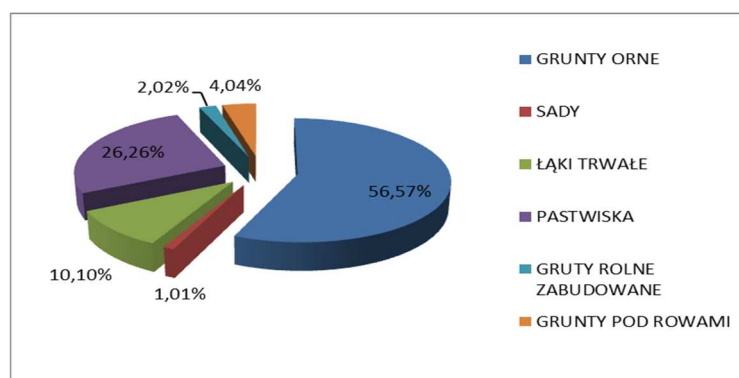
Struktura użytkowania ziemi – użytki rolne (tereny wiejskie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

Wykres 2.2

Struktura użytkowania ziemi – użytki rolne (teren miasta)

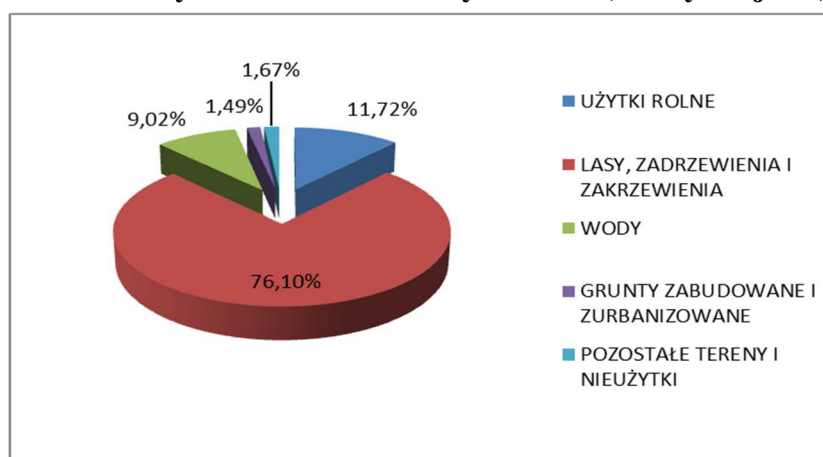

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

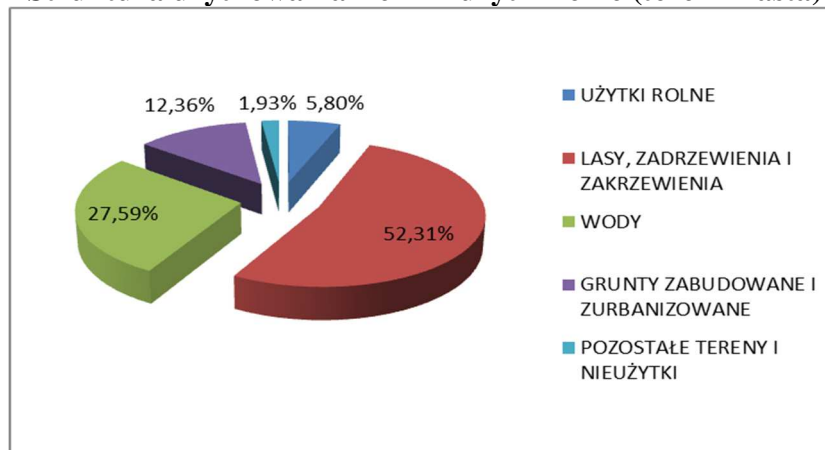
Tabela 2.3**Struktura użytkowania ziemi**

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIASTO RUCIANE - NIDA		TERENY WIEJSKIE	
	POW. [ha]	UDZIAŁ [%]	POW. [ha]	UDZIAŁ [%]
UŻYTKI ROLNE	99	5,80	3993	11,72
LASY, ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	893	52,31	25927	76,10
WODY	471	27,59	3074	9,02
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE	211	12,36	508	1,49
POZOSTAŁE TERENY I NIEUŻYTKI	33	1,93	569	1,67
OGÓŁEM	1707	100,00	34071	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

Wykres 2.3**Struktura użytkowania ziemi – użytki rolne (tereny wiejskie)**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

Wykres 2.4**Struktura użytkowania ziemi – użytki rolne (teren miasta)**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

Łącznie struktura użytkowania ziemi w całej jednostce administracyjnej przedstawiała się następująco:

Tabela 2.4

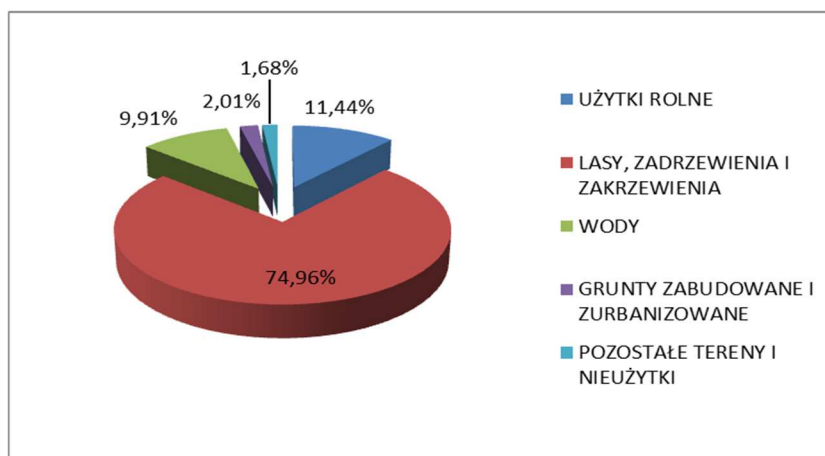
Struktura użytkowania ziemi w gminie Ruciane – Nida

WYSZCZEGÓLNIENIE	GMINA RUCIANE NIDA	
	POW. [ha]	UDZIAŁ [%]
UŻYTKI ROLNE	4092	11,44
LASY, ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	26820	74,96
WODY	3545	9,91
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE	719	2,01
POZOSTAŁE TERENY I NIEUŻYTKI	602	1,68
OGÓŁEM	35778	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

Wykres 2.5

Struktura użytkowania ziemi w gminie Ruciane - Nida

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2014 r.

Analizując powyższe dane dotyczące struktury użytkowania ziemi, zwraca się przede wszystkim uwagę na bardzo duży udział lasów i wód (głównie jezior) – zajmują one łącznie ok. 84,87% powierzchni gminy, tj. ok. 30,4 tys. ha. Kolejne miejsce w strukturze użytkowania terenów zajmują użytki rolne, których wielkość powierzchni wynosi ok. 4,1 tys. ha, stanowiąc ok. 11,5 % powierzchni Gminy. Pozostałe ok. 1,3 tys. ha powierzchni to przede wszystkim tereny zajęte pod komunikację i obszary zainwestowane tj. obszary zurbanizowane 719 ha oraz nieużytki.

2.1.4 STRUKTURA WŁASNOŚCI TERENÓW W GMINIE RUCIANE – NIDA

Struktura własności w gminie Ruciane – Nida (teren wiejski i teren miejski) przedstawia się następująco:

Struktura własności terenów wiejskich**Tabela 2.5**

LP.	WŁAŚCICIEL TERENU	POWIERZCHNIA TERENÓW W GMINIE [ha]	UDZIAŁ % W POWIERZCHNI GMINY
1.	Skarb Państwa (w tym pkt. 1a i 1b)	30059	88,77
1a	Skarb Państwa – grunty przekazane w trwały zarząd	1610	4,72
1b	Skarb Państwa – grunty przekazane w użytkowanie wieczyste	581	1,70
2	Gmina Ruciane – Nida (własność komunalna)	147	0,43
3	Gmina Ruciane – Nida (własność komunalna) – grunty przekazane w użytkowanie wieczyste	32	0,09
4	Własność osób fizycznych	2974	8,72
5	Spółdzielnie i kościoły	33	0,96
6	Pozostali	262	0,76
Ogółem		34091	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Piszcu według stanu na dzień 31.12.2016 r.

Tabela 2.6**Struktura własności terenów miejskich**

LP.	WŁAŚCICIEL TERENU	POWIERZCHNIA TERENÓW W GMINIE [ha]	UDZIAŁ % W POWIERZCHNI GMINY
1.	Skarb Państwa (w tym pkt. 1a i 1b)	1374	80,49
1a	Skarb Państwa – grunty przekazane w trwały zarząd	893	52,31
1b	Skarb Państwa – grunty przekazane w użytkowanie wieczyste	38	2,23
2	Gmina Ruciane – Nida (własność komunalna)	111	6,50
3	Gmina Ruciane – Nida (własność komunalna) – grunty przekazane w użytkowanie wieczyste	24	1,41
4	Własność osób fizycznych	102	5,98
6	Spółdzielnie i kościoły	11	0,64
7	Pozostali	46	2,69
Ogółem		1707	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Piszcu według stanu na dzień 31.12.2016 r.

3. ZASOBY I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE ROZWOJU

3.1 OPIS ZASOBÓW I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1.1 KLIMAT

Gmina Ruciane – Nida znajduje się w północnej części środkowomazurskiego regionu klimatycznego. Region ten charakteryzuje duża zmienność występowania różnych typów pogodowych. „Średnia roczna temperatura powietrza wynosi tu 6,60 C. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń ze średnią temperaturą –4,50 C. Średnia temperatura w miesiącach letnich waha się od 15,5 w czerwcu do 17,4 w lipcu i 16,30 C w sierpniu.” [PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA 2004, s. 13] Temperatury te są o ok. 1-2 stopnie niższe niż w Polsce Centralnej i o ok. 3-4 stopnie niższe niż w Polsce Zachodniej.

Na klimat regionu mają wpływ ścierające się dwie masy powietrza: wilgotne masy powietrza atlantyckiego i suche powietrze kontynentalne. W ostatnich latach można zaobserwować także wzrost ilości dni z napływem powietrza zwrotnikowego. W zależności od dominacji jednej z poszczególnych mas powietrza, występują na przemian: mroźne i słoneczne, bądź ciepłe i deszczowe zimy lub gorące i suche (np. 1992, 1994, 1999, 2004) lub chłodne i wilgotne lata (1991, 1993, 1997).

Duża ilość jezior i terenów podmokłych sprawiają, iż poszczególne pory roku przychodzą tu w nieco późniejszych terminach niż w pozostałych regionach kraju.

Wiosna zaczyna się tu o ok. 10-14 dni później (w połowie kwietnia) i jest stosunkowo chłodna. Jesień jest długa i ciepła, dzięki temperaturze zgromadzonej latem w wodach jezior i oddawanej otoczeniu jesienią. Wpływ jezior i zwartych, rozległych lasów można zauważyć także analizując wilgotność powietrza: najniższa wilgotność względna występuje w maju i w czerwcu (73 i 74%), a najwyższa w listopadzie i grudniu (89 i 90%).

Najwięcej dni słonecznych przypada na maj i czerwiec oraz wrzesień, najmniej na listopad i grudzień. W ciągu całego roku jest tu ok. 110 dni z pełnym i ok. 160 dni z częściowym zachmurzeniem. Długość okresu wegetacyjnego wynosi tu ok. 190-200 dni.

Średnia roczna suma opadów wynosi 450-500 mm, a ich maksimum przypada na czerwiec i lipiec (70 i 90 mm), a minimum na styczeń i marzec (30 i 40 mm).

Wiatry wieją najczęściej z kierunków północno- i południowo-zachodnich, ich średnia prędkość to ok. 5 m/sek., a ich największe nasilenie przypada na miesiące jesienne (listopad – grudzień) i wczesnowiosenne (marzec – kwiecień). Często w tych okresach zdarzają się anomalie pogodowe w postaci porywistych podmuchów wiatru, lekka bryza może w ciągu kilkunastu minut zmienić się w silny wiatr tworzący na Śniardwach fale o wysokości prawie dwóch metrów. Takie wiatry wielokroć powodowały straty w drzewostanach leśnych.

3.1.2 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Na terenie gminy brak jest większych zakładów przemysłowych, emitujących zanieczyszczenia gazowe czy też pyły. Do największych zakładów, wprowadzających zanieczyszczenia do powietrza można zaliczyć PHZ „ALEX” czy Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Rucianem-Nidzie. Największy udział w emisji ogólnej posiada niska emisja ze źródeł rozproszonych (paleniska domowe, kotłownie węglowe).

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłów, uległa w ostatnich latach obniżeniu o średnio 25%. Związane jest to przede wszystkim z ograniczeniem spalania paliw wysokoemisyjnych w kotłowniach lokalnych (zmiana paliwa) oraz łagodnego przebiegu ostatnich zim. Na ograniczenie emisji ma również wpływ ograniczenie działalności gospodarczej i emisji ze źródeł przemysłowych. [PROGNOZA ONŚ 2011]

~~Według WIOŚ w Olsztynie średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza dla terenu miasta Ruciane Nida określono na poziomie:~~

- ~~• pył zawieszony PM10 = 19,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$~~
- ~~• dwutlenek siarki = 2,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$~~
- ~~• dwutlenek azotu = 11,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$~~

~~Natomiast średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza dla terenu gminy Ruciane Nida nie obejmującej miasta określono na poziomie:~~

- ~~• pył zawieszony PM10 = 18,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$~~
- ~~• dwutlenek siarki = 1,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$~~
- ~~• dwutlenek azotu = 8,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$~~

Gmina Ruciane - Nida położona jest na terenie strefy warmińsko-mazurskiej, dla której dokonano rocznej oceny jakości powietrza w 2016 r. W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2016 r. wykonanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie określono strefy, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia): strefa warmińsko-mazurska - benzo(a)piren B(a)P (rok);

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO_2 , dwutlenku azotu NO_2 , tlenek węgla CO , benzen C_6H_6 , ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni, ozon- O_3 (poziom dopuszczalny) standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane.

3.1.3 BUDOWA GEOLOGICZNA

Gmina Ruciane-Nida położona jest na obszarze wyniesienia mazursko-suwańskiego w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, której podłoże krystaliczne występuje tu stosunkowo płytko, tworząc anteklizę mazursko-białoruską. W wykonanym w latach 1938 – 1939 otworze Wejsuny nawiercono strop utworów krystalicznych (sjenity) na głębokości ok. 1200 m p.p.t. Dalsze wiercenie do głębokości 1354 m pozwoliło na stwierdzenie występowania gabra.

Powyższe obserwacje stanowią podstawę do faktu, iż w obrębie utworów krystalicznych nastąpiła intruzja sjenitu kwarcowego wśród gabra piroksenowi-ambifolo-biotytowego. Skały magmowe intrudowały w kompleks gnejsowy.

Pokrywę osadową na obszarze gminy tworzą utwory mezozoiczne i kenozoiczne. Na profil mezozoiku składają się skały detrytyczne i węglanowe pochodzące z triasu i jury oraz wapienie, opoki i margle datowane na górną kredę. Miąższość utworów mezozoicznych szacuje się na 800 m.

Najstarszymi utworami kenozoicznymi na terenie gminy są osady trzeciorzędowe, z których stosunkowo dobrze rozpoznane są utwory począwszy od eocenu. Do utworów oligoceńskich zaliczają się mułki piaszczyste i piaski drobnoziarniste, powstałe w procesie sedymentacji limnicznej. Utwory mioceneskie, których występowanie stwierdzono w części północno-zachodniej gminy, zostały wykształcone jako mułki, piaski pyłowate i kwarcowe z wkładkami węgla brunatnego, a w części stropowej również jako ily. Pliocen, występujący lokalnie jedynie na północ od miasta Ruciane-Nida, reprezentowany jest przez ily zielonkawoszare i pstre oraz ily węgliste. Łączna grubość osadów trzeciorzędu wynosi ok. 180 m, z czego na paleogen przypada ok. 120 m, a na neogen zakres 40 – 60 m.

Rozmieszczenie osadów czwartorzędowych nawiązuje do morfologii powierzchni stropowej trzeciorzędu, która jest nierówna i miejscami zaburzona glacytektonicznie. Widoczne jest nachylenie w kierunku południowo-wschodnim. Dowodzą tego rzędne spągu osadów czwartorzędowych, które w części północno-wschodniej gminy oscylują w granicach 15 m n.p.m., w części południowo-wschodniej wynoszą ok. 40 m p.p.m. Ponadto zarysowuje się w niej szeroka bruzda w centralnej części gminy o głębokości ok. 50 m, przebiegająca w kierunku NE-SW. Pokrywa utworów plejstoceneskich ma grubość 120 – 188 m i jest rozpoznana w dobrym stopniu dzięki odsłonięciom na powierzchni oraz profilom kilkunastu wierceń.

Najstarszymi utworami czwartorzędowymi, występującymi w obrębie gminy Ruciane-Nida są osady zlodowacenia podlaskiego (Narwi). W jego obrębie wyróżniono dwa poziomy

glin zwałowych odpowiadające stadiu dolnemu i górnemu, jednak ich ślady nie zostały rozpoznane we wszystkich otworach wiertniczych wykonanych na terenie gminy. Miąższość glin stadiu dolnego wynosi maksymalnie ok. 50 m przy granicy z gminą Pisz w południowo-wschodniej części gminy, lecz wraz z poruszaniem się w kierunku zachodnim stopniowo się zmniejsza. Na tych osadach spoczywają gliny zwałowe stadiu górnego, lokalnie tylko oddzielone od glin stadiu dolnego niewielkiej miąższości wkładkami mułków, ilów i piasków pylastych. Miąższość tych glin zawiera się w zakresie 0 – 20 m.

Osady interglacjału przasnyskiego (kromerskiego) stwierdzono jedynie w otworze badawczym w Szerokim Borze, gdzie reprezentowane są przez piaski i mułki o miąższości ok. 24 m, osadzone w obniżeniu jeziornym, wyerodowanym w warstwach starszych glin.

Zlodowacenie południowopolskie w części północnej gminy reprezentowane jest przez cztery poziomy glin zwałowych wraz z rozdzielającymi je osadami wodnolodowcowymi, zastoiskowymi, jeziorno-peryglacialnymi, jeziornymi i rzecznyymi. Najstarsze osady, o miąższości lokalnie przekraczającej 80 m, reprezentują zlodowacenie Nidy. Należą do nich ility, mułki i drobnoziarniste piaski zastoiskowe lokalnie rozdzielone glinami zwałowymi. Utwory zastoiskowe charakteryzują się miąższością od ok. 4 do 75 m, podobnie jak warstwy glin. Następny kompleks osadów tworzą piaski rzeczne i jeziorne interglacjału małopolskiego, osiągając miejscami miąższość ponad 50 m. Dalej notuje się kompleks osadów pochodzących z okresu zlodowacenia Sanu. Miąższość utworów tego zlodowacenia, podzielonego na dwa stadia, przekracza lokalnie 30 m. Na osady stadiu dolnego składają się piaski i żwiry wodnolodowcowe rozdzielone glinami zwałowymi z lokalnymi przewarstwieniami piasków. Osady stadiu górnego, w których skład również wchodzi gliny zwałowe pokryte piaskami i żwirami wodnolodowcowymi, w rejonie miejscowości Śwignajno i Wygryny leżą bezpośrednio na podłożu mioceńskim, co wynika z braku występowania osadów zlodowacenia podlaskiego na tym obszarze. Wyżej zalega warstwa osadów zlodowacenia Wilgi o podobnym rozprzestrzenieniu i miąższości. Serię tą tworzą ility zastoiskowe, gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz ponownie warstwa ilów zastoiskowych.

W części południowej gminy zlodowacenie południowopolskie reprezentowane jest głównie przez dwa poziomy glin zwałowych, stadiu dolnego i górnego, leżących bezpośrednio na starszych glinach lub oddzielonych od nich niewielkiej miąższości warstwą ilów i mułków. Gliny zwałowe dolnego stadiu mają stałą miąższość ok. 20 m i występują na stałej wysokości. Gлина zwałowa stadiu górnego posiada miąższość od ok. 15 m do 28 m (teren miasta Ruciane-Nida).

Na utwory interglacjału wielkiego (mazowieckiego) składają się osady jeziorne i rzeczne, rozdzielone poziomem glin zwałowych. Osiągają one miąższość od 5 do 35 m. W ujęciu litologicznym wyróżniono wśród nich mułki, piaski rzeczne i jeziorne oraz żwiry rzeczne.

W obrębie zlodowacenia środkowopolskiego, w przeciwieństwie do starszych zlodowaceń, dominują piaski wodnolodowcowe i zastoiskowe, należące do trzech stadiów: maksymalnego, mazowiecko-podlaskiego i północnomazowieckiego. Gliny zwałowe z okresu tego zlodowacenia uległy rozmyciu i zachowały się jedynie fragmentarycznie w rejonie miejscowości Ruciane-Nida i Lisiczyn. Piaski wodnolodowcowe poszczególnych stadiów zlodowacenia środkowopolskiego pokrywają ciągłą warstwą cały obszar gminy i budują główny użytkowy poziom wodonośny. Wykształcone są w postaci piasków o różnej granulacji, w przewadze piasków drobnoziarnistych. Ich miąższość zawiera się w zakresie od 25 do 50 m.

Utwory interglacjału eemskiego zostały rozpoznane głównie w części południowej gminy. Są to piaski wzbogacone o żwir rzeczny, osadzone w głębokich dolinach wyerodowanych w utworach wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego, tworzące z nimi wspólny poziom wodonośny.

Utwory zlodowacenia północnopolskiego pokrywają całą powierzchnię gminy Ruciane-Nida. Tworzone są głównie przez piaski wodnolodowcowe stadiu głównego (fazy leszczyńskiej, poznańskiej i pomorskiej). Gliny zwałowe zachowały się zaledwie w kilku miejscach. Gliny fazy poznańskiej występują na znacznej powierzchni wysoczyzny morenowej w północno-zachodniej części gminy. Piaski wodnolodowcowe fazy pomorskiej leżą bezpośrednio na piaskach wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego (oraz lokalnie utworach interglacjału eemskiego), tworząc z nimi wspólny poziom wodonośny. Pod względem granulometrycznym dominują wśród nich piaski drobnoziarniste. Zbudowane są z nich dwa poziomy wodnolodowcowe. Poziom wodnolodowcowy I, najczęściej położony na rzędnych 139,0 – 141,7 m n.p.m., zachowany jest jedynie w postaci dwóch niewielkich fragmentów: w okolicy Lisiczyna oraz na północ od Jeziora Guzianka Wielka. Poziom wodnolodowcowy II zajmuje pozostałą część jednostki, sięgając poza granice gminy, do 2 – 3 km na południe od południowej krawędzi Jeziora Nidzkiego.

Holocen reprezentowany jest przez osady eluwialne (piaski zwietrzelinowe), koluwalne i deluwialne (piaski i gliny koluwalne i deluwialne) o miąższości kilku metrów oraz osady jeziorne (drobnoziarniste piaski, żwiry, mułki, miejscami z przewarstwieniami torfów i ilów) również o miąższości kilku metrów, a także piaski eoliczne (piaski wydymowe na

równinie sandrowej). Kompleks najmłodszych osadów czwartorzędowych tworzą piaski i żwiry rzeczne Krutyni i Nidki oraz gytie i kreda jeziorna (głównie w Jeziorze Warnołty). W południowo-wschodniej części arkusza utworu holocenu wykształcone są w postaci namulów torfiastych i torfów wypełniających obniżenia w obrębie poziomów sandrowych.

3.1.4 UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI

Ukształtowanie powierzchni w gminie Ruciane – Nida jest typowe dla obszarów pochodzenia polodowcowego. Charakterystyczną cechą obszaru gminy jest duża jeziorność – wody powierzchniowe zajmują tu 9,90% powierzchni, przy średniej dla województwa 5,73% [GUS STAN NA ROK 2016]

Na obszarze gminy można wyróżnić następujące formy morfologiczne:

- Strefę wysoczyzny moren czołowych, przechodzącą z zachodu na wschód poprzez środkową część gminy;
- Wysoczyznę polodowcową moreny dennej w pasie północnym;
- Wysoczyznę polodowcową obejmującą południową część gminy;
- Rynną jeziora Bełdany – Nidzkie;

Północną część gminy zajmuje wysoczyzna moreny dennej. Charakteryzuje się konfiguracją falistą i pagórkowatą z deniwelacjami do 15m. Wśród kępowych wyniesień występują rozległe obniżenia – dolina rzeki Krutyni oraz obniżenie wokół misy jeziora Warnołty.

Morena czołowa o mocno zróżnicowanej rzeźbie występuje w rejonie Rucianego oraz jezior: Mała i Wielka Guzianka. Tworzy obszar o wysokości 132-142 m n.p.m.

Południowy obszar gminy to płaskie, sandrowe tereny Równiny Mazurskiej. Rynna jezior Bełdany – Nidzkie ma decydujące znaczenie dla atrakcyjności krajobrazu gminy. Stanowi bowiem głęboką dolinę wciętą w utwory polodowcowe na głębokość do 70 m (do 46m poniżej lustra wody), tworząc gdzieś tam strome, malownicze skarpy brzegów. „Najwyższy punkt w granicach administracyjnych gminy znajduje się w pobliżu wsi Iznota, i wznosi się na wysokość 144,9 m n.p.m. Najniżej położonym punktem jest lustro wody Wielkich Jezior Mazurskich i wynosi 115,7 m n.p.m.” [PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA 2004]

3.1.5 GLEBY

Gleby są ważnym składnikiem środowiska naturalnego. Analogicznie do zróżnicowanej budowy geomorfologicznej, występują odmienne warunki glebowe w poszczególnych częściach gminy. Gleby o lepszej przydatności dla rolnictwa znajdują się

północno-zachodniej części gminy. W rejonie miejscowości Ukta, Śwignajno i Wojnowo występują gleby brunatne właściwe i brunatne wyługowane, osadzone w III i IV klasie bonitacyjnej. Gleby najłagodniejsze, o silnym zbielnicowaniu, spotykane są w południowej części gminy, która jest zajmowana przez równinę sandrową. Powstały one na utworach piaskowych po uprzednim przepłukaniu, dzięki czemu zawierają niski odsetek frakcji ilastej. Gleby typu hydrogenicznego reprezentowane są głównie przez gleby murszowe i murszowate. Występują one głównie w strukturach synklinalnych, w sąsiedztwie zbiorników powierzchniowych i cieków wodnych. Część z nich powstała na odwodnionych torfowiskach niskich i aktualnie wykorzystywane są jako łąki.

Największy udział na obszarze gminy mają gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego i bardzo słabego. W niewielkim odsetku występuje również kompleks pszenno-dobry. Udział gleb w poszczególnych klasach bonitacji w Gminie przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 3.1

Klasy bonitacyjne gleb w gminie Ruciane – Nida

Lp	Klasa bonitacji	Powierzchnia gruntów rolnych w ha	%
Grunty orne i sady			
1	IIIa i b	50,20	2,65
2	IVa i b	719,40	38,00
3	V	414,50	21,90
4	VI	709,00	37,45
	Razem	1893,10	100,00
Użytki zielone			
1	IIIb	82,90	4,36
2	IVa i b	762,70	40,15
3	V	793,50	41,77
4	VI	260,70	13,72
	Razem	1899,80	100

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Ruciane – Nidzie stan na dzień 31.12.2016

Na podstawie powyższego zestawienia można określić, iż na terenie gminy najczęściej występuje IV klasa bonitacyjna gleb stanowiąc około 38 % powierzchni gruntów ornych i sadow. Jednakże grunty klas V i VI najmniej korzystnych do uprawy w rolnictwie stanowią łącznie około 60 % powierzchni gruntów ornych.

Użytki zielone podobnie jak w przypadku gruntów ornych w większej części ok. 55% klasyfikuje się do V i VI klasy bonitacyjnej. Najkorzystniejszych pod kątem przydatności rolniczej użytki zielone klasy IIb zajmują jedynie 4,36 % powierzchni. Wyższe klasy użytków nie występują na terenie gminy.

Poniższe zestawienie określa rozkład poszczególnych klas bonitacyjnych gleb na przestrzeni gminy.

Tabela 3.2

Klasy bonitacyjne gleb w gminie Ruciane – Nida wg miejscowości

MIEJSCOWOŚĆ	RODZAJ GLEB	KLASY BONITACYJNE GLEB WYKLUCZONE Z MOŻLIWOŚCI DODATKOWEJ ZABUDOWY	
		II	III
RUCIANE - NIDA	RDZAWE WŁAŚCIWE, RDZAWE BRUNATNE WYTWORZONE Z PIASKÓW SŁABO GLINIASTYCH I Z PIASKU LUŻNEGO	-	-
GAŁKOWO	GLEBY BRUNATNE, WYKSZTAŁCONE NA POŁODOWCOWYCH GLINACH I PIASKACH	-	-
GŁODOWO	GLEB RELATYWNIE SŁABE, SILNIE ZBIELICOWANE, STANOWIĄ ODPOWIEDNIE PODŁOŻE DLA ROZWOJU FLORY LEŚNEJ,	-	-
IZNOTA	GLEB BIELICOWE I RDZAWE, DOMIESZKĘ STANOWIĄ GLEBY BRUNATNE WYŁUGOWANE	-	-
IZNOTA - GAŚSIOR	GLEBY LEKKIE, W TYM BIELICOWE I RDZAWE	-	-
IZNOTA - KAMIEŃ	DOMINUJĄ GLEBY LEKKIE, W TYM BIELICOWE I RDZAWE	-	-
KOŃCEWO	GLEBY STOSUNKOWO SŁABE, ZBYT LEKKIE, PODDANYCH PROCESOWI BIELICOWANIA, OBECNOŚĆ TERENÓW PODMOKŁYCH I BAGIENNYCH WPŁYWA NA OBECNOŚĆ GLEB OGLEJONYCH	-	-
NOWA UKTA	GLEBY BRUNATNE WŁAŚCIWE, BRUNATNE WYŁUGOWANE ORAZ W MNIJSZYM STOPNIU GLEBY BIELICOWE	DZIAŁKI (LUB ICH CZĘŚCI) 107, 105	NR EW. 101 - KLASA IIIB, NR EW. 292 – KLASA IIIB, IV I V, NR EW. 105 – KLASA IIIB, NR EW. 107 – KLASA IIIB.
OSINIAK - PIOTROWO	GLEBY ŻYŻNIEJSZE WYKSZTAŁCONE NA CIĘŻSZYM PODŁOŻU, GLEBY BRUNATNE WYKORZYSTYWANE ROLNICZO, GLEB POWSTAŁE NA	-	-

	GRUNTACH O WIĘKSZYM UDZIALE PIASKU I ŻWIRU OBECNE NA POŁUDNIU OSADY, W SĄSIEDZTWIE POWIERZCHNI LEŚNYCH		
POPIELNO	GLEBY RELATYWNIE SŁABE, CZĘSTO ZBYT LEKKIE I PODDANE PROCESOWI BIELICOWANIA	DZIAŁKI (LUB ICH CZĘŚCI) 1/124	-
SZEROKI BÓR	GLEB WYKSZTAŁCONYCH NA PIASKACH I ŻWIRACH WODNOŁODOWCOWYCH, PODDANYCH PROCESOM BIELICOWANIA	-	-
ŚWIGNAJNO	OBEKNOŚĆ PODŁOŻA GLINIASTEGO ŚWIADCZYĆ MOŻE O WYKSZTAŁCENIU GLEB CIĘŻSZYCH, JEDNAK BARDZIEJ URODZAJNYCH, JAK CHOCIAŻBY GLEBY BRUNATNE WŁAŚCIWE	DZIAŁKI (LUB ICH CZĘŚCI) 18, 13/1, 13/2, 20, 66, 150, 151/2, 151/3, 176; 175; 239, 240, 241, 249,	DZIAŁKI III KLASY BONITACYJNE J (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 13/1, 13/2, 18, 66, 151/3, 239, 240, 241 DZIAŁKI III I IVA KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 20, 149, 150 DZIAŁKI III, IVA I V KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 249 DZIAŁKI III, IVB KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 151/2
UKTA	GLEBY BRUNATNE WŁAŚCIWE, BRUNATNE WYŁUGOWANE ORAZ W MNIEJSZYM STOPNIU GLEBY BIELICOWE	DZIAŁKI (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 381/1, 375, 340, 321/3, 270, 274/5, 266, 135/2, 132/1, 186/4, 259, 260, 321/4	DZIAŁKI III KLASY BONITACYJNE J (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 279/1, 266 DZIAŁKI IIIB KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 261, 338, DZIAŁKI IIIB I IV KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 320/1 DZIAŁKI IIIB I IVB KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 320/2 DZIAŁKI IIIB I V KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 258
WEJSUNY	OBEKNOŚCIĄ GLEB ZBYT LEKKICH, CZĘSTO BIELICOWYCH, KTÓRYCH PRZYDATNOŚĆ DLA UPRAWY JEST STOSUNKOWO SŁABA		DZIAŁKI IIIB KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 40/3 DZIAŁKI IIIB I V KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 40/14, 40/15, 40/16, 40/17, 40/18, 44/2 DZIAŁKI IIIB, IVA I V KLASY BONITACYJNEJ (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 40/19
WIERZBA	GLEBY RELATYWNIE SŁABE, CZĘSTO ZBYT LEKKIE I PODDANE PROCESOWI BIELICOWANIA	-	-
WOJNOWO	GLEBY BRUNATNE WŁAŚCIWE, BRUNATNE WYŁUGOWANE, A W CZĘŚCI POŁUDNIOWEJ RÓWNIEŻ BIELICOWE	DZIAŁKI (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW. 69/9, 76/3, 79/2, 79/1, 91, 119/1, 120, 126/2, 130 184, 146, 150/1, 152	-
WÓLKA	POŁOŻENIE WÓLKI W STREFIE AKUMULACJI PYŁU I GLINY	DZIAŁKI (LUB ICH CZĘŚCI) O NR EW.	-

	ZWAŁOWEJ, W OKOLICY MIEJSCOWOŚCI WYSTĘPUJĄ GLEBY BRUNATNE WŁAŚCIWE, KTÓRE TWORZĄ SIĘ NA TAKIM PODŁOŻU. WYSTĘPUJĄ TUTAJ RÓWNIEŻ GLEBY O RÓŻNYM STOPNIU ZBIELICOWANIA	50/1, 50/2, 51, 52, 104/2, 106	
WYGRYNY, WYGRYNY II - BOREK	DOMINUJĄ GLEBY BIELICOWE WYKSZTAŁCONE NA PIASKACH, STANOWIĄCE ODPOWIEDNIE PODŁOŻE DLA SIEDLISK BOROWYCH	-	-
ZAMECZEK (OSADA IWANOWO)	GLEBY BRUNATNE WŁAŚCIWE I BRUNATNE WYŁUGOWANE, A W MNIJSZYM STOPNIU GLEBY BIELICOWE	-	-

Źródło: Prognoza Oddziaływania na Środowisko stan na dzień 01.02.2011r.

Podobnie jak w przypadku całego województwa na terenie gminy przeważają gleby o odczynie kwaśnym. Na podstawie badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą w latach 2002 – 2005 stwierdzono, iż około 22 % powierzchni użytków rolnych stanowiły gleby bardzo kwaśne, a kwaśne 38 %. Tylko ok.. 2 % gleb w województwie charakteryzuje się odczynem alkalicznym.

Oznacza to, że tak samo jak w całym województwie tak i w gminie uprawa roślin jest znacząco utrudniona. Rośliny uprawiane na glebach kwaśnych mają bowiem gorsze warunki wzrostu i rozwoju. Związane jest to z niekorzystnymi właściwościami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi, a także z niedoborem oraz nadmiarem wielu składników pokarmowych. [PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA 2007 – 2010]

Największym zagrożeniem dla gleb jest ich degradacja, w warunkach Gminy Ruciane - Nida, może ona nastąpić poprzez:

- zmianę właściwości chemicznych w wyniku chemicznego zanieczyszczenia gleb (niewłaściwe nawożenie, niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin),
- zakwaszenie gleb (wpływ błędów w nawożeniu, niedostatek wapnowania, wpływ kwaśnych deszczów i tzw. opadu suchego)
- błędy w zabiegach melioracyjnych, szczególnie osuszanie torfowisk i przesuszenie użytków zielonych (murszenie gleb organicznych),
- zaniedbania w konserwacji urządzeń melioracyjnych,
- zaniechanie wykaszania i przekształcanie się niektórych łąk w łożowiska, niewłaściwe rolnicze użytkowanie gruntów podatnych na erozję.

3.1.6 KOPALINY

Zasoby kopalin na terenie gminy Ruciane - Nida nie są wystarczająco poznane i udokumentowane. Występują tu złoża kruszywa naturalnego, spośród których dwa złoża udokumentowano geologicznie:

Wygryny –pow. 1,9ha, zasoby bilansowe 126,5 tyś ton, prawie całkowicie wyeksploatowane

Wygryny II – pow. 0,74 ha, zasoby bilansowe 45575 m³ i (87,1 tyś. ton) i pozabilansowe 8100 m³ (15,9 tys. ton)

Forma serii złożowych jest podkładowa, a miąższość złóż wynosi średnio ok. 10 m. Nadkład stanowi gleba i piaski gliniaste (złoże „Wygryny”) oraz gleba i piaski zorsztynizowane („Wygryny II”). Złoże „Wygryny” jest częściowo zawodnione. Kruszywo piaskowo-żwirowe pochodzące z powyższych złóż charakteryzuje się stosunkowo wysokim średnim punktem piaskowym (powyżej 65%) oraz średnią zawartością pyłów mineralnych oscylującą wokół wartości 3% wag. W złożu „Wygryny” kopaliną towarzyszącą są piaski o średnim punkcie piaskowym 83% i średniej zawartości pyłów mineralnych 2,2% wag. Kruszywo nadaje się głównie do zastosowania w budownictwie ogólnym i w mniejszym stopniu w drogownictwie. Eksploatacji złóż zaniechano jednak z przyczyn ekonomicznych i środowiskowych. Pozostałością rozpoczętej na początku lat dziewięćdziesiątych eksploatacji są wymagające rekultywacji suche, wgłębne wyrobiska, które częściowo uległy samo rekultywacji przyrodniczej [PROGNOZA ONŚ 2011]

W oparciu o klasyfikację sozologiczną uwzględniającą stopień kolizyjności eksploatacji złóż (Instrukcja opracowania Mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000, 2005 – Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa), złoża „Wygryny” i „Wygryny II” zaliczono do klasy B, czyli złóż konfliktowych, możliwych do eksploatacji po spełnieniu wymogów ochrony środowiska określonych na podstawie kompleksowej oceny oddziaływania na środowisko zakładu wydobywczo-przeróbczego. Konfliktowość analizowanych złóż wynika z ich położenia w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

Ponadto, w przeszłości prowadzono wydobywanie kruszywa naturalnego w okolicy miasta Ruciane-Nida. Pozostałości po tej eksploatacji są widoczne na wschód od miejscowości Wólka oraz we wsi Osiniak-Piotrowo, w postaci płytkich wyrobisk samoczynnie zarastających drzewami. Pierwsze z wymienionych zostały wykorzystane jako gminne składowisko odpadów komunalnych. W końcu XX wieku prowadzono sporadycznie

wydobycie piasków eolicznych na potrzeby lokalne, jednak wydobycie to nie było rejestrowane w Bilansie zasobów. [PROGNOZA OOS]

W latach 1962 – 1969 na terenie gminy Ruciane-Nida udokumentowane zostały cztery złoża torfu o zasobach do kilku mln m³, zlokalizowane w okolicach miejscowości Ruciane-Nida, Krzyże, Szeroki Bór i Zamordeje. Jednakże eksploatacja złoża nie jest możliwa gdyż położone jest w granicach Puszczy Piskiej. Na terenie Gminy wytypowane zostały tylko trzy obszary prognostyczne znajdujące się w kompleksie leśnym pomiędzy Ruciane-Nidą a osadów Szeroki Bór. Charakteryzują się one miąższością średnią ok. 2,5 m, a w obniżeniach rynnowych do 6 m.

Dodatkowo wyróżniono perspektywiczne tereny występowania torfów. Do stosunkowo dużych obszarów zaliczono torfy na równinie sandrowej, znajdujące się:

- w strefie przybrzeżnej jeziora Wesołek (na północny-zachód od miejscowości Krzyże),
- w rynnie jezior Małse i Małse Ruciańskie,
- ok. 800 m na południowy-zachód od powyższych jezior.

Torfowiska te charakteryzują się miąższością z zakresu 1,7 – 2,7 m, rozkładem szczątków roślinnych na poziomie 15 – 55% oraz popielnością 3,3 – 5,7%.

Dwa kolejne obszary perspektywiczne znajdują się w części zachodniej gminy, na południe od linii kolejowej Ruciane-Nida – Szczytno. Torfowiska te mają miąższość od 1,5 – 4 m, stopień rozkładu szczątków roślinnych 3 – 12% i zawartość popiołu 35 – 45%.

W północnej części gminy, obszary z występowaniem surowców w zakresie torfów występują w rynnie erozyjnej łączącej Jezioro Gardyńskie z Jeziorem Bełdany (w dolinie dolnej Krutyni), w sąsiedztwie Jeziora Smolak, pomiędzy miejscowościami Końcewo i Głodowo oraz na południowy zachód od Jeziora Kaczerajno. Torfy charakteryzują się średnią miąższością 2,2 m oraz popielnością 12% wag. Maksymalne miąższości torfów (ok. 7 m) przy średniej zawartości popiołów 5% zaobserwowano w rejonie Jeziora Kaczerajno.[PROGNOZA ONŚ 2011]

3.1.7 WODY PODZIEMNE

Warunki hydrogeologiczne Gminy są korzystne. Obszar gminy jest bardzo zasobny w wody podziemne, szczególnie część południowa i wschodnia. Według podziału hydrogeologicznego Polski gmina Ruciane – Nida należy do regionu I – mazowieckiego, zawierającego się w makroregionie północnowschodnim [PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY – WWW.IKAR2.PGI.GOV.PL – 2011]

Cała gmina, z wyjątkiem północnej części Półwyspu Popielniańskiego oraz północno-zachodnich fragmentów w okolicy wsi Iznota i Kamień, leży w obrębie trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych – GZWP 215 Subniecka Warszawska. Niemniej jednak w obrębie powyższego zbiornika wydzielono jedynie jedno piętro wodonośne o podrzędnym znaczeniu użytkowym. Warstwy wodonośne w utworach trzeciorzędu, prawdopodobnie oligoceńskie, charakteryzują się przewodnictwem poniżej 100 m³/24h i wydajnością potencjalną studni mniejszą niż 30 m³/h. Moduł ich zasobów odnawialnych wynosi 5 m³/24h/km².

Na linii Wojnowo – Osiniak-Piotrowo – Wejsuny – Jezioro Jegocin przebiega północna granica czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych – GZWP 216 Sandr Kurpie wraz z granicą jego obszaru ochronnego.

W obrębie piętra czwartorzędowego wyróżniono dwa użytkowe poziomy wodonośne. Główny użytkowy poziom stanowią wodnolodowcowe piaski, w przewodzie drobnoziarniste, pochodzącego ze zlodowacenia środkowopolskiego (Warty) i północnopolskiego, tworzące wspólną jednostkę wodonośną. Na przeważającej części gminy występuje on bezpośrednio od powierzchni terenu i charakteryzuje się swobodnym zwierciadłem (izolacja typu a). Jedynie w północno-wschodniej części gminy, począwszy od linii wzgórz morenowych, jest on przykryty glinami zwałowymi z okresu stadiału północnomazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego oraz fazy poznańskiej zlodowacenia północnopolskiego, których miąższość mieści się w granicach 15 m (izolacja typu b). Drugi poziom użytkowy tworzą występujące lokalnie piaski zlodowacenia środkowopolskiego (Odry). Ten fakt dotyczy niewielkiego fragmentu gminy o powierzchni ok. 1,2 km² pomiędzy miejscowościami Ukta i Kamień.

Głębokość występowania głównego poziomu wodonośnego nie przekracza 5 m w strefach przyjeziornych oraz w części południowej gminy. W części centralnej gminy występuje na głębokości 6 – 11 m. Jedynie na obszarach, gdzie występuje przykrycie glin i ilów, głębokość jego zalegania zwiększa się do 20 – 30 m.

Miąższość piasków różnoziarnistych, z których zbudowany jest poziom wodonośny, charakteryzuje się dość znaczną zmiennością. Najmniejszą miąższość, nie przekraczającą 10 m, zaobserwowano w północno-wschodniej części gminy, w rejonie Ukty i Iznoty. Wraz z poruszaniem się na południe i na wschód grubość warstwy wodonośnej rośnie. Na północy gminy (w rejonie Onufryjewa i Popielna) miąższość oscyluje wokół wartości 15 m, w centralnej części gminy wynosi już ponad 20 m, a przy granicy z gminą Pisz miąższość przekracza 40 m.

Oszacowano, że potencjalne wydajności w części gminy o miąższości poziomu użytkowego większej niż 40 m, mogą osiągać wartości powyżej 120 m³/h. Największa część gminy może korzystać z ujęć wody podziemnej w wymiarze potencjalnej wydajności 70 – 120 m³/h. Jedynie północno-zachodnia część gminy posiada niekorzystne uwarunkowania na tej płaszczyźnie, gdyż w okolicy Ukty potencjalna wydajność studni kształtuje się w zakresie 10 – 20 m³/h.

Zwierciadło wody głównego użytkowego poziomu wodonośnego na przeważającej części gminy ma charakter swobodny, dzięki czemu wyznacza równocześnie jego strop. W rejonach, gdzie występują w jego nadkładzie utwory nieprzepuszczalne, występuje zjawisko zwierciadła napiętego o wartości kilku do kilkunastu metrów. Roczne wahania poziomu zwierciadła wody nie przekraczają 0,67 m. Na zdecydowanej większości terenu gminy hydroizohipsy kształtują się w granicach 115 – 125 m n.p.m. [PROGNOZA ONŚ 2011]

W odróżnieniu od jakości wód w województwie, gdzie około 60 % wód podziemnych klasyfikuje się jako III i IV klasę jakości [PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA 2007 – 2010]) na terenie gminy wody podziemne są dobrej jakości. Pomiędzy miejscowościami Kamień, Nowa Ukta i Wygryny określono klasę wód podziemnych jako IIa (dobrej jakości, nie wymagające prostego uzdatniania) [PROGNOZA ONŚ 2011]. Klasa III wód podziemnych (jakość zła, wymagane skomplikowane uzdatnianie) występuje na terenie wsi Ładne Pole, Ukta, Wojnowo ze względu na niespełnienie warunków w zakresie barwy oraz stężenia żelaza.

W przeważającej części gminy główny użytkowy poziom wodonośny występuje bez izolacji. Jedynie w części północno – zachodniej występuje izolacja w postaci glin zwałowych o miąższości około 20 m. Jednakże naturalną ochroną przed degradacją wód podziemnych zapewnia znaczna lesistość gminy. Stanowi to naturalny filtr ochronny płytko występujących wód.

W zestawieniu poniżej przedstawiono charakterystykę wód podziemnych w gminie Ruciane – Nida według miejscowości:

Tabela 3.4

Charakterystyka wód podziemnych w gminie Ruciane – Nida wg miejscowości

MIEJSCOWOŚĆ	GZ-WP	GLĘBOKOŚĆ WARSTWY WODONOŚNEJ [M]	PRZEWODNOŚĆ WARSTWY WODONOŚNEJ [M ² /24H]	ODPORNOŚĆ GRUNTU	STOPIEŃ ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH
RUCIANE-NIDA	215 I 216	15 -50	200-500	SŁABA – BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ	WYSOKI

GAŁKOWO	215	5	200	ŚREDNIA – OBECNOŚĆ GLIN ZWAŁOWYCH	ŚREDNI (OBECNOŚĆ OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ W SĄSIEDZTWIE WSI)
GŁODOWO	215	25	400	SŁABA - BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ	ŚREDNI (OGNISKA ZANIECZYSZCZEŃ NIEZINWENTARYZOWANE)
IZNOTA	-	15	280	ŚREDNIA – OBECNOŚĆ GLIN MORENOWYCH	ŚREDNI (BRAK ZNACZĄCYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ)
GĄSIOR	215	13	300	ŚREDNIA – OBECNOŚĆ GLIN ZWAŁOWYCH	ŚREDNI – CIENKA IZOLACJA POZIOMU WODONOŚNEGO
KAMIEŃ	215	15	220	ŚREDNIA – OBECNOŚĆ GLIN ZWAŁOWYCH	ŚREDNI – CIENKA IZOLACJA POZIOMU WODONOŚNEGO
KOŃCEWO	215	20	350	SŁABA - BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ	ŚREDNI (BRAK ZNACZĄCYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ)
ŚWIGNAJNO	215	35-40	150	ŚREDNIA – OBECNOŚĆ WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ	ŚREDNI (BRAK ZNACZĄCYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ)
NOWA UKTA	215	35	100	ŚREDNIA – OBECNOŚĆ GLIN MORENOWYCH	NISKI (WYSTĘPOWANIE POKŁADÓW IZOLACYJNYCH, BRAK ZNACZĄCYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ)
OSINIAK-PIOTROWO	215 I 216	20-25	500	POŁUDNIOWO-WSCHODNIA CZĘŚĆ MIEJSCOWOŚCI, KTÓRA ODZNACZA SIĘ BRAKIEM PRZYPOWIERZCHNIOWEJ IZOLACJI	ŚREDNI (WYSTĘPOWANIE POKŁADÓW IZOLACYJNYCH, OBECNOŚĆ ROLNICZYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ)
SZEROKI BÓR	216	10	700	SŁABA - BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ	ŚREDNI (BRAK WARSTWY IZOLUJĄCEJ, BRAK ZNACZĄCYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ)
UKTA	215	40-50	100	ŚREDNIA – OBECNOŚĆ GLIN ZWAŁOWYCH	NISKI I BARDZO NISKI (SZCZELNE I GRUBE ZAIZOLOWANIE TERENU)
WEJSUNY	215 I 216	10	200	ŚREDNIA - CIENKA WARSTWA IZOLACYJNEJ GLINY ZWAŁOWEJ	NISKI (BRAK ZNACZĄCYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ)
WIERZBA	-	5-10	330	SŁABA - BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ	WYSOKI (OBECNOŚĆ OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ, BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ)
POPIELNO	-	5	320	SŁABA - BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ	WYSOKI (OBECNOŚĆ OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ, BRAK WARSTWY NIEPRZEPUSZCZALNEJ)
WOJNOWO	215 I 216	15 M I ZMNIEJSZA SIĘ WRAZ Z PORUSZANIEM SIĘ W KIERUNKU POŁUDNIOWYM	500 (MALEJE W KIERUNKU PÓŁNOCNYM)	ŚREDNIA - CIENKA WARSTWA IZOLACYJNEJ GLINY ZWAŁOWEJ	ŚREDNI (OBECNOŚĆ SZCZELNEJ PRZYPOWIERZCHNIOWEJ WARSTWY GRUNTU NIEPRZEPUSZCZALNEGO, KTÓRY MOŻE PEŁNIĆ ROLĘ BUFORA I IZOLACJI W RAZIE WYCIEKU SUBSTANCJI)

WÓLKA	215 I 216	20-25	250	ŚREDNIA - CIENKA WARSTWA IZOLACYJNEJ GLINY ZWAŁOWEJ	ŚREDNI (MAŁA LICZBA PUNKTOWYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ I OBECNOŚĆ IZOLACJI WARSTWY WODONOŚNEJ W POSTACI GLINY)
WYGRYNY, WYGRYNY II - BOREK	215	15	140	ŚREDNIA; WYSOKA (CZĘŚĆ ZACHODNIA)	ŚREDNI (BRAK ZNACZĄCYCH OGNISK ZANIECZYSZCZEŃ); BARDZO NISKI (CZĘŚĆ ZACHODNIA)
ZAMECZEK (OSADA IWANOWO)	215	20	220	ŚREDNIA - CIENKA WARSTWA NIEPRZEPUSZCZALNA	ŚREDNI (SPŁYWY ZAWIERAJĄCE ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN I NAWOZY SZTUCZNE)

Źródło: Prognoza Oddziaływania na Środowisko stan na dzień 01.02.2011r.

3.1.8 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe w gminie Ruciane – Nida stanowią około 9,89 % całkowitej powierzchni gminy [TABELA 2.3.3], tak wysoki odsetek terenu zajętego przez wody stanowi ewenement w skali kraju.

Niemal cały obszar gminy leży w zlewni jezior: Śniardwy, Bełdany i Nidzkie. Jedynie niewielki teren na południe od Karwicy znajduje się w zlewni rzeki Turośl, która stąd bierze swój początek. Cały obszar gminy należy do zlewni Narwi i do dorzecza Wisły.

W wyniku istniejącego pochylenia terenu zdecydowana większość wód spływa poprzez ciąg jezior Nidzkie - Bełdany – Śniardwy do Kanału Jeglińskiego i jez. Roś, następnie do rzeki Pisa i dalej Narwią do Wisły. W wyniku takiego kierunku przepływu wód jeziora położone w północnej części gminy: Bełdany, Śniardwy (na granicy) i Warnołty narażone są na dopływ zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych a także spoza gminy. Gospodarka wodna tych akwenów i poziom ich wód, a więc i wielkość odpływu ze zlewni może być regulowana przy pomocy jazów w Karwiku i w Kwiku, na wschodnim brzegu jez. Śniardwy.

W granicach gminy znajdują się 33 jeziora, z tego 6 o powierzchni poniżej 2 ha.

Poniższa tabela prezentuje największe z nich:

Tabela 3.5

Większe jeziora w gminie Ruciane - Nida

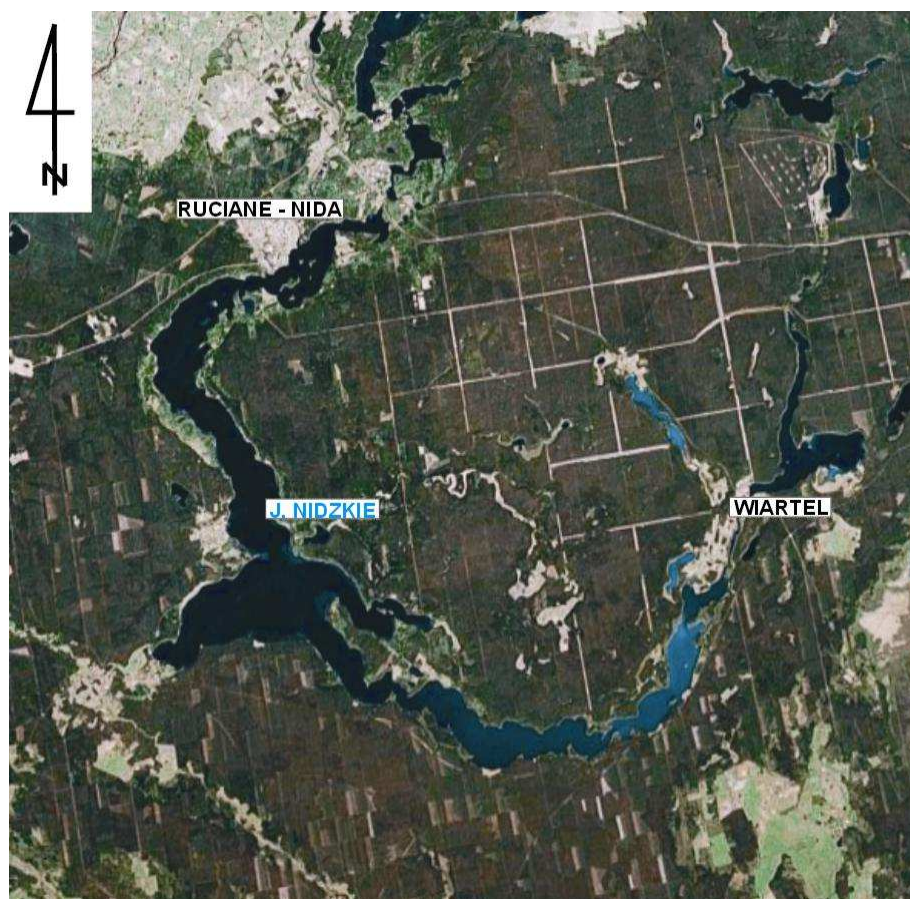
LP	NAZWA JEZIORA	OBREB	POWIERZCHNIA JEZIORA W HA	WŁAŚCICIEL
1	NIDZKIE	RUCIANE, SZEROKI BÓR, JAŚKOWO	1818	SKARB PAŃSTWA, REGIONALNY ZARZĄD GOSPODARKI WODNEJ, AGENCJA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH
2	BEŁDANY	IZNOTA	940	SKARB PAŃSTWA, RZGW, ANR
3	WARNOŁTY*	WEJSUNY	470*	SKARB PAŃSTWA, RZGW
4	GUZIANKA DUŻA	RUCIANE - NIDA	59,6	SKARB PAŃSTWA, RZGW, ANR
5	GUZIANKA MAŁA	RUCIANE - NIDA	38	SKARB PAŃSTWA, RZGW, ANR
6	WEJSUNEK	WEJSUNY	39	SKARB PAŃSTWA, RZGW, ANR
7	PRZYLASEK	SZEROKI BÓR	38,8	SKARB PAŃSTWA, RZGW, ANR

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy Oddziaływania na Środowisko stan na dzień 01.02.2011r.

- Wg Waluga 2004 r. - Jez. Warnołty ma 470 ha, wg opisu rezerwatu „Jez. Warnołty” w Wojewódzkim rejestrze rezerwatów jezioro to wraz z zalesioną wyspą i terenami przybrzeżnymi ma 373,3 ha, wg danych z Planu Zagospodarowania Mazurskiego Parku Krajobrazowego(1991r.) powierzchnia jez. Warnołty wynosi 370,4 ha; jez. Jerzewko –22,7 ha a jez. Malinówko –16,2 ha.

3.1.8.1 CHARAKTERYSTYKA WIĘKSZYCH JEZIOR GMINY RUCIANE – NIDA

Jezioro Nidzkie jest największym jeziorem w gminie Ruciane-Nida. Jego powierzchnia to około 1818 ha. Tworzy ono łuk od miasta Rucianego-Nida do miejscowości Wiartel o długość 23 km i szerokość do 3,8 km oraz głębokość do 23 m. Jezioro Nidzkie posiada bardzo rozwiniętą linię brzegową, mocno zalesioną. Akwen ten w południowym krańcu łączy się z jeziorem Jańskowskim Małym i z jeziorem Wiartel. Na północy zaś z jeziorem Guzianka Wielka i Guzianka Mała, a poprzez nie z jeziorem Bełdany. Z Bełdanami połączone jest też poprzez Nidkę i jezioro Wygryńskie. Na jeziorze znajduje się jedenaście wysp o łącznej powierzchni 13 ha. Położenie jeziora wśród lasów Puszczy Piskiej oraz minimalny wpływ człowieka na krajobraz w tym obszarze powoduje, że jest uważane za jedno z najpiękniejszych jezior w Polsce. Obszar jeziora wraz z przyległymi terenami objęty jest ochroną rezerwatową.

Mapa 3.1 Jezioro Nidzkie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gogle Earth, 10.10.2011 r.

Jezioro Bełdany jest drugim co do wielkości jeziorem w gminie zajmuje powierzchnię około 944 ha i rozpościera się na długości 12,4 km. Szerokość jeziora dochodzi nawet do 1,5 km, a jego maksymalna głębokość wynosi 46 m. Jezioro składa się z dwóch części południowej – o mocno rozwiniętej linii brzegowej oraz północnej – węższej i mniej urozmaiconej. Na jeziorze znajdują się trzy wyspy. Dno jeziora jest w większości kamieniste z niewielkim nalotem mułu. Od północy zasilane jest wodami jeziora Mikołajskiego, od południa wodami jez. Wygryny i Guzianka Mała, odbiera też wody z Krutyni i z rowów melioracyjnych. Południowa część jeziora znajduje się w strefie wpływu Miasta Ruciane - Nida. Oczyszczone (mechanicznie i biologicznie) ścieki z oczyszczalni miejskiej trafiają do Bełdan poprzez Nidkę i Jez. Wygryńskie. Nad Jeziorem Bełdany znajdują się liczne ośrodki, pola biwakowe i kąpieliska, wchodzące w skład miejscowości Kamień, Wygryny, Iznota, Piaski oraz dzielnicy Rucianego-Nidy – Guzianka. Po jeziorze kursują statki wycieczkowe Żeglugi Mazurskiej.

Jezioro Warnoły – trzecie co do wielkości jezioro w gminie. Uznawane za osobny zbiornik choć jest częścią zatoki jeziora Śniardwy. Powierzchnia jeziora wg. różnych źródeł podawana jest jako 470 ha lub ok. 370 ha, a maksymalna głębokość dochodzi do 6,3 m. Zbiornik charakteryzuje się podmokłymi brzegami, otoczonymi szerokim pasem zarośli krzewiastych wierzb i silnie podtopionych olsów. Aktualnie jezioro poddawane jest silnej eutrofizacji, dzięki czemu na jego powierzchni występuje dobrze wykształcona i zachowana roślinność wodna z dominującym gatunkiem trzciny pospolitej oraz podwodnymi łąkami osoki aloesowatej. Roślinność ta wraz z rozległymi szuwarami jest dogodnym miejscem gnieźdzenia się licznych gatunków ptaków wodnych. Obszar jeziora stanowi rezerwat florystyczny i faunistyczny, obejmujący ochroną rzadkie gatunki roślinności torfowej i bagiennej. Połączenie z Jeziorem Śniardwy następuje przez cieśninę o nazwie Szyba. W północnej części jezioro otoczone jest przez Puszcę Piską, z kolei w części południowej łączy się z Jeziorem Wejsunek oraz przylega do pól uprawnych i łąk. Nad jeziorem znajdują się miejscowości Onufryjewo, Wejsuny i Warnowo. [PROGNOZA ONŚ 2011]

Jezioro Guzianka Wielka pod względem genetycznym zaliczane jest do jezior wytopiskowych. Wbrew swojej nazwie jezioro jest stosunkowo małe (powierzchnia 59,6 ha), wąskie i długie. Z uwagi na kształt jeziora wyróżnia się jego trzy części. Część północna jest najszersza i charakteryzuje się wysokimi i stromymi brzegami, co jest związane z przecięciem przez taflę jeziora pasa wzgórz morenowych. Część południowa, która leży w obrębie Rucianego, wyróżnia się brzegami niższymi, w znacznym stopniu

zagospodarowanym przez działalność człowieka. Środkowa część jeziora jest największa i posiada charakter łącznika dwóch skrajnych fragmentów. Pomimo stosunkowo małej powierzchni, jezioro jest głębokie (osiąga maksymalną głębokość 25,5 m). Konfiguracja dna jest dość urozmaicona, występuje kilka głęboczków. Większość linii brzegowej jest porośnięta roślinnością trzcinistą. Jezioro jest otoczone kompleksem leśnym Puszczy Piskiej, z wyjątkiem południowej części, gdzie znajduje się przystań i zabudowania Rucianego-Nidy. Po stronie południowej jezioro posiada połączenie z Jeziorem Nidzkim poprzez Kanał Nidzki, a na północy przechodzi w Jezioro Guzianka Mała. Zbiornik zasilany jest przez strumień Gaik.[PROGNOZA ONŚ 2011]

Jezioro Guzianka Mała stanowi kontynuację obniżenia wypełnionych wodami Jeziora Guzianka Wielka w kierunku północnym. Jezioro również zaliczane jest do jezior polodowcowych wytopiskowych. Zbiornik zajmuje powierzchnię 36,8 ha i posiada głębokość do 13,3 m. Jezioro posiada połączenie z Jeziorem Bełdany poprzez służę komorową „Guzianka”, która wyrównuje różnicę w poziomach wód jezior wynoszącą ok. 2 m. W związku z powyższym, jezioro wraz z Jeziorem Guzianka Wielka pełni głównie rolę tranzytową dla jednostek jachtów, żaglówek itp. Jezioro podzielone na dwie części rozdzielone małą wysepką. Część opodal służy jest płytka, mało atrakcyjna i służy głównie jako część szlaku żeglugowego do portu Ruciane-Nida i dalej na Jezioro Nidzkie. Druga część, znajdująca się za wyspą, jest atrakcyjnym miejscem z punktu widzenia turysty, ponieważ woda jest przejrzysta, a brzegi strome i zalesione.[PROGNOZA ONŚ 2011]

Jezioro Wejsunek jest zbiornikiem położonym w północnej części gminy. Jezioro posiada powierzchnię ok. 36 ha i maksymalną głębokość 11,9 m. Połączone jest wąskim przesmykiem z Jeziorem Warnołty. Wejsunek jest atrakcyjnym łowiskiem ze względu na liczebność populacji leszcza, płoci, sandacza i lina oraz obecność licznych pomostów. Nad brzegami akwenu leży miejscowość Wejsuny.[PROGNOZA ONŚ 2011]

Jezioro Wygryny to podłużne jezioro o powierzchni 51,8 ha, przebiegające równoległe do Jeziora Bełdany, posiadające z nim połączenie poprzez Zatokę Wygryńską. Stanowi odbiornik wód rzeki Nidki, której dolina przy południowym skraju jeziora jest zabagniona. Jezioro znajduje się pomiędzy wsiami Wygryny, Zydlągi, Borek oraz dzielnicą Rucianego-Nidy – Dybówkiem.[PROGNOZA ONŚ 2011]

Jezioro Przylasek zajmuje powierzchnię ok. 38 ha. Znajduje się przy południowo-wschodniej granicy gminy i stanowi północną wydłużoną część Jeziora Wiartel, leżącego już w gminie Pisz. Pod względem genetycznym jest to jezioro rynnowe o długości 3 km i szerokości w granicach 100 – 250 m. Osiąga maksymalną głębokość 18,3 m przy

połączeniu z Jeziorem Wiartel. Jezioro jest otoczone lasami Puszczy Piskiej. Z uwagi na brak skupisk ludności zlokalizowanych nad brzegami jeziora, Przylasek jest zbiornikiem trudno dostępnym i bardzo czystym, z dobrze zachowanym pierwotnym charakterem, gdzie panują idealne warunki do uprawiania wędkarstwa. [PROGNOZA ONŚ 2011]

Tabela 3.6

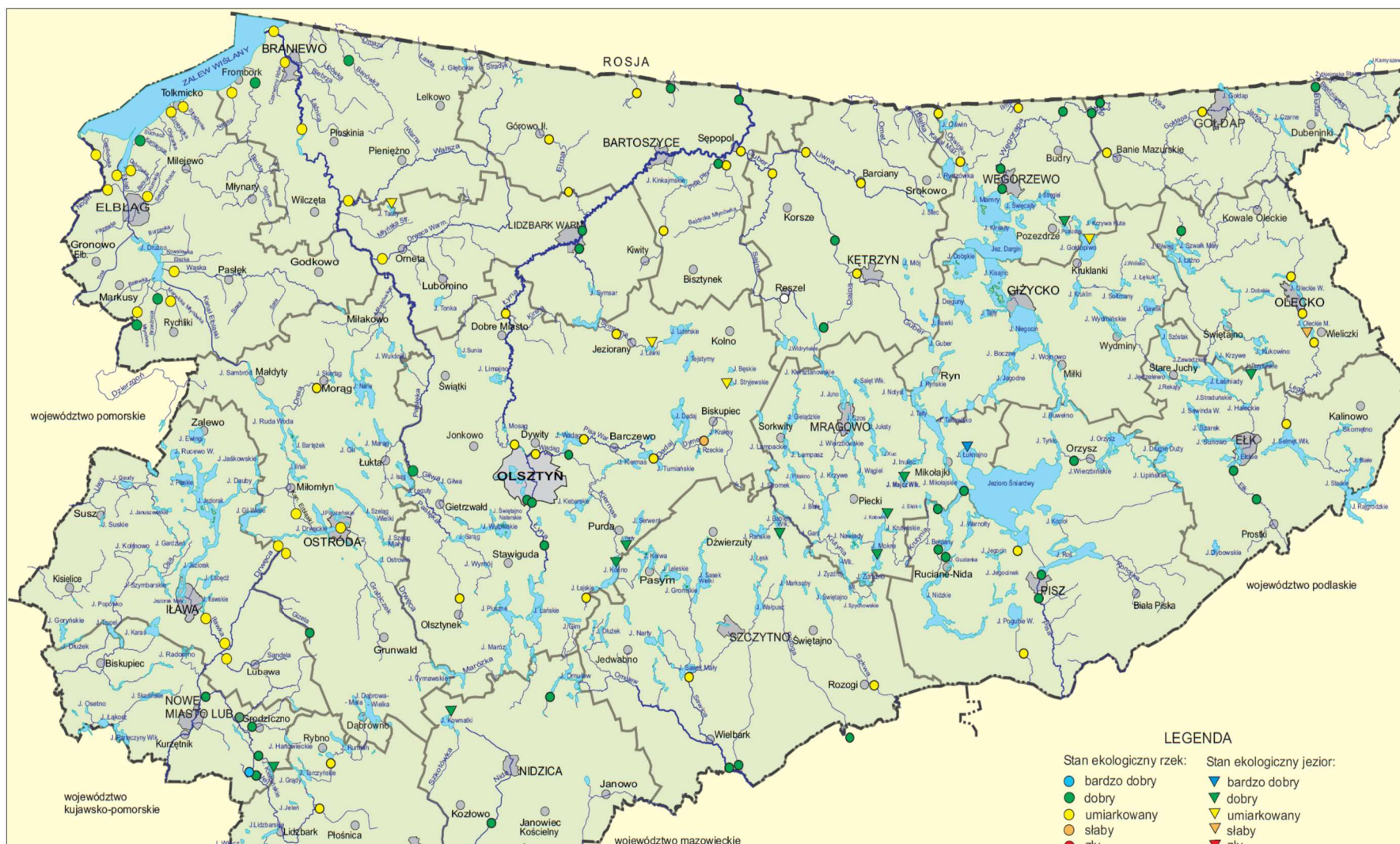
Charakterystyka większych jezior Gminy Ruciane – Nida

Nazwa	Pow. ha	Głębokość m		Objętość m ³	Pow. zlewni wł. km ²	Intens. wymiany wód	Poziom tolerancji	Stopień konfliktu	Procent zarastania brzeg.	Stadium sukcesji
		max	śr							
Nidzkie	1818	23,7	6,2	113872	11,0	0,43	A	2	50	E
Beldany	940	46,0	10,0	94848	99,3	2,40	A	2	76	E
Warnoły	465								100	
Guzianka W.	59,6	25,5	6,5	3895	34,5	12,90	B	1	81	E
Guzianka M.	36,8	13,3	2,7	990					92	E
Wejsunek	38,0	11,8	3,6	1392						
Przylasek	38,8									

Źródło – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ruciane – Nida 1990r.

3.1.8.2 RZEKI

Największą rzeką gminy jest Krutynia o łącznej długości 99,9 km, wpadająca do jez. Beldany, w granicach Gminy znajduje się tylko dolny odcinek Krutyni. Należy ona do najczystszych rzek w Województwie. W 2009 roku wody Krutyni były oceniane w przekroju pomiarowo-kontrolnym w Iznocie (Krutynia z Wigrynią do połączenia Jeziora Beldany z Jeziorem Śniardwy) w ramach monitoringu operacyjnego WIOŚ w Olsztynie. Wody rzeki zakwalifikowane zostały do II klasy czystości pod względem fizyko-chemicznym. Wskaźniki wchodzące w skład tej oceny to m. in. BZT5, ChZT, utlenialność, OWO, tlen rozpuszczony, zawiesina ogólna, przewodność, azot ogólny, siarczany, chlorki itp. Innym ciekim wodnym wykorzystującym wyraźny system korytowy, będący przedłużeniem niewielkiej ryny Jeziora Wygryny jest rzeka Nidka zwana też Wigrynią – posiada swój początek u brzegów Jeziora Nidzkiego, na terenie jednego z osiedli siedziby gminy – Nidy. Potok Nidka podczas funkcjonowania fabryki płyt pilśniowych w Nidzie, był odbiornikiem ścieków technologicznych przemysłowych, co drastycznie obniżało jakość wód rzeki zarówno w ujęciu fizyko-chemicznym jak i biologicznym. Po zaprzestaniu produkcji w połowie lat dziewięćdziesiątych, następował stopniowo proces samooczyszczania

Mapa 3.2

Ocena wstępna stanu ekologicznego wód rzek i jezior w województwie warmińsko – mazurskim.

Źródło: raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego 2009r

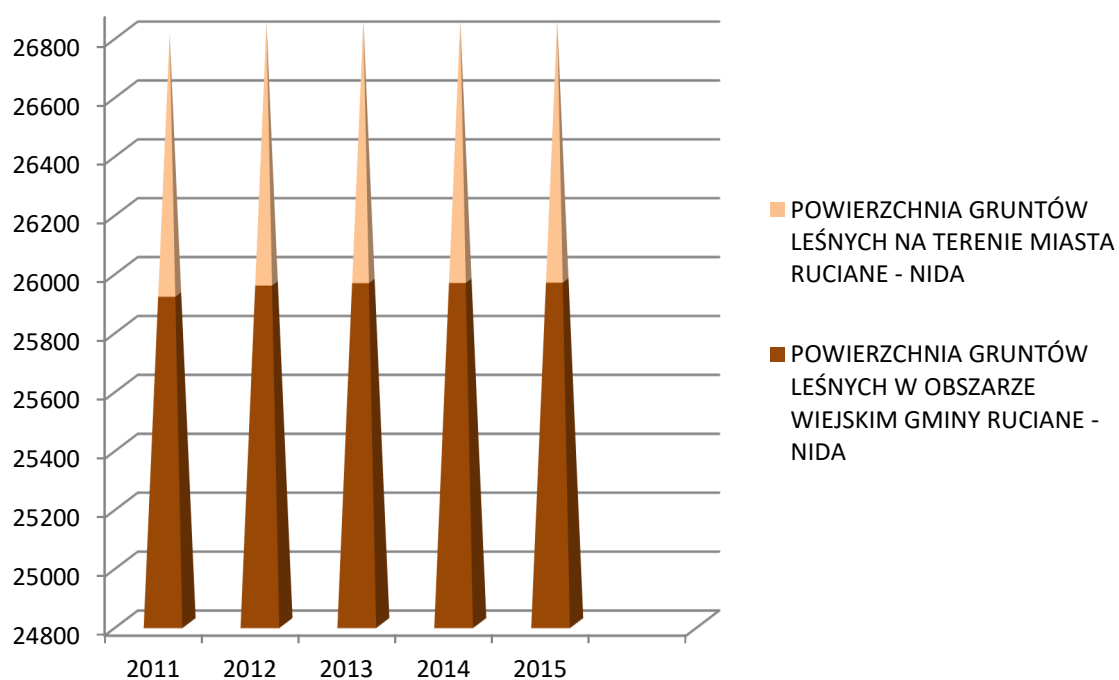
3.1.9 FAUNA I FLORA

3.1.9.1 FAUNA

Dominującą formą szaty roślinnej w gminie Ruciane – Nida stanowią lasy. „Lesistość wynosi ponad 71 % i jest dużo powyżej średniej w województwie Warmińsko - Mazurskim, która wynosi 31,2 %.[ŹRÓDŁO GUS 2015]. Większość lasów w gminie należy do zwartej Puszczy Piskiej. Dominującym typem siedliskowym lasu jest bór, w części południowej gminy jest to bór świeży, natomiast w części północnej przeważa bór mieszany, 86 % powierzchni lasu zajmuje sosna, pozostałymi gatunkami drzewostanów występujących w gminie są świerk, brzoza, olcha, a także dąb, grab i lipa. Lasy w gminie Ruciane – Nida należą w głównej mierze do lasów państwowych, zarządzanych przez Nadleśnictwo Maskulińskie oraz nadleśnictwo Pisz – część wschodnia gminy, częścią północną natomiast zarządza Stacja Badawcza Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zwierząt PAN, do właścicieli prywatnych należy jedynie ok. 152 ha lasu. Wykres poniżej przedstawia powierzchnię gruntów leśnych w gminie Ruciane – Nida z rozbiciem na część miejską i część wiejską w wybranych latach.

Wykres 3.1

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Ruciane – Nida w latach 2000-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Stan na dzień 15.04.2015r.

Znaczna powierzchnia gminy zajęta przez tereny leśne, powoduje ogromne ograniczenia w lokalizowaniu nowych terenów inwestycyjnych, jednakże lasy pomimo oczywistych ograniczeń jakie wywołują, tworzą także możliwości rozwoju.

Dotychczasowe rozpoznanie naturalnych funkcji lasu pozwala wyróżnić trzy grupy funkcji:

- biotyczne, które tworzą potencjał biotyczny lasu w przestrzeni,
- ochronne, które chronią walory przyrody w lesie i poza lasem,
- produkcyjne i reprodukcyjne, które zapewniają produkcję ożywionej i nieożywionej materii organicznej, zapewniają odnawialność lasu i trwałość jako ekosystemu

Funkcje biotyczne, zwane także środowiskotwórczymi, ekologicznymi lub społecznymi, mają swe źródło w procesach życiowych lasu, szczególnie w wiązaniu węgla atmosferycznego i tlenków azotu w wytwarzanej biomasie, uwalniania tlenu, pary wodnej, zapachów, fitoncydów, wytwarzają potencjał biotyczny, o wpływie rozciągającym się na środowisko leśne jak i na całe środowisko przyrodnicze.

W tej grupie funkcji wyróżnia się funkcje klimatotwórcze, uzdrowiskowe, rekreacyjne, turystyczne, retencyjne, oczyszczania i dystrybucji wody oraz stymulacji produkcji biomasy w innych ekosystemach.

Funkcje ochronne związane są z ochroną leśnych i nieleśnych zasobów przyrody i krajobrazu przed degradacją, utratą walorów, zanieczyszczeniem, przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych. Wyróżnia się funkcje ochrony różnorodności biologicznej i bogactwa genetycznego, ochrony naturalnych warunków życia człowieka, ochrony krajobrazu naturalnego, ochrony wód przed zanieczyszczeniem, ochrony gleb przed erozją, ochrony środowiska przed: hałasem, wiatrem, zapyleniem, promieniowaniem, powodzią, lawinami, osuwiskami, przemieszczaniem się zanieczyszczeń, funkcje obronne, funkcje ochrony miejsc prowadzenia prac badawczych, funkcje historyczne, kulturowe, estetyczne, duchowe itp.

Wśród funkcji produkcyjnych, zwanych też gospodarczymi wyróżnia się:

- funkcje produkcji biomasy i akumulacji energii, w tym produkcji drewna i użytków ubocznych tj. zwierzyny, grzybów, owoców runa leśnego, żywicy, ziół, kory, choinek, stroiszu itp.,
- funkcje majątkowe i dochodowe,
- funkcje miejsca pracy,
- funkcje narzędzia rekultywacji terenu,
- funkcje miejsca różnych usług dla ludności itp.

Wielofunkcyjna gospodarka leśna powinna zapewniać możliwość trwałego i zrównoważonego pełnienia przez lasy wszystkich ich funkcji naturalnych, a szczególnie wzmacniać te funkcje, które są najbardziej pożądane przez człowieka. Dominujące funkcje określa się w planach urządzenia lasu (sporządzanych na okres dziesięciolecia dla poszczególnych nadleśnictw; dla lasów prywatnych są to uproszczone plany urządzenia) i uwzględnia w planach zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy Ruciane – Nida oprócz lasów występuje także wiele gatunków roślin. Większość z nich to gatunki pospolite takie jak : przylaszczka pospolita i konwalia majowa, wawrzynek wilczelyko, porzeczek czarna (wszystkie cztery chronione), zawilec gajowy, czy gajowiec żółty i wiele innych, czy rzadsze np. orlik pospolity, pełnik europejski, pomocnik baldaszkowy, widłaki: goździsty, jałowcowaty, spłaszczony, jednakże występują też gatunki bardzo rzadkie np. : sasanka otwarta i sasanka łąkowa, lilia złotogłów, buławnik czerwony - wszystkie objęte ochroną.

Wśród roślinności torfowiskowej na uwagę zasługuje dość licznie występująca, owadożerna rosiczka okrągłolistna, turzyca strunowa, bagno zwyczajne, przygielka biała, wełnianki: pochwowata, delikatna, szerokolistna i wąskolistna; bardzo rzadkie storczyki: listera sercowata i lipiennik Loesela, na torfowiskach niskich: bobrek trójlistkowy, listera jajowata, wielosił błękitny i inne. (Dane z Urzędu Miasta i Gminy Ruciane – Nida).

➤ Podsumowanie

- Wysoki, znacznie wyższy od średniej wartości wojewódzkiej (i średniej europejskiej) wskaźnik lesistości Gminy.
- Korzystna (w polskich realiach) struktura własnościowa lasów.
- Przynależność lasów gminy do zwartego kompleksu Puszczy Piskiej.
- Niezbyt żyzne siedliska leśne, zdecydowana przewaga siedlisk borowych i związane z tym zwiększone zagrożenie pożarowe. Duża turystyczna atrakcyjność tego typu lasów.
- Zdecydowana dominacja sosny w składzie gatunkowym drzewostanów. Co oczywiste jest na siedliskach borowych. Na siedliskach lasowych będzie za korygowane stosownie do zapisów planów urządzenia lasów.
- Dobre jakościowo drzewostany, wykształcenie się rasy tzw. sosny mazurskiej (lub piskiej czy krutyńskiej).
- Niezbyt korzystna struktura wiekowa (uwarunkowana czynnikami zaistniałymi w przeszłości, jednowiekowe powierzchnie po odnowieniu obszarów po pożarach i

gradacji szkodników w okresie przedwojennym, oraz po pożarach i zwiększonej eksploatacji podczas wojny).

- Stosunkowo duży udział powierzchni chronionych i pomników przyrody.
- Przynależność lasów do Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Mazurskie” skutkująca zwiększeniem intensywności działań proekologicznych, edukacyjnych (leśna edukacja przyrodnicza) i przystosowujących las do pełnienia funkcji turystycznych.
- Istnienie powierzchni pohuraganowych (huragan z 4 lipca 2002r), potrzeba pielęgnacji i ochrony odnowień na tych powierzchniach.
- Zadowalający stan zdrowotny drzewostanów mimo niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym (kwaśne deszcze, susze, obniżanie się poziomu wód gruntowych, huragany, śniegołomy).
- Istnienie w Rucianem - Nidzie Zespołu Szkół Drzewnych i Leśnych, wykorzystywanie pobliskich lasów jako miejsca ćwiczeń - warsztatów zawodowych dla młodzieży szkolnej.
- Zaległości w opracowaniu uproszczonych planów urządzenia lasów (prywatnych)

➤ Zagrożenia:

- abiotyczne - kwaśne deszcze, susze, obniżanie się poziomu wód gruntowych, (także skutkiem zaszłości – błędów melioracyjnych) huragany, śniegołomy, pożary,
- biotyczne – zagrożenie ze strony owadów zwłaszcza brudnicy mniszki i strzygoni choinówki (i innych czynników owadzich i grzybowych uaktywniających się w wyniku niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym),
- inne – ewentualna zdecydowana zmiana zapotrzebowania na drewno, przestawienie się przemysłu na drewno średniowymiarowe.

3.1.9.2 FLORA

Obszar gminy Ruciane-Nida obfitujący w lasy i jeziora, stanowi doskonałe siedlisko do rozwoju licznie tu występujących gatunków zwierząt. Znajdujące się tu gatunki to typowa fauna Niżu Polskiego. Główną ostoją zwierząt na terenie gminy jest kompleks leśny Puszczy Piskiej.

Z większych zwierząt występują tu m.in.: łoś, jeleń szlachetny, sarna i dzik; z drapieżników: lis, tchórz, jenot, kuna domowa (kamionka) i leśna, gronostaj, łasica oraz borsuk. Pospolite są zając i królik. Do gatunków rzadkich, występujących sporadycznie należą wilki czy rysie [PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA 2004].Warto wspomnieć, że na terenie lasów popielniańskich żyją na wolności cztery tabuny (łącznie ok. 40 sztuk) koników polskich typu tarpan.

Oprócz dużych zwierząt bardzo licznie występują tu ptaki. Szczególną grupę ze względu na występowanie dużej ilości jezior i terenów bagiennych stanowią gatunki wodno-błotne takie jak: perkoz dwuczuby, tracz nurogęś, liczne gatunki kaczek (krzyżówka, krakwa, cyranka, cyraneczka, czernica, głowienka, gągoł, rzadko hełmiatka), mewa śmieszka i mewa srebrzysta, kilka gatunków rybitw, łabędź niemy (na przelotach także łabędź krzykliwy), kormoran, czapla siwa, bocian biały i czarny, żuraw, zimorodek.

Swoje gniazda zakładają tu także ptaki drapieżne między innymi: orlik krzykliwy, Bielik, rybołów, kania ruda i czarna, błotniak stawowy, puchacz, puszczyk, włochatka. Spośród kuraków występuje tu kuropatwa, przepiórka, jarząbek i zanikający cietrzew. Spośród dzięciołów występują: dzięcioł pstry duży i średni, dzięcioł czarny, zielony, zielonosiwy, krętogłów. Rozległe połacie borów sosnowych, luki, zręby, polany tworzą doskonałe warunki dla lelka kozodoja, skowronka borowego, świergotka drzewnego, przyległe do borów pola, łąki, pastwiska sprzyjają gąsiorowi, świergotkowi łąkowemu, dudkowi; turzycowiska i wilgotne łąki - derkaczowi.

Na terenie gminy znajdują się także liczne gatunki zwierząt wodnych, samych tylko ryb udokumentowanych jest 26 gatunków, są to między innymi: lin, leszcz, karp, karaś, płoć, wzdręga, ukleja, okoń, szczupak, węgorz, sum, sieja, sielawa, stynka, miętus, piskorz, jazgarz, sandacz, kleń.

Dość licznie występują także płazy: żaba wodna, trawna, jeziorkowa, śmieszka, kumak nizinny, grzebiuszka, ropucha szara, zielona i paskówka, traszka pospolita i traszka grzebieniasta. Z gadów występują: jaszczurka zwinka, żyworódka i padalec, żmija zygzakowata oraz żółw błotny.

Jednak najliczniejszą grupą zwierząt są niewątpliwie owady (są one podobnie jak inne bezkręgowce jeszcze niedostatecznie poznane). Spośród ich mnogości wymienić można rzadkie i interesujące gatunki motyli dziennych: rusałka żałobnik, pokłonnik osinowiec, perłowiec błotny, czerwonończyk nieparek, mieniaki: strużnik i tęczowiec,

➤ Podsumowanie

Fauna obszaru Gminy jest bardzo różnorodna i wartościowa, świadczyć może o tym m.in. fakt, że w jej składzie występują gatunki wymienione w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (tabela 3). Są to 2 gatunki ssaków, 1 gad, 1 płaz, 2 gatunki ryb, 13 gatunków ptaków gniazdujących i (co najmniej) 12 gatunków ptaków przelotnych.

Rozwijająca się gospodarka wolnorynkowa, zmiany własnościowe szczególnie w rolnictwie, ubywanie gospodarstw państwowych na rzecz prywatnych, rozwój infrastruktury technicznej i motoryzacji, wysoka stopa bezrobocia i bieda na wsi, powodują nową sytuację i nowe zagrożenia dla przyrody, w tym dla fauny. W warunkach Gminy największe zagrożenia wynikają z następujących powodów:

- masowa turystyka wodna (szczególnie na Bełdanach) z wykorzystaniem motorówek i skuterów wodnych,
- masowy ruch kajakowy na Krutyni,
- wielka presja turystyczna na brzegi jezior i na wyspy,
- ciągle istniejący wpływ starych prac odwodnieniowych i błędów melioracyjnych powodujące nadmierne przesuszenie terenu, postępujące za przesuszeniem murszenie torfów, lub zarastanie przesuszonych podmokłych otwartych terenów roślinnością krzewiastą i drzewiastą, co powoduje zubożenie siedlisk zwierząt związanych z obszarami torfowisk i wilgotnych łąk,
- przyśpieszona eutrofizacja wód,
- rozwój motoryzacji i natężenie ruchu drogowego, powodujące:
- eliminację starych zadrzewień przydrożnych (siedlisk życia drobnych zwierząt, głównie bezkręgowców i ptaków),
- śmiertelność owadów, płazów, gadów, ptaków i ssaków na drogach,
- wzrost liczby przeszkód napowietrznych, tworzących zagrożenie dla ptaków,
- silny wzrost kłusownictwa rybackiego i łowieckiego,
- ubytek drzew dziuplastych,
- intensyfikacja rolnictwa, powstawanie rolnictwa wielkotowarowego, dużych powierzchni monokultur rolniczych,
- zamiana użytków zielonych na orne,

- zalesianie rolniczych gruntów marginalnych bez uwzględnienia ich znaczenia dla dzikiej fauny (i flory),
- wypalanie traw na łąkach, torfowiskach, odłogach itp. – niszczenie legowisk, lęgów, siedlisk różnych zwierząt,
- silny wzrost liczebności drapieżników zwłaszcza lisa i norki amerykańskiej (a także niektórych krukowatych).

4. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Ruciane – Nida wyróżnia się łącznie kilka form ochrony przyrody :

ochrona obszarowa :

- Park krajobrazowy
- Rezerваты przyrody
- Obszary chronionego krajobrazu
- Obszary Natura 2000 i Leśny kompleks Promocyjny Lasy mazurskie

ochrony indywidualnej :

- Pomniki przyrody
- Użytki ekologiczne
- Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.

4.1 OCHRONA OBSZAROWA

4.1.1 PARK KRAJOBRAZOWY

Mazurski Park Krajobrazowy jest najważniejszą, a zarazem największą pod względem obszarowym formą ochrony przyrody na terenie gminy Ruciane – Nida. Podstawą prawną działania Mazurskiego Parku Krajobrazowego (dalej MPK) jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody oraz :

- Uchwała Wojewódzkich Rad Narodowych w Suwałkach z dnia 5 grudnia 1977 r. (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 8 poz. 36) i w Olsztynie z dnia 8 grudnia 1977 r. (Dz. Urz. WRN Nr 11. poz. 51)

Teren MPK i jego otuliny obejmuje znaczną część gminy Ruciane-Nida. Powierzchnia Parku wynosi 53 655 ha, a jego strefa ochronna 18 608 ha. Jest to jeden z największych parków krajobrazowych w Polsce. W obrębie gminy się znajduje się 14 706 ha, co stanowi 27,4% powierzchni Parku i 41,1% powierzchni gminy. Mazurski Park Krajobrazowy powołany został na mocy uchwały nr 27/270/70 WRN w Olsztynie z dnia 19.03.1970 r. Uchwała ta posiadała charakter precedensowy, zapoczątkowała bowiem proces tworzenia w Polsce parków krajobrazowych, mimo braku zapisu, w ówczesnej Ustawie o ochronie przyrody, o możliwości stworzenia takiej formy ochrony. W uchwale powołano się na przepisy o radach narodowych. Jednakże z powodów formalnoprawnych zaszła konieczność zweryfikowania przedmiotowego przepisu. W 1977 r. ponownie powołano tę formę ochrony mocą Uchwały nr X/38/77 WRN w Olsztynie z dnia 8 grudnia 1977 r. (Dz. Urz. WRN Nr 11, poz. 51) i Nr VIII/31/77WRN w Suwałkach z dnia 5 grudnia 1977 r. w sprawie utworzenia Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.36). Granice

MPK obejmują północno-zachodnią część obszaru Gminy. Powierzchnia MPK wynosi 53 655 ha a jego strefa ochronna liczy 18608 ha. 14706ha tj. 27% powierzchni MPK znajduje się w granicach Gminy Ruciane - Nida, to z kolei stanowi 41,1% powierzchni Gminy.

W 1993 r. opracowany został plan zagospodarowania Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Po zatwierdzeniu planu przez Wojewodę Suwalskiego i Wojewodę Olsztyńskiego w drodze rozporządzeń, ustalenia zawarte w planie zagospodarowania MPK, przeniesiono jako obowiązujące do planów Gmin położonych na terenie MPK.

W 2005 r. Rozporządzeniem Nr 4 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 stycznia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 7, poz. 149) potwierdzono jego aktualność. Jednak stosownie do obowiązującego prawa, rozporządzenie to musiało być uchylone, co też stało się w drodze Rozporządzenia Nr 41 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 17 października 2005r. uchylającego rozporządzenie w sprawie planu ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Warm-Maz. Nr 155, poz. 1766). Plan Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego został ustanowiony uchwałą nr XIX/368/12 Sejmiku Województwa Warmińsko Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia Planu Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

- Charakterystyka Mazurskiego parku Krajobrazowego

Lasy są główną formacją roślinną parku, wywierają też dominujący wpływ na piękno i atrakcyjność tego terenu. Mają one na rozpatrywanym obszarze w większości postać zbiorowisk borowych, przede wszystkim borów mieszanych, na które przypada prawie 60% powierzchni leśnej. Na drugim miejscu znajdują się bory świeże, zajmujące około 20% powierzchni. Pozostały odsetek przypada na lasy liściaste, rzadziej olsy, łęgi, bory bagienne i bory świerkowe na torfowiskach. Ponadto na obszarze parku występuje ponad 900 gatunków roślin co stanowi ponad 70% ogółu roślin naczyniowych Pojezierza Mazurskiego oraz 40% flory całego kraju.

Charakterystycznym elementem parku oprócz bujnej roślinności są także liczne występujące jeziora – około 60 powyżej 1 ha. Do największych znajdujących się na terenie gminy Ruciane – Nida zalicza się : Bełdany, Warnoły i Guzianka Wielka.

Gleby Parku są, jak na warunki niżowe, bardzo zróżnicowane, co wynika z różnorodności występującego tu podłoża (torfy, piaski różnego pochodzenia, gliny zwałowe z dużą zawartością węgla wapnia - ok. 15 %, utwory pyłowe i iły.

Fauna Mazurskiego Parku Krajobrazowego należy do najbogatszych w Polsce. Do często spotykanych ssaków należą tu: jelen, sarna, dzik, zając, wiewiórka, lis, jenot, kuna, łasica, tchórz, jeż, kret oraz ryjówki i nietoperze. Spotyka się też łosie, wilki, wydry, gronostaje, borsuki, bobry, a z drobnych ssaków rzęsorka. Bardzo rzadkie są rysie. Na terenie Parku występuje wiele rzadkich i ginących ptaków. Do takich można orla bielika (9-10 par lęgowych), rybołowa (2-3 pary), orlika krzykliwego (15-20 par), bociana czarnego (1-2 pary), sowę - puchacza (3-4 pary), cietrzewia (na granicy wyginięcia). Występującymi tu gatunkami ryb są: płoć, wzdregę, leszcz, krąp, kleń, kiełb, szczupak, sandacz, okoń, sum, lin, węgorz, ukleja, sporadycznie świnka oraz sielawa.

4.1.2 REZERWATY PRZYRODY

Na obszarze Gminy znajdują się trzy rezerwaty przyrody:

- Rezerwat leśny „Jezioro Nidzkie”
- Rezerwat leśny „Krutynia Dolna”
- Rezerwat faunistyczny „Jezioro Warnoły”.

Rezerwat „Jezioro Nidzkie”

utworzony w 1972r. (MP Nr 53, poz. 283) w celu ochrony krajobrazu Jeziora Nidzkiego i otaczających je lasów. Położony jest na terenie dwóch gmin: Ruciane - Nida i Pisz oraz na terenie dwóch nadleśnictw: Maskulińskie i Pisz.

Powierzchnia rezerwatu wynosi

2934,71ha, tworzą ją: część Jez. Nidzkiego (ok. 1650 ha wraz z wyspami), jezioro Oko (10 ha), oraz otaczające je lasy o powierzchni 1275 ha. Jezioro Nidzkie jest wąskim zbiornikiem rynnowym, z urozmaiconą linią brzegową i wysokimi brzegami o nachyleniu dochodzącym do 40°. Przy brzegach porośnięte jest pasmem szuwaru przechodzącego stopniowo w zarośla wierzbowe i las. Jezioro Nidzkie ma około 23 km długości i 0,2 do 3,5 km szerokości,

Fot.4.1 Jezioro Nidzkie
Źródło: fotografia własna

Fot.4.2 Dąb nad jeziorem Nidzkim
Źródło: fotografia własna

usytuowane jest w południowej części systemu Wielkich Jezior Mazurskich. W kilku miejscach na wschodnim brzegu jeziora zachowały się stare dęby [Fot. 4.2] i dorodne lipy. W rezerwacie występuje kania czarna, dość często spotkać można czaplę siwą. Bardzo rzadko spotyka się rysia. Rezerwat podlega silnej presji turystycznej, mimo to gniazduje tu m.in.: polęgowym stanowi koncentrację mewy śmieszki,

krzyżówki i łyski. Nad jeziorem zaobserwować można bielika, trzmielajada, rybołowa.

Rezerwat „Krutynia Dolna”

Rezerwat krajobrazowo – florystyczny – faunistyczny, o pow. 969,33 ha. Utworzony w 1989 r. (M.P. 1989 nr 17 poz. 120), w celu ochrony fragmentu naturalnego krajobrazu polodowcowego wraz z występującymi na tym terenie naturalnymi ekosystemami wodnymi, torfowiskowymi

Fot.4.3 Bujna roślinność rezerwatu Krutyni
Źródło fotografia własna

leśnymi. Leży na terenie Gmin: Mikołajki i Ruciane - Nida, w Nadleśnictwie Maskulińskie, na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Swymi granicami obejmuje 3 jeziora: Malinówko, Gardyńskie, Dłużec i Smolak o łącznej powierzchni 125,9 ha, odcinek Krutyni wraz z przyległymi terenami o pow. 21,2 ha oraz przyległe lasy o pow. 822,2 ha. W wodach rezerwatu i na ich obrzeżach występują m.in. grąziel żółty, grzybienie białe, oska aloesowa, rdestnica przeszyta i połyskująca, oczeret jeziorny. W bogatym runie leśnym występuje m.in. przyłuszczka pospolita, konwalia majowa, kopytnik pospolity., lilia złotogłów; na torfowiskach m.in. rosiczka okrągłolistna, listera jajowata i sercowata i in. Spotykano tu m.in. bielika, orlika krzykliwego, rybołowa, bociana czarnego, żurawia, wilka i rysia.

Rezerwat „Jezioro Warnołty”

Rezerwat krajobrazowo-ornitologiczny, o powierzchni 373,3 ha. utworzony w 1976 r. (M.P. 1976 nr 24 poz. 108) dla ochrony jeziora Warnołty (fot 4.4), stanowiącego odnogę Śniardw. Jest to obszar lęgowy wielu gatunków ptaków wodno-błotnych oraz miejsce żerowania rzadkich gatunków ptaków drapieżnych. Są wśród nich: łabędź niemy, czapla siwa,

kokoszka wodna, łyska, kaczka krzyżówka perkoz dwuczuby, bielik, kania czarna i ruda. Jest to jezioro eutroficzne z dobrze wykształconą roślinnością wodną, której głównym składnikiem jest trzcina pospolita. Jej skupiska wnikają daleko w obręb powierzchni wodnej. Jezioro otaczają skupienia roślinności turzycowej, zarośli

Fot.4.4 Jezioro Warnołty

Źródło: fotografia własna

4.1.3 OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na terenie gminy Ruciane – Nida zgodnie z rozporządzeniem Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003r. (Dz.Urz.Woj.Warm.-Maz. Nr 52, poz. 725) w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie woj. warmińsko-mazurskiego, znajdują się 4 obszary chronionego krajobrazu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego - Ruciane-Nida („OCHK Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego - Ruciane-Nida”), o powierzchni 1 636,5 ha, obszar ten w całości znajduje się w Gminie Ruciane – Nida. Regulowany jest prawnie przez rozporządzenie Nr 138 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego - Szeroki Bór” („OCHK Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego - Szeroki Bór”), o powierzchni 591,5 ha, obszar ten znajduje się na granicy gmin Ruciane – Nida i Pisz. Regulowany jest prawnie przez rozporządzenie Nr 137 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r.

- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy i Jezior Piskich” („OChK Puszczy i Jezior Piskich”), o powierzchni 43 629,8 ha, obszar ten w gminie – Ruciane Nida obejmuje strefę buforową rezerwatu „jezioro Nidzkie”. Regulowany jest prawnie przez rozporządzenie Nr 151 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r.
- Spychowski Obszar Chronionego Krajobrazu, którego tylko skrawek znajduje się na terenie gminy Ruciane – Nida. Obszar ten jest regulowany prawnie przez rozporządzenie Nr 133 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Spychowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Powierzchnia obszaru wynosi 12 101,8 ha, częściowo położony jest w granicach gminy Ruciane-Nida.

4.1.4 OBSZARY NATURA 2000

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. Dyrektywa Ptasia) i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa), które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, ze zm.).

Wyznaczanie najcenniejszych, pod względem przyrodniczym, obszarów o których mowa w dyrektywach unijnych odbywa się na podstawie naukowego rozpoznania rozmieszczenia najważniejszych miejsc występowania rzadkich zwierząt i ich siedlisk.

Cały obszar gminy Ruciane – Nida objęty jest siecią Natura 2000. Na terenie obszaru Natura 2000 wyróżnia się ostoję ptasią o randze europejskiej (Puszcza Piska kod PLB280008). Ponadto, na terenie gminy wyznaczony jest Specjalny Obszar Ochrony „Ostoja Piska”(PLH280013). Na tym terenie występuje co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Bardzo ważnym elementem chronionego obszaru jest ostoja cietrzewia. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika i cietrzewia; ponadto obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej takich gatunków ptaków jak: bocian czarny, orlik krzykliwy, puchacz, rybitwa rzeczna, włochatka; w stosunkowo wysokiej liczebności występuje derkacz.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 – Puszcza Piska (kod obszaru: PLB280008)

Obszar cechuje się dużą powierzchnią ogólną – 173 tys. ha oraz licznymi jeziorami, w tym największym polskim jeziorem Śniardwy. Teren jest w większości porośnięty borami.

Występuje tu stosunkowo dużo drzewostanów powyżej 100 lat. Obszar w ujęciu międzynarodowym jest ważną ostoją bielika *Haliaeetus albicilla*, orlika krzykliwego *Aquila pomarina*, żurawia *Grus grus* oraz włochatki *Aegolius funereus*. W ostoi stwierdzono występowanie 202 gatunków ptaków, w tym 153 lęgowych. Występuje tu 48 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z tego 35 jest lęgowych. Spośród gatunków ptaków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt na terenie obszaru występuje 28 gatunków.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Ostoja Piska (kod obszaru: PLH280013)

Obszar zajmuje powierzchnię 58 tys. ha. Powierzchnia wpisuje się w OSOP Natura 2000 Puszcza Piska. Odznacza się dużą różnorodnością biologiczną. Występują tu prawie wszystkie podstawowe zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla Polski północno-wschodniej. Z siedlisk Natura 2000 największą powierzchnię zajmuje grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum* 9170-2. Niespełna 70 % powierzchni obszaru zajmują lasy, wśród których dominują bory sosnowe. Lasy lęgowe i olsy zachowały się jedynie w dolinach rzecznych. Stosunkowo duży udział stanowią dobrze zachowane zbiorowiska wodne i torfowiskowe. Flora naczyniowa liczy około 900 gatunków. Spośród siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywy Rady 92/43/EWG) na terenie obszaru występuje 16 ich rodzajów oraz 16 gatunków z Załącznika II. Jest to również ważna ostoja wydry *Lutra lutra*, bobra *Castor fiber* i wilka *Canis lupus*.

4.1.5 LEŚNY KOMPLEKS PROMOCYJNY LASY MAZURSKIE

Kompleks obejmując w swoich granicach Puszcę Piską. Kompleks „Lasy Mazurskie” jest obszarem funkcjonalnym grupującym pięć nadleśnictw oraz Stację Badawczą PAN w Popielnie na łącznej powierzchni 118 tys. ha. W gminie Ruciane – Nida w jego skład wchodzi następujące nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Pisz 36 496ha,
- Nadleśnictwo Maskulińskie 28 334ha,
- PAN Popielno 1 773 ha

Unikalne walory przyrodniczo- krajobrazowe Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Mazurskie” wynikają z puszczańskiego charakteru pięknych pojeziernych krajobrazów. Lasy stanowią genetycznie najstarsze krajobrazy kulturowe. Na obszarze LKP

„Lasy Mazurskie” występuje także ponad 100 zaewidencjonowanych gatunków roślin rzadkich, objętych ochroną gatunkową, zagrożonych i ginących.

4.2 OCHRONA INDYWIDUALNA

4.2.1 POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z art. 40 ustawy o ochronie przyrody z 2004 r, pomnikiem przyrody można nazywać pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie gminy Ruciane – Nida znajduje się kilkadziesiąt pomników przyrody, na które składają się:

- 1 aleja
- 14 grup drzew
- 45 pojedynczych drzew
- Głazy narzutowe

Największy odsetek pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Ruciane – Nida stanowią stare drzewa [Fot.7.6], występujące pojedynczo lub w grupach. Jednak jednym z najciekawszych pomników przyrody w gminie jest obszar głazowiska we wsi Wojnowo. W lesie, pomiędzy Jez. Duś, a drogą prowadzącą w kierunku szosy Szczytno-Ruciane. Głazowisko zajmuje powierzchnię ok. 9 ha, a na jego terenie znajduje się ok. 13500 głazów. Ponadto indywidualną ochroną zostały objęte w 1986 dwa głazy znajdujące się na południowy wschód od Wojnowa: jeden o obwodzie 975 cm i wysokości 1,2 m; - drugi o obwodzie 700 cm i wysokości 1 m. W tabeli

Fot.7.6 Dąb – pomnik przyrody
Źródło fotografia własna

poniżej przedstawiono zestawienie pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy.

Tabela 4.1

Wykaz pomników przyrody z terenu Gminy Ruciane - Nida

Lp	Rodzaj pomnika (obwód; wys. drzewa w m)	Określenie położenia	Rok uznania
1	Dąb szypułkowy (4,76;25)	Oddz. 83j L-ctwo Ruciane	1952
2	Grupa drzew "Królewskie Dęby" (2 Db szyp.) (4,6-5,3;28-28)	Oddz. 83h L-ctwo Ruciane	1952
3	Dąb szypułkowy (4,75;25)	Oddz. 54 Popielno	1952
4	Dąb szypułkowy (4,05;28)	Piaski oddz. 4a L-ctwo Wejsuny	1952
5	Dąb szypułkowy (5,8;24)	Oddz. 83h L-ctwo Ruciane	1952
6	Sosna posp. (3,3;35)	Zdrużno, oddz. 166h L-ctwo Guzianka	1952
7	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,8-4,62;30-30)	Lipnik oddz. 21h L-ctwo Lipnik	1952
8	Dąb szypułkowy „Grunwald” (5,65;28)	Ruczaj oddz. 142f L-ctwo Ruczaj	1965
9	Dąb szypułkowy (6,3;25)	Nida oddz. 143k L-ctwo Guzianka	1965
10	Dąb szypułkowy (4,8;26)	Ruciane oddz. 83h L-ctwo Ruciane	1965
11	Dąb szypułkowy (5,2;26)	Ruciane oddz. 102c L-ctwo Guzianka	1965
12	Dąb szypułkowy (5;27)	Ruciane oddz. 102 L-ctwo Guzianka	1965
13	Dąb szypułkowy (4,6;16)	Ruciane oddz. 102c L-ctwo Guzianka	1965
14	Dąb szypułkowy (6,3;25)	Nida oddz. 143k L-ctwo Guzianka	1965
15	Grupa drzew (3 Db szyp) (4-4,0564;12;26-26- 26)	Ruciane - Nida 50m od brzegu jeziora Guzianka	1975
16	Dąb szypułkowy (3,7;26)	Ruciane - Nida przy przystani żeglarskiej	1975
17	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,9-4,6;26-27)	Ruciane - Nida oddz. 95a L-ctwo Ruciane	1975
18	Dąb szypułkowy (4,3;14)	Ruciane - Nida oddz. 102 L-ctwo Guzianka	1975
19	Lipa drobnolistna (3,9;27)	Niedźwiedzi Róg 50m od brzegu jez. Śniardwy	1977
20	Dąb szypułkowy (3,32;30)	Ukta 50m od skrzyżowania dróg Mikołajki-Mragowo	1980
21	Dąb szypułkowy (3,3;30)	Ukta przy placu Szkoły Podstawowej	1980
22	Dąb szypułkowy (3,72;29)	Wejsuny oddz. 2b L-ctwo Wejsuny	1985
23	Dąb szypułkowy (4,35;24)	Wejsuny oddz. 2b L-ctwo Wejsuny	1985
24	Grupa drzew (3 Db szyp) (3,28-3,6-4,2;23- 30-34)	Wejsuny oddz. 4a L-ctwo Wejsuny	1985
25	Dąb szypułkowy (4,8;35)	Popielno 50m od jez. Beldany	1985
26	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,4-3,6;27-27)	Ukta oddz. 224d L-ctwo Ukta	1985
27	Grupa drzew (9 Db szyp) (3,27-3,45-3,55- 3,6-3,7-3,8-3,85-4,44;27-27-27-27-27- 27-28-28)	Ukta oddz. 224d L-ctwo Ukta	1985
28	Grupa drzew (7 Db szyp) (3,35-3,35-3,45- 3,75-4,4,1-5,05;27-27-27-26-28-28)	Ukta oddz. 223g-h L-ctwo Ukta	1985
29	Dąb szypułkowy (3,65;27)	Ukta oddz. 223j L-ctwo Ukta	1985
30	Dąb szypułkowy (3,95;27)	Ukta oddz. 221a L-ctwo Ukta	1985
31	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,25-4,3;28-26)	Ukta oddz. 221b L-ctwo Ukta	1985
32	Dąb szypułkowy (4,15;26)	Ukta oddz. 213a L-ctwo Ukta	1985
33	Dąb szypułkowy (4,2;26)	Popielno oddz. 54c	1986

34	Sosna pospolita (3,3;35)	Popielno oddz. 48f	1986
35	Dąb szypułkowy (3,5;28)	Wygrany oddz.202g L-ctwo Gąsior	1993
36	Grupa drzew (3 Db szyp) (3-3,4-3,5;26-28-28,5)	Wygryny oddz.201h L-ctwo Gąsior	1993
37	Dąb szypułkowy (3,3;26)	Wygryny oddz.218b L-ctwo Ukta	1993
38	Dąb szypułkowy (3,4;27)	Wygryny oddz.210j L-ctwo Ukta	1993
39	Grupa drzew (3 Db szyp) (3-3,05-3,34;20-20-20)	Wygryny oddz.216j L-ctwo Ukta	1993
40	Grupa drzew (3 Lp drobnol.) (3,3)(5 i 11 szt zrośniętych)	Wygryny oddz.216j L-ctwo Ukta	1993
41	Dąb szypułkowy (4,07;30)	Ruciane - Nida oddz. 54g L-ctwo Ruciane	1993
42	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,3-5,33-3;20-24)	Onufryjewo oddz. 4a L-ctwo Wejsuny	1993
43	Dąb szypułkowy (4,6;25)	Onufryjewo oddz. 8a L-ctwo Wejsuny	1994
44	Dąb szypułkowy (2,8;20)	Onufryjewo oddz. 8a L-ctwo Wejsuny	1994
45	Dąb szypułkowy (3,95;20)	Onufryjewo oddz. 8a L-ctwo Wejsuny	1994
46	Dąb szypułkowy (3,15;20)	Śwignajno przy skrzyżowaniu dróg polnych nr 209 i 210	1994
47	Lipa drobnolistna (3,18;25)	Kadzidłowo koło wsi	1994
48	Dąb szypułkowy (4,5;27)	Ruciane-Nida oddz. 54f L-ctwo Ruciane	1994
49	Dąb szypułkowy (3,35;25)	Guzianka oddz.101j L-ctwo Guzianka	1994
50	Dąb szypułkowy (2,4;25)	Guzianka oddz.101j L-ctwo Guzianka	1994
51	Dąb szypułkowy (3,9;30)	Guzianka oddz.101k L-ctwo Guzianka	1994
52	Dąb szypułkowy (3,1;30)	Guzianka oddz.101k L-ctwo Guzianka	1994
53	Wierzba (5,2;25)	Ukta przy rozwidleniu dróg w kierunku wsi Wojnowo	1994
54	Grupa drzew (8 klon) (1,5-1,8-1,8-1,85-2-2,15-2,3-3,4;20-20-21-20-21-22-23-25)	Iznota przy drodze	1994
55	Lipa drobnolistna (3,02;25)	Iznota przy drodze	1994
56	Aleja (lipa drobnol. i klon)	Ukta, droga w Ukie do granicy lasu w kier. Iznoty	1994
57	Dąb szypułkowy (4,15;27)	Popielno 30m na wschód od jez. Beldany	1998
58	Dąb szypułkowy (3,85;24)	Ruciane-Nida ul. Dworcowa	1998
59	Dąb szypułkowy „Kolejarz” (3,85;30)	Ruciane-Nida ul. Dworcowa przy stacji PKP	1998
60	Lipa drobnolistna (2,98;26)	Ruciane-Nida nad jez. Guzianka	1998
61	Dąb szypułkowy „Perkunas” (5,30; 25)	L-ctwo Krzyże, 350m na N od I-czówki Pranie przy ścieżce dydaktycznej	2004

4.2.2 UŻYTKI EKOLOGICZNE

Użytkami ekologicznymi w rozumieniu ustawy 16 kwietnia 2004 r. są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na obszarze gminy znajdują się 3 użytki ekologiczne:

- Grąd Wygryny

Użytek został powołany Rozporządzeniem nr 94 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Grąd Wygryny” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. nr 105, poz 1727). Powierzchnia użytku wynosi 18,75 ha. Ochronie podlega tu fragment unikalnej w północno-wschodniej Polsce odmiany grądu z kokoryczą pełną *Corydalis solida*.

- Łąka Krutynia

Użytek został powołany Rozporządzeniem nr 57 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Łąka Krutynia” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. nr 105, poz. 1690). Powierzchnia użytku wynosi 6,83 ha. Użytek stanowi enklawę rezerwatu przyrody Krutynia, jest również miejscem występowania storczyków.

- Zatoka Wygryńska

Użytek został powołany Rozporządzeniem nr 13 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 15 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Zatoka Wygryńska” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. nr 99, poz. 1576). Powierzchnia użytku wynosi 61,11 ha. Celem ochrony użytku jest zatoka Jeziora Beldany stanowiąca miejsce występowania wielu gatunków zwierząt i roślin chronionych.

4.2.3 OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN I ZWIERZĄT

Oprócz wymienionych powyżej form ochrony przyrody na terenie gminy obowiązuje ochrona gatunkowa roślin i zwierząt. Ochrona gatunkowa zgodnie z ustawą o ochronie przyrody ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin,

zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Ponadto minister środowiska w drodze rozporządzenia określa dziko żyjące gatunki roślin, zwierząt i grzybów objęte ochroną – ściłą i częściową.

Na granicach gminy w obszarze Nadleśnictwa Pisz istnieje 5 stref wokół gniazd bielika, w Nadleśnictwie Maskulińskie 2 strefy bielika, 1 – orlika i 2 kani, a w lesie PAN Popielno 4 strefy bielika – łącznie więc 14 stref wokół gniazd rzadkich ptaków.

4.3 PODSUMOWANIE

Istniejący system ochrony prawnej przyrody w gminie Ruciane – Nida wynika z nieprzeciętnego bogactwa tego środowiska. Lasy i wody łącznie zajmują ok. 85 % terenu gminy. Pomimo ustanowionych obszarów chronionych oraz obowiązywaniu przepisów, które je regulują niezbędne jest minimalizowanie zagrożeń, które mogłyby powodować degradację tego niezwykle cennego ekosystemu. W szczególności przeciwdziałać należy nadmiernej sukcesji terenów turystyczno – rekreacyjnych w sposób nieusystematyzowany, prowadzący do niszczenia siedlisk, oraz płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt przez nadmierny napływ turystów.

Pożądany byłby stan, w którym rozwój gminy nie byłby hamowany i ograniczany przez przepisy stojące na straży ochrony przyrody ale także rozwój ten nie wpływałby negatywnie na obszary chronione. Połączenie rozwoju zrównoważonego, jako „rozwoju społeczno – gospodarczego, w którym nastąpi integracja wszelkich działań, mających na celu zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń oraz ładu przestrzennego stanowiącego główne zamierzenie gospodarki przestrzennej, konieczne jest aby stało się nadrzędnym celem kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

5. UWARUNKOWANIA KULTUROWE

Na uwarunkowania kulturowe składają się wszelkie elementy stanowiące dziedzictwo kulturowe danego regionu. Do takich elementów zaliczyć można przed wszystkim zabytki. Według przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. za zabytek uznaje się – „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”. Ponadto na uwarunkowania kulturowe składają się także takie elementy przestrzenne jak środowisko kulturowe czy krajobraz kulturowy.

Środowisko kulturowe definiuje się jako przekształcone przez człowieka twory przyrody ożywionej i nieożywionej (komponenty przyrodnicze, naturalne) oraz wytworzone wartości materialne (np. dobra kultury, zabytki) i duchowe (np. normy społeczne i zasady postępowania, wierzenia religijne, obyczaje i zwyczaje). Środowisko to jest istotnym składnikiem jakości życia człowieka, na które składa się poziom życia oraz jego warunki, a także otoczenie, tworzące łącznie pojęcie dobrobytu. A więc środowisko kulturowe człowieka obejmuje przekształcone przez niego otoczenie oraz dzieła rąk (kultura materialna) i umysłu (kultura niematerialna)” [MAŁACHOWICZ 1988]

Natomiast definicję krajobrazu kulturowego można znaleźć w przytoczonej powyżej ustawie z 23 lipca 2003 r. – krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

W celu ochrony zabytków w Polsce zgodnie z przepisami z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wyróżnia się następujące instrumenty:

- Wpis do rejestru zabytków – rejestr prowadzony jest na terenie województwa przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.
- Uznanie za pomnik historii – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może złożyć taki wniosek po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków.

- Utworzenie parku kulturowego – Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy.
- Ponadto zgodnie z ww. przepisami przewiduje ochronę zabytków na podstawie niżej wymienionych dokumentów tj.: ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

5.1 HISTORYCZNY ROZWÓJ OSADNICTWA

Teren Gminy Ruciane Nida znajduje się w południowej części obszaru zajmowanego historycznie przez ludy pruskie. W czasach prehistorycznych obszary te z dużą ilością wód stojących i obszarów podmokłych oraz trudnymi do eksploatacji rolniczej glebami gliniastymi nie były zbyt atrakcyjne osadniczo. Słaby stan rozpoznania archeologicznego nie pozwala na obszerną i szczegółową charakterystykę osadnictwa pradziejowego, jednak wnioskując z sąsiednich, lepiej przebadanych terenów o podobnych warunkach fizjograficznych, można stwierdzić, że w okresie epoki kamienia istniała penetracja tych terenów przez grupy myśliwych eksploatujących środowisko wodne i leśne. Grupy te mogły funkcjonować na tym terenie do początków 2 tysiąclecia p.n.e., gdyż były one nie atrakcyjne dla wczesnych społeczeństw neolitycznych.

Podobnie w epoce brązu tereny te mogły być penetrowane jedynie przez kultury preferujące pastersko-koczowniczy model gospodarczy. Pierwsze bardziej wyraźne ślady stałego osadnictwa na tym terenie pochodzą z okresu wpływów rzymskich, to jest pierwszych wieków naszej ery. Ze znalezisk przypadkowych znane są zabytki pochodzące z cmentarzysk, z rejonu Wygryn i Wejsun. W tym kontekście można mówić o funkcjonowaniu na tym terenie ludności grupy galindzkiej kultury zachodniobałtyjskiej.

We wczesnym średniowieczu tereny te nazywane Galindią były rejonami peryferyjnymi zarówno osadnictwa bałtyjskiego, jak i słowiańskiego. Brak znalezisk archeologicznych sugerowałby istnienie tu pustki osadniczej, jednakże może być wynikiem

złego stanu badań i w miarę postępu rozpoznania archeologicznego jakieś formy osadnictwa mogą być wykryte.

Po opanowaniu terenów pruskich przez Krzyżaków rejon ten postanowiono pozostawić jako puszcę graniczną z Mazowszem, a osadnictwo nowożytne wkracza tu dopiero wraz z akcją cyklu szkatułkowego w XVII i XVIII wieku. Z tego okresu pochodzą miejscowości lokowane wśród lasów, których niwy siedliskowe i rozłogi pól powstawały na skutek karczunku. Wszystkie one mają nowożytne układy ruralistyczne w formie luźnych ulicówek lub wielodrożnic. Zabudowane były budownictwem drewnianym przypominającym pobliskie Kurpie, gdyż większość osadników pochodziła właśnie z tego terenu.

Zabudowa drewniana dominowała tu aż do początku XX wieku, a w niektórych miejscowościach jest dominująca do chwili obecnej. Wymiana zabudowy na murowaną zaczęła się tu dopiero na przełomie XIX i XX wieku. Należy przyjąć, że pierwszymi murowanymi budowlami we wsiach były kościoły (Ukta, Wejsuny) i szkoły, a następnie inne obiekty „państwowe”, jak leśniczówki, domy żandarmów. W następnej kolejności zaczęto wymieniać na murowaną zabudowę mieszkalną we wsiach. Zabudowa gospodarcza natomiast zaczęła być wymieniana wcześniej, gdyż kamień był łatwo dostępnym i tanim surowcem przydatnym do budowy „gorszych” budynków.

W XIX wieku na tym terenie osiedliły się grupy ludności uciekającej przed prześladowaniami z powodów religijnych z terenów Rosji Carskiej. Starowiercy, którzy nie godzili się z reformą prawosławia, mającą miejsce w końcu XVII wieku musieli opuścić terytorium Rosji i w pierwszej fazie swej wędrówki osiedlili się na ziemiach Rzeczypospolitej i Litwy. Po upadku Rzeczypospolitej, kiedy władze Królestwa Polskiego próbowały narzucić im przymusową służbę wojskową i naruszać zasady ich religii postanowili opuścić Polskę. Rozpoczęli wówczas pertraktacje z monarchą pruskim, w wyniku których 5 grudnia 1825 roku król Pruski Fryderyk Wilhelm III zgodził się na osiedlenie staroobrzędowców na Mazurach. Jako pierwszy przesiedlił się Onufry Jakowlew, który z czasem założył wieś, Onufryjewem. Był on pośrednikiem przy zawieraniu dalszych umów o zakup ziemi. Do końca 1830 roku staroobrzędowcy zakupili ziemię nad Krutynią w okolicy jeziora Duś, gdzie założyli wieś oficjalnie nazwaną Eckertsdorf. Jednak brat przywódcy sekty Sidor Borysow nazwał ją Wojnowo. Z czasem założyli dalsze wsie – Gałkowo, Mościszki, Zameczek, Iwanowo, Świgajno, Piaski, Kadzidłowo, Piotrowo i Osiniak. Łącznie staroobrzędowcy nabyli 5047 morgów leśnego gruntu. Była to grupa ludności bardzo hermetyczna, przynieśli na te tereny swoją kulturę, czytelną współcześnie w postaci

osobnych cmentarzy, zlokalizowanych w rejonie Wojnowa i Onufryjewa, świątyń, z których dwie znajdują się w Wojnowie. Sprowadzili też na ten teren charakterystyczne formy budownictwa, polegające na większym przywiązaniu do drewna jako budulca. Również niektóre Rozwiązania funkcjonalno – formalne obiektów budowlanych charakterystyczne są dla tej grupy etnicznej. Dotychczas pozostały w zabudowie Wojnowa, Gałkowa Osiniaka-Piotrowa, charakterystyczne budynki gospodarcze o nieco innych proporcjach niż na terenach otaczających (wyższe) z częścią mieszkalną (letnia kuchnia) od strony wjazdu na siedlisko. W 1847 roku główny ośrodek fiedosiejewski, jakim był Klasztor Preobrażeński w Moskwie postanowił założyć w Wojnowie klasztor. Zamierzeniem było stworzenie ośrodka niezależnego od ingerencji władz carskich. Zadanie to powierzono Pawłowi Ledniewowi, zwanemu później Pawłem Pruskim. W 1849 roku nabył on 12 włók ziemi nad jeziorem Duś, na której wznosił klasztor i świątynię tzw. molennę. Została ona w latach 1852 - 1867 rozbudowana. Paweł Pruski założył także żeński klasztor staroobrzędowców w Pupach (Spychowo) oraz drukował pisma staroobrzędowe w drukarni Gęsiorowskiego w Piszcu. Nakłady tych wydawnictw sięgające niekiedy 5 tysięcy egzemplarzy były rozprowadzane również w ośrodkach staroobrzędowców za granicą – w Turcji, Austrii i Rosji.

Ta specyficzna grupa etniczno-religijna w chwili obecnej znajduje się w stadium zaniku. Składa się na to wiele przyczyn, jak choćby naturalne otwieranie się społeczeństwa, ale również znajdujemy przyczyny historyczne polegające na ekspansji prawosławia, które próbowało likwidować odłamy staroobrzędowców. Śladem takiej misji jest znajdująca się w Wojnowie cerkiew prawosławna wraz z klasztorem żeńskim, założonym tu jako przeciwwaga dla klasztoru staroobrzędowców. Ważnym czynnikiem destrukcji był także proces opuszczania tych terenów w okresie po 1945 roku. Duża grupa staroobrzędowców tworzy dziś diasporę na terenie Niemiec.

Proces wymiany ludności dotyczył również pozostałej ludności „mazurskiej” zamieszkującej wioski Gminy Ruciane-Nida. Część poczuwających się do „niemieckości” wyjechała tuż po 1945 roku. Inni raczej bardziej z powodów socjalnych niż etnicznych wyjeżdżali na przestrzeni 2 połowy XX wiek, pozostawiając swe zagrody.

Ważnym czynnikiem rozwojowym dzisiejszego terenu gminy były podejmowane na przestrzeni 2 połowy XIX wieku przedsięwzięcia komunikacyjne. Wybudowano wówczas część bitych dróg, a wybudowanie w końcu XIX (1898r.) wieku linii kolejowej, która łączyła te tereny z obszarem całych Prus Wschodnich, a nawet Rzeszy stało się szczególnie ważnym impulsem dla rozwoju przemysłu drzewnego, a w następnej kolejności przyczyniło się do rozwoju turystyki. Budowa linii kolejowych miała dla Prus Wschodnich przede

wszystkim znaczenie strategiczne związane z przyjętą tam doktryną wojenną i przewidywaną wojną z Rosją, dlatego też linie kolejowe były szczególnie starannie zabezpieczane i fortyfikowane (ufortyfikowany most na przejściu linii kolejowej przez kanał w Rucianem). Oprócz linii kolejowej niezwykle cennej dla tego regionu prusacy wzmacniali pod względem militarnym także obszar Prus Wschodnich. Taki pas fortyfikacji budowany był od połowy XIX wieku na linii Wielkich Jezior Mazurskich. Jego centralnym elementem była Twierdza Boyen w Giżycku, ale w czasie do pierwszej wojny światowej umocniono również inne ważne strategicznie miejsca na tym obszarze. Między innymi ufortyfikowano okolice Rucianego tworząc węzeł obronny Ruciane – Guzianka, który jednak nie odegrał tak w czasie pierwszej jak i drugiej wojny światowej żadnej roli.

Wypadkową rozwoju infrastruktury kolejowej na tym terenie stało się rozwinięcie przemysłu drzewnego w postaci zakładu przerobu drewna. Obecnie po fabryce sklejk pozostały jedynie tereny do rekultywacji,

Z przemysłem drzewnym związany był także zakład wyłuszczeni nasion, mający charakter unikatowy w skali regionu, a ostatnio wpisany do rejestru zabytków.

Z gospodarką leśną wiąże się również sieć istniejącej tu już od schyłku średniowiecza organizacji służby leśnej i związana z nią infrastruktura w postaci leśniczówek. W obecnej formie architektonicznej większość z nich pochodzi z przełomu XIX i XX wieku, jednak tradycje miejsca sięgają tu zwykle o wiele dalej w głąb dziejów. Część leśniczówek jest do chwili obecnej użytkowana godnie z pierwotnym przeznaczeniem, z części administracja leśna rezygnuje, przekształcając je w obiekty o charakterze rekreacyjnym, a niekiedy niestety próbując je likwidować. Zachowanie leśniczówek jest na tym terenie jednym z ważniejszych zadań dla ochrony krajobrazu kulturowego tego terenu.

Pierwotnie ze względu na znaczenie gospodarcze rozwijano budowę szlaków wodnych i związanych z nimi urządzeń hydrotechnicznych. Miały one służyć transportowi płodów rolnych i wyrobów przemysłowych w czasach, gdy nie było jeszcze dobrze rozwiniętej sieci dróg bitych, a drogi żelazne prawie nie istniały, to jest w pierwszej połowie XIX wieku. Powstała wówczas sieć kanałów i śluz łącząca system jezior mazurskich i wyprowadzająca komunikację śródlądową do Pisy i dalej Narwi i Wisły. Od początku XX wieku próbowano tym systemem dróg wodnych transportować drewno, gdyż transport towarów przejęła kolej. Plany te nie zakończyły się powodzeniem, gdyż bale drewna uszkadzały urządzenia hydrotechniczne. Szybko jednak dostrzeżono walory turystyczne tych urządzeń i między innymi na ich bazie już od okresu międzywojennego zaczęto rozwijać na tym terenie turystykę o zasięgu ponadlokalnym, wzbogacając istniejącą infrastrukturę techniczną o bazę

gastronomiczno hotelową. Proces ten przerwała II wojna światowa, i powrócono do niego dopiero w latach 60-tych, niestety bez poszanowania dla istniejącego krajobrazu kulturowego. Proces ten trwa do chwili obecnej, aczkolwiek zarysowują się pewne symptomy zmian na lepsze

5.2 OBIEKTY OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY ZABYTKÓW

5.2.1 OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W REJESTRZE ZABYTKÓW

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, a wpisanych do rejestru zabytków:

Tabela 5.1

Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków

MEJSCOWOŚĆ	ADRES	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU	DECYZJA
WOJNOWO		CERKIEW P.W. ZAŚNIĘCIA NM PANNY WRAZ Z PRZYLEGŁYM TERENEM CMENTARZA PRZYKOŚCIELNEGO	A-1489	2 weśnia 1983	KL.WKZ 534/383/D/83
WOJNOWO		MOLENNĄ WIEJSKĄ STAROBRZĘDOWCÓW	A-1459	17 marca 1983	KL.WKZ 534/381/D/83
WOJNOWO		ZESPÓŁ KLASZTORNY, ŻEŃSKI, STAROBRZĘDOWCÓW (KLASZTOR Z MOLENNĄ, DOM ZAKONNY, 2 DOMY FURTIALNE, BRAMA 3 BUD. GOSPODARCZE)	A-1455	17 marca 1983	KL.WKZ 534/376/D/83
WOJNOWO		CMENTARZ PARAFIALNY STAROBRZĘDOWCÓW	A-1673	15 maja 1986	KL.WKZ 534/500/D/86
KARWICA		CMENTARZ EWANGELICKI /PŁD. - ZACH. CZ. WSI/	A-2602	11 stycznia 1989	KL.WKZ 534/621/D/89
RUCIANE-NIDA		ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. MATKI BOSKIEJ OSTROBRAMSKIEJ (KOŚCIOŁ I PLEBANIA)	A-2972	15 grudnia 1989	KL.WKZ 534/765/D/89
UKTA		KOŚCIOŁ PARAFIALNY P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA	A-2978	15 grudnia 1989	KL.WKZ 534/759/D/89
OSINIAK-PIOTROWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2903	5 września 1989	KL.WKZ 534/736/D/89
ONUFRIJEWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2902	5 września 1989	KL.WKZ 534/735/D/89
ŁADNE POLE		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2901	5 września 1989	KL.WKZ 534/734/D/89
IWANOWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2900	5 września 1989	KL.WKZ 534/733/D/89

RUCIANE-NIDA		CMENTARZ KOMUNALNY	A-2899	5 września 1989	KL.WKZ 534/730/D/89
KOŃCEWO		CMENTARZ EWANGELICKI /NA PŁD. - ZACH. OD WSI/	A-2894	5 września 1989	KL.WKZ 534/731/D/89
KOŃCEWO		CMENTARZ EWANGELICKI /NA PN. OD WSI/	A-2898	5 września 1989	KL.WKZ 534/732/D/89
UKTA		CMENTARZ EWANGELICKI /PO PŁD. STR. SZOSY/	A-2884	4 września 1989	KL.WKZ 534/728/D/89
UKTA		CMENTARZ EWANGELICKI /RODZINNY - W ROZWIDLENIU DRÓG/	A-2878	4 września 1989	KL.WKZ 534/727/D/89
ŚWIGNAJNO WIELKIE		CMENTARZ EWANGELICKI	A-2883	4 września 1989	KL.WKZ 534/726/D/89
OSINIAK- PIOTROWO		CMENTARZ EWANGELICKI	A-2879	4 września 1989	KL.WKZ 534/725/D/89
ONUFRIJEWO		CMENTARZ EWANGELICKI	A-2882	4 września 1989	KL.WKZ 534/724/D/89
GAŁKOWO		CMENTARZ EWANGELICKI /NA ZACH. OD WSI/	A-2880	4 września 1989	KL.WKZ 534/723/D/89
WOJNOWO		KLASZTOR STAROWIERCÓW	A-1045	30 lipca 1968	
WOJNOWO	41	CHAŁUPA	A-934	21 maja 1968	
PRANIE		LEŚNICZÓWKA, BUDYNEK INWENTARSKO- GOSPODARCZY, KUCHNIA LETNIA I FR. DUKTU LEŚNEGO	A-4244	23 stycznia 2003	SOZ-216-5340- 7/2003
RUCIANE-NIDA	SŁOWIAŃSKIEGO 19	BUDYNEK MIESZKALNY (TZW. BOREJSZÓWKA)	A-4268	17 grudnia 2003	WUOZ-4972- IZN-5340- 259/2003
RUCIANE-NIDA	SŁOWIAŃSKIEGO 16	BUDYNEK MIESZKALNY WRAZ Z BUDYNKIEM GOSPODARCZYM	A-4266	12 grudnia 2003	WUOZ-4971- IZN-5340- 258/2003
KADZIDŁOWO		OSADA KULTUROWA (4 OBIEKTY)	A-4288	13 lutego 2004	WUOZ-579-IZN- 5340-29/2004
WEJSUNY	WEJSUNY MAŁE	CMENTARZ EWANGELICKI /NAD J. WEJSUNEK W SĄSIEDZTWIE SZOSY/	A-2881	4 września 1989	KL.WKZ 534/729/D/89
ZDRÓŻNO		ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI (LEŚNICZÓWKA, STODOŁA, PIEC CHLEBOWY)	A-4317	16 lutego 2005	WUOZ(AP)- 4100/6-50/05
RUCIANE-NIDA	DWORCOWA 1	ZESPÓŁ WYŁUSZCZARNI NASION WRAZ Z CZĘŚCIĄ DZIAŁKI	A-4421	21 czerwca 2006	IZAR(JD)- 4100/5-52/06
RUCIANE-NIDA	DWORCOWA 8C	BUDYNEK MIESZKALNY, TZW. WILLA ANDERSA	A-4442	11 grudnia 2006	IZAR(JD)- 4100/5-139/06
WOJNOWO	13	CHAŁUPA DREWNIANA	A-4512	2 października 2008	IZAR(JD,BS)- 4100/5-21/08

KADZIDŁOWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-4608	31 października 2013 r.	-
------------	--	--------------------------	--------	----------------------------	---

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie. Stan na dzień 03.04.2017 r.

5.2.2 OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków zamieszczone zostały w załączniku nr 2.

5.2.3 OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Tabela gminnej ewidencji zabytków w załączniku nr 3.

5.2.4 CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH W GMINIE

Największy odsetek obiektów zabytkowych w gminie stanowią zabytki sakralne, są to przede wszystkim cmentarze oraz kościoły i cerkwie. Zabytkowe cmentarze stały się jednym z charakterystycznych elementów mazurskiej wsi niewielkie umieszczone w pobliżu zabudowań stanowią znaczącą

Fot.5.1 Cmentarz prawosławny w Wojnowie
Źródło fotografia własna

część krajobrazu kulturowego. W gminie Ruciane-Nida istnieje kilkadziesiąt takich nekropolii. Wśród nich są cmentarze ewangelickie, prawosławne i mieszane. Na wielu cmentarzach można odnaleźć też groby żołnierzy. Jeden z takich cmentarzy znajduje się nad jeziorem Duś w Wojnowie (Fot.5.1). Leży on w północnej części obejścia klasztornego starowierców i jest miejscem spoczynku pierwszych, osiedlających się w tym miejscu

Fot.5.2 Cmentarz prawosławny w Wejsunach
Źródło fotografia własna

emigrantów z Rosji oraz ich potomków. Kolejnym obiektem, na który warto zwrócić uwagę jest, nekropolia prawosławna w Wejsunach (Fot. 5.2), niestety jak większość podobnych obiektów popada w ruinę. Po II wojnie światowej większość cmentarzy została zamknięta i tylko niektóre z nich pełniły dalej swoją funkcję. Dopiero od lat 80-tych można zauważyć pewne działania na rzecz

zachowania bądź odnowy już zniszczony. Kolejnymi elementami sakralnymi dziedzictwa historycznego gminy Ruciane-Nida są klasztory, cerkwie prawosławne oraz kościoły. Takie obiekty znajdują się między innymi w miejscowości Wejsuny, Wojnowie i Ukcie.

Fot.5.3 Klasztor Starowierców w Wojnowie
Źródło fotografia własna

Klasztor starowierców znajdujący się w Wojnowie został zbudowany przez uchodźców z Rosji około 1826 roku, początkowo stanowił jedynie pustelnię dla prześladowanych w Rosji członków nie zreformowanego odłamu cerkwi prawosławnej, a następnie od około 1849 roku pełnił rolę ośrodka staroobrzędowców. Lata świetności klasztoru przypadały na okres od 1852 – 1867, w tym czasie klasztor został rozbudowany, a także zmienił właściciela i został zmieniony jego status z męskiego na klasztor żeński. Dziś klasztor znajduje się w rękach prywatnych i prowadzone są tam usługi turystyczne.

W Wojnowie znajduje się jeszcze jeden zabytek sakralny – cerkiew prawosławna (Fot. 5.4.). Podobnie jak klasztor starowierców została ona wpisana do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Cerkiew Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny została

Fot.5.4 Cerkiew Prawosławna w Wojnowie
Źródło: Fotografia własna

wybudowana około roku 1921 r. przez mnicha Awajewa. Obiekt został wzniesiony na wzór drewnianych cerkwi z okolic Tweru, skąd pochodził mnich.

Kolejnym elementem sakralnym stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy Ruciane-Nida jest kościół ewangelicko-augsburski w Wejsunach (Fot.5.5.) Świątynia ta została wybudowana w 1898 roku i w odróżnieniu od podobnych obiektów znajdujących się w gminie stanowi nadal własność parafii ewangelicko – augsburskiej, pozostałe (kościół w Ukie i Turośli) zaś przeszły we władanie parafii rzymsko – katolickiej. Przynależność kościoła do parafii ewangelicko – augsburskiej charakteryzuje się surowością, umiarem i prostotą. Tuż obok kościoła umieszczony jest obelisk upamiętniający parafian poległych w I Wojnie Światowej

Fot.5.5. Kościół ewangelicko-augsburski w Wejsunach
Źródło: Fotografia własna

Obiektem sakralnym, na który warto zwrócić uwagę jest także Kościół w Ukie (FOT.5.6). Położony tuż przy drodze do Rucianego-Nidy wraz z zabytkową dzwonnica (FOT. 5.7) stanowi znaczący element dziedzictwa kulturowego wsi.

Fot. 5.6. Kościół w Ukie
Źródło: Fotografia własna

Fot.5.7. Zabytkowa dzwonnica przy kościele w Ukie
Źródło: Fotografia własna

Jednym z najbardziej charakterystycznych elementów krajobrazu kulturowego w gminie Ruciane-Nida są zagrody, domy mieszkalne wraz z obiektami gospodarczymi i inwentarskimi. Wiele z nich jest wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków stanowiąc dziedzictwo nie tylko miejscowe ale i ponadregionalne.

Zabytkowe zagrody występują niemal w każdej miejscowości w gminie, w większości przypadków rozmieszczenie ich jest do siebie podobne – zazwyczaj równoległe do drogi usytuowany jest budynek mieszkalny, pomiędzy nim, a drogą znajdują się

Fot.5.8. Ozdoba rama okienna chaty mazurskiej
Źródło: Fotografia własna

ogródki kwiatowe. Za budynkiem mieszkalnym zodwórko, wokół którego na prawo i lewo stawiano chlewy, obory i stajnie, w głębi zaś, naprzeciwko domu, stodołę. Tradycyjne domy mieszkalne na Mazurach to tzw. Chaty mazurskie, budowane

Fot.5.9 Tradycyjna forma chaty mazurskiej
Źródło: Fotografia własna

z drewna prostokątnym rzucie, pokryte dachem dwuspadowym, krytym zazwyczaj dachówką holenderką (Fot. 5.9.) Ściany tworzone z dobrego materiału i wykonywane je bardzo starannie. Ograniczono do minimum zdobnictwo, delikatne elementy umieszczano jedynie na drzwiach i ramach okiennych (Fot. 5.8), a także gankach, które stanowiły element reprezentacyjny.

Ganki umieszczone były na dłuższej ścianie budynku, ponieważ w niej znajdowało się zawsze wejście.

Oprócz obiektów sakralnych, a także tradycyjnej zabudowy wsi mazurskiej, w gminie Ruciane-Nida znajdują się pojedyncze obiekty wpisane do rejestru zabytków, które stanowią znaczący element krajobrazu kulturowego. Jednym z takich obiektów jest

wyłuszcarnia nasion (FOT. 5.10.) zlokalizowana na drodze Ruciane – Nida – Pisz. Obiekt został wzniesiony w 1890 roku. Materiał, z którego pozyskiwano nasiona pochodził przeważnie z Puszczy Piskiej, Rominckiej i Boreckiej, ponieważ obszary te stanowią bazę nasienną o znaczeniu krajowym. Wyłuszcarnia posiada duży magazyn, który może pomieścić 180 ton szyszek, które łuszczone są z zachowaniem puli genetycznej i różnorodności biologicznej.

Fot.5.10. Wyłuszcarnia nasion
Źródło: Fotografia własna

Kolejnym ciekawym obiektem w gminie jest zabytkowa lecz wciąż działająca śluza w Guziance. Od końca XIX wieku służy jako połączenie dwóch jezior Guzianka Wielka i Beldany. Połączenie to umożliwia żeglugę z Rucianego-Nidy na północ Mazur. Śluza została wybudowana na potrzeby stworzenia szlaku Wielkich Jezior Mazurskich, nie było możliwe połączenie jezior Beldany i Guzianka Wielka kanałem ze względu na występującą tu różnicę poziomów obu jezior. Rocznie ze śluzy korzysta około 20 000 łodzi. Przeprawa trwa od 10 do 20 minut.

Do najciekawszych elementów historycznych znajdujących się na obszarze gminy Ruciane-Nida zaliczyć można pozostałości węzła obronnego Ruciane – Guzianka. Węzeł ten stanowił część umocnień Linii Wielkich Jezior Mazurskich jednego z pięciu głównych

elementów umocnień Prus Wschodnich, w skład tego węzła wchodziły obiekty wymienione w tabeli nr 5.2

Tabela 5.2

Obiekty umocnień węzła obrony Ruciane - Guzianka

MIEJSCE	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
Ruciane-Nida	Punkt oporu piechoty	1900, 1928
Ruciane-Nida	Punkt oporu piechoty	1900
Ruciane-Nida	Punkt oporu piechoty	1900
Ruciane-Nida	Wieża karabinów maszynowych	1900
Ruciane-Nida	Wieża karabinów maszynowych	1900
Ruciane-Nida	Punkt oporu piechoty	1900, 1928
Guzianka	Bierny schron dla drużyny piechoty	1900, 1928
Guzianka	Bateria przewoźnych dział pancernych 5,3 cm	1900, 1928
Guzianka	Wieża karabinów maszynowych	1900
Guzianka	Punkt oporu piechoty	1900, 1928
Guzianka	Bierny schron piechoty	1900

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gminnej ewidencji Zabytków gminy Ruciane-Nida

Główne umocnienia umieszczone zostały przy drodze do śluzu Guzianka, a także przy drodze do Pisz i moście kolejowym. Wieże karabinów maszynowych (Fot. 5.11.) to tzw. blokhauzy – wysokie betonowe wieże, o grubości ścian dochodzących do 1,5 metra; według założeń projektowych były w stanie wytrzymać ostrzał artyleryjski z dział średniego kalibru. Blokhauzy budowane były na planie prostokąta o wymiarach 6 x 9 metra i wysokości od 6 do 9,5 metra. Wewnątrz bunkra zaplanowane zostały identyczne pomieszczenia, ułożone jedno nad drugim. Na najniższym piętrze znajdowała się sypialnia załogi, a najwyższe piętro służyło jako miejsce dla strzelców z karabinkami Mauser. Karabinki Mauser wchodził w skład standardowego uzbrojenia piechoty niemieckiej. Na niższej kondygnacji umieszczone były cztery ciężkie karabiny maszynowe typu Maxim. Obsadę bunkra stanowiło około 25 żołnierzy

Fot.5.11. Blokhauz przy drodze do Pisz

Źródło: Fotografia własna

Do czasów dzisiejszych zachowały się między innymi betonowo – półokrągłe stanowiska dział oraz wały ziemne, a także resztki po bunkrze i gęsta sieć rowów wokół bunkrów.

5.2.5 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Tabela stanowisk archeologicznych w załączeniu – załącznik nr 4.

5.3 REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM, GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Dla terenu województwa warmińsko - mazurskiego, w tym Gminy Ruciane - Nida sejmik województwa nie uchwalił dotychczas audytu krajobrazowego, z którego wynikałyby odpowiednie rekomendacje i wnioski lub określenie granic krajobrazów priorytetowych.

6. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.1 LUDNOŚĆ I DEMOGRAFIA (W TYM PROGNOZA DEMOGRAFICZNA)

W Gminie Ruciane – Nida na koniec 2015 roku mieszkało 8321, z czego liczebność kobiet i mężczyzn była bardzo zbliżona i wynosiła na każdą z płci po około 50 %.

Na terenie Miasta Ruciane – Nida liczba ludności wynosiła na koniec 2010 r. – 4796 mieszkańców, zaś na terenach wiejskich 3814 osób. W stosunku do lat poprzednich zauważa się systematyczny spadek liczby ludności i to zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich. Poniżej zestawiono w tabeli dynamikę zmian liczby ludności w latach 2000 – 2009.

Tabela 6.1

Liczba ludności gminy Ruciane – Nida

ROK	MIASTO		OBSZAR WIEJSKI		SUMA
	OSOBY	%	OSOBY	%	OSOBY
1995	5340	58,01	3865	41,99	9205
2000	5093	58,12	3670	41,88	8763
2001	5022	57,49	3714	42,51	8736
2002	4994	57,39	3708	42,61	8702
2003	4943	57,16	3705	42,84	8648
2004	4850	56,58	3722	43,42	8572
2005	4822	56,50	3712	43,50	8534
2006	4764	56,14	3722	43,86	8486
2007	4975	56,33	3857	43,67	8832
2008	4897	55,96	3854	44,04	8751
2009	4836	55,80	3831	44,20	8667
2010	4796	55,70	3814	44,30	8610
2011	4785		3723		8508
2012	4752		3687		8439
2013	4701		3671		8372
2014	4674		3676		8350
2015	4632		3689		8321
2016	4785		3723		8508

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

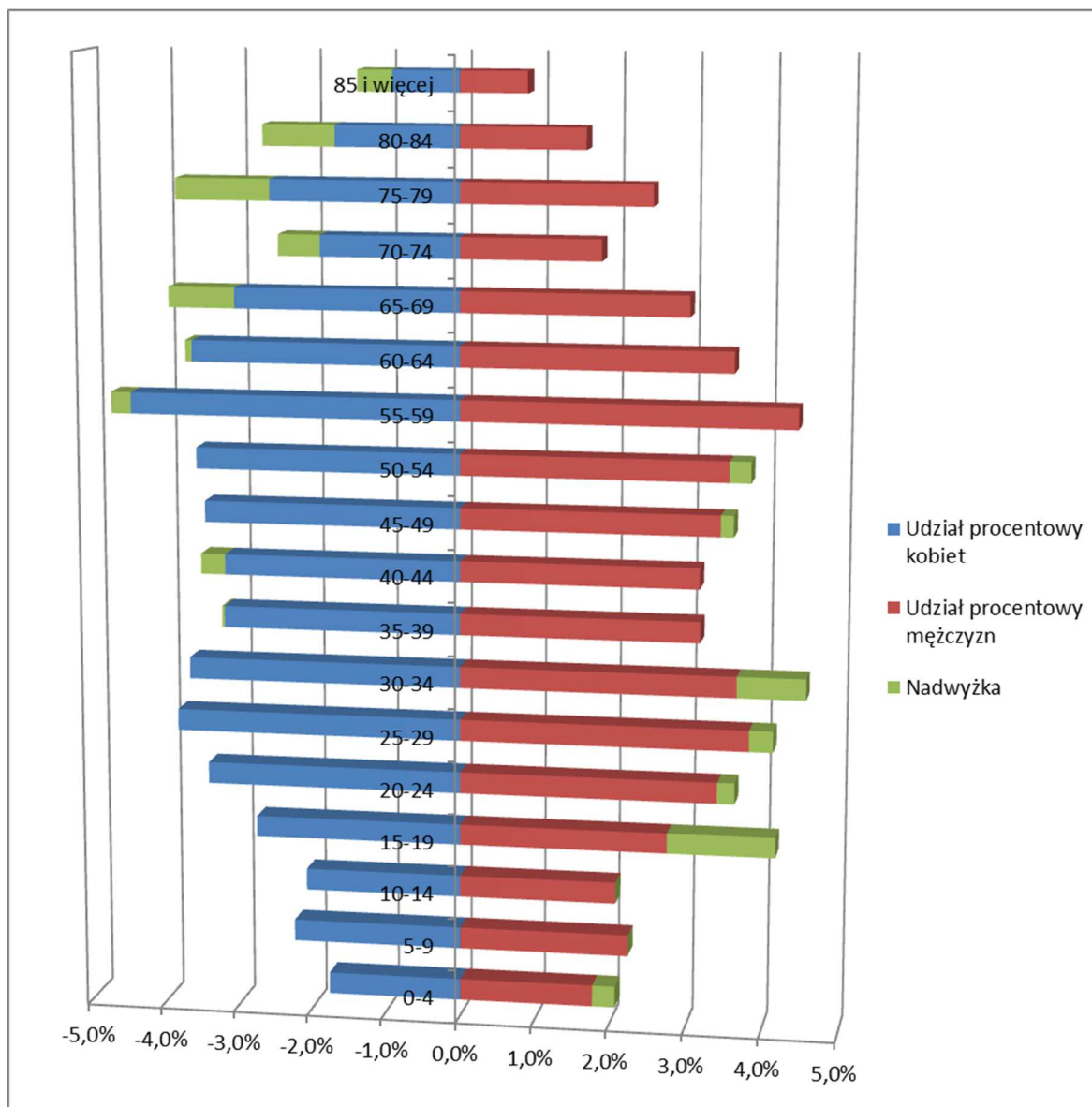
Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 23osoby/km², przy czym w mieście jest znacznie wyższy i wynosi około 271osób/km². Analizując, gęstość zaludnienia dla obszaru całej Gminy Ruciane - Nida należy podkreślić, iż otrzymany wskaźnik jest najniższy, spośród wszystkich gmin Powiatu Piskiego. Taki stan wynika przede wszystkim z faktu występowania w granicach administracyjnych gminy rozległych obszarów niezamieszkałych, tj. terenów wodnych i leśnych. Dla porównania średnia gęstość

zaludnienia dla całego Powiatu Piskiego wynosi 32 osoby/km², a dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego 59 60 osób/km².

6.1.1 PIRAMIDA DEMOGRAFICZNA

Wykres 6.1

Piramida demograficzna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL
Stan na dzień 31.12.2015 r.

Na podstawie wykresu powyżej przedstawiającego piramidę demograficzną – udział ludności gminy w poszczególnych grupach wiekowych. Zauważa się, iż w grupach wiekowych do 34 roku życia przeważają mężczyźni ich nadwyżka nad udziałem kobiet wynosi nawet około 2 % w przedziałach wiekowych 15 – 19, oraz 25 – 29 czyli grupach produkcyjnych. Na podstawie tego wykresu można określić, iż tak jak w reszcie kraju tak i

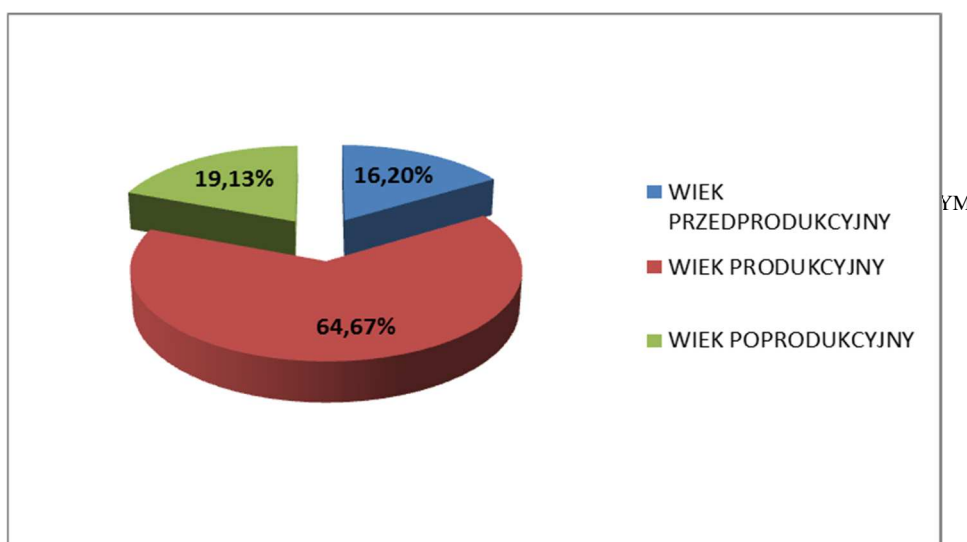
w gminie Ruciane – Nida statystycznie kobiety żyją dłużej od mężczyzn. Widać to już od przedziału wiekowego 55 – 59 lat – liczba kobiet stale wzrasta

6.1.2 LUDNOŚĆ GMINY RUCIANE – NIDA WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

Dominującą grupą jest ludność w wieku produkcyjnym, która stanowi 64,67% ogólnej liczby ludności. W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym odsetek wynosi 19,13 %, natomiast w wieku poprodukcyjnym odsetek jest najniższy i wynosi 16,20%.

Wykres 6.1

Ludność Gminy Ruciane – Nida według ekonomicznych grup wieku

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS
Stan na 2015 r.*

Analizując dynamikę zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku zauważa się stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym zarówno w Mieście jak i na obszarach wiejskich.

Poniżej zestawiono strukturę zmian w liczbie ludności w poszczególnych grupach wieku:

Tabela 6.2

Ludność w poszczególnych grupach ekonomicznych w latach

ROK	MIASTO			WIEŚ		
	wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	wiek produkcyjny (18 - 59/64 lat)	wiek poprodukcyjny (60/65 lat i więcej)	wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	wiek produkcyjny (18 - 59/64 lat)	wiek poprodukcyjny (60/65 lat i więcej)
2000	1434	2995	664	1132	2051	487
2001	1294	3044	684	1114	2102	498
2002	1231	3064	699	1066	2125	517
2003	1176	3065	702	1013	2168	524
2004	1123	3087	724	976	2181	528
2005	1 067	3 120	738	929	2 222	542
2006	995	3 102	752	884	2 240	558

2007	963	3 046	782	873	2 243	561
2008	875	3 054	793	849	2 262	554
2009	803	3 056	815	799	2 267	564
2010	801	3 203	830	773	2 403	555
2011	753	3 160	872	742	2 408	573
2012	721	3 132	899	698	2 420	569
2013	719	3 067	915	676	2 419	576
2014	697	3 024	953	655	2 420	601
2015	691	2 953	988	657	2 428	604

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Rosnący odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w przyszłości może stanowić zagrożenie zarówno dla potencjału ludnościowego, jak i gospodarczego gminy.

6.1.3 PRZYROST NATURALNY

Ważnym czynnikiem mającym wpływ na liczbę ludności gminy ma poziom przyrostu naturalnego. Na koniec roku 2015 przyrost w Gminie Ruciane-Nida wynosił 0,2. Dodatni przyrost naturalny został wypracowany głównie przez część wiejską gminy, w mieście Rucianem – Nidzie przyrost naturalny był ujemny. W tabeli poniżej przedstawiono rozkład przyrostu naturalnego w latach w gminie z podziałem na część miejską i wiejską.

Tabela 6.3

Przyrost naturalny w gminie w latach

JEDNOSTKA TERYT.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM	1,5	0,0	0,1	0,9	-1,3	1,8	-1,7	-0,1	-2,8	-2,9	0,5	0,2
MIASTO	0,6	-1,4	-0,4	-2,5	-3,2	2,8	-2,0	0,8	-1,5	-4,3	0,9	-1,5
OBSZAR WIEJSKI	2,7	1,9	0,8	5,4	1,1	0,5	-1,3	-1,3	-4,6	-1,1	0,0	2,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Jak wynika z analiz lat poprzednich wskaźnik przyrostu naturalnego stale maleje, jedynym wyjątkiem był rok 2009, w którym przyrost ten wynosił 1,8. Przyczyną spadku przyrostu naturalnego jest spadek liczby urodzeń żywych w 2010 r. wynosił on 8,4 na 1000 ludzioraz wzrost zgonów w 2010 r. wynosił 10,1 na 1000. [DANE Z GUS 2010]. Wieloletnie dotyczące wskaźnika przyrostu naturalnego charakteryzuje się cyklicznymi zmianami – utrzymujące się kilka lat tendencje malejące przeplatane są latami w, których wskaźnik osiąga wartości dodatnie.

6.1.4 MIGRACJE

Innym ważnym czynnikiem wpływającym na zmiany w liczbie i strukturze ludności jest migracja. Wśród migracji wyróżnia się migrację wewnętrzną i zewnętrzną. Migracja wewnętrzna to forma przemieszczania się ludności w obrębie granic Gminy, najczęściej jest

to migracja ze wsi do Miasta. Natomiast migracja zewnętrzna obejmuje napływ i odpływ poza granice Gminy.

W ostatnich latach w Gminie Ruciane-Nida zauważa się znaczny spadek liczby ludności spowodowany migracją zewnętrzną. Najczęstszym powodem migracji jest możliwość zdobycia pracy w innym miejscu zamieszkania. Wysokie bezrobocie w Gminie coraz częściej jest również przyczyną migracji zagranicznych. Odsetek osób migrujących z tego powodu jest najwyższy w Powiecie Piskim.

Jak wynika z poniższej tabeli saldo migracji jest ujemne wynosi - 64 osoby, oznacza to że więcej osób wyjeżdża z gminy niż do niej napływa. Największy odpływ obserwujemy jednak na terenie miasta. Ujemne saldo migracji utrzymuje się od wielu lat, rekordowy był rok 2009 – w którym to gminę opuściło prawie dwa razy więcej osób niż w roku późniejszym 2010.

Tabela 6.4

Saldo migracji ogółem w gminie w latach

LATA JEDNOSTKA TERYT	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	SALDO MIGRACJI OGÓŁEM										
OGÓŁEM	-66	-38	-49	-60	-57	-78	-41	-56	-32	-47	-64
MIASTO	-44	-21	-56	-49	-48	-46	-32	-53	-29	-48	-48
Obszar wiejski	-22	-17	7	-11	-9	-32	-9	-3	-3	1	-16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Sytuacja ujemnego salda migracji jest charakterystyczna dla całego Powiatu Piskiego, gdzie jego wartość na koniec 2014 roku wynosiła -277 osób.

Ze statystyk prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny dla województwa Warmińsko – Mazurskiego wynika, iż największą liczbę osób migrujących stanowią osoby w przedziale wiekowym 20 – 30 lat z wykształceniem średnim, na drugiej pozycji znalazły się osoby w przedziale wiekowym 25 – 30 z wykształceniem wyższym.

6.1.5 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA LICZBY LUDNOŚCI

Liczba ludności i jej struktura odgrywa ogromną rolę w procesach planistycznych realizowanych na terenie gminy. Prognoza dotycząca ogólnej liczby ludności pokazuje jak będzie kształtowała się liczebność populacji danej jednostki samorządowej w najbliższych latach, zaś zmiany wielkości podstawowych grup wiekowych pomogą odpowiedzieć na wiele pytań związanych z realizacją gminnych celów publicznych.

Poniżej w tabeli przedstawiono prognozę demograficzną dla Gminy Ruciane-Nida.

Tabela 6.5

Prognoza demograficzna

LATA	LICZBA LUDNOŚCI W MIEŚCIE	UDZIAŁ PROCENTOWY	LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE WIEJSKIM	UDZIAŁ PROCENTOWY	LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE
2015	4599	54,20	3887	45,80	8486
2020	4364	52,31	3979	47,69	8344
2025	4141	50,41	4074	49,59	8216
2030	3930	48,51	4172	51,49	8101
2035	3729	46,61	4271	53,39	8000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Jak wynika z powyższej tabeli liczba mieszkańców Gminy w latach 2015 – 2035 będzie systematycznie malała. Szczególnie duży spadek będzie dotyczył miasta Ruciane – Nida, jak można zauważyć w tab. 6.1 udział procentowy miasta w liczbie ludności gminy spada już od wielu powyższa prognoza przewiduje utrzymanie się tego trendu. W roku 2025 liczba ludności miasta i terenów wiejskich w gminie wyrówna się. W kolejnych latach miasto „straci” na rzecz obszarów wiejskich kolejne 3 % mieszkańców.

Przedstawione powyżej zjawisko ukazuje spadek roli miasta Rucianego – Nidy w gminie. Powodem tego jest migracja ludność mieszkająca w mieście poza jego granice, a także często poza granice gminy. Spadek liczby ludności miasta spowodowany jest również przez ujemny przyrost naturalny (tab. 6.3), który znacząco wpływa na wyniki danej prognozy.

Według powyższej prognozy liczba ludności w obszarze wiejskim będzie jednak rosła, wpływ na to ma utrzymujący się od kilku lat dodatni przyrost naturalny (tab. 6.3) oraz nieznaczące saldo migracji, które średnio wynosi około 15 osób rocznie.

Powyższa prognoza, oraz trend jaki ukazuje wymusza wprowadzenie odpowiednich narzędzi, oraz wprowadzenie działań naprawczych, które wpłyną na zmianę zachodzących procesów, powstrzymają odpływ ludności z miasta, a co za tym idzie spowodują wzrost liczby ludności w gminie

6.1.6 OCHRONA ZDROWIA

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie zdrowia i polityki społecznej należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym gmina zajmuje się ochroną zdrowia, pomocą społeczną i polityką prorodziną.

Zapewnienie dostępu do podstawowych usług medycznych, a także wsparcie osób o najniższym statusie finansowym stanowi jeden z priorytetów działania gminy.

Zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej realizowane są za pośrednictwem przychodni Zdrowia w Rucianem-Nidzie.

Oprócz placówki publicznej w Rucianem – Nidzie na terenie gminy funkcjonują również gabinety prywatne, z których znaczna część posiada umowę podpisaną z Narodowym Funduszem Zdrowia. Taka sytuacja umożliwia pacjentom korzystanie z usług tych gabinetów w ramach posiadanego ubezpieczenia.

Na terenie Gminy Ruciane-Nida funkcjonują następujące prywatne gabinety lekarskie:

- 2 gabinety stomatologiczne w Rucianem - Nidzie
- 1 gabinet ginekologiczny w Rucianem - Nidzie
- 1 gabinet USG w Rucianem – Nidzie

Na terenie Gminy funkcjonują 2 apteki. Obydwie znajdują się w Rucianem-Nidzie.

W sprawach wymagających hospitalizacji mieszkańcy Gminy korzystają z usług Powiatowego Szpitala w Piszcu. Przy Szpitalu funkcjonuje również Pogotowie Ratunkowe obsługujące pacjentów z całego Powiatu Piskiego.

Istniejące publiczne placówki ochrony zdrowia wymagają modernizacji technicznej obiektów, a także poprawy sytuacji w zakresie wyposażenia.

Podczas całego roku wykorzystanie ośrodków zdrowia jest zróżnicowane. Szczególnie dużą ilość zabiegów ambulatoryjnych oraz doraźnej pomocy udziela się w okresie letnim, kiedy Gminę odwiedza wielu turystów, a także zimą, kiedy zauważa się zwiększoną zachorowalność.

W ciągu całego roku placówki Gminy zajmują się także szeroko rozumianą profilaktyką zdrowotną mieszkańców. W ramach tej profilaktyki prowadzone są działania promujące zdrowy i aktywny tryb życia, akcje na rzecz walki z nikotyną i alkoholem, działania zachęcające do wykonywania badań profilaktycznych, także bezpłatnie.

Pomoc społeczna realizowana jest przez Gminę przede wszystkim poprzez działania Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

6.1.7 POMOC SPOŁECZNA

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pełni w gminie funkcję dyspozytora środków publicznych skierowanych na pomoc najuboższym rodzinom z terenu Gminy. Zajmuje się także organizacją zbiórek darów materialnych dla ubogich – żywności, ubrań, podstawowych elementów wyposażenia mieszkań. Realizuje także programy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz inne.

W ostatnich latach liczba osób korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rucianem-Nidzie wzrasta. Jest to zjawisko niepokojące w głównej mierze związane z istniejącą sytuacją na rynku pracy.

- główne powody wspierania osób pomocą społeczną to:
 - ubóstwo;
 - sieroctwo;
 - bezdomność;
 - ochrona macierzyństwa i wielodzietności;
 - bezrobocie;
 - niepełnosprawność;
 - długotrwała choroba;
 - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
 - alkoholizm, narkomania – uzależnienia;
 - trudność w przystosowaniu się do normalnego życia po opuszczeniu zakładu karnego;

W tabeli poniżej przedstawiono statystykę prowadzoną przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 6.6

Statystyka Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

POMOC SPOŁECZNA	2010	2009	2008	2016
PRACOWNICY ZATRUDNIENI W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ (OGÓŁEM)	7	9	7	14
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA (RAZEM)	585	602	618	471

LICZBA ŚWIADCZEŃ (RAZEM)	42358	42290	26264	34 498
KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁOTYCH (RAZEM)	342493	22599	366087	589 682
LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA (RAZEM)	493	320	333	286
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ZASIŁKI STAŁE	13	10	11	16
LICZBA ZASIŁKÓW OKRESOWYCH Z POWODU BEZROBOCIA OGÓŁEM	48	88	106	120
LICZBA ZASIŁKÓW OKRESOWYCH Z POWODU DŁUGOTRWAŁEJ CHOROBY OGÓŁEM	1	3	1	12
LICZBA ZASIŁKÓW OKRESOWYCH Z TYTUŁU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI OGÓŁEM	3	5	4	4
LICZBA ZASIŁKÓW OKRESOWYCH Z PRZEZNACZENIEM NA SCHRONIENIE OGÓŁEM	5	4	4	5
LICZBA ZASIŁKÓW OKRESOWYCH Z PRZEZNACZENIEM NA POSIŁEK DLA DZIECI	304	295	328	360
LICZBA USŁUG OPIEKUŃCZYCH OGÓŁEM	15	13	14	21
LICZBA PORAD SPECJALNYCH: PRAWNYCH, PSYCHOLOGICZNYCH, RODZINNYCH	2	2	2	-
LICZBA DZIECI PRZYJĘTYCH DO RODZINY ZASTĘPCZEJ (OGÓŁEM) (WSKAŹNIK NA POZIOMIE POWIATU)	8	12	-	48
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA W TRYBIE DECYZJI BEZ WZGLĘDU NA RODZAJ, FORMĘ, LICZBĘ ORAZ ŹRÓDŁO FINANSOWANIA W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH I ZLECONYCH	585	613	629	471
LICZBA RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY W POSTACI PRACY SOCJALNEJ (OGÓŁEM)	161	158	189	286
LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRZYZNANO POMOC Z POWODU BEZDOMNOŚCI (OGÓŁEM)	5	1	-	-
LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRZYZNANO POMOC Z POWODU WIELODZIETNOŚCI (NA WSI)	56	122	52	116
LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRZYZNANO POMOC Z POWODU BEZROBOCIA (OGÓŁEM)	220	222	242	166
LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRZYZNANO POMOC Z POWODU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (OGÓŁEM)	34	35	43	24
LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRZYZNANO POMOC Z POWODU DŁUGOTRWAŁEJ LUB CIĘŻKIEJ CHOROBY (OGÓŁEM)	63	60	65	69

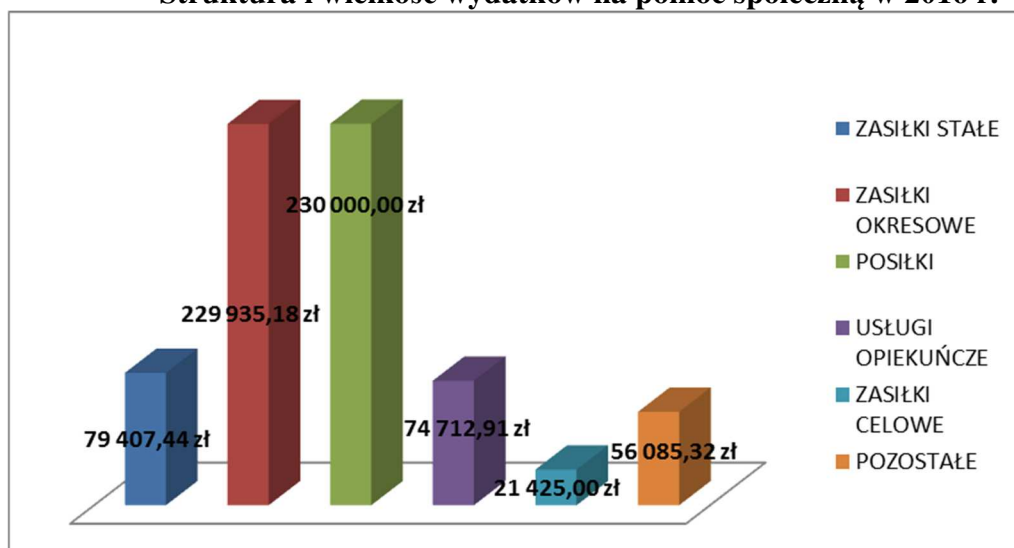
LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRZYZNANO POMOC Z POWODU ZDARZENIA LOSOWEGO (OGÓŁEM)	1	-	2	-
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ (RODZINY OGÓŁEM)	322	329	-	471
LICZBA RODZIN O LICZBIE OSÓB 6 I WIĘCEJ NA WSI OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ (OGÓŁEM)	27	29	33	23
LICZBA RODZIN EMERYTÓW I RENCISTÓW OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ (RODZINY OGÓŁEM)	31	44	21	22

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rucianem – Nidzie.

W roku 2016 r. na pomoc społeczną w gminie wydano 691 566 zł. Poniżej przedstawiono zestawienie łączne wydatków:

Wykres 6.2

Struktura i wielkość wydatków na pomoc społeczną w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Ruciane – Nida, rok 2016 r.

W roku 2016 r. w porównaniu do roku 2010 wydatki na pomoc społeczną w przybliżeniu uległy podwojeniu. Najwięcej środków w 2016r. wydano na posiłki, co stanowiło około 33,24 % wszystkich środków finansowych przeznaczonych na pomoc społeczną w tym roku.

Zauważyć można również znaczny udział wydatków poniesionych na zasiłki okresowe, tj. 33,23 % ogółu kosztów poniesionych na pomoc społeczną w 2016 r..

Jak wynika z analiz przeprowadzonych na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Ruciane-Nida z roku na rok rośnie liczba osób objętych wsparciem. W roku 2010 z pomocy społecznej skorzystało 1 147 osób. Taka sytuacja świadczy o rosnącej skali zapotrzebowania na pomoc społeczną mieszkańców gminy.

Główną tego przyczyną jest zjawisko bezrobocia panujące na lokalnym rynku pracy. Struktura wydatków w ramach pomocy społecznej wskazuje na to, że zamiast szeroko rozumianej pomocy społecznej około 45 % środków pochłaniają zasiłki stałe i dożywianie.

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Kolejną po Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej instytucją w gminie, przeciwdziałającą problemom społecznym jest Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, komisja ta jest powoływana przez Burmistrza Miasta i Gminy Ruciane – Nida. Głównym celem jest realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

W Gminie Ruciane – Nida realizowany jest także Program Przeciwdziałania Przemocy W Rodzinie.

Ponadto na terenie gminy oraz w całym powiecie działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

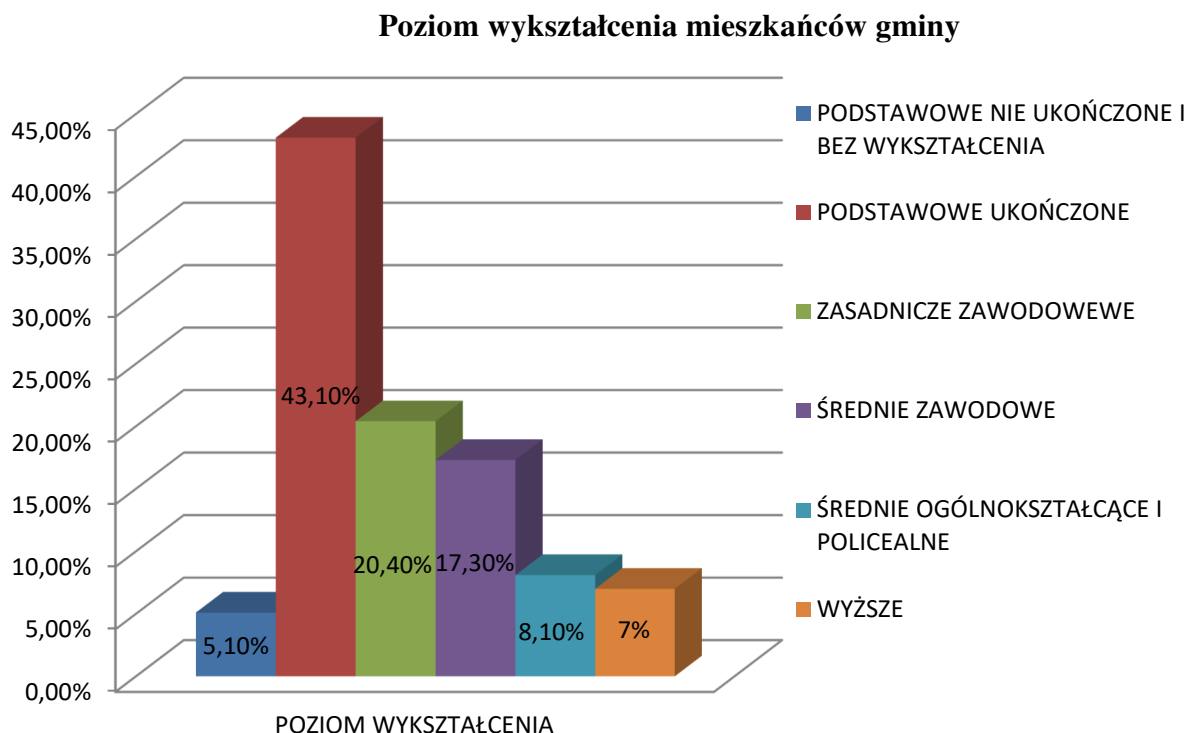
6.1.8 OŚWIATA

Na podstawie danych uzyskanych z GUS oraz UMiG Ruciane – Nida stopień wykształcenia, a co za tym idzie poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy można określić jako niezadowalający. Dominującą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (ukończonym i nie) oraz zasadniczym zawodowym, stanowiąc ok. 68% ogółu ludności. Wykształceniem średnim i policealnym legitymuje się ok. 25% mieszkańców gminy, natomiast wykształceniem wyższym ok. 7%. [STRATEGIA...2011].

Największą zatem grupą społeczną w gminie są osoby posiadające najniższe wykształcenie, często także nie posiadający dodatkowych kwalifikacji. Niezbędnym jest zatem uruchomienie narzędzi w postaci kursów i szkoleń umożliwiających zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Charakterystykę struktury ludności gminy w wieku 15 lat i więcej wg poziomu wykształcenia przedstawia wykres poniżej:

Wykres 6.3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Ruciane – Nida, Stan z 2010 r.

- Szkoły podstawowe i gimnazja

Na terenie Gminy Ruciane – Nida funkcjonują 3 szkoły podstawowe oraz jedno gimnazjum i liceum ogólnokształcące. Ponadto w Rucianem – Nidzie istnieje Zespół Szkół Leśnych im. Unii Europejskiej realizujący kształcenie ogólne oraz techniczne, do którego uczęszcza ok. 215 uczniów. Szkoła podlega pod Starostwo Powiatowe w Pieszku.

- Lokalizacja szkół publicznych w Gminie Ruciane – Nida przedstawia się następująco:
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Rucianem – Nidzie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Rucianem – Nidzie,
- Szkoła Podstawowa w Ukcie,
- Zespół Szkół Samorządowych im. A. Osieckiej -Gimnazjum Publiczne i Liceum Ogólnokształcące w Rucianem – Nidzie,
- Zespół Szkół Drzewnych i Leśnych im. Unii Europejskiej w Rucianem – Nidzie

Tabela 6.7

Szkoły w gminie Ruciane – Nida

SZKOŁA	ROK SZKOLNY									
	2008 / 2009			2009 / 2010			2010 / 2011			2016/2017
	ucz.	oddz.	Śr. uczn. w kl.	ucz.	oddz.	Śr. uczn. w kl.	ucz.	oddz.	Śr. uczn. w kl.	ucz.
SP 1 Ruciane-Nida	266	10	27	241	10	24	205	9	23	156
SP 2 Ruciane-Nida	121	7	17	91	6	15	108	7	15	113
SP Ukta	127	6	21	116	6	19	115	6	19	98
Gimnazjum Ruciane-Nida	306	12	25	294	12	24	303	12	25	223
Liceum Ogólnokształcące	87	3	29	71	3	24	86	3	29	
RAZEM	907	38	24	813	37	21	817	37	22	590

Źródło: UMiG Ruciane – Nida

W latach ubiegłych spadek liczby uczniów spowodował konieczność likwidacji szkół podstawowych w Wygranych, Wejsunach, Wojnowie i Karwicy. Uczniowie z tych miejscowości dowożeni są gimbusami do szkół w Rucianem – Nidzie oraz Ukie.

Jak pokazuje prognoza demograficzna oraz tab. 6.3 – (przyrost naturalny) w kolejnych latach będzie utrzymywać się stały spadek liczby uczniów.

Dzięki staraniom Gminy Ruciane – Nida w szkołach realizowane są projekty edukacyjne, finansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki). ~~Obeenie projekt pn. „W stronę dobrej szkoły III” obejmuje Szkołę Podstawową w Ukie.~~

~~Ponadto w szkołach zatrudniani są pedagodzy szkolni (w Szkole Podstawowej w Ukie w ramach projektu pn. „W stronę dobrej szkoły III”).~~ W zakresie pomocy psychologicznej szkoły korzystają z usług Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Pisz. W szkołach nie ma zatrudnionego doradcy zawodowego.

- Przedszkola

Na terenie gminy Ruciane – Nida edukację przedszkolną realizuje tylko Przedszkole Miejskie Rucianem – Nidzie (110 dzieci w wieku od 3 do 6 lat) oraz Oddział przedszkolny przy SP w Ukie (24 dzieci w wieku od 3 do 5 lat). Spośród 140 dzieci w wieku od 3 do 4 lata z edukacji przedszkolnej korzysta zaledwie 91dzieci, z czego 44 dzieci w Przedszkolu Miejskim. Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci 3-4 letnich w gminie wynosi 65%. Jest on wyraźnie niższy od krajowego, który wynosi 71,6 % [dane z GUS 2014].

Tabela 6.8

Edukacja przedszkolna w gminie

ŁĄCZNA LICZBA DZIECI OBJĘTA WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM W WIEKU 3-5 LAT											
LATA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
MIASTO	114	110	109	87	97	101	107	117	111	118	97
TEREN WIEJSKI	114	109	108	101	95	103	111	115	115	107	93
OGÓŁEM	228	219	217	188	192	204	218	232	226	225	190

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony www.bdl.stat.gov.pl/BDL

W celu realizacji zajęć pozaszkolnych jest jeszcze wiele problemów do rozwiązania. Jednym z głównych jest modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej oraz poprawa wyposażenia sal komputerowych i świetlic przyszkolnych.

Wskazane jest aby remonty i modernizacje bazy szkolnej wiązać z termomodernizacją i działaniami podnoszącymi standard budynków. Oprócz prac remontowych ważnym aspektem jest także systematyczna poprawa wyposażenia placówek w pomoce dydaktyczne oraz sale komputerowe.

6.2 KULTURA

Obcowanie z kulturą odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. Wpływa na kształtowanie właściwych postaw, rozwój intelektualny, stanowi alternatywę do spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Na terenie Gminy Ruciane-Nida funkcjonują następujące instytucje kultury:

- Dom Kultury w Rucianem-Nidzie

Dom Kultury jest gminną instytucją kultury utrzymywaną z budżetu samorządowego. Jej podstawowym zadaniem jest animowanie życia kulturalnego gminy poprzez organizowanie koncertów, wystaw, odczytów, imprez artystycznych i rozrywkowych, upowszechnianie kultury wśród mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, nawiązywanie i rozwijanie międzynarodowych kontaktów w zakresie wymiany kulturalnej, promowanie kultury i twórczości artystycznej. Obecnie prowadzone są również dyskusyjne kluby tematyczne: towarzystwo historyczne, klub języka niemieckiego, klub filmowy. Domowi Kultury podlegają wiejskie centra kultury w Ładnym Polu, Wygrynach i Wejsunach oraz Gminna Biblioteka Publiczna wraz trzema filiami (Wejsuny, Ukta, Ładne Pole). Do zadań biblioteki należy przede wszystkim promowanie działalności bibliotecznej i jej doskonalenie w celu zwiększenia zasięgu jej oddziaływania. Dom Kultury udziela

wsparcia sołectwom w zakresie organizowania działań kulturalno – rozrywkowych oraz opiekuje się świetlicami wiejskimi w Karwicy, Wojnowie, Osiniaku – Piotrowie, Wólce i Gałkowie.[STRATEGIA ...2011]

➤ Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Rucianem-Nidzie.

Biblioteka funkcjonuje w strukturach Domu Kultury, posiada 3 filie biblioteczne zlokalizowane w Ukie, Wejsunach i Śwignajnie.

Do jej głównych zadań należy m.in.:

- gromadzenie, opracowanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych;
- prowadzenie działalności informacyjnej, pełnienie funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej oraz lokalnej informacji użytkowej, opracowywanie i publikowanie powiatowej bibliografii regionalnej, sporządzanie zestawień bibliograficznych, organizowanie obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych;
- popularyzacja książki i czytelnictwa;
- współpraca z samorządami lokalnymi, bibliotekami innych sieci, instytucjami kultury i nauki oraz organizacjami i stowarzyszeniami zajmującymi się działalnością kulturalną .

➤ Muzeum im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Praniu

Muzeum prowadzone jest przez Starostwo Powiatowe w Pisz. Jest to instytucja kultury poświęcona życiu i twórczości wielkiego artysty K.I. Gałczyńskiego. Muzeum otwarto 1965 roku. Muzeum cieszy się dużym zainteresowaniem szczególnie wśród turystów, ale pełni również funkcję informacyjną i poznawczą dla dzieci i młodzieży szkolnej z całego Regionu.

➤ Organizacje Pozarządowe

Organizacje pozarządowe są, w większości przypadków reprezentantami różnych kręgów lokalnej społeczności i przez współdziałanie z nimi samorząd ma m.in. możliwość poznawania opinii mieszkańców gminy w wielu, istotnych dla tej społeczności sprawach. Jednocześnie organizacje te mogą być bardzo ważnym sprzymierzeńcem władz lokalnych w działaniach, w których posiadają większy zasób wiedzy lub do których są lepiej merytorycznie przygotowane. Dotyczy to m.in.:

- różnego typu szkoleń, w tym np. podnoszących kwalifikacje czy aktywizujących społeczność lokalną,
- działań z zakresu opieki społecznej, edukacji i wychowania,

- organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- aktywizacji osób pozostających bez pracy,
- tworzenia i rozbudowy infrastruktury turystycznej - w tych działaniach najlepsze efekty daje współpraca sektora prywatnego i pozarządowego.

W tabeli poniżej przedstawiono stowarzyszenia działające na terenie gminy Ruciane – Nida

Tabela 6.9

Stowarzyszenia działające na terenie gminy Ruciane – Nida

STOWARZYSZENIA
POPIELAŃSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
STOWARZYSZENIE AKCJONARIATU PRACOWNICZEGO FABRYKI PŁYT DREWNOPOCHODNYCH S.A. Z/S W RUCIANEM NIDZIE
STOWARZYSZENIE „KLUB PRZEDSIĘBIORCZYCH” Z SIEDZIBĄ W RUCIANEM NIDZIE
SPOŁECZNY KOMITET OBRONY PRAW LOKATORA Z SIEDZIBĄ W RUCIANEM NIDZIE
STOWARZYSZENIE WŁAŚCICIELI DOMKÓW CAMPINGOWYCH „GROCHÓWKA” PRZY NADLEŚNICTWIE MASKULIŃSKIE
STOWARZYSZENIE „LEŚNICZÓWKA PRANIE”
STOWARZYSZENIE INICJATYW WIEJSKICH „WEJSUNY”
STOWARZYSZENIE BEZROBOTNYCH „RAZEM” W RUCIANEM – NIDZIE
STOWARZYSZENIE WŁAŚCICIELI DOMKÓW KEMPINGOWYCH „POLANKA” PRZY NADLEŚNICTWIE MASKULIŃSKIE
STOWARZYSZENIE WSPIERANIA INICJATYW ROZWOJU TURYSTYKI, REKREACJI I DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ „MAZURY” W RUCIANEM – NIDZIE
STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW JEZIORA ŚNIARDWY I NIEDŹWIEDZIEGO ROGU Z/S W NIEDŹWIEDZIM ROGU
STOWARZYSZENIE NA RZECZ OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO MAZUR „SADYBA”
STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY
STOWARZYSZENIE „PRZYJACIÓŁ WOJNOWA” Z/S W WOJOWIE
STOWARZYSZENIE NAD NIDZKIM W RUCIANEM – NIDZIE
STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ KRZYŻY Z/S W KRZYŻACH
STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU KARWICY
STOWARZYSZENIE OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ W RUCIANEM – NIDZIE
STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WYGRYN
STOWARZYSZENIE KOBIETA NA PLUS W RUCIANEM – NIDZIE
STOWARZYSZENIE SZKUTNIA MAZURSKA W RUCIANEM – NIDZIE
STOWARZYSZENIE „NA WIATR”
STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ NIEDŹWIEDZIEGO ROGU

*Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i gminy Ruciane – Nida
Na lata 2011 – 2020; dane Urzędu Miasta i Gminy Ruciane – Nida.*

6.3 MIESZKALNICTWO

Sieć osadnicza gminy odznacza się dość znacznym rozproszeniem zabudowy. Nawet w największym mieście gminy (Rucianem-Nidzie) koncentracja zabudowy występuje w trzech osobnych osiedlach, tj. w Nidzie, Rucianem i Dybówku. Fakt ten związany jest ze zabiegiem administracyjnym, polegającym na sztucznym połączeniu wyżej wymienionych osiedli w osobną jednostkę osadniczą – miasto Ruciane-Nida. Należy przy tym podkreślić, że zjawisko koncentracji zabudowy jest zjawiskiem korzystnym dla realizacji zadań z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej. W związku z powyższym, gmina posiada dość niekorzystne uwarunkowania w tej kwestii.[PROGNOZA...2011]

Jednym z ważniejszych czynników warunkujących lokalizację zabudowy mieszkaniowej jest sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych. Chociaż przy drodze o najwyższej randze, tj. drodze krajowej nr 58, znajduje się wyłącznie miasto Ruciane-Nida, to przy drogach wojewódzkich znajduje się szereg innych miejscowości. Na trasie drogi wojewódzkiej nr 609 znajdują się miejscowości Ukta oraz Nowa Ukta. Z kolei przy drodze wojewódzkiej nr 610 zlokalizowana jest dzielnica Rucianego-Nidy – Dybówek, wieś Ładne Pole, Ukta oraz częściowo Gałkowo. Dodatkowo, do rozwoju głównego miasta gminy, tj. Rucianego-Nidy, przyczynił się przebieg linii kolejowej.[PROGNOZA...2011]

Największy wpływ na lokalizację zabudowy w gminie Ruciane – Nida ma występowanie znacznej ilości obszarów podlegających ochronie środowiska, a także tereny leśne i jeziora, które łącznie zajmują ponad 84 % powierzchni gminy.

Większość zabudowań gminy ma charakter wolnostojący, budynki mieszkalne usytuowane są bezpośrednio przy drogach. Występują zarówno domy jednorodzinne i tzw. bliźniaki, posadowione zgodnie z nowoczesnymi technologiami, jak i budynki dość zaawansowane wiekowo. Budynki wielorodzinne stanowią niewielki odsetek wszystkich zabudowań, a ich główne skupienie znajduje się w dzielnicy Nida.

Panująca na terenie gminy Ruciane-Nida struktura mieszkaniowa jest korzystna pod względem potrzeb środowiska naturalnego. Nie da się jednak ukryć, że stan techniczny dużej części budynków (głównie wybudowanych w latach międzywojennych) nie jest zadowalający, a zacofanie części wiejskiej gminy potęgowane jest przez brak dostępu do kanalizacji sanitarnej. Obecny stan rzeczy wymaga przeprowadzenia niezbędnych zmian na tym polu.

➤ Zasób mieszkaniowy

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego podlega przepisom ustawy o samorządzie gminnym. W zakresie sfery mieszkaniowej zadaniem własnym Gminy jest rozwój gminnego budownictwa mieszkaniowego adekwatnie do istniejących lokalnych potrzeb.

Gmina może tworzyć i posiadać gminny zasób mieszkaniowy, w skład którego wchodzi lokale stanowiące własność Gminy lub spółek prawa handlowego utworzonych z udziałem Gminy.

Wśród głównych zasobów mieszkaniowych w Gminie Ruciane-Nida należy wymienić:

- mieszkania spółdzielcze
- mieszkania komunalne i socjalne
- mieszkania indywidualne w domach jednorodzinnych
- mieszkania indywidualne we wspólnotach mieszkaniowych

Zasoby mieszkaniowe miasta i gminy na koniec 2015 roku wg GUS obejmowały 2957 mieszkań, w których znajdowało się 12011 izb o łącznej powierzchni użytkowej 210 879 tys. m².

Tabela 6.10

Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji

GMINA		
MIESZKANIA	MIESZ.	2957
IZBY	IZBA	12 011
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ	m ²	210 879
MIASTO		
MIESZKANIA	MIESZ.	1714
IZBY	IZBA	6484
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ	m ²	106 377
`OBSZAR WIEJSKI		
MIESZKANIA	MIESZ.	1243
IZBY	IZBA	5527
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ	m ²	104 502

Źródło: Dane z GUS. Stan na dzień 31.12.2015r.

Na jedną izbę przypada średnio 0,69 osoby, przy czym wskaźnik ten dla Powiatu Piskiego wynosił 0,78, a dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego 0,75.

Mieszkania zlokalizowane na terenie Miasta Ruciane-Nida stanowią 58 % ogółu mieszkań zlokalizowanych na terenie Gminy, a ich łączna powierzchnia użytkowa wynosi 106 337 tys. m².

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na terenie Gminy wynosiła na koniec 2015 r. ~~69,4~~ 71,3m², gdzie na terenie Powiatu Piskiego wskaźnik ten wyniósł 69,3 m², a w województwie Warmińsko-Mazurskim 68,2 m². [dane z GUS]

Wszystkie mieszkania oddane do użytku w roku 2009 stanowiły inwestycje indywidualne. Poniższe zestawienie przedstawia ilość mieszkań oddanych do użytku w roku 2015 z wyszczególnieniem ilości izb oraz ich powierzchni użytkowej.

Mieszkania oddane do użytkowania w roku 2009

GMINA		
MIESZKANIA	MIESZ.	9
IZBY	IZBA	52
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	m ²	1 205
SPÓŁDZIELCZE		
MIESZKANIA	MIESZ.	0
IZBY	IZBA	0
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	m ²	0
ZAKŁADOWE		
MIESZKANIA	MIESZ.	0
IZBY	IZBA	0
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	m ²	0
KOMUNALNE		
MIESZKANIA	MIESZ.	0
IZBY	IZBA	0
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	m ²	0
SPOŁECZNE CZYNSZOWE		
MIESZKANIA	MIESZ.	0
IZBY	IZBA	0
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	m ²	0
PRZEZNACZONE NA SPRZEDAŻ LUB WYNAJEM		
MIESZKANIA	MIESZ.	0
IZBY	IZBA	0
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	m ²	0
INDYWIDUALNE		
MIESZKANIA	MIESZ.	9
IZBY	IZBA	52
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	m ²	1205

Źródło: Dane z GUS. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wśród budynków oddanych do użytkowania na koniec 2009 roku było 29 obiektów, z czego:

- mieszkalne – 22
- niemieszkalne – 7

Poniżej w tabeli zestawiono szczegółowe dane:

Tabela 6.12

Budynki oddane do użytkowania w 2009

OGÓŁEM		
OGÓŁEM	BUD.	20
MIESZKALNE	BUD.	18
NIEMIESZKALNE	BUD.	3
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ W NOWYCH BUDYNKACH MIESZKALNYCH	m ²	1205
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA NOWYCH BUDYNKÓW NIEMIESZKALNYCH	m ²	488
KUBATURA NOWYCH BUDYNKÓW	m ³	10 307
KUBATURA NOWYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH	m ³	7932
BUDOWNICTWO INDYWIDUALNE		
OGÓŁEM	BUD.	20
MIESZKALNE	BUD.	12
KUBATURA NOWYCH BUDYNKÓW	BUD.	10307
KUBATURA NOWYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH	m ³	7932

Źródło: Dane z GUS. Stan na dzień 31.12.2015r.

➤ Gminny Zasób Mieszkaniowy

W ramach gminnego zasobu mieszkaniowego gmina Ruciane-Nida administruje budynkami komunalnymi i socjalnymi zlokalizowanymi na terenie miasta i na terenach wiejskich.

W skład Gminnego Zasobu mieszkaniowego wchodzi 36 mieszkań komunalnych mieszczących się w 1416 budynkach, z czego 6 budynków zlokalizowanych jest w Mieście oraz 17 mieszkań socjalnych znajdujących się w 5 budynkach, spośród których również 5 znajduje się w Mieście. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych wchodzących w skład Gminnego Zasobu Mieszkaniowego wynosiła (zgodnie ze stanem w dniu 31.12.2008r.) 1629m², co stanowi zaledwie 1 % całkowitej powierzchni zasobów mieszkaniowych w Gminie Ruciane-Nida, zaś powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych wynosiła 643m², co stanowi 0,4 % całkowitej powierzchni użytkowej zasobów mieszkaniowych znajdujących się na terenie Gminy.

➤ Stan techniczny gminnych budynków mieszkalnych:

Stan techniczny ok. 54% mieszkań wchodzących w skład gminnego zasobu mieszkaniowego oceniana jest jako dobry - głównie z powodu sukcesywnie przeprowadzanych remontów. Większość obiektów została wybudowana w okresie międzywojennym.

Żaden spośród budynków nie przeszedł remontu kapitalnego. Prowadzono natomiast wszelkiego rodzaju remonty bieżące w zakresie istniejących potrzeb i możliwości finansowych. Wśród głównych potrzeb remontowych należy wymienić: remont dachów, kominów, elewacji, przestawiania pieców kaflowych, wymiany instalacji elektrycznej, wzmocnienia fundamentów. Zasób mieszkaniowy poddawany jest remontom w celu intensyfikacji sprzedaży mieszkań.

Na terenie Gminy brak jest również terenów przeznaczonych pod budownictwo wielorodzinne. Istnieją natomiast działki przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, które na obszarze Gminy Ruciane-Nida cieszy się dużym zainteresowaniem. W roku 2010 w powiecie piski wg danych z GUS wydano 67 pozwoleń na budowę. Wszystkie pozwolenia dotyczyły budynków mieszkaniowych jednorodzinnych.

Wielkość gminnego zasobu mieszkaniowego w ostatnich latach ulega zmniejszeniu głównie z powodu systematycznego wykupywania mieszkań przez poszczególne rodziny na własność. Władze gminy docelowo planują sprzedaż wszystkich lokali komunalnych. Sygnalizują natomiast potrzebę rozbudowy zasobu mieszkań socjalnych o około 20 mieszkań. Wiele spośród mieszkań gminnych znajduje się w administracji Wspólnot Mieszkaniowych, gdzie odsetek mieszkań komunalnych jest już niewielki. Stan techniczny budynków administrowanych przez Wspólnoty Mieszkaniowe jest znacznie lepszy niż w mieszkaniach administrowanych przez gminę (Zakład Usług Komunalnych). Jest to wynik systematycznego przeprowadzania remontów, głównie dzięki środkom finansowym zebranych przez członków Wspólnot Mieszkaniowych w ramach funduszu remontowego.

6.4 ZAOPATRZENIE W MEDIA

Wszystkie budynki komunalne i socjalne na terenie miasta posiadają instalację elektryczną, wodną oraz w większości podłączone są do sieci kanalizacji sanitarnej. Na obszarze Gminy Ruciane-Nida brak jest sieci gazu ziemnego.

Znacznie niższe wyposażenie w media posiadają mieszkania zlokalizowane na terenach wiejskich. 83,7% ogółu mieszkańców zamieszkujących teren wiejski gminy Ruciane – Nida posiada łazienkę na wyposażeniu mieszkania, a 90,4% mieszkańców ma dostęp do wody z wodociągu. Na terenie miasta ta sytuacja wygląda dużo lepiej 99,9% mieszkańców miasta ma dostęp do wodociągu, około 97,7% posiada na wyposażeniu mieszkania łazienkę.[DANE Z GUS STAN NA DZIEŃ 31.12.2009]

Większość mieszkań w gminie posiada ogrzewanie indywidualne, w wielu przypadkach wymagające remontu i modernizacji.

Brak kompletnego wyposażenia budynków i mieszkań w media ma wiele negatywnych skutków:

- obniża jakość życia mieszkańców
- powoduje zagrożenia dla środowiska (brak sieci kanalizacji sanitarnej, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe)

6.5 BEZPIECZEŃSTWO

➤ Policja

Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Ruciane – Nida zabezpiecza Komisariat Policji w Rucianem – Nidzie.

Tabela 6.13

Dane dotyczące przestępstw w gminie Ruciane – Nida

OKRES		2005	2006	2007	2014	2015	2016
LICZBA PRZESTĘPSTW	OGÓŁEM	420	303	213	181	140	163
	Z UDZIAŁEM NIELETNICH	9	7	10			
	Z USTAWY O NARKOMANII	8	7	1			
ZDARZENIA DROGOWE	LICZBA WYPADKÓW	11	1	6			
	WYPADKI ŚMIERTELNE	1	0	1			
NIETRZEŻWI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO	KIEROWCY POJAZDÓW MECHANICZNYCH	38	39	28			
	KIEROWCY POJAZDÓW NIEMECHANICZNYCH	85	78	25			
LICZBA ZATRUDNIONYCH POLICJANTÓW W KP W RUCIANEM - NIDZIE		15	14	14			

Źródło: KP w Rucianem – Nidzie

Główne potrzeby Policji:

- poprawa warunków funkcjonowania Policji
- wsparcie dla wszelkich inicjatyw służących poprawie bezpieczeństwa (akcje, patrole, edukacja młodzieży, szkolenia)

➤ Straż pożarna

Ponadto na terenie Gminy działają 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostki te zlokalizowane są w:

- Rucianem – Nidzie;
- Ukcie;
- Wejsunach;
- Karwicy.

Ochotnicza Straż Pożarna w Rucianem – Nidzie powstała w 1950 r. Jednostka rozpoczęła działalność przy Tartaku Przemysłu Drzewnego, który był w tym czasie odbudowywany po wojnie. Obecnie siedziba OSP znajduje się w Rucianem – Nidzie przy ulicy Mazurskiej 13. Strażnica została wybudowana przez członków OSP i oddana do użytku w 1979 roku. OSP w Rucianem – Nidzie po spełnieniu wymaganych warunków decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 7 kwietnia 1995 r. została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (Decyzja Nr 40/28/KSRG Komendanta Głównego PSP z dn. 04.04.1995 r.). Obecnie OSP zrzesza 34

strażaków i jest wyposażona m.in. w samochód gaśniczy GBA – 2/8, samochód gaśniczy LGAM 8 + 8, Daimler – BENZ.

Ochotnicza Straż Pożarna w Ukie została założona w 1946 r. Obecnie Ochotnicza Straż Pożarna zrzesza 22 strażaków. Siedziba OSP znajduje się w Ukie w budynku, którego budowa rozpoczęła się w 1961 r. i została ukończona w 1966 r. dzięki czynowi społecznemu mieszkańców i pracy członków OSP. Na wyposażeniu OSP znajduje się m.in. samochód pożarniczy, średni – Star 660. Niestety duża ilość sprzętu, jak również spora część dokumentacji i pamiątek OSP, uległa zniszczeniu podczas pożaru strażnicy w 1998 roku. W 2002 roku udało się ją odbudować, ale pełnej dokumentacji (pamiątek) już nie udało się odtworzyć. Teren działania OSP obejmuje m.in. największą wieś gminy – Uktę. Licząca blisko 700 mieszkańców wieś, która dzięki ruchliwej trasie wojewódzkiej prowadzącej do Olsztyna i Ełku i przepływającej rzece Krutyni oraz bliskości do Mikołajek, Krutyni i Rucianego – Nidy, cieszy się dużym zainteresowaniem turystów.

Ochotnicza Straż Pożarna w Wejsunach została założona w 1947 r. W 1970 roku OSP w Wejsunach otrzymała teren pod budowę strażnicy, przy budowie której zaangażowali się również mieszkańcy wsi. W 1972 roku oddano strażnicę do użytku. Obecnie Ochotnicza Straż Pożarna zrzesza 22 osoby. Przy OSP działa również Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza (10osób). Aktualne wyposażenie OSP to m.in. średni samochód pożarniczy Star – 244.

Ochotnicza Straż Pożarna w Karwicy oficjalnie została założona w 1967 r. Jej historia sięga jednak dalej. Prawdopodobnie już we wczesnych latach 50-tych rozpoczynała ona swoją działalność na terenie Karwicy. Obecnie Ochotnicza Straż Pożarna zrzesza 15 strażaków. Siedziba OSP znajduje się w budynku, który dzięki ogromnemu wkładowi strażaków ochotników, został wybudowany, a następnie uroczystie oddany do użytku w 1984 r. Na wyposażeniu OSP znajduje się m.in. lekki samochód gaśniczy Star – 244.

Na terenie Gminy nie ma utworzonej jednostki Straży Miejskiej, na jeziorach funkcjonuje Straż Ratownictwa Wodnego „Śniardwy Północ”. W tabeli poniżej przedstawiono zasób sprzętowy jednostek ratowniczych i innych podmiotów funkcjonujących na terenie gminy Ruciane – Nida.

Tabela 6.14**Wypożyczenie jednostek ratowniczych w gminie Ruciane – Nida**

LP.	NAZWA JEDNOSTKI	RODZAJ SPRZĘTU	ILOŚĆ
1.	NADLEŚNICTWO MASKULIŃSKIE W RUCIANEM - NIDZIE	GLM – 8 DODATKOWO WYPOSAŻONY W MOTOPOMPE PŁYWAJĄCĄ	1
		SAMOCHÓD TERENOWY TOYOTA PICKUP 4X4 WYPOSAŻONY W ZBIORNIK WODNY 480l ORAZ WYSOKOCIŚNIENIOWY SPRZĘT GAŚNICZY I MOTOPOMPE PŁYWAJĄCĄ	1
		PRZYCZEPY TYPU „MEPROZET”	2
		SAMOCHÓD TERENOWY ŁADA NIWA	1
2.	POGOTOWIE RATUNKOWE PISZ	KARETKA REANIMACYJNA	1
		KARETKA OGÓLNA	2
3.	STACJA RATOWNICTWA WODNEGO „ŚNIARDWY PÓŁNOC”	DŹWIG PŁYWAJĄCY	1
		KUTER RATOWNICZY	1
		ŁÓDŹ HYBRYDOWA Z SILNIKIEM STACJONARNYM	1
		PODUSZKOWIEC RATOWNICZY	1

Źródło: UMig w Rucianem – Nidzie stan na dzień 2009

W porównaniu z poprzednimi latami zagrożenia w gminie Ruciane-Nida nie uległy zmianie. Analizując powstawanie pożarów według działów gospodarki stwierdza się, że najwięcej pożarów (około 34 %) to obiekty zakwalifikowane jako inne. W tym dziale dominowały pożary traw na terenach nierolniczych (pobocze szlaków komunikacyjnych, tereny miejskie).

Następnym działem, w którym powstaje duża ilość pożarów to obiekty i uprawy rolne. W tym dziale dominowały pożary traw na nieużytkach rolnych i łąkach. Występowały także pożary budynków gospodarskich (około 15 % pożarów w rolnictwie).

Pożary powstałe w budynkach mieszkalnych (około 15 %), to głównie pożary w budynkach jednorodzinnych i w budynkach wielorodzinnych.

Szczyt palności przypada w miesiącu kwietniu (około 28 %). Najmniej pożarów zanotowano w miesiącu styczniu (około 4 %). Taki wzrost palności związany jest z warunkami atmosferycznymi w okresie wiosennym, kiedy to występuje zanik pokrywy śnieżnej a roślinność nie rozpoczęła wegetacji oraz nasileniem prac polowych. Ponadto pożary w tym okresie powstają w wyniku podpalania suchych traw przez dzieci jak i przez osoby dorosłe. Ze względu na powstające zagrożenie dla innych obiektów oraz trudność ustalenia sprawców tego typu pożarów tutejsza Komenda profilaktycznie zamieszcza w lokalnych środkach masowego przekazu informacje o szkodliwości wypalania traw, a także o zasadach palenia ognisk w sąsiedztwie lasów, prowadzenia prac rolnych zgodnie z przepisami ochrony przeciwpożarowej.

Analizując powstawanie miejscowych zagrożeń według działów gospodarki stwierdza się, że jak co roku najwięcej bo około 34 %, powstało w obiektach zakwalifikowanych jako inne. W tym dziale dominowały obiekty przyrody – pojedyncze drzewa lub grupy drzew (około 60 %).

Kolejnym działem, w którym corocznie powstaje duża ilość miejscowych zagrożeń (około 27 %), to obiekty mieszkalne, głównie budynki jednorodzinne i wielorodzinne. Główną przyczyną zdarzeń w tym dziale jest występowanie os i szerszeni stwarzających zagrożenie dla ludzi.

Następnym działem, w którym powstaje duża ilość miejscowych zagrożeń (około 21 %) to środki transportu, w którym dominują zdarzenia drogowe samochodów ciężarowych (około 73 %) oraz zdarzenia drogowe samochodów osobowych (około 14%).

Analiza alarmów fałszywych wykazuje, iż większość zgłoszeń wykonano w dobrej wierze. Ilość alarmów fałszywych wykonywanych złośliwie jest ograniczona poprzez telefoniczną identyfikację zgłaszających SIDN, oraz zwrotne potwierdzenie zgłoszenia.

Główne potrzeby Straży Pożarnej:

- Wobec zagrożeń występujących na terenie Gminy Ruciane – Nida, istnieją liczne potrzeby sprzętowe tutejszych jednostek ochotniczych straży pożarnych do prowadzenia działań gaśniczych, ratownictwa technicznego, chemicznego, ekologicznego, wodnego i medycznego, w tym też potrzeba zakupienia dla OSP Ruciane-Nida zestawu medycznego PSP R-1 oraz zestawu hydraulicznego ratownictwa technicznego.
- Dla poprawy warunków zabezpieczenia przeciwpożarowego Gminy oraz poprawy organizacji akcji ratowniczych, występuje potrzeba rozbudowy i modernizacji sieci hydrantowej.
- Poprawa infrastruktury drogowej ze szczególnym zwróceniem uwagi na dostosowanie istniejących dróg do wymagań stawianych drogom pożarowym, w celu zapewnienia możliwości dojazdu służb ratowniczych.
- Zorganizowanie punktów czerpania wody do celów gaśniczych, w miejscach gdzie nie jest zapewniona możliwość czerpania wody do takich celów z sieci hydrantowych.

➤ Bezpieczeństwo wodne

W zakresie bezpieczeństwa na wodzie w granicach Miasta i Gminy Ruciane-Nida prowadzone są działania wyłącznie w okresie letnim. Zadania w tym zakresie prowadzi lokalna policja wspomagana, w okresie sezonu turystycznego kadrą z Powiatu Piskiego.

6.6 SPORT

Z ramienia gminy działalnością sportową na terenie Gminy Ruciane-Nida zajmuje się Dom Kultury. Stan gminnej bazy sportowo-rekreacyjnej, będącej własnością różnych jednostek, jest stosunkowo dobry. Szczególnie na terenie Miasta Ruciane-Nida infrastruktura jest zadowalająca.

Wśród głównych obiektów sportowych znajdujących się na terenie Gminy należy wymienić:

- Stadion- MKS Nida - Ruciane-Nida
- Hala sportowa przy ZSS im. Agnieszki Osieckiej Ruciane Nida
- Stadion Leśny Ruciane-Nida
- Kort tenisowy przy Klubie Mazurskim w Wejsunach
- Kort tenisowy przy Domu Wypoczynkowym Perła Jezior – Ruciane – Nida
- Kort tenisowy przy Ośrodku Wypoczynkowym „Mazury 1”- Krzyże
- Kort tenisowy przy Ośrodku Wypoczynkowym NBP Guzianka –Ruciane-Nida
- Kort tenisowy przy Ośrodku Wypoczynkowym Exploris
- Stadnina koni K. Ferenstein Gałkowo k/Ukty
- Jazda konna A. S. Niedbalscy Wojnowo – Majdan (koniki polskie)
- Jazda konna M. Wacławek Wólka
- Jazda konna K. Zubielewicz Wypad
- Jazda konna I. Samorzewska Iznota-Gąsior
- Wypożyczalnia sprzętu OTW - Ruciane-Nida,
- Stanica Żeglarska Korektywa – Piaski
- Port U Faryja - Ruciane-Nida
- Wypożyczalnia kajaków Kajaki – Ukta
- Wypożyczalnia kajaków Ukta
- Jacht - Serwis Marek Tumiński - Ruciane-Nida
- Wypożyczalnia sprzętu NBP Guzianka - Ruciane-Nida
- Wypożyczalnia rowerów - Ukta
- Czarter jachtów, wypożyczalnia kajaków – Iznota

Analizując sferę sportu w Gminie należy również podjąć temat sportów, wykorzystujących naturalne uwarunkowania, tj. liczne akweny wodne, szlaki rowerowe, lasy.

W Gminie prowadzone są zajęcia piłkarskie, lekkoatletyczne, tenisa stołowego, żeglarskie, pływackie, rowerowe, w tym kolarskie i in. Istnieje szereg klubów i organizacji sportowych, które prowadzą działalność na rzecz dzieci i młodzieży (UKS „JEDYNKA” przy Gimnazjum Publicznym w Rucianem - Nidzie – sekcje: kolarska, tenisa stołowego, babingtona, lekkiej atletyki i siatkówki dziewcząt oraz Ludowy Zespół Sportowy „FORTUNA” Wygryny – sekcja piłki nożnej młodzików i seniorów oraz Miejski Klub Sportowy „NIDA” w Rucianem – Nidzie – sekcja piłki nożnej młodzików). Zrzeszają one w swych kręgach około 500 osób.

Głównym problemem w dziedzinie sportu jest niedostatek gminnej infrastruktury sportowej na terenach wiejskich.

Brak możliwości uprawiania sportu przez dzieci i młodzież ma wiele negatywnych skutków: przyczynia się do nabierania nawyku biernego stylu życia, rozwoju chorób otyłości i wad postawy, rozwoju patologii i przestępczości, ogranicza horyzonty i umiejętność współpracy w grupie.

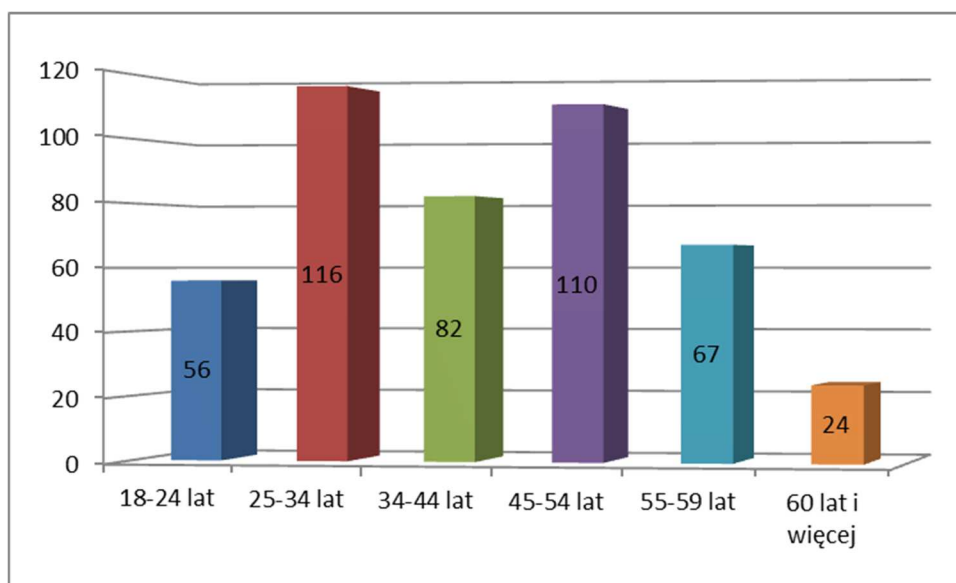
7. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

7.1 RYNEK PRACY I ZATRUDNIENIE

Bezrobocie jest najczęstszą przyczyną ubóstwa rodzin, które rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia - na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych. Bezrobocie w Gminie Ruciane – Nida jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje, są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Straty pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej - prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami. Liczba osób bezrobotnych w gminie na dzień 31.12.2015 r. to 625 osób, z czego 325 stanowią kobiety (52%), 300 stanowią mężczyźni (48 %). Znaczna część osób bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne (bez prawa do zasiłku), najczęściej z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym. Jest to cecha charakterystyczna dla bezrobocia strukturalnego. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji pracowników.

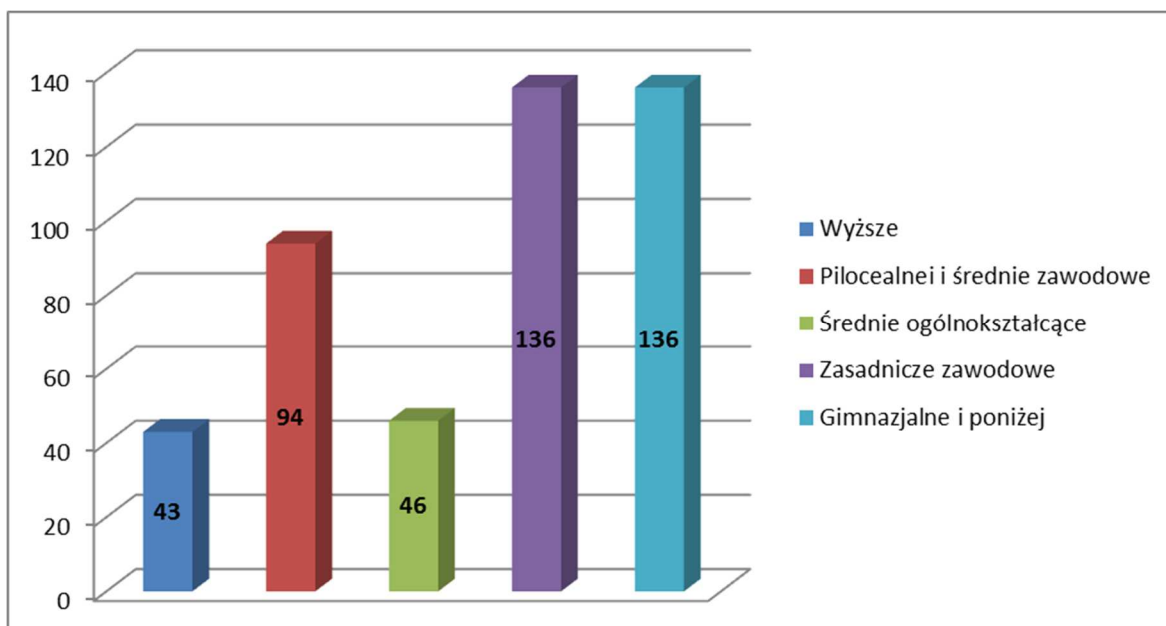
Wykres 7.1

Struktura wieku osób bezrobotnych:

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pisz.
Stan na dzień 31.12.2016 r.*

Wykres 7.2

Struktura wykształcenia osób bezrobotnych:

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pisz.
Stan na dzień 31.12.2016 r.*

Na podstawie powyższych danych można określić przypuszczalny profil osoby bezrobotnej – bezrobotny w gminie Ruciane – Nida statystycznie najczęściej to mężczyzna w wieku 45 – 54 lat z wykształceniem podstawowym bardzo często długotrwale bezrobotny bez prawa do zasiłku.

➤ Skutki bezrobocia

Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia w dłuższym okresie czasu jest obniżenie standardu materialnego rodziny, a w następstwie ubóstwo bardzo często zmuszające do konieczności korzystania z pomocy społecznej.

Jednymi z ważniejszych choć często bagatelizowanych następstw bezrobocia są także skutki psychologiczne. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Często spotykanym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Głębokość zmian w rodzinie spowodowanych bezrobociem zależy w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy rozwoju, statusu społecznego, stanu zagospodarowania materialnego, kondycji zdrowotnej członków rodziny oraz środowiska lokalnego. Bezrobocie rodziców ma wpływ na ich dzieci, na ich rozwój, dostęp do materiałów do nauki, pomocy szkolnych, a w późniejszych latach wpływa na ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych.

➤ Podsumowanie

Zjawisko bezrobocia w Powiecie Piskim, a tym samym w przynależnych do niego gminach, w tym w Gminie Ruciane-Nida jest jednym z najważniejszych problemów społecznych i ekonomicznych. Jest to problem skutkujący wieloma negatywnymi konsekwencjami dla gospodarki regionu i osób bezrobotnych. Nie tylko oznacza ono niewykorzystanie części siły roboczej i niższą produkcję w gospodarce, ale także pogorszenie poziomu życia osób bezrobotnych, frustrację, niezadowolenie społeczne oraz rozwój niekorzystnych zjawisk społecznych.

Specyfiką rynku pracy w całym Powiecie Piskim, a także w gminie Ruciane – Nida jest zjawisko długotrwałego bezrobocia. Powoduje ono wykluczenie społeczno – zawodowe dużej grupy mieszkańców.

Gmina powinna wdrażać działania aktywizujące, skupiające się w głównej mierze na podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, gdyż jak pokazują wyniki badań większość bezrobotnych w gminie charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia, a w skrajnych wypadkach nawet jego brakiem.

7.2 TURYSTYKA

Gospodarka gminy Ruciane – Nida w większej części opiera się na turystyce. Wpływ na to ma ponad przeciętny rozwój fauny i flory danego regionu, dostęp do wód oraz terenów zielonych, które zajmują ponad 86 % powierzchni gminy.

Zarówno samo miasto jak i cały region posiadają tradycje turystyczne, sięgające końca XIX i początków XX – wieku, jako kraina wspaniałych lasów i jezior, szczególnie predysponowana do uprawiania sportów wodnych, a także wędrówek pieszych i przejażdżek.

Wśród głównych walorów turystycznych Gminy należy wyróżnić:

- 140-kilometrowy szlak żeglarski, prowadzący przez największe i najpiękniejsze polskie jeziora;
- zwarte kompleksy leśne (Puszcza Piska), dochodzące do granic miasta, z licznymi rezerwatami przyrody;
- bogaty świat fauny i flory, z unikalnymi w Europie gatunkami zwierząt i roślin;
- ciekawe zabytki architektoniczno-kulturowe i historyczne regionu.

Na infrastrukturę w gminie składają się niżej wymienione obiekty:

➤ Porty Jachtowe i przystanie:

- Stanica Żeglarska TKKF „Korektywa” – jez. Bełdany, Piaski
- OTW PTTK „U Andrzeja” – jez. Nidzkie, Ruciane – Nida, Al. Wczasów 17
- Port „U Faryja” – jez. Guzianka Wielka, Ruciane – Nida, ul. Dworcowa
- Przystań „Pod Dębem” – Jacht Serwis – jez. Nidzkie, Ruciane – Nida
- Port – Letni Ogród – jez. Bełdany, Wygryny 30A,
- NBP Guzianka – jez. Bełdany, Ruciane-Nida, ul. Guzianka 7
- Przystań Jachtowa „Pelagia” – jez. Nidzkie, Karwica
- Ośrodek Turystyki Wodnej PTTK – jez. Bełdany, Kamień
- Port Polskiej Akademii Nauk - jez. Śniardwy, Popielno
- Dom Pracy Twórczej PAN - jez. Bełdany, Wierzba
- Klub Mila - jez. Bełdany, Kamień
- Stanica Wodna - jez. Śniardwy, Niedźwiedzi Róg
- Port przy hotelu "Mazurski Raj" - jez. Bełdany, Piaski
- Port "U Edka" - jez. Bełdany, Wygryny
- Port przy pensjonacie "Janus" - jez. Bełdany, Ruciane - Nida
- Port przy ośrodku "Wodnik" - jez. Nidzkie, Ruciane - Nida

- Port przy ośrodku "Pod Dębem" - jez. Nidzkie, Ruciane - Nida
- Port przy hotelu "Nidzkim" - Ruciane - Nida
- Port w miejscowości Krzyże.

➤ Żegluga Mazurska

Na terenie Gminy Ruciane-Nida prowadzone są rejsy żeglugowe po jeziorach. Żegluga służy obecnie wyłącznie do celów turystycznych. Te formy usług cieszą się dużym zainteresowaniem turystów. Turystyczne żeglowanie pozwala na odbycie drogą wodną wycieczek krajoznawczych i poznanie jednych z najpiękniejszych zakątków gminy Ruciane-Nida, a także okolicznych miejscowości wchodzących w skład gmin ościennych.

➤ Szlaki piesze

Szlak pomarańczowy – jest to szlak pieszy liczący długość około 7 km. Jest to szlak stosunkowo łatwy, na jego pokonanie potrzeba około 1,5 godziny. Na trasie szlaku można spotkać zróżnicowane obszary leśne, od borów sosnowych, aż po podmokłe lasy liściaste. Szlak rozpoczyna się przy Centrum Informacji Turystycznej i Promocji i na nim się kończy.

Szlak zielony – jest to szlak pieszy liczący długość około 14 km. Skierowany do bardziej wprawionych zwolenników turystyki pieszej. Na jego przebycie potrzeba około 4 godzin. Początek i koniec: Centrum Informacji Turystycznej i Promocji – Ruciane – Nida.

Dodatkowo: szlak - 7km (Ruciane-Nida: ul. Dworcowa – al. Wczasów - ul. Wiejska - ul. Żeglarska – Pranie) i szlak - 20 km (Krutyń – Jez. Mokre – Rez. Królewska Sosna – Karwica Mazurska – Zdróżno – Pranie

➤ Ścieżki rowerowe

Pętla Bełdany – /kolor czerwony/ jest to szlak rowerowy liczący długość około 39,3 kilometra. Początek i koniec: Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Gminy w Rucianem-Nidzie Przebieg trasy – Ruciane-Nida - Śluza Guzianka - Wejsuny - Izba Regionalna - Onufryjewo - Wierzba (przeprawa promem) - Iznota - Wygryny - Ruciane-Nida

Pętla Nidzka – /kolor niebieski/ jest to najdłuższy szlak rowerowy w gminie Ruciane-Nida. Jego długość to 49 kilometrów. Wyprawa nim pochłania około 7 – 8 godzin. Przebieg trasy - Ruciane-Nida (ul. Dworcowa – ul. Wiejska - ul. Żeglarska) – Pranie - Krzyże - Karwica - Wiartel – Czapla - Ruciane-Nida.

Pętla Wojnowska – /kolor zielony/ szlak ten liczy 40,2 kilometra. Pokonanie trasy zajmuje średnio 5 – 6 godzin, Przebieg trasy - Ruciane-Nida (ul. Dworcowa – al. Wczasów – ul.

Wiejska – ul. Żeglarska) – Wojnowo - Gałkowo - Kadzidłowo - Osada Kulturowa - Nowy Most – Iznota - Wygryny – Śluza Guzianka – Ruciane-Nida.

Pętla Szeroki Bór – /kolorżółty/ ścieżka rowerowa o długości 24 kilometrów. Na jej pokonanie potrzeba około 2 – 3 godzin. Nie wymaga znacznych umiejętności rowerowych
Przebieg trasy – Ruciane-Nida – Wyłuszcarnia nasion - Szeroki Bór – Wejsuny – Izna regionalna – Śluza Guzianka - Ruciane-Nida.

➤ Szlaki kajakowe

Szlak kajakowy Rzeki Nidki – szlak ma swój początek nad Jeziorem Nidzkim w Ośrodku Turystyki Wodnej PTTK „U Andrzeja”. Na pokonanie trasy spływu potrzeba średnio 6 godzin. Trasa szlaku jest następująca: Rz. Nidka – jez. Wygryńskie – jez. Bełdany – jez. Guzianka Mała – jez. Guzianka Wielka – jez. Nidzkie.

Szlak Kajakowy Rzeki Krutyni – szlak kajakowy rzeki Krutyni to jeden z najpiękniejszych i najbardziej uczęszczanych szlaków w Polsce i w Europie. Szlak mierzy długość ponad 100-kilometrów. Na jego trasie znajduje się 20 jezior oraz 10 rzek i rzeczek Puszczy Piskiej. Szlak prowadzi przez obszar o znacznym urozmaiceniu rzeźby i ukształtowania terenu. Szlak przebiega przez najcenniejsze przyrodniczo tereny Gminy. Poniżej główne odcinki szlaku zlokalizowane na terenie Gminy Ruciane-Nida: Krutyń - Ukta 13,5 km, Ukta – Nowy Most (miejscowość zlokalizowana w Gminie Piecki) 7 km, Nowy Most(miejscowość zlokalizowana w Gminie Piecki) – KAMIENI 10 km,- Kamień – Ruciane – Nida (12,5 km)

➤ Szlaki turystyki żeglarskiej

Przez centralną część Gminy Ruciane – Nida z północy na południe przebiega szlak żeglugowy po Wielkich Jeziorach Mazurskich. Jego początek na terenie Gminy ma miejsce w okolicach miejscowości Wierzba, na jeziorze Bełdany, wodami którego prowadzi dalej na południe do śluzy „Guzianka”. Po przekroczeniu śluzy, szlak wychodzi na wody jeziora Guzianka Mała, a następnie na wody jeziora Guzianka Wielka. Następnie szlak prowadzi przez kanał Nidzki do jeziora Nidzkiego, i nim aż do granic Gminy.

Szlak ten charakteryzuje się dużą popularnością i jest jednym z najczęściej odwiedzanych przez żeglarzy.

Przebieg przez centralną część Gminy tak popularnego szlaku żeglarskiego wymaga rozwoju i zagospodarowania obszarów wzdłuż brzegów jezior, głównie poprzez wyposażenie ich w odpowiednią infrastrukturę. Obecnie na terenie Gminy występuje jej znaczny niedostatek, a istniejące obiekty w większości wymagają modernizacji. Brak jest odpowiednich miejsc do cumowania łodzi, pól biwakowych, miejsc składowania odpadów, czy sanitariatów.

➤ Baza noclegowa i obiekty turystycznego zakwaterowania

Tabela 7.1

Wykaz obiektów noclegowych na terenie miasta i gminy Ruciane – Nida

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OBIEKTÓW
HOTELE I PENSJONATY	4
OŚRODKI WYPOCZYNKOWE, DOMY GOŚCINNE, KEMPINGI	25
AGROTURYSTYKA	57
POKOJE GOŚCINNE	39

Źródło: Urząd Gminy Ruciane - Nida - stan na koniec 2016 r.

Tabela 7.2

wykaz obiektów całorocznych w gminie Ruciane - Nida

MIEJSCOWOŚĆ	KATEGORIA OBIEKTU	ŁĄCZNA LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH
RUCIANE-NIDA	3 OŚRODKI WYPOCZYNKOWE	415
RUCIANE-NIDA	HOTEL	140
RUCIANE-NIDA	2 PENSJONATY	55
KAMIEŃ	PENSJONAT	23
WEJSUNY	OŚRODEK WYPOCZYNKOWY	80
WEJSUNY	PENSJONAT	27
PIASKI	OŚRODEK WYPOCZYNKOWY	206
WYGRYNY	PENSJONAT	30
IZNOTA	OSADA (HOTEL)	180
ZAMORDEJE	HOTEL	20
WIERZBA	HOTEL	124

Źródło: Informacja Turystyczna w Rucianem – Nidzie stan na dzień 31.12.2010 r.

Tabela 7.3

wykaz obiektów sezonowych w gminie Ruciane - Nida

MIEJSCOWOŚĆ	KATEGORIA OBIEKTU	ŁĄCZNA LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH
RUCIANE-NIDA	4 OŚRODKI WYPOCZYNKOWE	435
RUCIANE-NIDA	OŚRODEK WYPOCZYNKOWY + POLE NAMIOTOWE	234 +200
RUCIANE-NIDA	PENSJONAT	12
WYGRYNY	CAMPING	80

WYGRYNY	HOTEL	31
PIASKI	2 OŚRODKI WYPOCZYNKOWE	130
WEJSUNY	CAMPING	40
NOWY MOST	STANICA WODNA(CAMPING) POLE NAMIOTOWE	76 60
UKTA	STANICA WODNA (CAMPING) POLE NAMIOTOWE	64 60
CZAPLE	STANICA WODNA (CAMPING) POLE NAMIOTOWE	40 50
KRZYŻE	OŚRODEK WYPOCZYNKOWY	212
KAMIEŃ	CAMPING POLE NAMIOTOWE	200 160
KAMIEŃ	OŚRODEK WYPOCZYNKOWY	20

Źródło: Informacja Turystyczna w Rucianem – Nidzie stan na dzień 31.12.2010 r.

Tabela 7.4

wykaz sezonowych gospodarstw agroturystycznych w gminie Ruciane - Nida

MIEJSCOWOŚĆ	ŁĄCZNA LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH
WOJNOWO	43
WEJSUNY	20
NOWA UKTA	19
GĄSIOR	12
UKTA	26
KOŃCEWO	12
WYGRYNY	31
KRZYŻE	29
NIEDŹWIEDZI RÓG	6
SZEROKI BÓR	7
IZNOTA	14
KOWALIK	8
ŁADNE POLE	8
NOWY MOST	17
WYPAD	10
WÓLKA	6

Źródło: Informacja Turystyczna w Rucianem – Nidzie stan na dzień 31.12.2010 r.

Tabela 7.5

wykaz całorocznych gospodarstw agroturystycznych w gminie Ruciane - Nida

MIEJSCOWOŚĆ	ŁĄCZNA LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH:
WOJNOWO	55
WEJSUNY	60
GĄSIOR	45
UKTA	50
WIERZBA	14

WYGRYNY	46
GŁODOWO	14
NIEDŹWIEDZI RÓG	16
KARWICA	45
GAŁKOWO	12
SZEROKI BÓR	22
KOWALIK	11
IWANOWO	58
OSINIAK PIOTROWO	20

Źródło: Informacja Turystyczna w Rucianem – Nidzie stan na dzień 31.12.2010 r.

Jak pokazują powyższe zestawienia, na terenie gminy nadal największa ilość miejsc noclegowych skupiona jest w ośrodkach wypoczynkowych. Są to głównie ośrodki dużych zakładów pracy i instytucji, natomiast nadal zbyt mało miejsc noclegowych znajduje się w pensjonatach i obiektach powszechnie dostępnych. Ta sfera działalności turystycznej powinna ulegać jak najszybszemu rozwojowi w zróżnicowanym standardzie odpowiadającym zapotrzebowaniu.

Tabela 7.6

Wykorzystanie miejsc noclegowych zależnie od formy turystyki

WYKORZYSTANIE MIEJSC W %						
MIESIĄCE	PENSJONATY	KWATERY PRYWATNE	GOSPODARSTWA AGROTURYSTYCZNE	OŚRODKI WYPOCZYNKOWE	KEMPINGI	HOTELE
STYCZEŃ	3	0	0	3	0	12
LUTY	5	0	0	3	0	15
MARZEC	7	0	0	3	0	8
KWIECIEŃ	12	0	0	5	0	14
MAJ	28	5	3	8	5	35
CZERWIEC	55	20	15	15	25	58
LIPIEC	80	60	55	70	65	73
SIERPIEŃ	65	40	45	60	35	64
WRZESIEŃ	30	5	5	25	5	40
PAŹDZIERNIK	10	0	0	5	0	12
LISTOPAD	0	0	0	0	0	3
GRUDZIEŃ	3	0	0	0	0	5
RAZEM	298	130	123	197	135	339
ŚREDNIO MIESIĄCZNIE	25	11	10	16	11	28

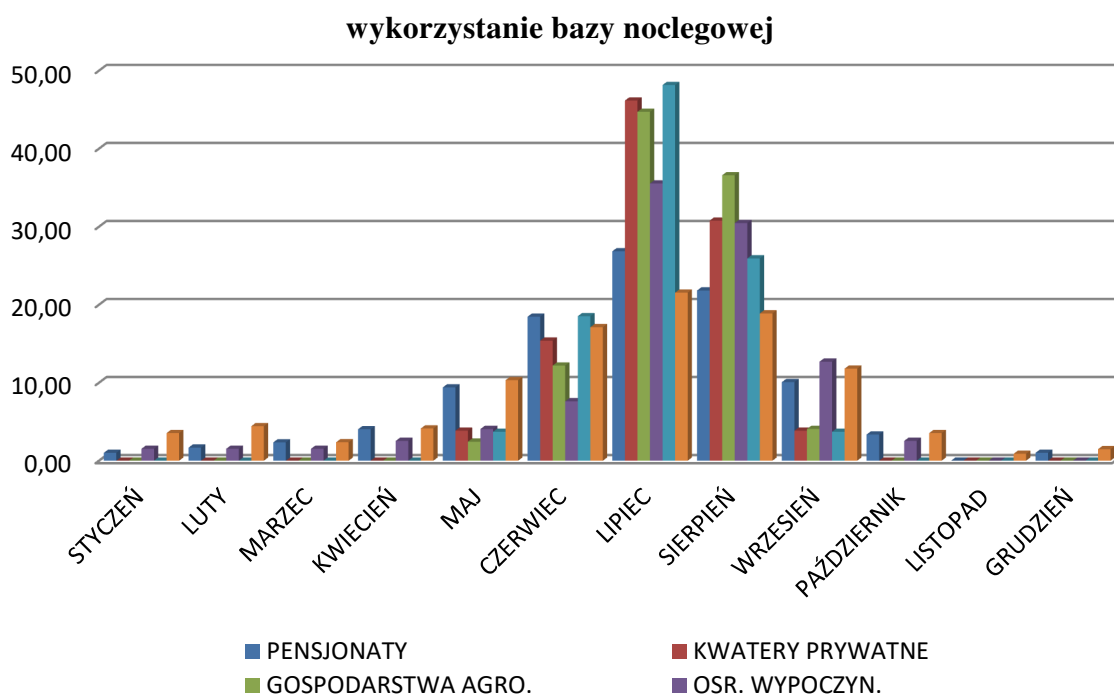
Źródło: Informacja Turystyczna w Rucianem – Nidzie stan na dzień 31.12.2010 r.

Jak wynika z powyższego zestawienia poziom wykorzystania bazy noclegowej jest stosunkowo niski, zwłaszcza dla kwater prywatnych, gospodarstw agroturystycznych oraz kempingów (średnio dla całego roku ok. 2 %). Jest on natomiast znacznie wyższy dla pensjonatów (ok. 17 %) i hoteli (ok. 6 %). Dużo lepiej wykorzystanie miejsc noclegowych przedstawia się w miesiącach wakacyjnych czerwiec – lipiec – sierpień. Obłożenie pensjonatów wynosi ok. 45 % i jest to najwyższy wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych w gminie, na kolejnym miejscu są hotele – 13,3 % pozostałe formy zaspokajania potrzeb turystycznych nie przekroczyły 10 % wykorzystania swoich miejsc noclegowych.

Świadczy to z jednej strony o wyraźnej sezonowości ruchu turystycznego w Gminie, a z drugiej o zdecydowanych preferencjach turystów, którzy nawet w mniej atrakcyjnych porach roku korzystają z obiektów o wyższym standardzie, oferujących im znacznie szerszą i zróżnicowaną gamę usług, imprez i atrakcji.

Na wykresie poniżej przedstawiono wykorzystanie bazy noclegowej w % w danym miesiącu z rozbiciem na pojedyncze formy zaspokajania potrzeb turystycznych.

Tabela 7.3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informacji Turystycznej w Rucianem – Nidzie stan na dzień 31.12.2010 r.

Wniosek jaki można wyciągnąć z powyższej analizy, to konieczność podejmowania działań na rzecz wydłużania sezonu turystycznego, w oparciu o ciekawą ofertę spędzania

czasu. Wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych w czasie wiosny i jesieni, możliwości uprawiania sportów zimowych (łyżwiarstwo, narciarstwo biegowe, bojery) czy wycieczki rowerowe lub konne – to wszystko może przyciągnąć turystów poza sezonem letnim, dając możliwości rozwoju i zwiększenia otrzymywanych dochodów nie tylko dużym obiektom turystycznym (ośrodkom wypoczynkowym), ale także mniejszym (hotelom i pensjonatom).

Tabela 7.6

Wykaz miejsc noclegowych wg lokalizacji

NAZWA MIEJSCOWOŚCI	IŁOŚĆ MIEJSC CAŁOROCZNYCH	IŁOŚĆ MIEJSC SEZONOWYCH	RAZEM
RUCIANE-NIDA	610	881	1491
WEJSUNY	167	60	227
KAMIEŃ	23	380	403
WYGRYNY	76	142	218
UKTA	50	150	200
IZNOTA	180	14	194
PIASKI	206	130	336
WOJNOWO	55	43	98
KARWICA	45	85	130
KRZYŻE	-	241	241
WIERZBA	138	-	138
GAŁKOWO	12	-	12
INNE MIEJSCOWOŚCI	186	345	531
POLA NAMIOTOWE	-	1075	1075
RAZEM	1400	4875	6275

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informacji Turystycznej w Rucianem – Nidzie stan na dzień 31.12.2010 r.

➤ Liczba i struktura turystów odwiedzających Gminę Ruciane – Nida

Gminę Ruciane-Nida odwiedza średniorocznie ok. 100 tys. turystów. Liczba ta dotyczy osób, które skorzystały z minimum jednego noclegu na tym terenie. W rozkładzie rocznym ok. 70 % gości przebywało tu w okresie czerwiec – wrzesień, ze szczególnym nasileniem w lipcu i sierpniu. Na podstawie analiz struktury narodowościowej turystów odwiedzających Gminę wynika, iż ok. 30-35 % to turyści zagraniczni, z czego ok. 70 % stanowią Niemcy, a ok. 30% goście z innych krajów. Istotnym elementem oceny walorów turystycznych i przystosowania Gminy do obsługi ruchu turystycznego jest określenie czasu przebywania tu gości, a także wiadomości, dotyczące źródeł informacji o regionie.

Z analiz wynika, iż średni czas pobytu na terenie Gminy Ruciane - Nida wynosi 3 - 4 dni – taki czas przebywania deklarowało ok. 75 % przebywających tu turystów, nasuwa się wniosek, iż niezbędne jest rozszerzenie proponowanej oferty i możliwości spędzenia czasu.

➤ Turystyka jako funkcja gospodarcza Gminy

Turystyka jest w gminie jedną z głównych gałęzi gospodarki, co wynika przede wszystkim z posiadanych znacznych tradycji w obsłudze ruchu turystycznego, a także z położenia gminy na obszarze o znacznym bogactwie przyrodniczym.

Oprócz obiektów nastawionych bezpośrednio na obsługę turystów (ośrodki wypoczynkowe, hotele, pensjonaty, campingi, gospodarstwa agroturystyczne) rozwinęła się tu cała gama usług w tym także usług towarzyszących działalności turystycznej, takich jak wypożyczalnie sprzętu sportowego i turystycznego, obiekty gastronomiczne, oraz szereg sklepów, również o charakterze turystycznym.

Niestety działalność turystyczna w Gminie nadal ma charakter sezonowy (trwa on zaledwie od maja do września). W tym czasie Gmina ożywa, maleje wskaźnik bezrobocia, kwitnie mała i średnia przedsiębiorczość. Po tym czasie następuje jednak znaczny regres, podobnie jak co roku wzrasta odsetek bezrobotnych i obniżają się wpływy z obsługi turystów.

Jak wynika z analiz w usługach zatrudnionych jest 73 % mieszkańców, z czego szacuje się że w usługach związanych z obsługą turystów pracuje ok. 15% ogółu zatrudnionych w gminie.

Ważne jest zatem stałe podnoszenie standardów i jakości świadczonych usług turystycznych, by były wciąż atrakcyjne i konkurencyjne w stosunku do tych, które oferowane są przez inne regiony, a także dążyć do rozszerzania oferty turystycznej, by sezon turystyczny w gminie nie ograniczał się głównie do okresu letniego, ale trwał cały rok. Warto byłoby się zastanowić nad aktywizacją turystyki wędkarskiej oraz turystyki sanatoryjnej oraz z zakresu odnowy biologicznej i SPA obsługującej zarówno mieszkańców gminy jak i turystów z zewnątrz. Są to formy turystyki całorocznej, nie ograniczonej wyłącznie do sezonu letniego.

Polityka władz gminy powinna więc stymulować rozwój turystyki, stwarzać warunki dla przyciągnięcia inwestorów sektora turystycznego poprzez wsparcie organizacyjne i instytucjonalne.

Jako priorytet działań gminy należy wskazać opracowanie programu rozwoju turystyki w gminie Ruciane-Nida określającego strategię działań - główne cele, zasady i kierunki rozwoju i aktywizacji sektora turystycznego w gminie Ruciane-Nida.

Należy jednak podkreślić, iż gmina jako jednostka samorządu terytorialnego stoi na straży odpowiedzialności za lokalne bogactwo. Dlatego podejmowane w poprzednich i kolejnych latach inwestycje w dziedzinie turystyki nie powinny naruszać ładu przestrzennego i dążyć do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.

Gmina Ruciane-Nida wciąż wymaga aktywnej promocji. Warto byłoby zastanowić się nad promocją gminy związaną z utworzeniem lokalnego produktu turystycznego. Mogłaby to być cykliczna impreza sportowa o znaczeniu ogólnopolskim (np. regaty żeglarskie), która przyciągnęłaby zainteresowanych, tj. kibiców i zawodników wraz ze sztabem szkoleniowym.

Ważnym elementem promocyjnym całego regionu stała się kampania na rzecz wpisania „Mazurskich Jezior” jako jednego z „7 Nowych Cudów Natury”. Mazury trafiły do grona 28 finalistów plebiscytu prowadzonego od 2007 r. przez szwajcarską organizację New7Wonders. Do głosowania na rzecz mazur namawiały gwiazdy polskiej estrady, politycy oraz regiony polski, które do ścisłego finału się nie dostały. Wyniki konkursu zostały ogłoszone 11 listopada 2011 r. a polski reprezentant zajął miejsce.

7.3 ROLNICTWO

Obszary użytkowania rolniczego są dość rozproszone. Główne obszary koncentracji produkcji rolniczej występują w miejscowościach: Wojnowo, Zameczek, Ukta, Wólka.

Użytki rolne na terenie Gminy stanowią około 12 % jej powierzchni (4.036 ha) i charakteryzują się średnim poziomem bonitacji gleb. Analiza struktury użytków rolnych na terenie gminy wskazuje, że największą ich część (ok. 41 %) zajmują grunty orne, następnie pastwiska i łąki (odpowiednio po 26 % i 27 %), co stanowi blisko 50 % użytków rolnych.

Poniżej w tabeli przedstawiono wielkość poszczególnych użytków rolnych w 2010 r.

Tabela 7.7

Powierzchnia użytków rolnych w gminie Ruciane - Nida

UŻYTKI ROLNE		
POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH		
OGÓŁEM	ha	4 104
GRUNTY ORNE	ha	1 783
SADY	ha	34
ŁĄKI	ha	1 101
PASTWISKA	ha	1 048

GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	ha	109
GRUNTY POD ROWAMI	ha	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Pisz. Stan na dzień 01.01.2011 t.

➤ Produkcja rolna

Produkcja rolna w gospodarstwach indywidualnych jest wielokierunkowa, mało wyspecjalizowana i skierowana głównie na potrzeby produkcji zwierzęcej, jak i na użytek własny rolników. Z roku na rok następuje spadek powierzchni zasiewów, co jest spowodowane głównie spadkiem opłacalności produkcji rolniczej. Wprawdzie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej sytuacja rolników uległa poprawie, m.in. dzięki dopłatom do upraw, to nadal udział rolnictwa w produkcji lokalnej jest niski. Wśród upraw dominują uprawy zbożowe, nieco mniejszy jest udział w uprawach roślin pastewnych.

➤ Gospodarstwa rolne

Struktura wielkości gospodarstw rolnych w Gminie Ruciane-Nida charakteryzuje się wysokim udziałem gospodarstw najmniejszych do 5 ha. Stanowią one ok. 58 % ogółu, natomiast gospodarstwa duże, o powierzchni powyżej 20 ha mogące skutecznie konkurować na rynku produktów rolnych, stanowią jedynie ok. 12 %.

➤ Podsumowanie

Rolnictwo na terenie Gminy z uwagi na strukturę użytkowania terenów, nie będzie nigdy znaczącym elementem gospodarki. Jednak z uwagi na ilość mieszkańców, dla których rolnictwo jest podstawą utrzymania niezbędne jest zapewnienie temu sektorowi właściwych warunków rozwoju. Samorząd w tym zakresie powinien:

- podejmować próby ściągnięcia na tereny wiejskie inwestorów, którzy byliby zainteresowani tworzeniem przedsiębiorstw związanych z przetwórstwem żywności bądź z innymi branżami, dającymi zatrudnienie mieszkańcom
- współpracować z instytucjami i organizacjami w procesie aktywizacji i szkoleń dla osób odchodzących z rolnictwa, które chciałyby podjąć działalność gospodarczą na własny rachunek
- promować metody produkcji zdrowej i ekologicznej żywności oraz wspierać agroturystykę jako formę uzyskiwania dodatkowych dochodów przez rolników

7.4 LEŚNICTWO I PRODUKCJA DRZEWNA

Tereny leśne zajmują około 75 % powierzchni Miasta i Gminy. Bogactwo surowca drzewnego sprzyja rozwojowi gospodarczemu Gminy Ruciane – Nida. Mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie w Lasach Państwowych (Nadleśnictwo Maskulińskie z siedzibą w Rucianem – Nidzie), jak również w zakładach zajmujących się przerobem drewna (Zakład Drzewny „ANGA” z siedzibą w Rucianem-Nidzie) oraz w innych mniejszych zakładach produkcyjnych wykorzystujących surowiec drzewny.

Uprawy leśne prowadzone są głównie na terenie objętym przez Nadleśnictwo Maskulińskie, tj. na terenie Puszczy Piskiej.

7.5 FINANSE GMINY I GŁÓWNE INWESTYCJE

Na koniec roku 2015 r. wynik finansowy Gminy Ruciane - Nida był dodatni i wyniósł 655 809 743,46 zł.

Z zaplanowanych na rok 2015 wydatków wydano 24 478 162,97 zł, zaś dochód Gminy wyniósł 25 287 906,43 zł.

W roku 2015 wydatki inwestycyjne wyniosły 2 224 681,94 zł, co stanowiło 10 % wszystkich wydatków w Gminie.

W roku 2005 nastąpił spadek wydatków na inwestycje. Kwota wydatków w tej grupie wyniosła 435 876 zł, co stanowiło zaledwie 3 % wszystkich wydatków w tym roku.

W stosunku do roku 2003 spadek wydatków na inwestycje wynosił aż 37 %.

Wydatki inwestycyjne Gminy zostały przeznaczone tylko i wyłącznie na priorytetowe inwestycje. Było to związane ze znacznymi zobowiązaniami Gminy (spłaty pożyczek i kredytów) zaciągniętymi w latach poprzednich na realizację priorytetowych inwestycji z zakresu ochrony środowiska – oczyszczalnię ścieków oraz kanalizację sanitarną, a także na inwestycję budowy sali widowiskowo – sportowej. Spłata zadłużenia w roku 2005 osiągnęła kwotę 1 330 880,00 zł.

Wśród głównych wydatków inwestycyjnych zrealizowanych w 2005 r. należy wyróżnić:

- modernizację Szkoły Podstawowej w Ukcie na kwotę 149 080,00 zł
- „Budowę kolektora sanitarnego” – w m. Wygryny na kwotę 24 898,00 zł
- zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem na kwotę 4 275,00 zł
- wykonanie oświetlenia ulic na kwotę 106 585,00 zł

Gmina sukcesywnie realizuje swą politykę inwestycyjną, głównie w oparciu o wyznaczone w Strategii Rozwoju cele oraz analizy bieżące stanu Gminy i wynikające z nich potrzeby.

Obszary priorytetowe wymagające rozwoju w najbliższych latach to:

- Rozwój i modernizacja komunikacji drogowej
- Kompleksowe przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe oraz pod inwestycje gospodarcze (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, sieć uzbrojenia terenu)
- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich
- Poprawa bazy sportowo-rekreacyjnej
- Ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego
- Poprawa jakości stanu środowiska przyrodniczego poprzez monitoring i racjonalne wykorzystywanie obszarów szczególnie tych cennych przyrodniczo
- Wspieranie działalności kulturalnej w Gminie
- Rozwój zagospodarowania turystycznego Gminy oraz wspieranie MSP funkcjonujących w sferze turystyki
- Modernizacja lokalnych zasobów mieszkaniowych
- Poprawa bezpieczeństwa
- Podniesienie jakości nauczania i funkcjonalności w gminnych jednostkach oświatowych (sale informatyczne, narzędzia dydaktyczne, baza sportowa przyszkolna)

W Gminie Ruciane – Nida zauważa się, iż głównym źródłem finansowania inwestycji są własne środki finansowe, tj. pochodzące z dochodów własnych oraz z zaciągniętych kredytów. Brak natomiast wykorzystania jakichkolwiek środków Unii Europejskiej, wspierającej inwestycje w zakresie poprawy infrastruktury społecznej i technicznej, a także projektów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Efektywne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych w tym przede wszystkim funduszy strukturalnych Unii Europejskiej umożliwi wzrost poziomu zainwestowania w Gminie, poprawę jakości życia mieszkańców, a także przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy Ruciane – Nida.

8. KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, GOSPODARKA KOMUNALNA

8.1 UKŁAD DROGOWY

Podstawowy układ komunikacyjny Miasta i Gminy Ruciane – Nida o znaczeniu regionalnym i lokalnym tworzą:

- droga krajowa Nr 58 Olsztynek – Szczytno – Ruciane-Nida – Pisz – Szczuczyn (której długość na terenie gminy wynosi 25,7 km), droga klasy G
- drogi wojewódzkie:
 - Nr 609 Mikołajki – Ukta – długości na terenie gminy 4,3 km, droga klasy Z
 - Nr 610 Piecki – Ruciane-Nida – długości na terenie gminy 7,8 km, droga klasy Z.
- drogi powiatowe o łącznej długości 65,54 km (w tym także część ulic miejskich), głównymi drogami powiatowymi są:

Tabela 8.1

Drogi powiatowe na terenie Gminy Ruciane – Nida

L.P.	NUMER DROGI	PRZEBIEG DROGI	DŁUGOŚĆ [km]
1	1518 N	KOKOSZKI – FARYNY- KARWICA-KRZYŻE	7,188
2	1642 N	DR. WOJ. NR 610 – WOJNOWO – DR. KRAJ NR 58	4,407
3	1644 N	NOWY MOST - IZNOTA	2,338
4	1646 N	DR. KRAJ NR 58 (RUCIANE – NIDA) – WEJSUNY - GŁODOWO	9,514
5	1648 N	DR.KRAJ NR 58 (RUCIANE – NIDA) – WIARTEL - DR.KRAJ.NR 63 (JEŻE)	8,443
6	1650 N	DR. KRAJ NR 58 – SZEROKI BÓR	2,684
7	1773 N	DR. WOJ.NR 610 – KRUTYŃ – ROSOCHA – KARWICA DR.POW. NR.1522 N	12,495
8	1777 N	MIKOŁAJKI – WEJSUNY - DR.KRAJ NR 58	13,066
9	1783 N	KAMIEŃ – WYGRYNY - DR. WOJ.NR 610	1,647
RAZEM			61,782

Źródło: UMiG Ruciane – Nida. Stan na dzień 31.12.2016 r.

Tabela 8.1

Drogi powiatowe w granicach Miasta Ruciane – Nida

L.P.	NUMER DROGI (ULICY)	PRZEBIEG DROGI	NAZWA ULICY	DŁUGOŚĆ [km]
1	1646 N	RUCIANE – NIDA – WEJSUNY – JAGODZIN - DR. WOJ.NR 610	MAZURSKA GUZIANKA	2,368
2	1648 N	RUCIANE – NIDA – WIARTEL - JEŻE	BEZ NAZWY	0,840
3	4642 N		PIONIERSKA	0,244
4	4647 N		RZEMIEŚNICZA	0,309
RAZEM				3,761

Źródło: UMiG Ruciane – Nida. Stan na dzień 31.12.2016 r.

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego dla zapewnienia bezpośredniej obsługi gminy są drogi gminne oraz ogólnodostępne drogi wewnętrzne przebiegające przez teren Lasów Państwowych.

Tabela 8.3**Drogi gminne w granicach Gminy i Miasta Ruciane – Nida**

L.P	NUMER DROGI (ULICY)	PRZEBIEG DROGI (ULICY)	RODZAJ NAWIERZCHNI
1.	2.	3.	4.
1.	172001 N	GRANICA GMINY PIECKI – DROGA WOJ. NR 610(UKTA)	BITUMICZNA + GRUNTOWA
2.	172002 N	DROGA WOJ. NR 610 – GAŁKOWO – DROGA GMINNA NR 172001 N	BITUMICZNA
3.	172003 N	DROGA GMINNA NR 172001 N – WOJNOWO	GRUNTOWA
4.	172004 N	UKTA – OSINEK – PIOTROWO	GRUNTOWA
5.	172005 N	ŁADNE POLE – DROGA GMINNA NR 172004 N	BITUMICZNA + GRUNTOWA
6.	172006 N	WOJNOWO – OSINIAK – PIOTROWO - WÓLKA	BITUMICZNA + GRUNTOWA
7.	172007 N	WYGRYNY – DROGA POWIATOWA NR 1646 N	BITUMICZNA + GRUNTOWA
8.	172008 N	IZNOTA – DROGA POWIATOWA NR 1783 N (KAMIEŃ)	GRUNTOWA
9.	172009 N	DROGA POWIATOWA NR 1646 N – NIEDŹWIEDZI RÓG	BITUMICZNA
10.	172011 N	DROGA POWIATOWA NR 1518 N KARWICA – ŚWIĘTAJNO	ŻWIROWA
11.	172012 N	KARWICA – KARWICA KOL.	ŻWIROWA
12.	172013 N	KARWICA – GRANICA GMINY (HEJDYK)	ŻWIROWO - BRUKOWA
13.	172014 N	KARWICA – GRANICA GMINY (TUROŚL)	ŻWIROWA
14.	172015 N	KARWICA – GRANICA GMINY	ŻWIROWA
15.	172530N	RUCIANE – NIDA UL. 11-GO LISTOPADA	TRYLINKA
16.	172531N	RUCIANE – NIDA UL. AKACJOWA	GRUNTOWA
17.	172533N	RUCIANE – NIDA UL. BIAŁE OSIEDLE	TRYLINKA
18.	172534N	RUCIANE – NIDA UL. BOCZNA	BITUMICZNA
19.	172535N	RUCIANE – NIDA UL. BRZOSZOWA	GRUNTOWA
20.	172536N	RUCIANE – NIDA UL. DYBÓWEK II	TRYLINKA
21.	172537N	RUCIANE – NIDA UL. GRUNTOWA	GRUNTOWA
22.	172538N	RUCIANE – NIDA UL. HARCERSKA	BITUMICZNA
23.	172539N	RUCIANE – NIDA UL. KOWALIK	GRUNTOWA
24.	172541N	RUCIANE – NIDA UL. KWIATOWA	BITUMICZNA
25.	172541N	RUCIANE – NIDA UL. NADBRZEŻNA	BITUMICZNA
26.	172543N	RUCIANE – NIDA UL. OGRODNICZA	GRUNTOWA
27.	172544N	RUCIANE – NIDA UL. OGRODOWA	GRUNTOWA
28.	172545N	RUCIANE – NIDA UL. PODLEŚNA	TRYLINKA
29.	172546N	RUCIANE – NIDA UL. RYBACKA	ASFALTOWA
30.	172548N	RUCIANE – NIDA UL. SOSNOWA	ŻWIROWA
31.	172549 N	RUCIANE – NIDA UL. SZKOLNA	ASFALTOWA
32.	172519 N	RUCIANE – NIDA UL. ŻEGLARSKA	ASFALTOWO – ŻWIROWA
33.	172519N	RUCIANE – NIDA UL. GWARNA	BITUMICZNA
34.	172522 N	RUCIANE – NIDA UL. KRAJECKIEGO	BITUMICZNA
35.	172526N	RUCIANE – NIDA AL. WCZASÓW	BITUMICZNA
36.	172529N	RUCIANE – NIDA UL. ŻEGLARSKA	BITUMICZNA + GRUNTOWA
37.	172521N	RUCIANE – NIDA UL. KOLEJOWA	BITUMICZNA
38.	172523N	RUCIANE – NIDA UL. SŁONECZNA	BITUMICZNA
39.	172527N	RUCIANE – NIDA UL. WIEJSKA	BITUMICZNA
40.	172520N	RUCIANE – NIDA UL. GAŁCZYŃSKIEGO	BITUMICZNA
41.	172525N	RUCIANE – NIDA UL. POLNA	BITUMICZNA
42.	172528N	RUCIANE – NIDA UL. ZIELONA	TRYLINKA
43.	172524N	RUCIANE – NIDA UL. SŁOWIAŃSKA	TRYLINKA
44.	172016N	KAMIEŃ - WYGRYNY	BITUMICZNA+GRUNTOWA

Źródło: UMiG Ruciane – Nida. Stan na dzień 31.12.2016r.

Sumaryczna długość wszystkich, wymienionych typów dróg w gminie o nawierzchni utwardzonej wynosi ok.132,9km, co daje wskaźnik gęstości sieci drogowej 37 km/100 km² powierzchni.

Stan techniczny sieci drogowej gminy nie odpowiada wymaganym standardom, zwłaszcza w sytuacji wciąż narastającego ruchu kołowego, tak osobowego jak i ciężarowego. Dotyczy to zarówno jakości nawierzchni, szerokości i wyprofilowania pasów drogowych oraz kolizyjności z siecią kolejową i innymi drogami.

Znacznym zagrożeniem dla bezpieczeństwa samochodowego ruchu osobowego oraz ruchu pieszego i szybko rozwijającej się turystyki rowerowej jest tranzyt ciężarowy i autobusowy o znacznym nasileniu, zwłaszcza na drodze krajowej Nr 58, która przebiega przez turystyczne centrum miasta Ruciane – Nida. Także stan techniczny drogi wojewódzkiej Nr 609, będącej głównym szlakiem komunikacyjnym z centrum kraju w kierunku Mikołajek stanowi istotne zagrożenie dla poruszających się pojazdów.

Na terenie miasta, obok w/w negatywnego oddziaływania ruchu na drodze tranzytowej przebiegającej przez miasto, istotnym problemem jest zarówno sama organizacja ruchu jak i ilość oraz lokalizacja parkingów. Znaczny w ostatnich latach wzrost ilości zmotoryzowanych turystów doprowadził, iż w sezonie letnim centrum miasta staje się trudno przejezdne, a ruch samochodowy coraz wyraźniej koliduje z funkcją centrum jako miejsca spacerowego.

Cała sieć drogowa gminy wymaga znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizację. Drogę krajową nr 58 należy doprowadzić do parametrów klasy G. Konieczna jest również budowa obwodnicy miasta. W samym mieście należy usprawnić ruch samochodowy, zmodernizować nawierzchnie ulic oraz stworzyć efektywny system parkingowy.

8.2 KOLEJ

Przez teren Gminy Ruciane – Nida przebiega lokalna linia kolejowa łącząca Olsztyn przez Szczytno z Ełkiem. Jest to linia jednotorowa, niezelektryfikowana, o niskich parametrach technicznych i ruchowych. Stacja kolejowa znajduje się w Rucianem – Nidzie. Aktualnie miasto Ruciane – Nida posiada połączenia kolejowe pociągami pasażerskimi:

- z Piszem – 2 pociągi na dobę
- z Olsztynem – 2 pociągi na dobę

Linia kolejowa jest w złym stanie technicznym, od wielu lat nie były prowadzone żadne działania naprawcze istniejącej sieci kolejowej. Jej długość w granicach gminy wynosi 32 km, co daje wskaźnik gęstości 8,93 km/100 km². W celu usprawnienia transportu kolejowego celowe jest wprowadzenie na w/w linię tzw. autobusów szynowych dostosowanych m.in. do transportu rowerów. Tego typu transport częściowo odciążałby komunikację samochodową.

8.3 ZAOPATRZENIE W WODĘ

Występujące na terenie Miasta i Gminy Ruciane – Nida warunki hydrologiczne są korzystne dla zaopatrzenia w wodę pitną ludności i inwentarza.

Źródłami zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Ruciane – Nida są:

- dla Miasta Ruciane - Nida – 24 ujęcia wód głębinowych o wydajności ok. 881 m³/h (ok. 21.150 m³/dobę). Średni pobór wody z w/w ujęć kształtuje się na poziomie 3 652 m³/dobę, a pobór maksymalny 5 930 m³/dobę tj. ok. 28% wydajności istniejących ujęć. Pomimo tej sytuacji, zapewniającej teoretycznie rezerwę wody dla miasta, występują problemy techniczne związane z uzdatnianiem i przesyłaniem wody zwłaszcza w okresach szczytowego jej poboru. Obecny system uzdatniania wody jest w znacznym stopniu wyeksploatowany i nieefektywny, zapewniając sprawne uzdatnianie ok. 100% dobowego zużycia w okresach szczytowych. Długość sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 12,6 km [DANE GUS STAN NA 2015 R.]
- dla terenów wiejskich – 27 ujęć wód podziemnych o łącznej wydajności ok. 734 m³/h (ok. 17.615 m³/dobę). Średni dobowy pobór wody z tych ujęć kształtuje się na poziomie 1 464 m³, a pobór maksymalny 2 146 m³, co stanowi ok. 12 % ich wydajności. Lokalne ujęcia wody znajdują się min. w ośrodku „Dom Pracy Twórczej PAN” w Wierzbie, stacji badawczej PAN w Popieniu, w Ukcie (2 ujęcia), w kamieniu (2 ujęcia), w Wejsunach, w Krzyżach (2 ujęcia), w Karwicy (2 ujęcia), w Iznocie. W pozostałych wsiach gminy, a przede wszystkim w zabudowie rozproszonej (kolonijnej) zaopatrzenie gospodarstw wiejskich w wodę zaspokajane jest ze studni kopanych i wodociągów zagrodowych. Łączna długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich gminy wynosi 48,8 km [DANE GUS STAN NA 2015 R.]

Do sieci wodociągowej na terenie miasta Ruciane – Nida ok. 99,9% budynków mieszkalnych, a na terenach wiejskich ok. 83,2 %.

Konieczna jest rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej, zwłaszcza na terenach wiejskich. Wybudowanie infrastruktury wodociągowej podnosi standard życia mieszkańców gminy, a także przyczynia się do rozbudowy bazy turystyczno – rekreacyjnej. Niezbędna jest także modernizacja stacji uzdatniania wody. Zwiększone w przyszłości zapotrzebowanie na wodę wymagać będzie budowy nowych stacji uzdatniania oraz magistrali przesyłowych.

8.4 GOSPODARKA ŚCIEKOWA

System oczyszczania ścieków komunalnych na terenie Gminy Ruciane – Nida oparty jest na nowoczesnej miejskiej oczyszczalni ścieków, oddanej do użytku w 2002 r. Jej wydajność określona pozwoleniem wodno – prawnym wynosi maksymalnie 2300 m³/dobę, przy obecnej rzeczywistej wydajności na poziomie ok. 600 m³/dobę (tj. ok. 26 % wydajności). Oprócz w/w oczyszczalni w kilku miejscowościach gminy istnieją lokalne oczyszczalnie ścieków, zlokalizowane przede wszystkim w ośrodkach wypoczynkowych:

- SBREiZHZ PAN w Popielnie – obsługuje Stację oraz miejscowość Popielno, technologia oczyszczania ścieków metodą osadu czynnego, oparta o cykliczny reaktor biologiczny z końcową filtracją ścieków na filtrach DynaSand, oczyszczalnia wyposażona jest w punkt zrzutu ścieków z toalet jachtowych. Ma zdolność do oczyszczania 120 m³/d ścieków w sezonie i 60 m³/d poza sezonem. W chwili obecnej jest nie jest ona wykorzystywana w 100% Oczyszczane ścieki są zrzucane do rowu melioracyjnego uchodzącego do jeziora Śniardwy.
- Ośrodek Turystyki Wodnej PTTK w Iznocie-Kamień – oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o średniej przepustowości 49,14 m³/d, odbiornikiem jest jezioro Beldany.
- Oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o średniej przepustowości 123,8 m³/d po byłym Ośrodku Wypoczynkowym „Transmlecz” w Krzyżach.
- Ośrodek Wypoczynkowy „Elektromontaż” w Karwicy – oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna z dodawaniem PIX-u, o średniej przepustowości 30 m³/d, odbiornikiem jest ciek Ruczaj.

W mieście sytuacja w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych jest satysfakcjonująca, natomiast tereny wiejskie gminy są pod tym względem bardzo zaniedbane. Publiczna kanalizacja sanitarna obsługuje 87% mieszkańców gminy, w tym 99% mieszkańców miasta. W wielu małych gospodarstwach indywidualnych ścieki bytowe i gospodarcze odprowadzane są do przydomowych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Ich niedostateczny stan techniczny, a tym samym brak sieci kanalizacyjnej, w wielu przypadkach może skutkować przesączaniem ścieków do gruntu, a nawet ich odprowadzaniem do naturalnych cieków i rowów melioracyjnych.

Łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na dzień 31.12.2015 na terenie gminy wynosi 124,9 km z tego w Mieście Ruciane – Nida 31,2 km oraz 93,7 km na terenach wiejskich[DANE Z GUS]. Do sieci kanalizacji sanitarnej w mieście ma dostęp 4602 osoby, a na

terenie wiejskim 2642 osoby, co stanowi odpowiednio 99 % mieszkańców miasta i 72 % mieszkańców terenów wiejskich

W porównaniu z rokiem 2009 sytuacja pod względem odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych uległa znacznej poprawie. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy uległa rozbudowie, zwłaszcza na terenach wiejskich. W porównaniu z rokiem 2009 długość sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich zwiększyła swoją długość niemalże siedmiokrotnie. Wiele z miejscowości na terenie gminy zostało skanalizowanych w ramach realizacji planów inwestycyjnych RPO WiM na lata 2007-2013. Należy dążyć do dalszej sukcesywnej rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

W mieście Ruciane - Nida oraz w strefach dużego ruchu turystycznego istotnym problemem jest sprawa oczyszczenia i odprowadzenia wód deszczowych. Istniejący w mieście fragmentaryczny system kanalizacji burzowej nie spełnia swego zadania. Duży ruch samochodowy, zwłaszcza w sezonie letnim powoduje, iż wody opadowe po spłynięciu z chodników, jezdni i utwardzonych placów są silnie zanieczyszczone produktami ropopochodnymi oraz innymi związkami chemicznymi. Powoduje to przedostanie się ich do wód podziemnych i otwartych, przez co wpływa negatywnie na stan ich czystości. Koniecznością staje się więc budowa sprawnego systemu kanalizacji deszczowej, zwłaszcza w Mieście Ruciane - Nida.

8.5 GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie Gminy Ruciane – Nida funkcjonuje jedno wysypisko śmieci zlokalizowane w miejscowości Wólka. Obiekt ten funkcjonuje od maja 1993 roku, posiada powierzchnię 1,71 ha (w tym część eksploatacyjną 1,25 ha). Pojemność wysypiska określono na 258 000 m³. Nie spełnia ono kryteriów nowoczesnego składowiska odpadów, a jego pojemność została wykorzystana już w ok. 70 % (ok. 180 tys. m³). Wysypisko to obsługuje obecnie teren całej gminy.

Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów objęte jest 90 % wszystkich mieszkańców. System ten obowiązkowy jest dla zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej, a także dla wszelkiego rodzaju instytucji oraz przedsiębiorstw produkcyjnych. Do gromadzenia odpadów wykorzystuje się głównie pojemniki o pojemności 110 litrów i 1100 litrów. Są one poroźstawiane we wszystkich miejscowościach gminy.

Na terenie Gminy prowadzony jest ograniczony system segregacji odpadów

W Mieście Ruciane – Nida oraz w następujących miejscowościach: Wejsuny, Końcewo, Niedźwiedzi Róg, Głodowo, Onufryjewo, Warnowo, Popielno, Wierzba, Piaski, Szeroki Bór,

Zamordeje, Kowalik, Karwica, Krzyże, Ukta, Wygryny, Gałkowo, Wólka, Śwignajno, Iznota, Nowa Ukta, Kadzidłowo prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Dla Gminy Ruciane - Nida został opracowany Plan Gospodarki Odpadami. W przyjętej strategii postępowania jako priorytety określono :

- zapobieganie i minimalizację powstawania odpadów,
- powtórne wykorzystywanie odpadów, których powstawania w danych warunkach techniczno-ekonomicznych nie da się uniknąć,
- unieszkodliwianie odpadów poza składowiskiem, o ile jest to uzasadnione technicznie i ekonomicznie,
- składowanie tylko tych odpadów, których nie da się, z uwagi na warunki techniczno-ekonomiczne odzyskać bądź unieszkodliwić, w sposób bezpieczny dla zdrowia ludzkiego i środowiska.

8.6 ELEKTROENERGETYKA

Na terenie Miasta Ruciane – Nida znajduje się Główny Punkt Zasilania GPZ 110/15 kV, który zasilany jest linią przelotową wysokiego napięcia 110 kV Szczytno – Pisz. Na odcinku Szczytno – Ruciane Nida linia ta posiada przewody 3xAFL 240mm², a na odcinku Ruciane-Nida – Pisz 3xAFL 120mm². GPZ zasilą za pośrednictwem sieci 15 kV odbiorców komunalno – bytowych, przemysł i rolnictwo z terenu Miasta i Gminy Ruciane – Nida.

Na terenach wiejskich sieć średniego napięcia 15 kV wykonana jest przeważnie jako napowietrzna na słupach drewnianych lub żelbetowych. Linie magistralne w kierunku Mrągowa, Spychowa i Pisz posiadają przewody AFL 70 mm², w kierunku Zgonu AFL 50 mm², a w kierunku Turośli AFL 35mm². Pozostałe linie średniego napięcia posiadają przeważnie przewody AFL 25 mm², w niewielkiej ilości AFL 35 mm² oraz kable AL 50 mm². Linie magistralne wyprowadzone ze stacji GPZ 110/15 kV posiadają powiązania z podobnymi stacjami w Mrągowie, Spychowie i Pisz. Poza w/w układem energetycznym pozostaje jedynie rejon Popielna, zasilany linią 15kV z kierunku Mikołajek.

Punkty zasilające poszczególne odbiory stanowią stacje transformatorowe 15/04 kV, zasilane odgałęzieniami z linii magistralnych. Linie elektroenergetyczne niskiego napięcia nN wykonane są przeważnie jako napowietrzne na słupach drewnianych lub żelbetowych. Teren miasta Ruciane – Nida zasilany jest z napowietrznej linii magistralnej SN Nida – Pisz poprzez odgałęzienia kablowe i napowietrzne zakończone stacjami transformatorowymi, głównie słupowymi.

Średnie roczne zużycie energii elektrycznej na terenie gminy wynosi ok. 4000 MW tj. ok. 11 MW/dobę. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi to ok. 1,2 kW/dobę.

Stan techniczny sieci zasilającej wysokiego napięcia jest ogólnie zły i często występują zakłócenia w jej dostawach, niektóre odcinki linii średniego napięcia oraz stacje transformatorowe wymagają modernizacji.

8.7 GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO

Miasto i Gmina Ruciane – Nida nie posiada sieci gazu ziemnego. Mieszkańcy korzystają wyłącznie z gazu płynnego propan – butan w butlach lub rzadziej ze zbiorników zewnętrznych. Mazowiecka Spółka Gazowa w swoich planach przewiduje gazyfikację terenów północnych i wschodnich gminy, decyzję jednak uzależnia od finansowego zaangażowania ze strony samorządów.

Gospodarka cieplna na tym terenie miasta opiera się o kotłownie osiedlowe, lokalne i indywidualne źródła ciepła. Łączna moc zainstalowana w źródłach ciepła, znajdujących się na terenie miasta Ruciane-Nida wynosi około 6MW (5 860 kW). Są to 2 kotłownie olejowe, spalające olej średni typu P-2. Istniejące źródła zaspokajają potrzeby odbiorców, jednak stan techniczny większości urządzeń nie spełnia żadnych norm technicznych i ekologicznych. Na terenie wiejskim gminy działa kotłownia w Ośrodku Doświadczalnym PAN w Popielnie (opalana biomasą: zrębki, własne pozyskane drewno), moc zainstalowana: 1MW.

Na obszarze gminy dominują indywidualne kotłownie opalane węglem. Występują także kotłownie opalane olejem.

Większość budynków mieszkalnych i usługowych, zwłaszcza na terenach wiejskich, korzysta z indywidualnych źródeł ciepła, najczęściej opalanych węglem. Wszystkie stare budynki wymagają zabiegów termoizolacyjnych i wymiany części złej stolarki okiennej.

8.8 TELEKOMUNIKACJA

Teren Gminy posiada bardzo dobrze rozwiniętą, nowoczesną sieć telekomunikacyjną, opartą na centrali automatycznej, która umożliwia uzyskanie szybkiego i sprawnego połączenia telefonicznego.

Pomimo bardzo wysokiego rozwoju telekomunikacji (tak w odniesieniu do ilości abonentów jak i jakości połączeń), nadal bardzo istotnym problemem pozostaje szeroki i względnie tani dostęp do Internetu.

9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie Gminy Ruciane – Nida występują obiekty i obszar chronione:

- na podstawie przepisów z zakresu ochrony gruntów rolnych i leśnych. Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I – III to najbardziej urodzajne gleby, dla których wskazane jest użytkowanie rolnicze. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych stanowiących użytki rolne klas I – III dokonuje się w trybie ww. przepisów odrębnych. Na terenie Gminy Ruciane – Nida występują grunty rolne klasy III podlegające ochronie. Ich powierzchnia wynosi ok. 217 ha.
- na podstawie przepisów z zakresu ochrony przyrody - prawne formy ochrony przyrody - pkt 4.
- na podstawie przepisów z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami - prawne formy ochrony zabytków - pkt 5.

10. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH ORAZ OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie Gminy Ruciane - Nida nie występują zewidencjonowane obszary osuwania mas ziemnych oraz obszary zagrożone osuwaniem mas ziemnych. Na obszarze gminy nie występują również tereny górnicze w rozumieniu przepisów z zakresu prawa górniczego i geologicznego.

11. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zadania służące realizacji celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym wynikają z uwarunkowań zawartych w następujących dokumentach:

- Program operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko - Mazurskiego;
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2025.

Wyżej wymienione dokumenty przyjęte przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa uwzględniają następujące zadania z zakresu gospodarki przestrzennej służące realizacji celów publicznych:

- Program operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020:
 - rozwój sieci szerokopasmowych;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020:
 - wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich;
 - termomodernizacja budynków;
 - montaż instalacji odnawialnych źródeł energii;
 - budowa ścieżek rowerowych.

Plan Zagospodarowania Województwa Warmińsko - Mazurskiego przewiduje do realizacji następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- budowa śluzy Guzianka II,
- Zmieniający się Bałtycki Krajobraz – innowacyjne podejście ku zrównoważonym leśnym krajobrazom. Utworzenie w Regionie Morza Bałtyckiego sieci Bałtyckich Krajobrazów cechujących się innowacyjnością, współpracą między partnerami oraz programem działań mających na celu dążenie do zrównoważonego rozwoju,
- Ochrona cennych zasobów przyrodniczych na terenie parków krajobrazowych Pomorza, Kujaw, Warmii i Mazur przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów – Ochrona przyrody, zagospodarowanie turystyczne (Mazurski Park Krajobrazowy Krutyń).
- Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko Mazurskiego do roku 2015:
 - Gmina Ruciane Nida została zakwalifikowana do Obszaru Strategicznej Interwencji z zakresu ekstremalnie niskiej dostępności komunikacyjnej. W związku z powyższym planuje się na obszarze gminy działania zmierzające do poprawy dostępności komunikacyjnej, wzrostu przedsiębiorczości oraz atrakcyjności inwestycyjnego i turystycznej.

12. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują obszary zagrożenia powodzią oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu prawa wodnego.

13. BILANS TERENÓW

Na ostateczny kształt polityki przestrzennej Gminy Ruciane – Nida w zakresie kierunków rozwoju przestrzennego miały wpływ następujące czynniki:

- wynik analizy demograficznej gminy przeprowadzonej na początkowym etapie prac nad opracowaniem niniejszego dokumentu,
- analizy środowiskowe, z których wynika ograniczenie kierunków związanych z zabudową na rozległych obszarach objętych prawnymi formami ochrony przyrody,
- analizy ekonomiczne oraz możliwości finansowe gminy,
- analizy społeczne obejmujące m.in. określenia zachowań i trendów w społeczeństwie w zakresie inwestowania w gminach podmiejskich,
- rozstrzygnięcia w sprawie przyjęcia lub odrzucenia przez organ sporządzający studium wniosków wniesionych przez mieszkańców gminy na zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ruciane - Nida. Wszystkie zgromadzone dane oraz wnioski wyciągnięte na ich podstawie znajdują się we wcześniejszych odpowiednich tematycznie punktach niniejszego Studium.

Określony na podstawie powyższych danych obecny i prognozowany stan zagospodarowania był podstawą do określenia kierunków rozwoju przestrzennego Gminy. Wszelkie rozstrzygnięcia dotyczące kształtowania polityki przestrzennej dokonano przyjmując za ich podstawę ład przestrzenny i zrównoważony rozwój, a także przestrzegając konstytucyjnej zasady ochrony własności i zasady proporcjonalności.

13.1. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE I ANALIZY

Analiza opracowań prognostycznych dotyczących demografii pokazuje, że liczba ludności na terenie Gminy wykazuje tendencję malejącą. Według danych GUS w ciągu kolejnych 30 lat liczba ludności zmniejszy się o ok. 12 %. Na podstawie analizy demograficznej można by stwierdzić, że wyznaczanie nowych kierunków zabudowy w Gminie Ruciane -Nida jest

nieuzasadnione. Jednak kształtując politykę przestrzenną tej Gminy należy uwzględnić fakt, iż jest ona gminą miejsko-wiejską i zalicza do grupy gmin o przeważającej funkcji pozarolniczej, głównie funkcji turystycznej. W granicach Gminy Ruciane - Nida położone jest m. Ruciane - Nida stanowiące lokalny ośrodek usługowy i ośrodek zatrudnienia dla mieszkańców okolicznych terenów. Skutkuje to występowaniem dużego popytu na tereny mieszkalne, głównie ze względu utrzymujący się na wysokim poziomie proces suburbanizacji miasta. Duże zapotrzebowanie na nowe tereny mieszkaniowe, zwłaszcza tereny mieszkaniowej jednorodzinnej ujawniło się w trakcie analizy wniosków złożonych przez mieszkańców Gminy w odpowiedzi na zawiadomienie w sprawie zmiany SUiKZP. Pozarolniczy charakter Gminy, o dużym udziale terenów chronionych przyrodniczo, determinuje charakter procesów inwestycyjnych, których koncentracja dotyczy rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz turystycznej. Duże zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe, ujawnione we wnioskach mieszkańców koncentruje się głównie w granicach lub bliskim sąsiedztwie jednostek osadniczych, co jest zjawiskiem korzystnym.

13.2. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Jak wynika z przeprowadzonych analiz oraz wniosków mieszkańców, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne z podziałem na rodzaje zabudowy zgodnym z przyjętymi w studium kierunkami rozwoju wynosi: dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej i usługowej ok. 12105354 m²p.u., a na zabudowę turystyczną ok. 1753846 m²p.u. Uwzględniając niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%, zapotrzebowanie to wynosi odpowiednio: 15736960 m² p.u. i 2280000 m² p.u.

13.3. CHŁONNOŚĆ TERENÓW W JEDNOSTKACH OSADNICZYCH

Tereny jednostek osadniczych o wykształconej zwartej strukturze stanowią ok. 7 % powierzchni Gminy Ruciane - Nida, czyli ok. 2500 ha. Według szacunków statystycznych ok. 30% (ok. 750 ha) z tych terenów stanowią tereny niezainwestowane, dla których zasadne jest wyznaczenie kierunku rozwoju związanego z zabudową. Według raportu PAN¹ w jednostkach osadniczych pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną przeznaczane jest od 1 % do 2 % obszaru tych jednostek, pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną – od 10% do 25 %, a pod zabudowę usługową od 1% do 2 %. Natomiast pod zabudowę turystyczno-

¹ raport „Analiza stanu uwarunkowań prac planistycznych w gminach w 2013 r.”, Polska Akademia Nauk, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyńskiego, Warszawa, 2015

rekreacyjną od 1 % do 2 %. Z uwagi na znajdujące się w granicach administracyjnych Gminy miasto Ruciane – Nida, udział procentowy zabudowy wielorodzinnej jest wyższy niż wynika to ze statystyk i wynosi od 5 % - 10 %. Wartości te pozwoliły na przybliżone oszacowanie chłonności terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostek osadniczych Gminy Ruciane - Nida pod względem zabudowy wyrażonej w m² powierzchni użytkowej (p.u.). Chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych do zainwestowania dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej waha się w przedziale od 413144 m² do 826287m² p.u., dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynosi od 450702m² do 1126755m² p.u., dla zabudowy usługowej od 60094 m² p.u. do 180281 m² p.u. Natomiast dla zabudowy turystycznej wynosi od 45070 m² do 90140 m² p.u. Łączna maksymalna chłonność terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych pod zabudowę wynosi 2223463m² p.u.

13.4. CHŁONNOŚĆ TERENÓW W GRANICACH OBOWIĄZUJĄCYCH MPZP

Obowiązujące plany miejscowe w Gminie Ruciane - Nida koncentrują się w granicach jednostek osadniczych. Ok. 50 % powierzchni jednostek osadniczych znajduje się w granicach obecnie obowiązujących miejscowych planów. Procentowe udziały rodzajów zabudowy w granicach miejscowych planów są takie same jak udziały rodzajów zabudowy w granicach jednostek osadniczych. Chłonność obszarów przeznaczonych w miejscowych planach pod zabudowę w rozbiciu na funkcje, wyrażona w metrach powierzchni użytkowej, przedstawia się następująco: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna od 688573 do 1377145 m², zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna od 751170 do 1877925m², zabudowa usługowa od 100156 do 300468m², a zabudowa turystyczna od 75117 do 150234 m². Łączna maksymalna chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych w miejscowych planach pod zabudowę wynosi 3705772 m² p.u.

Maksymalna chłonność terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej i terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach (przy założeniu, że 50 % powierzchni planów obejmuje powierzchnię jednostek osadniczych Gminy), zgodnie z wyznaczonymi w niniejszym studium kierunkami, przyjmuje następujące wartości: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna, usługowa, w tym o wysokiej intensywności - 3968682 m²p.u., a zabudowa turystyczna - 163649 m²p.u. Łączna maksymalna chłonność terenów pod zabudowę w Gminie Ruciane - Nida wynosi 4163986 m² p.u.

13.5. PODSUMOWANIE BILANSU

Porównanie maksymalnej chłonności terenów w jednostkach osadniczych oraz objętych miejscowymi planami z maksymalnym zapotrzebowaniem na nową zabudowę, pokazuje, że oferowana chłonność terenów nie zaspokaja w pełni zapotrzebowania na nową zabudowę. Również uwzględnienie niepewności procesów rozwojowych wyrażające się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30% potwierdza ten fakt. W związku z relatywnie wysokim zapotrzebowaniem na nową zabudowę, wyznaczono nowe kierunki rozwoju zabudowy proporcjonalnie do potrzeb, w rozbiciu na funkcje zabudowy. Nowe kierunki rozwoju zabudowy wyznaczano w taki sposób, aby stanowiły one rozwój istniejących jednostek osadniczych. W dużej mierze skoncentrowano je w granicach m. Ruciane - Nida. Powierzchnia terenów, dla których ustalono kierunek rozwoju związany z zabudową mieszkaniową wynosi 1816 ha, a turystyczną - 380 ha, co w przeliczeniu na metry powierzchni użytkowej, zgodnie ze wskaźnikami i parametrami określonymi w studium, stanowi odpowiednio 15736950 m²p.u., i 2280000 m²p.u.

Jak wskazują wyniki bilansu oferowana chłonność terenów nie zaspokaja zapotrzebowania na nową zabudowę, w tym zabudowę związaną z turystyką, sportem i rekreacją. Dlatego też podczas zmiany studium możliwe było wyznaczenie nowego terenu zabudowy sportowej w ramach realizacji inwestycji celu publicznego. Powierzchnia przeznaczona pod zabudowę sportową wynosi ok. 9 ha, co w przeliczeniu na metry powierzchni użytkowej, zgodnie ze wskaźnikami i parametrami określonymi w studium wynosi 67 500 m²p.u. Teren przeznaczony pod rozwój zabudowy sportowej, położony w granicach miejskiej jednostki osadniczej stanowi marginalny procent powierzchni gminy Ruciane – Nida. Dodatkowo należy podkreślić, fakt iż lokalizacja inwestycji celu publicznego służy ogółowi społeczności danej gminy i jest ściśle powiązana z potrzebami mieszkańców.

Według raportu PAN w SUIKZP w skali kraju średnio 12-13 % powierzchni gmin jest przeznaczane pod rozwój kierunków związanych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i jednorodziną. Uwzględniając tereny przeznaczane pod zabudowę turystyczno - rekreacyjną, łącznie blisko 14 % powierzchni gmin jest przeznaczanych pod rozwój zabudowy. Chcąc uniknąć generowania wysokiej nadpodaży terenów możliwych do zabudowy w Gminie Ruciane - Nida, starano ograniczać się wyznaczanie terenów pod rozwój zabudowy adekwatnie do wykazanego zapotrzebowania. Procentowe udziały wyznaczonych kierunków

rozwoju zabudowy w powierzchni całej gminy przedstawia tabela 19.1 , z której wynika, że pod kierunki rozwoju zabudowy w studium przeznaczono ok. 6 % powierzchni Gminy.

Tabela 19.1

Udział procentowy powierzchni kierunków rozwoju w ogólnej powierzchni Gminy

KIERUNKI ROZWOJU	powierzchnia [ha]	udział w powierzchni gminy [%]
TERENY ROZWOJU ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ, WIELORODZINNE I USŁUGOWEJ (W TYM ZWARTEJ ZABUDOWY MIEJSKIEJ)	1 816	5,08%
TERENY ROZWOJU TURYSTYKI (W TYM TEREN ROZWOJU FUNKCJI SPORTOWEJ W RAMACH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO)	389	1,08%
TERENY POZOSTAŁE	33 565	93,84%
ŁĄCZNIE	35 770	100,00 %

13.6. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHCZNEJ ORAZ SPOŁECZNEJ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY ORAZ POTRZEBY INWESTYCYJNE GMINY WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH, ZWIĄZANE Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY

Jak wynika z analizy ekonomicznej, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej związanych z wyznaczonymi kierunkami rozwoju zabudowy dążą do zaspokojenia w przyszłości potrzeb z tego zakresu. Gmina Ruciane – Nida jako gmina miejsko – wiejska stale prowadzi działania inwestycyjne dążące do wyposażenia ukształtowanych jednostek osadniczych w sieć wodociągową oraz kanalizacyjną. Jak wynika z analizy stanu zaopatrzenia ludności w podstawowe sieci infrastruktury technicznej, blisko 99% ludności miasta posiada dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, natomiast na terenach wiejskich współczynnik ten oscyluje na pułapie 90%. Z inwestycyjnego punktu widzenia, jest to sytuacja bardzo korzystna, pozwalająca perspektywicznie na dalszy rozwój terenów przeznaczonych pod zainwestowanie. Zwłaszcza w przypadku zabudowy przemysłowej, usługowej oraz zabudowy z zakresu realizacji zadań własnych gminy, które to inwestycje charakteryzują się pewną swobodą lokalizacji. Odpowiednie wyposażenie w sieci infrastruktury technicznej oraz

odpowiednio rozwinięta sieć komunikacyjna w miejscowościach, pozwalają na dalsze uzbrajanie terenów stosownie do potrzeb oraz możliwości finansowych gminy, tworząc pewien bufor bezpieczeństwa i swobody inwestycyjnej. Plany finansowania wykonania niezbędnych sieci komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej zostały określone w gminnych programach i strategiach. Skupiają się one na całkowitym zwodociągowaniu oraz skanalizowaniu wszystkich jednostek osadniczych w gminie oraz na bieżących modernizacjach celem utrzymania właściwego stanu infrastruktury technicznej. W perspektywie dalszego rozwoju sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej znaczący udział mają zewnętrzne środki finansowania tego rodzaju inwestycji. Plany i programy rozwoju oraz utrzymania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej przewidują realizację tych zadań z udziałem środków finansowych pozyskanych m.in. z programów środowiskowych oraz z programów europejskich. Ogólną sytuację gminy pod kątem możliwości finansowania dalszego rozwijania sieci komunikacyjnych, infrastruktury technicznej oraz społecznej ocenia się jako dobrą, pozwalającą na dalszy rozwój zabudowy w gminie.

14. WYKAZ MATERIAŁÓW STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ OPRACOWANIA STUDIUM

14.1 LITERATURA

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ruciane – Nida (1998 r.)
- Konkurencyjność Warmii i Mazur – diagnoza problemowa (dr W. Dziwinowicz, prof. Hab. J. Szlachta 2005 r.)
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Powiatu Piskiego (2003 r.)
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ruciane – Nida na lata 2004 – 2013
- Rynek pracy w województwie Warmińsko – Mazurskim (G. Gorzelak, M. Herbst, A. Olechińska 2005 r.)
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko - Mazurskiego
- Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego województwa warmińsko - mazurskiego do roku 2025
- Program operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020

**PLANOWANIE PRZESTRZENNE
I OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI**

10 – 698 Olsztyn, ul. Srebrna 8/42

tel. 664 – 026 - 310

e-mail: biuro@esprit.net.pl

strona internetowa www.esprit.net.pl

Załącznik nr 1 do uchwały Nr LII/423/2018
Rady Miejskiej Ruciane – Nida
z dnia 28 lutego 2018 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA
(tekst jednolity)**

**CZĘŚĆ II
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY RUCIANE-NIDA**

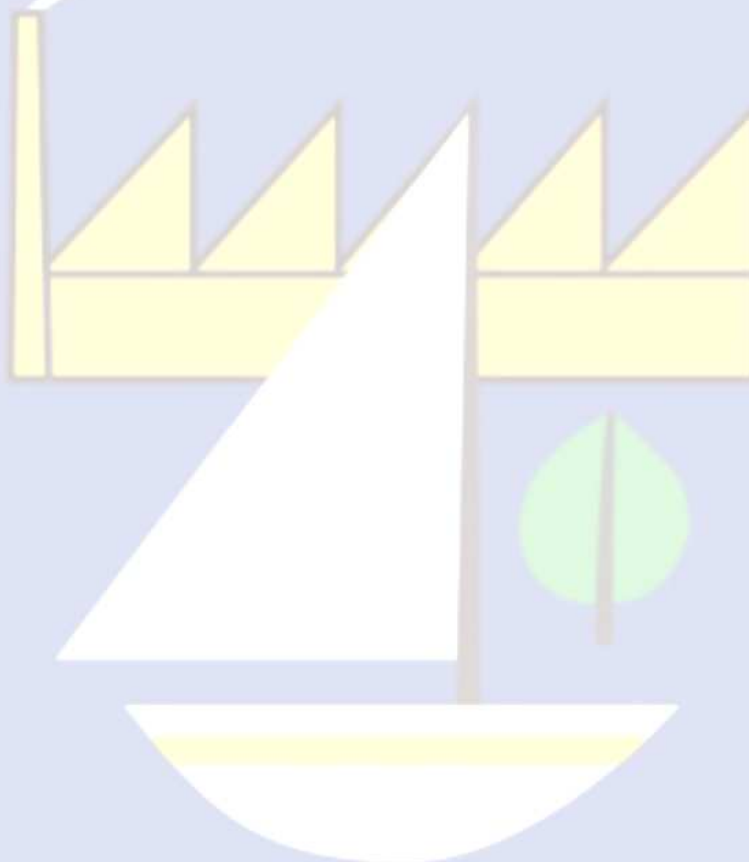
Ruciane – Nida, 2018 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY**

RUCIANE-NIDA

**CZĘŚĆ II
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY
RUCIANE-NIDA**

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA:**

Zespół autorski:

mgr inż. Michał Romański

mgr inż. Grzegorz Prusik

mgr inż. Katarzyna Krukowska

**PLANOWANIE PRZESTRZENNE
I OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI**

10 – 698 Olsztyn, ul. Srebrna 8/42

tel. 664 – 026 - 310

e-mail: biuro@esprit.net.pl

strona internetowa www.esprit.net.pl

Wcześniejsza uchwała w sprawie Studium:

**Uchwała Nr XXII/173/2016 z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia studium
uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ruciane - Nida**

Zespół autorski:

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Michał Romański

mgr inż. Świętosław Dębicki

PRZEDSIĘBIORSTWO
GOSPODARKI GRUNTAMI "TOPOZ"
10 – 683 Olsztyn, ul. Augustowska 23a

SPIS TREŚCI

1.	OGÓLNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA.....	8
1.1.	CEL GŁÓWNY	8
1.2.	CELE SZCZEGÓŁOWE	8
1.3.	CELE STRATEGICZNE	9
1.4.	CZYNNIKI ROZWOJU GMINY	9
1.5.	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY	10
1.6.	STRUKTURA PRZESTRZENNA OBSZARU GMINY	10
1.6.1.	STREFA „I” MIEJSKA	10
1.6.2.	STREFA „II” KRAJOBRAZOWA	11
1.6.3.	STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA	11
1.6.4.	STREFA „IV” LEŚNA	12
1.7.	OGÓLNE ZASADY ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW W STREFACH FUNKCYJNYCH	12
1.7.1.	STREFA „I” MIEJSKA	12
1.7.1.1.	STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „A”	14
1.7.1.2.	STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „B”	14
1.7.1.3.	STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „C”	14
1.7.1.4.	STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „D”	15
1.7.2.	STREFA „II” KRAJOBRAZOWA	16
1.7.2.1.	STREFA „II” KRAJOBRAZOWA – PODSTREFA „A”	18
1.7.2.2.	STREFA „II” KRAJOBRAZOWA – PODSTREFA „B”	18
1.7.3.	STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA	19
1.7.3.1.	STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA – PODSTREFA „A”	20
1.7.3.2.	STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA – PODSTREFA „B”	21
1.7.4.	STREFA „IV” LEŚNA	21
1.7.4.1.	STREFA „IV” LEŚNA – PODSTREFA „A”	22
1.7.4.2.	STREFA „IV” LEŚNA – PODSTREFA „B”	23
1.8.	KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW W STREFACH FUNKCYJNYCH	24
1.9.	TERENY PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM I ZAKAZOM ZABUDOWY	33
1.10.	OGÓLNE ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	34
1.10.1.	OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO I USŁUGOWEGO – TERENY ROZWOJOWE FUNKCJI MIESZKANIOWO – USŁUGOWEJ	34
1.10.2.	OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY TURYSTYCZNEJ – TERENY ROZWOJOWE FUNKCJI TURYSTYCZNEJ	35
1.10.3.	SZCZEGÓŁOWE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY TURYSTYCZNEJ – TERENY ROZWOJOWE FUNKCJI TURYSTYCZNEJ	36
1.10.4.	OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY SPORTOWEJ REALIZOWANEJ W RAMACH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	37
1.10.5.	OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY PRZEMYSŁOWEJ NIEUCIAŹLIWEJ	37
1.10.6.	OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY MIEJSKIEJ	38
1.10.7.	OGÓLNE KIERUNKI WYZNACZANIA OBSZARÓW ZWARTEJ ZABUDOWY MIASTA I WSI W GRANICACH MIASTA I GMINY RUCIANE NIDA	38
1.11.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	39
2.	PROGNOZA DEMOGRAFICZNA MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA	42
3.	KIERUNKI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ EKOLOGICZNYCH, STANU I OCHRONY ŚRODOWISKA	44
3.1.	FORMA OCHRONY: OBSZARY NATURA 2000	45
3.1.1.	OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 – PUSZCZA PISKA (KOD OBSZARU: PLB280008)	45
3.1.2.	SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK NATURA 2000 – OSTOJA PISKA (KOD OBSZARU: PLH280048)	46
3.2.	FORMA OCHRONY: PARK KRAJOBRAZOWY	47
3.2.1.	MAZURSKI PARK KRAJOBRAZOWY	47
3.3.	FORMA OCHRONY: REZERWAT PRZYRODY	48
3.3.1.	REZERWAT PRZYRODY – JEZIORO NIDZKIE	48
3.3.2.	REZERWAT PRZYRODY - JEZIORO WARNOŁTY	48
3.3.3.	REZERWAT PRZYRODY – KRUTYNIA	48
3.4.	FORMA OCHRONY: OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	50

3.4.1.	OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU OTULINY MAZURSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO – RUCIANE – NIDA.....	50
3.4.2.	OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU OTULINY MAZURSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO – SZEROKI BÓR.....	50
3.4.3.	SPYCHOWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU OTULINY MAZURSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO.....	50
3.4.4.	OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PUSZCZY I JEZIOR PISKICH.....	50
3.5.	FORMA OCHRONY: UŻYTEK EKOLOGICZNY	51
3.5.1.	GRĄD WYGRYNY	51
3.5.2.	ZATOKA WYGRYŃSKA.....	51
3.5.3.	ŁĄKA KRUTYNIA	51
3.6.	FORMA OCHRONY: POMNIK PRZYRODY	52
3.7.	LEŚNY KOMPLEKS PROMOCYJNY LASY MAZURSKIE.....	55
3.8.	OCHRONA POZOSTAŁYCH SKŁADNIKÓW ŚRODOWISKA.....	55
3.8.1.	OCHRONA WÓD.....	55
3.8.2.	OCHRONA POWIETRZA.....	56
3.8.3.	OCHRONA GRUNTÓW	56
3.9.	PODSUMOWANIE	56
4.	KIERUNKI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	59
4.1.	PODSTAWOWE CELE OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	59
4.2.	PODSTAWOWE CELE OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	59
4.3.	ELEMENTY OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO UJĘTE W „STUDIUM”	59
4.4.	OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ	60
4.5.	ZABYTKI NIERUCHOME UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	62
4.6.	ZABYTKI NIERUCHOME UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	62
4.7.	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	63
4.8.	TERENY ZIELENI CHRONIONEJ	63
4.9.	ZABUDOWA WIEJSKA	65
4.10.	ARCHITEKTURA MILITARIS	66
4.11.	OBIEKTY SAKRALNE.....	67
4.12.	CMENTARZE.....	67
4.13.	ZESPOŁY DWORSKO- PARKOWE.....	67
4.14.	BUDOWLE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ:	68
4.15.	ZASADY OCHRONY ZABYTKÓW NA TERENIE GMINY RUCIANE – NIDA	68
4.16.	OBIEKTY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ.....	71
4.17.	OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ.....	72
5.	WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNYCH ORAZ Z UWARUNKOWAŃ GOSPODARCZYCH	74
5.1.	KIERUNKI ROZWOJU DZIEDZIN ŻYCIA SFERY SPOŁECZNEJ:	74
5.1.1.	ADMINISTRACJA	74
5.1.2.	OŚWIATA.....	75
5.1.3.	ZDROWIE I POMOC SPOŁECZNA.....	75
5.1.4.	KULTURA I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	76
5.1.5.	BEZPIECZEŃSTWO	76
5.1.6.	SPORT I REKREACJA.....	77
5.1.7.	PRZESTRZEŃ PUBLICZNA	77
5.2.	PODSUMOWANIE	78
6.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	79
6.1.	KOMUNIKACJA DROGOWA	79
6.2.	KOMUNIKACJA ZBIOROWA.....	81
6.3.	KOMUNIKACJA KOLEJOWA	82
6.4.	DROGI WODNE, SZLAKI TURYSTYCZNE	82
6.4.1.	DROGI WODNE.....	82
6.4.2.	SZLAKI ROWEROWY	83
6.5.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	83
6.5.1.	ZAOPATRZENIE W WODĘ.....	83
6.5.2.	ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	84
6.6.	GOSPODARKA ODPADAMI.....	85

6.7.	ELEKTROENERGETYKA	86
6.8.	ZAOPATRZENIE W GAZ	86
6.9.	ENERGETYKA CIEPLNA I ODNAWIALNA	86
6.10.	TELEKOMUNIKACJA	87
7.	WYKAZ ZADAŃ PONADLOKALNYCH WYNIKAJĄCYCH Z ODPOWIEDNIH PROGRAMÓW ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO	88
7.1.	TURYSTYKA	88
7.2.	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	88
7.3.	DZIEDZICTWO KULTUROWE	88
7.4.	TRANSPORT	89
8.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBYNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²	90
9.	OBSZARY, NA KTÓRYCH BĘDĄ ROZMIESZCZONE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	90
10.	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA MAS ZIEMNYCH	92
11.	OBSZARY WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	92
12.	OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	94
13.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY	94
14.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI, OBSZARY ZDEGRADOWANE	94
15.	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	94
16.	OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM	95
17.	POLITYKA W ZAKRESIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	95
18.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA (KARTY MIEJSCOWOŚCI)	99
19.	SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY RUCIANE NIDA	121

OGÓLNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU MIASTA I GMINY RUCIANE - NIDA

1. OGÓLNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA

1.1. CEL GŁÓWNY

Zrównoważony rozwój społeczno - gospodarczy służący poprawie jakości i warunków życia mieszkańców oraz ograniczenie strefy ubóstwa i bezrobocia, przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

1.2. CELE SZCZEGÓŁOWE

Wypełnienie celów szczegółowych, których źródłem opracowania jest dochodzenie do założonego celu głównego, stanowić będzie podstawę rozwoju Miasta i Gminy Ruciane – Nida.

- a) Cele ekonomiczne – tworzenie niezbędnych mechanizmów korzystnie wpływających na rozwój gospodarczy Miasta i Gminy, zapewniających stały spadek bezrobocia, a co za tym idzie podnoszenie zamożności mieszkańców.
- b) Cele społeczne – uruchamianie procesów zapobiegających odpływom ludności z Gminy, a w szczególności zahamowaniu migracji z obszaru miasta. Ponadto kształtowanie struktury osadniczej wraz z systemami gospodarki wodno – ściekowej w taki sposób, aby tworzyły łącznie ciekawą ofertę mieszkaniową, a także inwestycyjną związaną z różnego rodzaju formami działalności gospodarczej i usługowej.
- c) Cele przyrodnicze – prowadzenie działań mających na uwadze bogactwo naturalne Gminy, ochronę cennych obszarów i obiektów. Zamierzenia polityki Gminy powinny być ukierunkowane na racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska w szczególności dotyczyć powinno to wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, gleb i lasów oraz ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł lokalnych.
- d) Cele kulturowe – dążenie do zachowania dziedzictwa kulturowego, zabytków, obiektów archeologicznych, a także układów urbanistycznych i ruralistycznych. Podejmowanie starań wpływających na poprawę stanu cennych obiektów zabytkowych.
- e) Cele przestrzenne – kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy zgodnie z zasadami ładu przestrzennego. Propagowanie na terenach wiejskich tradycyjnych rozwiązań architektonicznych, utrzymywanie charakterystycznych układów zabudowy, w skład których wchodziły obiekty budowlane, do budowy których użyte zostały materiały harmonizujące z krajobrazem zarówno przyrodniczym jak i kulturowym.

Ustalanie w obrębie miasta wytycznych dotyczących nowej zabudowy stymulujących rozwój urbanistyczny w szczególności wpływających na rozbudowę terenów mieszkaniowych i usługowych.

1.3. CELE STRATEGICZNE

- Wykorzystanie naturalnego potencjału rozwojowego Miasta i Gminy Ruciane-Nida Pogodzenie ochrony walorów środowiska z racjonalnym rozwojem gospodarczym.
- Uznanie peryferyjnego położenia Gminy za walor pozwalający na rozwój określonych dziedzin życia.
- Wspieranie rozwoju działalności gospodarczej wykorzystującej lokalne zasoby rozwojowe (np. wody powierzchniowe, lasy, wszelkie formy rekreacji).
- Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym agroturystyki przez mieszkańców obszarów wiejskich jako uzupełnienie rolnictwa, rybactwa.

1.4. CZYNNIKI ROZWOJU GMINY

Czynnikami rozwoju Miasta i Gmin Ruciane – Nida będą:

- Dobry stan środowiska naturalnego: zdrowe i niepowtarzalne zasoby leśne, czyste wody, czyste powietrze, bogactwo fauny i flory.
- Usługi turystyczne: zajazdy, hotele, ośrodki wczasowe, pensjonaty, kwatery prywatne, gospodarstwa agroturystyczne.
- Produkcja oparta na surowcach lokalnych: przemysł drzewny i stolarstwo.

Do niekorzystnych zjawisk w rozwoju należy zaliczyć zmiany w strukturze wieku (proces starzenia się ludności), wysoki poziom bezrobocia znacząco wpływający na ujemną migrację zewnętrzną ludności, obejmującą przeważnie ludzi młodych, niezadowalający stan dróg i stan uzbrojenia w infrastrukturę techniczną, szczególnie w sieć kanalizacji sanitarnej. Działania władz Gminy zmierzają do minimalizacji tych niekorzystnych zjawisk, między innymi poprzez stosowanie zachęt podatkowych, ułatwienia w przygotowaniu procesu inwestycyjnego dla inwestorów, poprawę standardu dróg gminnych, budowę sieci kanalizacji sanitarnej. Intensyfikacja tych działań odbywać się będzie przy pozyskiwaniu w coraz większym stopniu środków z Unii Europejskiej. Wyznaczone w niniejszym „studium” obszary pod działalność inwestycyjną będą jednym z podstawowych czynników rozwoju Gminy.

1.5. ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY

Walory przyrodniczo – krajobrazowe Miasta i Gminy Ruciane – Nida, w postaci znacznych obszarów leśnych, dużej ilości jezior ze znanymi szlakami żeglarskimi i kajakowymi, zobowiązują do skutecznej ochrony wartości przyrodniczych, przy prowadzeniu polityki inwestycyjnej i działalności gospodarczej. Szczególną ochroną z mocy prawa objęte są rezerваты przyrodnicze, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, obszary programu Natura 2000, obszar Mazurskiego Parku Krajobrazowego, Obszary Chronionego Krajobrazu oraz pozostałe elementy krajobrazowe. Dotyczy to również dóbr kultury w postaci obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków, w tym obiektów ujętych w Gminnej ewidencji zabytków.

1.6. STRUKTURA PRZESTRZENNA OBSZARU GMINY

W obszarze Gminy naturalne warunki fizjograficzno – przyrodnicze pozwalają wyodrębnić cztery strefy funkcyjne o zróżnicowanych predyspozycjach rozwojowych, dla których określa się skalę rozwoju gospodarczego, przy zachowaniu wartości przyrodniczych i kulturowych.

W każdej z wyznaczonych stref polityk przestrzennej wyznaczono odpowiednie podstrefy charakteryzujące się odrębnymi funkcjami zabudowy, w tym także sposobem zagospodarowania działek budowlanych, wielkością tych działek oraz gabarytami budynków zlokalizowanych w obrębie tych podstref. Wyróżnia się trzy podstrefy: A, B i C.

Każda z wymienionych podstref wyznaczona jest w miejscowościach o odpowiednich predyspozycjach do pełnienia danych funkcji. Możliwe jest wyznaczenie więcej niż jednej funkcji w danej miejscowości. Podstrefy zostały określone symbolami na załączniku graficznym i umieszczone bezpośrednio obok nazwy danej miejscowości. Za obszar koncentracji danej strefy należy rozumieć zarówno wyznaczone obszary zabudowy istniejącej, przedstawione na rysunku studium jako tereny zwartej zabudowy jak i tereny rozwojowe danych funkcji.

W granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000.

1.6.1. STREFA „I” MIEJSKA

Obejmuje tereny istniejącego i przyszłego zagospodarowania w granicach administracyjnych miasta Ruciane – Nida. Strefa „I” dzieli się na cztery podstrefy:

- A – obejmuje istniejące i projektowane tereny zainwestowania zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej.
- B – obszary nadbrzeżne obejmujące części miasta Ruciane – Nida wraz z jeziorami w granicach administracyjnych miasta (jeziro Guzianka Wielka i jezioro Nidzkie). Tereny o funkcji mieszkaniowo – usługowej i turystycznej;
- C – obszary zabudowy śródmiejskiej o funkcji mieszkaniowo – usługowej oraz obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- D – strefa sportowa, obejmuje obszar projektowanej zabudowy o funkcji sportowej wraz z niezbędnym zapleczem, stanowiącej inwestycje celu publicznego.

1.6.2. STREFA „II” KRAJOBRAZOWA

Obejmuje północną część Gminy. W jej granicach znajdują się cenne obszary pod względem środowiskowym, przyrodniczym i krajobrazowym. Najważniejszą formą ochrony przyrody wchodzącą w skład „II” Strefy jest Mazurski Park Krajobrazowy, ponadto znajdują się tu dwa obszary Natura 2000 : Ostoja Piska, Puszcza Piska; rezerваты przyrody – Warnołty i krajobrazowy – Jezioro Nidzkie, a także użytki ekologiczne: Łąka Krutynia, Grąd Wygryny, Zatoka Wygryńska. Teren Strefy „II” jest terenem dziewiczym, gdzie znaczną część zajmują lasy, a także występują liczne jeziora oraz rzeka Krutynia. Ponadto w miejscowości Kadzidłowo znajduje się ogród zoologiczny.

Dodatkowo w Strefie „II” Krajobrazowej wydzielone zostały dwie podstrefy: A i B. Podstrefa A obejmuje istniejące i projektowane tereny zainwestowania zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej w rejonach miejscowości Popielno, Wierzba, Głodowo, Niedźwiedzi Róg, Końcewo, Wejsuny, Onufryjewo, Iznota – Kamień. Podstrefa B obejmuje tereny zainwestowane i tereny rozwojowe funkcji turystycznej w rejonach miejscowości Bartlewo, Iznota – Gąsior, Iznota – Kamień, Piaski, Wejsuny, Niedźwiedzi Róg, Głodowo, Wierzba.

1.6.3. STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA

Obejmuje północno – zachodnią część Gminy. Dodatkowo w Strefie „III” Rolniczo – Gospodarczej wydzielone zostały dwie podstrefy: A i B. Podstrefa A obejmuje istniejące i projektowane tereny zainwestowania zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej w rejonach miejscowości Gałkowo, Ukta, Ładne Pole, Osinak – Piotrowo, Wólka, Borek, Wygryny, Iwanowo.

Podstrefa B obejmuje tereny zainwestowane i tereny rozwojowe funkcji turystycznej w rejonie miejscowości Wygryny, Borek.

1.6.4. STREFA „IV” LEŚNA

Obejmuje południową część Gminy Ruciane – Nida. Dodatkowo w Strefie „IV” Leśnej wydzielone zostały dwie podstrefy A i B. Podstrefa A obejmuje istniejące i projektowane tereny zainwestowania zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej w rejonach miejscowości Karwica, Krzyże, Szeroki Bór. Podstrefa B obejmuje tereny zainwestowane i tereny rozwojowe funkcji turystycznej w rejonie miejscowości Krzyże, Karwica.

1.7. OGÓLNE ZASADY ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW W STREFACH FUNKCYJNYCH

Zasady zagospodarowania ujęto w opis kierunków rozwoju danych Stref funkcyjnych. Ponadto dla poszczególnych miejscowości sporządzono karty, w których sformułowano szczegółowe zasady zagospodarowania i użytkowania terenów.

1.7.1. STREFA „I” MIEJSKA

Strefa miejska obejmuje teren w granicach administracyjnych miasta Ruciane – Nida stanowiącego ośrodek aktywizacji społeczno – gospodarczej Gminy. W obrębie tej Strefy ustala się następujące kierunki zagospodarowania:

- kształtowanie nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego. Tworzenie jednolitej zwartej struktury miejskiej w celu łączenia istniejącego i projektowanego zagospodarowania z obszarami cennymi pod względem przyrodniczym i historycznym;
- lokalizowanie obiektów budowlanych w strefie I w częściach znajdujących się w granicach form ochrony przyrody, możliwe będzie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi w szczególności z przepisami dotyczącymi odpowiednich form ochrony przyrody i zapisami planu ochrony dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego w przypadku lokalizowania obiektów na jego terenie.
- modernizacja porządkowanie i uzupełnienie zabudowy istniejącego układu przestrzennego w celu zintegrowania dwóch dzielnic miasta: Rucianego i Nidy;
- ochrona dóbr kultury, zabytków i stanowisk archeologicznych;

- ochrona cennych obszarów pod względem przyrodniczym: obszaru Mazurskiego Parku Krajobrazowego, obszaru rezerwatu jezioro Nidzkie, Obszarów Chronionego Krajobrazu i Natura 2000;
- kształtowanie miasta Ruciane – Nida jako ośrodka usług komercyjnych oraz bazy obsługi ruchu turystycznego w rejonie;
- rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej w rejonie podstrefy A, rozwój zabudowy turystycznej, hoteli, pensjonatów itp. w rejonie podstrefy B to jest w strefach przybrzeżnych jeziora Nidzkiego i Guzianka Wielka; rozwój zabudowy związanej z funkcją sportową wraz z zapleczem niezbędnym do funkcjonowania obiektów sportowych, stanowiących inwestycję celu publicznego należy realizować w rejonie podstrefy D – strefy sportowej;
- rozwój miejsc obsługi ruchu turystycznego w obrębie ciągów komunikacyjnych;
- lokalizacja obiektów uciążliwych na terenach mieszkaniowych i usługowych zezwala się jeżeli uciążliwość obiektów zamknie się w granicach danej inwestycji;
- lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i turystycznej powinna odbywać się wraz z budową dróg dojazdowych oraz sieci infrastruktury technicznej w szczególności sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektroenergetycznej.
- w granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000;
- w rejonach nadbrzeżnych należy zachować zadrzewienia i zakrzewienia w celu ochrony przed erozją;
- zezwala się lokalizację obiektów związanych z rekreacją i wypoczynkiem, w szczególności obiektów sportowych i obiektów użyteczności publicznej, a także ogródków działkowych.
- zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych;
- lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej jest możliwa pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań: przyrodniczych i krajobrazowych, a w szczególności dotyczących ochrony życia i zdrowia ludzi.

1.7.1.1. STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „A”

Podstrefa „A” obejmuje obszary zabudowy funkcji mieszkaniowo – usługowej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „I” miejskiej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej (nieuciążliwej) dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz w granicach zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości. Nowo projektowana zabudowa musi tworzyć jednolity układ z zabudową istniejącą;
- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki.

1.7.1.2. STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „B”

Podstrefa „B” obejmuje obszary zabudowy istniejącej, a także terenów rozwojowych zabudowy turystycznej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „I” miejskiej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- projektowaną zabudowę turystyczną, w tym budynki rekreacji indywidualnej oraz budynki zamieszkania zbiorowego związanego z obsługą ruchu turystycznego należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość;
- na obszarach objętych formami ochrony przyrody, na których ma być lokalizowana zabudowa turystyczna, należy dostosować zabudowę do odpowiednich przepisów obowiązujących na tych terenach.
- lokalizowanie obiektów budowlanych w podstrefie B w częściach znajdujących się w MPK, możliwa będzie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi w szczególności z przepisami dotyczącymi odpowiednich form ochrony przyrody i zapisami planu ochrony ustanowionym dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

1.7.1.3. STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „C”

Podstrefa „C” obejmuje obszary zabudowy istniejącej, a także terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, a także obszary zabudowy śródmiejskiej o funkcji mieszkaniowo – usługowej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „I” miejskiej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- projektowaną zabudowę mieszkaniową wielorodzinną należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość;
- należy zapewnić niezbędną ilość miejsc postojowych dla funkcjonowania budynków mieszkalnych minimalnie 1,10 miejsca postojowego lub parkingowego na jeden lokal mieszkalny.
- rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej musi tworzyć jednolity układ zabudowy śródmiejskiej;
- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki.

1.7.1.4. STREFA „I” MIEJSKA – PODSTREFA „D”

Podstrefa „D” - strefa sportowa, obejmuje tereny rozwojowe funkcji sportowej związanej z realizacją obiektów sportowych wraz z niezbędnym zapleczem, stanowiących inwestycje celu publicznego. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „I” miejskiej wyłącznie w zakresie rozwoju funkcji sportowej. Dodatkowo wprowadza się następujące zasady zagospodarowania:

- w ramach projektowanej zabudowy związanej z funkcją sportową dopuszcza się realizację innych obiektów towarzyszących tworzących zaplecze niezbędne do realizacji wiodącej funkcji, w tym obiekty związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem, infrastrukturą techniczną;
- obiekty należy lokalizować w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość i w maksymalny sposób wykorzystywała naturalne warunki fizjograficzne, w tym w szczególności istniejące tereny zieleni oraz ukształtowanie terenu, a także linię brzegową jeziora Nidzkiego;
- dopuszcza się sportowo – rekreacyjne zagospodarowanie brzegu jeziora w ramach funkcji wiodącej stanowiącej inwestycję celu publicznego;
- realizacja zabudowy w podstrefie „D” będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000.

1.7.2. STREFA „II” KRAJOBRAZOWA

Obejmuje północną część Gminy. W jej granicach znajdują się cenne obszary pod względem środowiskowym, przyrodniczym i krajobrazowym. W obrębie tej Strefy ustala się następujące kierunki zagospodarowania:

- lokalizowanie obiektów budowlanych w strefie II w częściach znajdujących się w granicach form ochrony przyrody, możliwe będzie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi w szczególności z przepisami dotyczącymi odpowiednich form ochrony przyrody i zapisami planu ochrony dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego w przypadku lokalizowania obiektów na jego terenie.
- gospodarka leśna w sferze produkcyjnej podporządkowana jest zasadom ochrony przyrodniczej i krajobrazowej terenów Mazurskiego Parku Krajobrazowego;
- należy zachować istniejące układy przestrzenne poszczególnych wsi oraz ich zabudowę, obiekty zniszczone powinny być w miarę możliwości remontowane i odbudowywane na wzór istniejącej zabudowy;
- nowe obiekty budowlane, powinny być lokalizowane w obrębie wsi o charakterze rolniczym, mieszkalnym oraz letniskowym na terenach zwartej zabudowy wsi, z zachowaniem istniejącej linii zabudowy nawiązującej do układu dróg publicznych, zabudowań w siedlisku oraz architektury regionalnej poł. Mazur;
- przy realizacji obiektów budowlanych należy zastosować wzorce architektury regionalnej wynikające z historycznych i kulturowych uwarunkowań Mazur;
- dla miejscowości położonych w granicach strefy adaptuje się istniejącą zabudowę mieszkaniową, usługową i turystyczną.
- w celu szczegółowej lokalizacji zabudowy należy sporządzić mpzp w granicach administracyjnych miejscowości, w których wyznaczono rejony zainwestowania funkcji mieszkaniowo – usługowej i turystycznej;
- zabrania się lokalizacji obiektów mogących negatywnie wpływać na jakość wód;
- lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej jest możliwa pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych i walorów krajobrazowych, a w szczególności przepisów dotyczących ochrony środowiska i przyrody;
- zabrania się lokalizacji elektrowni wiatrowych;
- zakrzaczenia i zadrzewienia nadbrzeża należy pozostawić w formie niezmienionej w celu ochrony brzegów przed erozją;

- preferuje się ekologiczne metody produkcji rolniczej, oparte na nawożeniu naturalnym z ograniczeniem pestycydów;
- w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych;
- nową zabudowę należy dostosować do historycznych układów ruralistycznych oraz nawiązać skalą, formą, parametrami technicznymi, a także detalem architektonicznym do historycznych obiektów zabytkowych zlokalizowanych w sąsiedztwie planowanych inwestycji;
- w granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000;
- układy ruralistyczne powinny być uzupełnione obiektami przestrzeni publicznej;
- obiekty objęte ochroną zabytków zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zależności od rodzaju i formy ochrony wymagają zachowania odpowiednich stref ochronnych i uwzględnienia ich ekspozycji architektonicznych i krajobrazowych;
- ogród zoologiczny znajdujący się w miejscowości Kadzidłowo podlega ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony przyrody;
- w obrębie Strefy „II” krajobrazowej wyznaczone zostały zgodnie z Planem Ochrony MPK 4 strefy przyrodniczo – krajobrazowe, na których obowiązują ustalenia ujęte w w/w dokumencie:
 - strefa „0” (zerowa) – obejmuje istniejące rezerваты przyrody i obszary przyległe wg mapy Planu Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego. W strefach zerowych niedopuszczalne jest wznoszenie nowych obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów służących bezpośrednio ochronie przyrody. Gospodarkę leśną w rezerwatach należy prowadzić zgodnie z planami ochrony rezerwatów lub zadaniami ochronnymi ustalonymi przez Park i Nadleśnictwa, poza rezerwatami – zgodnie z planami urządzenia lasu;
 - strefa „IE” (pierwsza ekologiczna) - obejmuje dużą część obszarów leśnych Parku, niektóre cenne przyrodniczo tereny rolnicze z ich terenami zabudowanymi oraz cenniejsze tereny wodne. Obszary tej strefy odgrywają bardzo ważną rolę w równowadze ekologicznej Parku, stanowiąc ostoję wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W strefie „IE” nie dopuszcza się wyznaczania nowych siedlisk

budowlanych. Gospodarkę leśną należy prowadzić zgodnie z zapisami planów urządzenia lasu.

– strefa „IK” (pierwsza krajobrazowa) – obejmuje cenne pod względem krajobrazowym tereny Parku. Nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane w strefie „IK” tylko w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie strefy.

– strefa „II” (druga) – obejmuje część parku o najniższych wartościach przyrodniczych, w znacznej części tereny budownictwa wiejskiego i turystycznego. Nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane na terenach zwartej i rozproszonej zabudowy wsi. Krajobraz tej strefy wymaga częściowego zrewaloryzowania poprzez przywracanie historycznej, regionalnej architektury mazurskiej.

1.7.2.1. STREFA „II” KRAJOBRAZOWA – PODSTREFA „A”

Podstrefa „A” obejmuje obszary zabudowy funkcji mieszkaniowo – usługowej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „II” krajobrazowej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej (nieuciążliwej) dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz w granicach zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości. Nowo projektowana zabudowa musi tworzyć jednolity układ z zabudową istniejącą;
- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki.

1.7.2.2. STREFA „II” KRAJOBRAZOWA – PODSTREFA „B”

Podstrefa „B” obejmuje obszary zabudowy funkcji turystycznej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „II” krajobrazowej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój zabudowy turystycznej dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy turystycznej oraz w granicach istniejącej zabudowy turystycznej. Nowo projektowana zabudowa musi tworzyć jednolity układ z zabudową istniejącą;

- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki.

1.7.3. STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA

Obejmuje północno – zachodnią część Gminy. W obrębie tej strefy ustala się następujące kierunki zagospodarowania:

- lokalizowanie obiektów budowlanych w strefie III w częściach znajdujących się w granicach form ochrony przyrody, możliwe będzie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi w szczególności z przepisami dotyczącymi odpowiednich form ochrony przyrody i zapisami planu ochrony dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego w przypadku lokalizowania obiektów na jego terenie.
- dla miejscowości położonych w strefie adaptuje się istniejącą zabudowę;
- nową zabudowę dopuszcza się lokalizować w wyznaczonych rejonach zainwestowania funkcji mieszkaniowo – usługowej i turystycznej;
- preferuje się ekologiczne metody produkcji rolniczej, oparte na nawożeniu naturalnym z ograniczeniem pestycydów;
- gospodarka rolna w sferze produkcyjnej podporządkowana jest zasadom ochrony przyrodniczej i krajobrazowej terenów Parku;
- nie dopuszcza się lokalizacji obiektów mogących negatywnie wpływać na jakość wód;
- lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej jest możliwa pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych i walorów krajobrazowych, a w szczególności przepisów dotyczących ochrony środowiska i przyrody;
- zakazuje się lokalizowania elektrowni wiatrowych;
- w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych;
- nową zabudowę należy dostosować do historycznych układów ruralistycznych oraz nawiązać skalą, formą, parametrami technicznymi, a także detałem architektonicznym do historycznych obiektów zabytkowych zlokalizowanych w sąsiedztwie planowanych inwestycji;
- w granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000;

- wykształcone układy ruralistyczne powinny być uzupełnione obiektami przestrzeni publicznej;
- obiekty objęte ochroną zabytków zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zależności od rodzaju i formy ochrony wymagają zachowania odpowiednich stref ochronnych i uwzględnienia ich ekspozycji architektonicznych i krajobrazowych;
- lokalizacja uciążliwych warsztatów i usług uciążliwych na terenach mieszkalno – usługowych jest możliwa pod warunkiem, że uciążliwość zamknie się w granicach danej inwestycji;
- w obrębie strefy „III” rolniczo – gospodarczej wyznaczone zostały zgodnie z Planem Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego 3 strefy przyrodniczo-krajobrazowe, na których obowiązują ustalenia ujęte w w/w dokumencie:
 - strefa „IE” (pierwsza ekologiczna) - obejmuje dużą część obszarów leśnych Parku, niektóre cenne przyrodniczo tereny rolnicze z ich terenami zabudowanymi oraz cenniejsze tereny wodne. Obszary tej strefy odgrywają bardzo ważną rolę w równowadze ekologicznej Parku, stanowiąc ostoję wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W strefie „IE” zabrania się wyznaczania nowych siedlisk budowlanych. Gospodarkę leśną należy prowadzić zgodnie z zapisami planów urządzenia lasu.
 - strefa „IK” (pierwsza krajobrazowa) – obejmuje cenne pod względem krajobrazowym tereny Parku. Nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane w strefie „IK” tylko w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie strefy.
 - strefa „II” (druga) – obejmuje część parku o najniższych wartościach przyrodniczych, w znacznej części tereny budownictwa wiejskiego i turystycznego. Nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane na terenach zwartej i rozproszonej zabudowy wsi. Krajobraz tej strefy wymaga częściowego zrewaloryzowania poprzez przywracanie historycznej, regionalnej architektury mazurskiej.

1.7.3.1. STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA – PODSTREFA „A”

Podstrefa „A” obejmuje obszary zabudowy funkcji mieszkaniowo – usługowej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „III” rolniczo – gospodarczej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej (nieuciążliwej) dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowo -

usługowej oraz w granicach zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości. Nowo projektowana zabudowa musi tworzyć jednolity układ z zabudową istniejącą;

- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki.

1.7.3.2. STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA – PODSTREFA „B”

Podstrefa „B” obejmuje obszary zabudowy funkcji turystycznej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla Strefy „III” rolniczo - gospodarczej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój zabudowy turystycznej dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy turystycznej oraz w granicach istniejącej zabudowy turystycznej. Nowo projektowana zabudowa musi tworzyć jednolity układ z zabudową istniejącą;
- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki.

1.7.4. STREFA „IV” LEŚNA

Obejmuje południową część Gminy Ruciane – Nida. W obrębie tej strefy ustala się następujące kierunki zagospodarowania:

- lokalizowanie obiektów budowlanych w strefie IV w częściach znajdujących się w granicach form ochrony przyrody, możliwe będzie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi w szczególności z przepisami dotyczącymi odpowiednich form ochrony przyrody.
- dla miejscowości położonych w strefie adaptuje się istniejącą zabudowę;
- nową zabudowę zezwala się lokalizować w wyznaczonych rejonach zainwestowania funkcji mieszkaniowo – usługowej i turystycznej;
- dopuszcza się lokalizację zabudowy poza terenami zainwestowania w celu zapewnienia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej w lasach państwowych;
- preferuje się ekologiczne metody produkcji rolniczej, oparte na nawożeniu naturalnym z ograniczeniem pestycydów;
- zakazuje się lokalizacji obiektów mogących negatywnie wpływać na jakość wód;

- lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej jest możliwa pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych i walorów krajobrazowych, a w szczególności przepisów dotyczących ochrony środowiska i przyrody;
- zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych;
- w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych;
- nową zabudowę należy dostosować do historycznych układów ruralistycznych oraz nawiązać skalą, formą, parametrami technicznymi, a także detalem architektonicznym do historycznych obiektów zabytkowych zlokalizowanych w sąsiedztwie planowanych inwestycji;
- w granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000;
- wykształcone układy ruralistyczne powinny być uzupełnione obiektami przestrzeni publicznej;
- obiekty objęte ochroną zabytków zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zależności od rodzaju i formy ochrony wymagają zachowania odpowiednich stref ochronnych i uwzględnienia ich ekspozycji architektonicznych i krajobrazowych;
- lokalizacja uciążliwych warsztatów i usług uciążliwych na terenach mieszkalno – usługowych jest możliwa pod warunkiem, że uciążliwość zamknie się w granicach danej inwestycji.

1.7.4.1. STREFA „IV” LEŚNA – PODSTREFA „A”

Podstrefa „A” obejmuje obszary zabudowy funkcji mieszkaniowo – usługowej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla strefy „IV” leśnej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej (nieuciążliwej) dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowo - usługowej oraz w granicach zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości. Nowo projektowana zabudowa musi tworzyć jednolity układ z zabudową istniejącą;
- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki.

1.7.4.2. STREFA „IV” LEŚNA – PODSTREFA „B”

Podstrefa „B” obejmuje obszary zabudowy funkcji turystycznej. W obrębie tej podstrefy obowiązują zasady jak dla strefy „IV” leśnej oraz wprowadza się dodatkowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój zabudowy turystycznej zezwala się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy turystycznej oraz w granicach istniejącej zabudowy turystycznej. Nowo projektowana zabudowa musi tworzyć jednolity układ z zabudową istniejącą;
- nową zabudowę należy projektować w taki sposób, aby bezpośrednio nawiązywała do zabudowy sąsiedniej, a w szczególności do jej funkcji, skali i kolorystyki;

1.8. KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW W STREFACH FUNKCYJNYCH.

Kierunki rozwoju Gminy Ruciane – Nida i zasady zagospodarowania przestrzennego stanowić będą podstawę podejmowanych działań samorządu. Przyjęte wskaźniki traktować należy jako główne wytyczne, które należy respektować przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się odstępstwa od poniższych wskaźników w przypadku wystąpienia szczególnych uwarunkowań lokalnych.

O B S Z A R		GŁÓWNE FUNKCJE	PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW	
STREFA „I” MIEJSKA	PODSTREFA „A”			
	<ul style="list-style-type: none">obszar zabudowy śródmiejskiej o funkcji mieszkaniowo – usługowej;kształtowanie nowej zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego;tworzenie jednolitej struktury miejskiej w celu łączenia istniejącego i projektowanego zagospodarowania z obszarami cennymi pod względem przyrodniczym i historycznym;kształtowanie miasta Ruciane – Nida jako ośrodka koncentracji usług komercyjnych;modernizacja, porządkowanie i uzupełnienie zabudowy istniejącego układu przestrzennego w celu zintegrowania dwóch dzielnic miasta Rucianego i Nidy;w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych;	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa MN, MNU, U ¹		
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ²	
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 30% (MN wolnostojąca)	
			Nie więcej niż 60 % (MN, MNU, U szeregową)	
			Nie więcej niż 45 % (U wolnostojąca)	
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 35% (MN wolnostojąca)	
			Nie mniej niż 15 % (MN, MNU, U szeregową)	
			Nie mniej niż 25 % (U wolnostojąca)	
		Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; wysokość nie wyżej niż 10m	
		Pokrycie dachowe	Ustalenia pokryć dachowych na podstawie mpzp. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego	
		Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.	
		Minimalne powierzchnie działek	600 m ² – MN wolnostojąca	
			200 m ² – MN, MNU, U szeregową	
			800 m ² – U wolnostojąca	

¹ MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, MNU – zabudowa mieszkaniowo – usługowa,

U – zabudowa usługowa

² mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

STREFA „I” MIEJSKA	<u>PODSTREFA „B”</u>		
	<ul style="list-style-type: none"> obszar istniejącej i projektowanej zabudowy turystycznej; projektowaną zabudowę turystyczną, w tym budynki rekreacji indywidualnej oraz budynki zamieszkania zbiorowego związanego z obsługą ruchu turystycznego, należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość; kształtowanie miasta Ruciane – Nida jako ośrodka koncentracji obiektów obsługi ruchu turystycznego; wzbogacanie bazy turystycznej o obiekty zamieszkania zbiorowego, a także budowa obiektów rekreacji indywidualnej; w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych; 	<u>Zabudowa turystyczna</u>	
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ³
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 50% (zabudowa rekreacji indywidualnej)
			Nie więcej niż 40 % (pozostałe obiekty turystyczne)
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 50% (zabudowa rekreacji indywidualnej)
			Nie mniej niż 40 % - (pozostałe obiekty turystyczne)
		Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; Wysokość nie wyżej niż 10m (Zabudowa rekreacji indywid.)
			Maksymalnie cztery kondygnacje nadziemne Wysokość nie wyżej niż 16 m (pozostałe obiekty turystyczne)
		Pokrycie dachowe	Dachy dwu lub wielospadowe. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego
		Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.
STREFA „I” MIEJSKA	<u>PODSTREFA „C”</u>		
	<ul style="list-style-type: none"> obszar istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej; projektowaną zabudowę turystyczną; w tym budynki rekreacji indywidualnej oraz budynki zamieszkania zbiorowego związanego z obsługą ruchu turystycznego, należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość; kształtowanie miasta Ruciane – Nida jako ośrodka koncentracji obiektów obsługi ruchu turystycznego; wzbogacanie bazy turystycznej o obiekty zamieszkania zbiorowego, a także budowa obiektów rekreacji indywidualnej; historyczne układy ruralistyczne należy bezwzględnie pozostawić w formie niezmienionej; w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych; 	<u>Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - MW⁴</u>	
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ³
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 15%
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 70%
		Wysokość budynków	Maksymalnie pięć kondygnacje nadziemne Wysokość nie wyżej niż 18 m
		Pokrycie dachowe	Preferuje się dachy dwu lub wielospadowe. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego
		Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe
		Minimalne powierzchnie działek	Nie wyznacza się

³ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego⁴ MW – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna

	<ul style="list-style-type: none">obszar zabudowy śródmiejskiej o funkcji mieszkaniowo – usługowej;kształtowanie nowej zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego;tworzenie jednolitej struktury miejskiej w celu łączenia istniejącego i projektowanego zagospodarowania z obszarami cennymi pod względem przyrodniczym i historycznym;kształtowanie miasta Ruciane – Nida jako ośrodka koncentracji usług komercyjnych;modernizacja, porządkowanie i uzupełnienie zabudowy istniejącego układu przestrzennego w celu zintegrowania dwóch dzielnic miasta Rucianego i Nidy;	<u>Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa</u> <u>MN, MNU, U⁵</u>	
		<u>Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa</u> <u>MN, MNU, U⁶</u>	
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ⁷
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 30% (MN wolnostojąca)
			Nie więcej niż 60 % (MN, MNU, U szeregową)
			Nie więcej niż 45 % (U wolnostojąca)
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 35% (MN wolnostojąca)
			Nie mniej niż 15 % (MN, MNU, U szeregową)
			Nie mniej niż 25 % (U wolnostojąca)
		Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; wysokość nie wyżej niż 10m
Pokrycie dachowe	Ustalenia pokryć dachowych na podstawie mpzp. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego		
Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.		
Minimalne powierzchnie działek	600 m ² – MN wolnostojąca		
	200 m ² – MN, MNU, U szeregową		
	800 m ² – U wolnostojąca		

STREFA „I” MIEJSKA	<u>PODSTREFA „D”</u>		
	<ul style="list-style-type: none">obszar projektowanej zabudowy związanej z funkcją sportową stanowiącej inwestycję celu publicznego;projektowaną zabudowę sportową, w tym obiekty tworzące zaplecze dla rozwoju funkcji sportowej, należy lokalizować w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość i w maksymalny sposób wykorzystywała naturalne warunki fizjograficzne, w tym w szczególności istniejące tereny zieleni oraz ukształtowanie terenu, a także linię brzegową jeziora Nidzkiego;wzbogacenie miasta Ruciane – Nida o specjalistyczny kompleks sportowy;dopuszczenie realizacji innych obiektów towarzyszących tworzących zaplecze niezbędne do realizacji wiodącej funkcji, w	<u>Zabudowa związana z funkcją sportową stanowiącą inwestycję celu publicznego</u>	
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 25 % (zabudowa o funkcji sportowej wraz z obiektami towarzyszącymi)
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 55%
		Wysokość budynków	Maksymalnie trzy kondygnacje nadziemne Wysokość nie wyżej niż 16 m
		Pokrycie dachowe	Dachy płaskie, dwuspadowe lub wielospadowe. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego. Dopuszcza się zastosowanie tzw. zielonych dachów.

⁶ MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, MNU – zabudowa mieszkaniowo – usługowa,

U – zabudowa usługowa

⁷ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

	tym obiekty związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem, infrastrukturą techniczną; • dopuszczenie sportowo – rekreacyjnego zagospodarowania brzegu jeziora w ramach funkcji wiodącej stanowiącej inwestycję celu publicznego; • realizacja zabudowy w podstrefie „D” będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000.	Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.
		Minimalne pow. działek	nie określa się
TREFA „II” KRAJOBRAZOWA	<u>PODSTREFA „A”</u>		
	• obszar istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej i usługowej (nieuciążliwej) dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz w granicach zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości; • projektowaną zabudowę mieszkaniową i usługową (nieuciążliwą) należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość; • historyczne układy ruralistyczne należy bezwzględnie pozostawić w formie niezmienionej, a także dostosować nową zabudowę do tych układów; • w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych; • zgodnie z planem ochrony MPK : - w strefie „0” (zerowej) niedopuszczalne jest wznoszenie nowych obiektów budowlanych - w strefie „IE” nie dopuszcza się wyznaczania nowych siedlisk budowlanych, - w strefie „IK” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane tylko w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie strefy, - w strefie „II” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane na terenach zwartej i rozproszonej zabudowy wsi.	<u>Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - MN, MNU, U⁸</u>	
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ⁹
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 25% (MN wolnostojąca)
			Nie więcej niż 60 % (MN, MNU, U szeregową)
			Nie więcej niż 35 % (U wolnostojąca)
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 60% (MN wolnostojąca)
			Nie mniej niż 25 % (MN, MNU, U szeregową)
			Nie mniej niż 35 % (U wolnostojąca)
		Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; wysokość nie wyżej niż 10m
		Pokrycie dachowe	Ustalenia pokryć dachowych na podstawie mpzp. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego lub brązowego
		Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.
		Minimalne powierzchnie działek	1200 m ² – MN wolnostojąca
			600 m ² – MN, MNU, U szeregową
			1200 m ² – U wolnostojąca

⁸ MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, MNU – zabudowa mieszkaniowo – usługowa,

U – zabudowa usługowa

⁹ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

STREFA „II” KRAJOBRAZOWA

PODSTREFA „B”			
<ul style="list-style-type: none">obszar istniejącej i projektowanej zabudowy turystycznej;projektowaną zabudowę turystyczną, w tym budynki rekreacji indywidualnej oraz budynki zamieszkania zbiorowego związanego z obsługą ruchu turystycznego, należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość;w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych;historyczne układy ruralistyczne należy bezwzględnie pozostawić w formie niezmienionej, a także dostosować nową zabudowę do tych układów;zgodnie z planem ochrony MPK :<ul style="list-style-type: none">w strefie „0” (zerowej) niedopuszczalne jest wznoszenie nowych obiektów budowlanych,w strefie „IE” nie dopuszcza się wyznaczania nowych siedlisk budowlanych,w strefie „IK” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane tylko w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie strefy,w strefie „II” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane na terenach zwartej i rozproszonej zabudowy wsi.	<u>Zabudowa turystyczna</u>		
	Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ¹⁰	
	Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 20% (zabudowa rekreacji indywidualnej)	
		Nie więcej niż 35 % - (pozostałe obiekty turystyczne)	
	Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 65% (zabudowa rekreacji indywidualnej)	
		Nie mniej niż 50 % (pozostałe obiekty turystyczne)	
	Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; Wysokość nie wyżej niż 10m (Zabudowa rekreacji indywid.)	
		Maksymalnie cztery kondygnacje nadziemne Wysokość nie wyżej niż 16 m (pozostałe obiekty turystyczne)	
	Pokrycie dachowe	Dachy dwu lub wielospadowe. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego	
	Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.	
Minimalne powierzchnie działek	1200 m ² – zb. rekreacji indywid.		
	1800 m ² – pozostała zab. turyst.		

¹⁰ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

STREFA „III” ROLNICZO – GOSPODARCZA	PODSTREFA „A”		
	<ul style="list-style-type: none"> obszar istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej i usługowej (nieuciążliwej) dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz w granicach zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości; projektowaną zabudowę mieszkaniową i usługową (nieuciążliwą) należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość; historyczne układy ruralistyczne należy bezwzględnie pozostawić w formie niezmienionej, a także dostosować nową zabudowę do tych układów; w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych; zgodnie z planem ochrony MPK : <ul style="list-style-type: none"> w strefie „IE” nie dopuszcza się wyznaczania nowych siedlisk budowlanych, w strefie „IK” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane tylko w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie strefy, w strefie „II” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane na terenach zwartej i rozproszonej zabudowy wsi. 	<u>Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - MN, MNU, U¹¹</u>	
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ¹²
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 30% (MN wolnostojąca)
			Nie więcej niż 60 % (MN, MNU, U szeregową)
			Nie więcej niż 40 % (U wolnostojąca)
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 60% (MN wolnostojąca)
			Nie mniej niż 25 % (MN, MNU, U szeregową)
			Nie mniej niż 35 % (U wolnostojąca)
		Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; wysokość nie wyżej niż 10 m
		Pokrycie dachowe	Ustalenia pokryć dachowych na podstawie mpzp. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego
		Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.
		Minimalne powierzchnie działek	1000 m ² – MN wolnostojąca
			500 m ² – MN, MNU, U szeregową
			1000 m ² – U wolnostojąca

¹¹ MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, MNU – zabudowa mieszkaniowo – usługowa, U – zabudowa usługowa

¹² mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

STREFA „III” ROLNICZO GOSPODARCZA	<u>PODSTREFA „B”</u>		
	<ul style="list-style-type: none"> obszar istniejącej i projektowanej zabudowy turystycznej; projektowaną zabudowę turystyczną, w tym budynki rekreacji indywidualnej oraz budynki zamieszkania zbiorowego związanego z obsługą ruchu turystycznego, należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość; w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych; historyczne układy ruralistyczne należy bezwzględnie pozostawić w formie niezmienionej, a także dostosować nową zabudowę do tych układów; zgodnie z planem ochrony MPK : <ul style="list-style-type: none"> w strefie „IE” nie dopuszcza się wyznaczania nowych siedlisk budowlanych, w strefie „IK” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane tylko w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie strefy, w strefie „II” nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane na terenach zwartej i rozproszonej zabudowy wsi. 	<u>Zabudowa turystyczna</u>	
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ¹³
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 20% (zabudowa rekreacji indywidualnej)
			Nie więcej niż 35 % - (pozostałe obiekty turystyczne)
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 65% (zabudowa rekreacji indywidualnej)
			Nie mniej niż 50 % (pozostałe obiekty turystyczne)
		Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; Wysokość nie wyżej niż 10 m (Zabudowa rekreacji indywid.)
			Maksymalnie cztery kondygnacje nadziemne Wysokość nie wyżej niż 16 m (pozostałe obiekty turystyczne)
		Pokrycie dachowe	Dachy dwu lub wielospadowe. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego
		Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.
		Minimalne powierzchnie działek	1200 m ² – zb. rekreacji indywid.
			1800 m ² – pozostała zab. turyst.

¹³ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

STREFA „IV” LEŚNA

PODSTREFA „A”		
<ul style="list-style-type: none">obszar istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej i usługowej (nieuciążliwej) dopuszcza się w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz w granicach zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości;projektowaną zabudowę mieszkaniową i usługową (nieuciążliwą) należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość;historyczne układy ruralistyczne należy bezwzględnie pozostawić w formie niezmienionej, a także dostosować nową zabudowę do tych układów;w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych;	<u>Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - MN, MNU, U¹⁴</u>	
	Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ¹⁵
	Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 30% (MN wolnostojąca)
		Nie więcej niż 60 % (MN, MNU, U szeregową)
		Nie więcej niż 40 % (U wolnostojąca)
	Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 60% (MN wolnostojąca)
		Nie mniej niż 25 % (MN, MNU, U szeregową)
		Nie mniej niż 35 % (U wolnostojąca)
	Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; wysokość nie wyżej niż 10 m
	Pokrycie dachowe	Ustalenia pokryć dachowych na podstawie mpzp. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego
	Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.
	Minimalne powierzchnie działek	1000 m ² – MN wolnostojąca
500 m ² – MN, MNU, U szeregową		
1000 m ² – U wolnostojąca		

¹⁴ MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, MNU – zabudowa mieszkaniowo – usługowa,
U – zabudowa usługowa

¹⁵ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

STREFA „IV” LEŚNA	<u>PODSTREFA „B”</u>		
	<ul style="list-style-type: none"> obszar istniejącej i projektowanej zabudowy turystycznej; projektowaną zabudowę turystyczną, w tym budynki rekreacji indywidualnej oraz budynki zamieszkania zbiorowego związanego z obsługą ruchu turystycznego, należy lokalizować w zwartych kompleksach w taki sposób, aby projektowana struktura tworzyła harmonijną całość; w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych; historyczne układy ruralistyczne należy bezwzględnie pozostawić w formie niezmienionej, a także dostosować nową zabudowę do tych układów; 	<u>Zabudowa turystyczna</u>	
		Linia zabudowy	Zgodnie z zapisami mpzp ¹⁶
		Powierzchnia zabudowy	Nie więcej niż 20% (zabudowa rekreacji indywidualnej)
			Nie więcej niż 35 % - (pozostałe obiekty turystyczne)
		Powierzchnia biologicznie czynna	Nie mniej niż 65% (zabudowa rekreacji indywidualnej)
			Nie mniej niż 50 % (pozostałe obiekty turystyczne)
		Wysokość budynków	Maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne; Wysokość nie wyżej niż 10 m (Zabudowa rekreacji indywid.)
			Maksymalnie cztery kondygnacje nadziemne Wysokość nie wyżej niż 16 m (pozostałe obiekty turystyczne)
		Pokrycie dachowe	Dachy dwu lub wielospadowe. Do pokryć dachowych używać materiały w odcieniach kolorów czerwonego, brązowego
		Kolor elewacji	Kolory stonowane, pastelowe.
		Minimalne powierzchnie działek	1200 m ² – zb. rekreacji indywid.
			1800 m ² – pozostała zab. turyst.

¹⁶ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

1.9. TERENY PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM I ZAKAZOM ZABUDOWY

- tereny objęte ochroną przyrody, o których mowa w przepisach z zakresu ochrony środowiska podlegają zakazom i ograniczeniom wynikającym z odpowiednich przepisów odrębnych;
- tereny w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego podlegają zakazom i ograniczeniom wynikającym z ustaleń Planu ochrony Parku;
- tereny udokumentowanych złóż kopalin zgodnie przepisami z zakresu prawa geologicznego i górniczego
- tereny zagrożone niebezpieczeństwem powodzi objęte są zakazem lokalizacji obiektów budowlanych zgodnie z przepisami z zakresu prawa budowlanego
- tereny narażone na osuwanie się mas ziemnych objęte są zakazem zabudowy.
- zabudowa powinna się koncentrować w obszarach i sąsiedztwie terenów zabudowanych oraz na terenach przewidzianych w „studium” do kierunkowego rozwoju danych funkcji;
- zgodnie z załącznikiem graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ruciane – Nida” wyznaczona została strefa ochronna, w której obowiązuje zakaz zabudowy, z wyjątkiem sieci infrastruktury technicznej oraz dróg.

1.10. OGÓLNE ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1.10.1. OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO I USŁUGOWEGO – TERENY ROZWOJOWE FUNKCJI MIESZKANIOWO – USŁUGOWEJ.

Na terenie Gminy przewiduje się rozwój budownictwa mieszkaniowego wraz z towarzyszącą funkcją usługową w rejonach wyznaczonych terenów rozwojowych funkcji mieszkaniowo – usługowej, a także na terenach zwartej zabudowy. Na obszarach wiejskich budownictwo mieszkaniowe będzie oparte głównie na systemie jednorodzinnym i zagrodowym. W obrębie miasta dopuszcza się możliwość wprowadzania (w ograniczonym zakresie) ekstensywnej zabudowy wielorodzinnej. Tereny rozwojowe zabudowy wielorodzinnej powinny znajdować się w otoczeniu już istniejącej zabudowy wielorodzinnej.

Rozwój funkcji mieszkaniowej przewidziany jest w obrębie terenów zainwestowanych lub przeznaczonych do zainwestowania, na terenach fizjograficznie przydatnych do zabudowy. W procesie kształtowania zwartej struktury mieszkaniowej dążyć należy do ograniczenia rozproszenia zabudowy poprzez jej koncentrację i uzupełnianie ciągów zabudowy. Działania takie sprzyjają procesowi uzbrajania nowych terenów w media, minimalizują koszty uzbrojenia oraz tworzą czytelne układy urbanistyczne oraz pozostają w zgodzie z wymogami zachowania ładu przestrzennego.

Przyjęto zasadę, że na rysunku „Studium” wskazuje się tereny przeznaczone do zabudowy mieszkaniowej, a wybór konkretnych inwestycji spośród obszarów wyznaczonych pozostawia się władzom Gminy i inwestorom w momencie podejmowania konkretnych decyzji lokalizacyjnych. Na terenach zabudowy mieszkaniowo – usługowej dopuszcza się lokalizację usług publicznych, nieuciążliwych usług komercyjnych i produkcji nieuciążliwej oraz niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej, a także ogólnodostępnych obiektów sportowo – rekreacyjnych. Ponadto na terenach zabudowy mieszkaniowo – usługowej należy przewidzieć do zachowania, a także wyznaczyć dodatkowe miejsca ogólnodostępnej zieleni celem poprawy komfortu życia mieszkańców.

Lokalizowanie obszarów zabudowy mieszkaniowo – usługowej w granicach terenów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, powinno wiązać się bezpośrednio z budową niezbędnej infrastruktury technicznej celem minimalizacji negatywnych wpływów na środowisko przyszłego zainwestowania.

1.10.2. OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY TURYSTYCZNEJ – TERENY ROZWOJOWE FUNKCJI TURYSTYCZNEJ

Na terenie Gminy przewiduje się rozwój zabudowy turystycznej tj. obiektów rekreacji indywidualnej oraz zamieszkania zbiorowego związanego z turystyką, rekreacją i wypoczynkiem, w rejonach wyznaczonych terenów rozwojowych funkcji turystycznej, a także na terenach zwartej zabudowy turystycznej. Na obszarach wiejskich zabudowa turystyczna będzie oparta głównie na zabudowie rekreacji indywidualnej. Dodatkowo na obszarach wiejskich dopuszcza się lokalizację obiektów zamieszkania zbiorowego związanego z turystyką, jednakże każdorazowo należy przewidzieć negatywny wpływ na środowisko takich obiektów. W obrębie miasta zabudowa turystyczna oparta będzie głównie na obiektach zamieszkania zbiorowego.

Rozwój funkcji zabudowy turystycznej przewidziany jest w obrębie terenów zainwestowanych lub przeznaczonych do zainwestowania, na terenach fizjograficznie przydatnych do zabudowy. W procesie kształtowania zwartej struktury turystycznej dążyć należy do ograniczenia rozproszenia zabudowy poprzez jej koncentrację i uzupełnianie ciągów zabudowy. Działania takie sprzyjają procesowi uzbrajania nowych terenów w media, minimalizują koszty uzbrojenia oraz tworzą czytelne układy urbanistyczne oraz pozostają w zgodzie z wymogami zachowania ładu przestrzennego.

Przyjęto zasadę, że na rysunku „Studium” wskazuje się tereny przeznaczone do zabudowy turystycznej, a wybór konkretnych inwestycji spośród obszarów wyznaczonych pozostawia się władzom Gminy i inwestorom w momencie podejmowania konkretnych decyzji lokalizacyjnych.

Dopuszcza się w granicach terenów rozwojowych funkcji turystycznej lokalizowania wszelkiego rodzaju zabudowy sportowej związanej z rekreacją i wypoczynkiem.

Lokalizowanie obszarów zabudowy turystycznej w granicach terenów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, powinno wiązać się bezpośrednio z budową niezbędnej infrastruktury technicznej celem minimalizacji negatywnych wpływów na środowisko przyszłego zainwestowania.

W granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000.

1.10.3. SZCZEGÓŁOWE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY TURYSTYCZNEJ – TERENY ROZWOJOWE FUNKCJI TURYSTYCZNEJ

- ❖ W zakresie turystyki należy w oparciu o kompleksowe programy rozwoju dążyć do:
 - uporządkowania istniejącego zainwestowania turystycznego poprzez podniesienie standardu oraz uporządkowanie gospodarki ściekowej w pierwszej kolejności na terenach zagrażających czystości jezior;
 - wyznaczania w granicach terenów rozwojowych (określonych na załączniku graficznym) obszarów przeznaczonych na działalność turystyczną w szczególności wzdłuż głównych szlaków turystycznych, np.: brzegów jezior: Nidzkiego, Bełdany, Guzianka Wielka i Mała oraz wzdłuż szlaku rzeki Krutyni
 - sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wytypowanych obszarów mogących pełnić funkcje turystyczne powinno być priorytetem w działalności planistycznej;
 - zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez zagospodarowanie szlaków turystyki wodnej – wyeksponowanie walorów przyrodniczych oraz zwrócenie uwagi na edukację ekologiczną;
 - uzależnienia wielkości nowych inwestycji turystycznych od naturalnej chłonności terenu na antropopresję;
 - zagospodarowania szlaków turystycznych w obiekty przystosowane dla różnych odbiorców (formy turystyki, wiek odbiorców, itd.);
 - rozwijania różnorodnych form turystyki w oparciu o całoroczną bazę noclegową;
 - stwarzania warunków do powstawania nowych i przekształcania istniejących gospodarstw rolnych na gospodarstwa agroturystyczne;
 - poprawy stanu technicznego istniejącej bazy sportowo-turystycznej związanej z wodą, tj. plaże, wypożyczalnie sprzętu wodnego, itp.;
 - zagospodarowania obszarów występowania fortyfikacji i bunkrów dla uatrakcyjnienia turystyki krajoznawczej i edukacji historycznej;
 - wykorzystania istniejącego potencjału przyrodniczego dla celów rozwoju turystyki uzdrowiskowej i obiektów typu SPA;
 - zagospodarowania terenów przyjeziornych i prowadzenie ograniczonej gospodarki rybackiej z jednoczesną aktywizacją turystyki wędkarskiej;
 - wykorzystanie potencjału Gminy dla form rozwoju turystyki w sezonie zimowym.

1.10.4. OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY SPORTOWEJ REALIZOWANEJ W RAMACH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Kierunek rozwoju zabudowy sportowej przewiduje realizację obiektów tworzących kompleks sportowy, wzbogacający ofertę sportową Miasta. Rozwój zabudowy sportowej w strefie I miejskiej związany jest z realizacją inwestycji celu publicznego. Realizacja obiektów o funkcji sportowej przewidziana jest w obrębie obszarów fizjograficznie przydatnych, z maksymalnym wykorzystaniem istniejących terenów zieleni oraz ukształtowania terenu, a także linii brzegowej jeziora Nidzkiego. Dopuszcza się w granicach terenów rozwojowych funkcji sportowej realizację obiektów tworzących zaplecze kompleksu sportowego, w tym realizację obiektów związanych z zakwaterowaniem, wyżywieniem oraz infrastrukturą techniczną.

Lokalizowanie obszarów zabudowy sportowej w granicach terenów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, powinno wiązać się bezpośrednio z budową niezbędnej infrastruktury technicznej celem minimalizacji negatywnych wpływów na środowisko przyszłego zainwestowania.

W granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000.

1.10.5. OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY PRZEMYSŁOWEJ NIEUCIĄŻLIWEJ

W zakresie rozwoju przemysłu nieuciążliwego należy przede wszystkim dążyć do:

- preferowania zakładów średniej wielkości i małych o niewielkiej uciążliwości dla środowiska;
- preferowania zakładów opartych o przetwórstwo surowców lokalnych (produktów rolnych, drewna, ryb);
- lokalizacji zakładów produkcyjnych na terenach już zurbanizowanych;
- preferowania zakładów „czystych” i nowoczesnych technologii poprzez dopuszczanie do funkcjonowania wyłącznie działalności gospodarczej nieuciążliwej dla środowiska naturalnego;
- kompleksowego przygotowywania terenów pod inwestycje, w tym również pod działalność gospodarczą przemysłową i składową m.in.: w m. Ruciane-Nida;
- wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw głównie sektora budowlanego oraz przetwórstwa drzewnego;

- w granicach terenów rozwojowych realizacja inwestycji będzie możliwa pod warunkiem wykazania braku znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszaru natura 2000.

1.10.6. OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY MIEJSKIEJ

Miasto Ruciane - Nida jest głównym ośrodkiem kształtowania się i rozwoju funkcji gospodarczych, mieszkaniowych, usługowych, a także turystycznych Gminy Ruciane – Nida. Wszelkie działania planistyczne w zakresie rozwoju sfery miejskiej powinny wspierać rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Polityka Władz powinna być skierowana na pozyskiwanie nowych inwestorów poprzez kompleksowe zagospodarowywanie terenów pod działalność gospodarczą, tworzenie systemów zachęt inwestorskich, czy kształtowanie klimatu i otoczenia dla biznesu. Działania rozwojowe w sferze gospodarczej skutkujące ingerencją w istniejące zagospodarowanie przestrzenne Miasta powinno uwzględniać istniejący ład przestrzenny, zasady ochrony środowiska przyrodniczego i wynikać z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1.10.7. OGÓLNE KIERUNKI WYZNACZANIA OBSZARÓW ZWARTEJ ZABUDOWY MIASTA I WSI W GRANICACH MIASTA I GMINY RUCIANE NIDA

W granicach gminy Ruciane - Nida zgodnie z załącznikiem nr 1 – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ruciane - Nida – kierunki zagospodarowania przestrzennego, wyznaczone zostały obszary zwartej zabudowy miasta i wsi. Obszary te wyznaczone zostały w rejonach istniejącej zabudowy, w których zabudowa tworzy kompleksy dające się wyodrębnić pod względem urbanistyczny. W przypadku wyznaczenia obszaru zwartej zabudowy miasta lub wsi w sąsiedztwie dróg uznać należy, iż wyznaczony obszar obowiązuje do danej drogi (gdy granica obszaru zwartej zabudowy od strony tej drogi jest niewidoczna), a w pozostałych przypadkach do granicy obszaru zwartej zabudowy miasta lub wsi, która została oznaczona na załączniku nr 1. Dodatkowo dla terenów znajdujących się w obszarach chronionego krajobrazu o mazurskiego parku krajobrazowego, o których mowa w przepisach dotyczących ochrony przyrody, w bezpośrednim sąsiedztwie brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych ze względu na skalę opracowania studium, wyznaczone obszary zwartej zabudowy wsi obowiązują wyłącznie do linii zabudowy utworzonej przez budynki znajdujące się najbliżej linii brzegowej rzek, jezior i innych zbiorników wodnych.

1.11. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- ❖ W zakresie rozwoju rolnictwa należy przede wszystkim dążyć do:
 - zachowania wyższych klas bonitacyjnych gleb ograniczając możliwość inwestowania na takich terenach;
 - utrzymania funkcji rolniczych na obszarach o znacznym potencjale rolniczym (Świgajno, Wólka, Piotrowo, Osiniak, Wojnowo, Końcewo);
 - prowadzenia polityki sprzyjającej powstawaniu gospodarstw większych obszarowo;
 - sprzyjania powstawaniu gospodarstw agroturystycznych i produkcji żywności ekologicznej, stosując preferencje podatkowe, szkolenia i inne;
 - wspieranie działalności gospodarczej uzupełniającej rolniczą i rybacką;
 - wykluczenia stosowania technologii niebezpiecznych dla środowiska, w tym stosowania zabiegów agrolotniczych i środków chemicznych na terenach przybrzeżnych jezior;
 - uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarach zabudowy zagrodowej;
 - dostosowywania rolnictwa do funkcjonowania w standardach międzynarodowych;
 - ograniczenia nawożenia gruntów gnojowicą, a przypadku jej stosowania zapewnienie przestrzegania zasad nawożenia;
 - gromadzenia nawozów organicznych wyłącznie na izolowanych płytach gnojowych, zabezpieczonych przed przesiąkaniem odcieków do gruntu.
- ❖ W zakresie rozwoju leśnictwa i produkcji drzewnej należy przede wszystkim dążyć do:
 - eksponowania pozaprodukcyjnych funkcji lasów, szczególnie w planach urządzeniowych;
 - zachowania i przywracania biologicznej różnorodności lasów;
 - utrzymania produkcyjnej zasobności lasów;
 - zachowania w równowadze ekosystemów leśnych;
 - ochrony zasobów glebowych i wodnych w lasach;
 - wykorzystania lasów dla celów edukacji ekologicznej;

- prowadzenia zalesień terenów o słabej bonitacji gleb, mało przydatnych do innych celów;
- pod zalesienie mogą być przeznaczane grunty dotychczas użytkowane jako rolnicze, w pierwszej kolejności najmniej przydatne dla rolnictwa;
- promowanie zadrzewień śródpolnych dla wzbogacenia krajobrazu, zwiększenia retencji wody oraz poprawy warunków klimatu lokalnego;
- na terenach rezerwatów i w ich otoczeniu gospodarka leśna powinna być podporządkowana w pierwszej kolejności celom przyrodniczym.

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA.

2. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA

Liczba ludności i jej struktura odgrywa ogromną rolę w procesach planistycznych realizowanych na terenie Gminy. Prognoza dotycząca ogólnej liczby ludności pokazuje jak będzie kształtowała się liczebność populacji danej jednostki samorządowej w najbliższych latach, zaś zmiany wielkości podstawowych grup wiekowych pomogą odpowiedzieć na wiele pytań związanych z realizacją Gminnych celów publicznych.

Poniżej w tabeli przedstawiono prognozę demograficzną dla Gminy Ruciane-Nida.

Tabela 2.1

Prognoza demograficzna

LATA	LICZBA LUDNOŚCI W MIEŚCIE	UDZIAŁ PROCENTOWY	LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE WIEJSKIM	UDZIAŁ PROCENTOWY	LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE
2015	4599	54,20	3887	45,80	8486
2020	4364	52,31	3979	47,69	8344
2025	4141	50,41	4074	49,59	8216
2030	3930	48,51	4172	51,49	8101
2035	3729	46,61	4271	53,39	8000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Jak wynika z powyższej tabeli liczba mieszkańców Gminy w latach 2015 – 2035 będzie systematycznie malała. Szczególnie duży spadek będzie dotyczył miasta Ruciane – Nida. W roku 2025 liczba ludności miasta i terenów wiejskich w Gminie wyrówna się. W kolejnych latach miasto „straci” na rzecz obszarów wiejskich kolejne 2 % mieszkańców. Przedstawione powyżej zjawisko ukazuje spadek roli miasta Rucianego – Nidy w Gminie. Powodem tego jest migracja ludności mieszkającej w mieście poza jego granice, a także często poza granice Gminy. Spadek liczby ludności miasta spowodowany jest również przez ujemny przyrost naturalny, który znacząco wpływa na wyniki danej prognozy.

Według powyższej prognozy liczba ludności w obszarze wiejskim będzie jednak rosnąć, wpływ na to ma utrzymujący się od kilku lat dodatni przyrost naturalny oraz nieznaczne, dodatnie saldo migracji, które średnio wynosi około 15 osób rocznie.

Powyższa prognoza oraz trend jaki ukazuje wymusza wprowadzenie odpowiednich narzędzi, oraz działań naprawczych, które wpłyną na zmianę zachodzących procesów, powstrzymają odpływ ludności z miasta, a co za tym idzie spowodują wzrost liczby ludności w Gminie.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA.

3. KIERUNKI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ EKOLOGICZNYCH, STANU I OCHRONY ŚRODOWISKA

Gmina Ruciane – Nida charakteryzuje się nadzwyczajnym jak na skalę krajową bogactwem fauny i flory. Dlatego też system ochrony prawnej środowiska przyrodniczego jest tu niezmiernie rozwinięty. Na system ochrony środowiska naturalnego na terenie Gminy Ruciane – Nida zgodnie z zakresu ochrony przyrody składają się następujące obszary:

❖ Obszary Natura 2000

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 – Puszcza Piska (kod obszaru: PLB280008),
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Ostoja Piska (kod obszaru: PLH280048),

❖ Mazurski Park Krajobrazowy

❖ Rezerваты przyrody

- Jezioro Nidzkie,
- Jezioro Warnołty,
- Krutynia.

❖ Obszary chronionego krajobrazu

- Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Ruciane – Nida,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Szeroki Bór,
- Spychowski Obszar Chronionego Krajobrazu
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy i Jezior Piskich.

❖ Użytki ekologiczne

- Grąd Wygryny,
- Zatoka Wygryńska,
- Łąka Krutynia.

❖ Pomniki przyrody

3.1. FORMA OCHRONY: OBSZARY NATURA 2000

Cały obszar Gminy Ruciane – Nida objęty jest siecią Natura 2000. Na terenie obszaru Natura 2000 wyróżnia się ostoję ptasią o randze europejskiej (Puszcza Piska kod PLB280008). Ponadto, na terenie Gminy wyznaczony jest Specjalny Obszar Ochrony „Ostoja Piska” (PLH280048).

3.1.1. OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 – PUSZCZA PISKA (KOD OBSZARU: PLB280008)

Obszar cechuje duża powierzchnia ogólna – 173 tys. ha oraz licznie występujące jeziora, w tym największe polskie jezioro Śniardwy (pow. 113,8 km²). Teren jest w większości porośnięty borami. Występuje tu stosunkowo dużo drzewostanów powyżej 100 lat. Obszar w ujęciu międzynarodowym jest ważną ostoją bielika (*Haliaeetus albicilla*), orlika krzykliwego (*Aquila pomarina*), żurawia (*Grus grus*) oraz włochatki (*Aegolius funereus*). W ostoi stwierdzono występowanie 202 gatunków ptaków, w tym 153 lęgowych. Występuje tu 48 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z tego 35 jest lęgowych. Spośród gatunków ptaków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt na terenie obszaru występuje 28 gatunków. W skali kraju obszar Puszczy Piskiej jest ważną ostoją bąka (*Botaurus stellaris*), bielika (*Haliaeetus albicilla*), trzmiełojada (*Pernis apivorus*), kani czarnej (*Milvus migrant*), żurawia (*Grus grus*), orlika krzykliwego (*Aquila pomarina*) oraz włochatki (*Aegolius funereus*) [PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 2011].

Wyróżnić można następujące zagrożenia dla funkcjonowania ostoi:

- nieodpowiednie prowadzenie gospodarki leśnej poprzez usuwanie starych drzewostanów i martwego drewna;
- presja turystyczno-rekreacyjna, w szczególności zabudowa jezior, niszczenie siedlisk, zabijanie i płoszenie dziko żyjących zwierząt, w szczególności przez używanie w lasach pojazdów mechanicznych generujących znaczne źródło hałasu;
- zanieczyszczenie i eutrofizacja wód;
- niekontrolowana sukcesja roślinności drzewiastej i krzewiastej w ekosystemach nieleśnych;
- zalesienia gruntów nieleśnych do tego nie przeznaczonych;
- melioracje odwadniające.

3.1.2. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK NATURA 2000 – OSTOJA PISKA (KOD OBSZARU: PLH280048)

Obszar zajmuje powierzchnię 58 tys. ha. Powierzchnia wpisuje się w OSOP Natura 2000 Puszcza Piska. Odznacza się dużą różnorodnością biologiczną. Występują tu prawie wszystkie podstawowe zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla Polski północno-wschodniej. Z siedlisk Natura 2000 największą powierzchnię zajmuje grąd subkontynentalny Tilio-Carpinetum 9170-2. Niespełna 70 % powierzchni obszaru zajmują lasy, wśród których dominują bory sosnowe. Lasy łąkowe i olsy zachowały się jedynie w dolinach rzecznych. Stosunkowo duży udział stanowią dobrze zachowane zbiorowiska wodne i torfowiskowe. Flora naczyniowa liczy około 900 gatunków. Spośród siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywy Rady 92/43/EWG) na terenie obszaru występuje 16 ich rodzajów oraz 16 gatunków z Załącznika II. Jest to również ważna ostoja wydry (*Lutra Lutra*), bobra (*Castor fiber*) i wilka (*Canis lupus*).

Spośród zagrożeń wymienia się:

- intensyfikacja ruchu turystycznego i zwiększenie presji rekreacyjnej, a zwłaszcza lokalizacja zabudowy rekreacji indywidualnej nad jeziorami;
- zintensyfikowanie gospodarki leśnej, wędkarstwa, gospodarki rolnej;
- melioracje odwadniające.

❖ Zasady ochrony: obszarów Natura 2000:

Dla obszaru Puszcza Piska i Ostoja Piska w części pokrywającej się z Mazurskim Parkiem Krajobrazowym zasady gospodarowania ustala plan ochrony Parku. Na pozostałym obszarze Puszczy Piskiej i Ostoi Piskiej zakazuje się zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Dotyczy to w szczególności przedsięwzięć, które mogłyby wpływać negatywnie na integralność obszaru lub na siedliska przyrodnicze oraz poszczególne gatunki roślin i zwierząt wymienione w załączniku nr I i II Dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

3.2. FORMA OCHRONY: PARK KRAJOBRAZOWY

3.2.1. MAZURSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Północna część Gminy Ruciane-Nida zawiera się w obszarze Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Południowa granica parku przebiega zgodnie z trasą linii kolejowej relacji Szczytno-Pisz, począwszy od zachodniej granicy Gminy w okolicy Karwicy Mazurskiej, skończywszy przy wschodniej granicy Gminy, w rejonie stacji kolejowej Szeroki Bór. Całkowita powierzchnia Mazurskiego Parku Krajobrazowego wynosi 53 655 ha, z czego na terenie Gminy Ruciane-Nida znajduje się 14 706 ha, co stanowi 27,4 % powierzchni Parku oraz 41,1 % powierzchni Gminy. Strefa ochronna Parku (otulina) zajmuje obszar 18 608 ha. Zadaniem Parku jest ochrona wybitnych wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w celu zachowania i popularyzacji tych wartości. Jest to jeden z największych parków krajobrazowych w kraju.

Mazurski Park Krajobrazowy został utworzony w grudniu 1977 r. na mocy uchwały Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie z 1970 r., którą zweryfikowano w 1977 r., z uwagi na jej precedensowy charakter, ponieważ zapoczątkowała w Polsce proces tworzenia parków krajobrazowych. Motywacją utworzenia parku krajobrazowego była potrzeba zachowania i ochrony polodowcowego krajobrazu pojeziernego, bogatej fauny i flory oraz wartości kulturowych i historycznych Polski północno-wschodniej. Obszar Parku obejmuje część Puszczy Piskiej oraz liczne łąki, obszary rolne i jeziora. Cechą charakterystyczną Parku jest urozmaicona, polodowcowa rzeźba terenu oraz gęsty system jezior i rzek. Powyższe elementy środowiska przyrodniczego mają przełożenie na bioróżnorodność występujących gatunków.

❖ Zasady ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego:

W granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego obowiązują przepisy zawarte w rozporządzeniu Nr 9 Wojewody Warmińsko Mazurskiego z dnia 26 stycznia 2006 r. w sprawie Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Ponadto "Plan Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego" szczegółowo ustala zasady gospodarowania na terenie Parku, odnoszące się szczególnie do możliwości wznoszenia obiektów budowlanych, w tym inwentarskich, prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i turystycznej, ochrony krajobrazowej, jak również utrzymywania istniejącego zagospodarowania.

3.3. FORMA OCHRONY: REZERWAT PRZYRODY

3.3.1. REZERWAT PRZYRODY – JEZIORO NIDZKIE

Rezerwat krajobrazowy „Jezioro Nidzkie”, który został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 października 1972 r. (MP z 1972 r. nr 53, poz. 283), obejmuje powierzchnię 2934,71 ha na terenie Gmin Ruciane-Nida i Pisz. Rezerwat posiada status częściowy. Jego obszar pokrywa niemal całe Jezioro Nidzkie wraz z półwyspami, zatokami, kilkoma niewielkimi wyspami oraz przyległymi jeziorkami wytopiskowymi. W skład rezerwatu wchodzi również część Puszczy Piskiej, otaczająca bezpośrednio rynnę Jeziora Nidzkiego. Celem ochrony jest zachowanie i ochrona krajobrazu Jeziora Nidzkiego wraz z otaczającymi je lasami.

3.3.2. REZERWAT PRZYRODY - JEZIORO WARNOŁTY

Rezerwat Warnołty został powołany w roku 1976 Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 maja 1976 r (MP z 1976 r. nr 24, poz. 108). Obejmuje swym zasięgiem wody Jeziora Warnołty wraz z wyspą porośniętą starodrzewem sosnowym. Zajmuje powierzchnię 373,30 ha, położony jest w całości Gminie Ruciane-Nida. Celem ochrony jest zachowanie swoistych cech krajobrazu, lęgówisk licznych gatunków ptaków wodnych i błotnych oraz miejsc gniazdowania bardzo rzadkich ptaków drapieżnych. Rezerwat chroni płytkie, zarastające jezioro, stanowiące odnogę Jeziora Śniardwy. Warnołty są miejscem lęgowym wielu gatunków ptaków wodno-błotnych i obszarem łowieckim wielu ptaków drapieżnych.

3.3.3. REZERWAT PRZYRODY – KRUTYNIA

Rezerwat Krutynia został powołany w roku 1989 Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 11 maja 1989 r (MP z 1989 r. nr 17, poz. 120). Zajmuje obszar lasu, jezior i odcinek rzeki o łącznej powierzchni 969,33 ha, położony w Gminach Mikołajki i Ruciane - Nida. Celem ochrony jest zachowanie naturalnego krajobrazu polodowcowego, naturalnych ekosystemów wodnych oraz unikalnego bogactwa fauny i flory.

❖ Zasady ochrony rezerwatów

Zabrania się zmiany stosunków wodnych, przekształceń, a także wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, a także wznoszenia i przebudowywania wszelkich obiektów budowlanych i urządzeń technicznych oraz niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów zgodnie z art. 15 ustawy o ochronie przyrody.

❖ Obszary cenne przyrodniczo proponowane do objęcia formą ochrony przyrody – rezerwat przyrody

NAZWA	ZASADA OCHRONY	POWIERZCHNIA
Bobrówko Zachowanie	Bogactwa florystycznego i faunistycznego w naturalnym grądzie i z bogatym udziałem lipy i łęgu wiązowojesionowym	129, 18 ha
Ukta	Ochrona drzewostanów grądowych o charakterze naturalnym w różnych typach z dużym udziałem starych dębów szypułkowych i lipy, płaty buczyny typu pomorskiego	194,85 ha
Jezioro Mokre	Ochrona jeziora mezotroficznego oraz otaczających Lasów	1567,49 ha
Ruciański Las	Zachowanie naturalnych partii lasu grądowego	150 ha
Kusnort	Ochrona nadjeziornych olszyn i płatów łęgu olszowo-jesionowego	50 ha
Jegocin Duży	Zachowanie krajobrazu śródlęsnego jeziora mezotroficznego	127 ha
Kaczerajno-Blankowa Struga	Jezioro tarliskowe i macecznik zwierząt wodnolotnych	300 ha
Dąbrowa	Ochrona partii dąbrowy świetlistej	100 ha
Chamedafne	Ochrona największego w Polsce stanowiska chamedafne północnej	40 ha
Jezioro Skarp	Ochrona mezotroficznego jeziora śródlęsnego z alkalicznymi zbiorowiskami nadbrzeżnymi	30 ha

3.4. FORMA OCHRONY: OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

3.4.1. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU OTULINY MAZURSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO – RUCIANE – NIDA

Obszar został utworzony Rozporządzeniem nr 138 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Ruciane - Nida. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 178, poz. 2620). Powierzchnia obszaru wynosi 1636,5 ha i leży w całości w granicach Gminy Ruciane-Nida.

3.4.2. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU OTULINY MAZURSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO – SZEROKI BÓR

Obszar został utworzony Rozporządzeniem nr 137 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Szeroki Bór (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 178, poz. 2619). Powierzchnia obszaru wynosi 591,5 ha i leży w granicach Gminy Ruciane-Nida i Pisz.

3.4.3. SPYCHOWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU OTULINY MAZURSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Obszar został utworzony Rozporządzeniem nr 133 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Spychowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 178, poz. 2615). Powierzchnia obszaru wynosi 12 101,8 ha, częściowo położony jest w granicach Gminy Ruciane-Nida.

3.4.4. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PUSZCZY I JEZIOR PISKICH

Obszar został utworzony Rozporządzeniem nr 151 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy i Jezior Piskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 179, poz. 2636). Powierzchnia obszaru wynosi 43629,8 ha częściowo położony jest w granicach Gminy Ruciane-Nida.

❖ Zasady ochrony Obszarów Chronionego Krajobrazu:

W granicach Obszarów Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy określone w w/w rozporządzeniach powołujących odpowiednie Obszary Chronionego Krajobrazu, a w szczególności :

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą wymagać sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w rozumieniu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r.;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

3.5. FORMA OCHRONY: UŻYTEK EKOLOGICZNY

3.5.1. GRĄD WYGRYNY

Użytek został powołany Rozporządzeniem nr 94 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Grąd Wygryny” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. nr 105, poz 1727). Powierzchnia użytku wynosi 18,75 ha. Ochronie podlega tu fragment unikalnej w północno-wschodniej Polsce odmiany grądu z kokoryczą pełną *Corydalis solida*.

3.5.2. ZATOKA WYGRYŃSKA

Użytek został powołany Rozporządzeniem nr 13 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 15 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Zatoka Wygryńska” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. nr 99, poz. 1576). Powierzchnia użytku wynosi 61,11 ha. Celem ochrony użytku jest zatoka Jeziora Bełdany stanowiąca miejsce występowania wielu gatunków zwierząt i roślin chronionych.

3.5.3. ŁĄKA KRUTYNIA

Użytek został powołany Rozporządzeniem nr 57 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Łąka Krutynia” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. nr 105, poz. 1690). Powierzchnia użytku wynosi 6,83

ha. Użytek stanowi enklawę rezerwatu przyrody Krutynia, jest również miejscem występowania storczyków.

❖ Zasady ochrony użytków ekologicznych:

W granicach użytków ekologicznych obowiązują zakazy określone w w/w rozporządzeniach powołujących odpowiednie Użytki Ekologiczne, a w szczególności :

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- dokonywania zmian stosunków wodnych;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu.

3.6. FORMA OCHRONY: POMNIK PRZYRODY

Na terenie Gminy Ruciane – Nida znajduje się kilkadziesiąt pomników przyrody, na które składają się:

- 1 aleja;
- 14 grup drzew;
- 46 pojedynczych drzew;
- Głazy narzutowe.

Tabela 3.1

Wykaz pomników przyrody z terenu Gminy Ruciane - Nida

Lp	Rodzaj pomnika (obwód; wys. drzewa w m)	Określenie położenia	Rok uznania
1	Dąb szypułkowy (4,76;25)	Oddz. 83j L-ctwo Ruciane	1952
2	Grupa drzew "Królewskie Dęby" (2 Db szyp.) (4,6-5,3;28-28)	Oddz. 83h L-ctwo Ruciane	1952
3	Dąb szypułkowy (4,75;25)	Oddz. 54 Popielno	1952
4	Dąb szypułkowy (4,05;28)	Piaski oddz. 4a L-ctwo Wejsuny	1952
5	Dąb szypułkowy (5,8;24)	Oddz. 83h L-ctwo Ruciane	1952
6	Sosna posp. (3,3;35)	Združno, oddz. 166h L-ctwo Guzianka	1952
7	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,8-4,62;30-30)	Lipnik oddz. 21h L-ctwo Lipnik	1952
8	Dąb szypułkowy „Grunwald” (5,65;28)	Ruczaj oddz. 142f L-ctwo Ruczaj	1965
9	Dąb szypułkowy (6,3;25)	Nida oddz. 143k L-ctwo Guzianka	1965
10	Dąb szypułkowy (4,8;26)	Ruciane oddz. 83h L-ctwo Ruciane	1965
11	Dąb szypułkowy (5,2;26)	Ruciane oddz. 102c L-ctwo Guzianka	1965
12	Dąb szypułkowy (5;27)	Ruciane oddz. 102 L-ctwo Guzianka	1965
13	Dąb szypułkowy (4,6;16)	Ruciane oddz. 102c L-ctwo Guzianka	1965
14	Dąb szypułkowy (6,3;25)	Nida oddz. 143k L-ctwo Guzianka	1965
15	Grupa drzew (3 Db szyp) (4-4,0564,12;26-26-26)	Ruciane - Nida 50m od brzegu jeziora Guzianka	1975
16	Dąb szypułkowy (3,7;26)	Ruciane - Nida przy przystani żeglarskiej	1975
17	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,9-4,6;26-27)	Ruciane - Nida oddz. 95a L-ctwo Ruciane	1975
18	Dąb szypułkowy (4,3;14)	Ruciane - Nida oddz. 102 L-ctwo Guzianka	1975
19	Lipa drobnolistna (3,9;27)	Niedźwiedzi Róg 50m od brzegu jez. Śniardwy	1977
20	Dąb szypułkowy (3,32;30)	Ukta 50m od skrzyżowania dróg Mikołajki-Mragowo	1980
21	Dąb szypułkowy (3,3;30)	Ukta przy placu Szkoły Podstawowej	1980
22	Dąb szypułkowy (3,72;29)	Wejsuny oddz. 2b L-ctwo Wejsuny	1985
23	Dąb szypułkowy (4,35;24)	Wejsuny oddz. 2b L-ctwo Wejsuny	1985
24	Grupa drzew (3 Db szyp) (3,28-3,6-4,2;23-30-34)	Wejsuny oddz. 4a L-ctwo Wejsuny	1985
25	Dąb szypułkowy (4,8;35)	Popielno 50m od jez. Beldany	1985
26	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,4-3,6;27-27)	Ukta oddz. 224d L-ctwo Ukta	1985
27	Grupa drzew (9 Db szyp) (3,27-3,45-3,55-3,6-3,7-3,8-3,85-4-4,44;27-27-27-27-27-27-27-28-28)	Ukta oddz. 224d L-ctwo Ukta	1985
28	Grupa drzew (7 Db szyp) (3,35-3,35-3,45-3,75-4-4,1-5,05;27-27-27-26-28-28)	Ukta oddz. 223g-h L-ctwo Ukta	1985
29	Dąb szypułkowy (3,65;27)	Ukta oddz. 223j L-ctwo Ukta	1985
30	Dąb szypułkowy (3,95;27)	Ukta oddz. 221a L-ctwo Ukta	1985
31	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,25-4,3;28-26)	Ukta oddz. 221b L-ctwo Ukta	1985
32	Dąb szypułkowy (4,15;26)	Ukta oddz. 213a L-ctwo Ukta	1985

33	Dąb szypułkowy (4,2;26)	Popielno oddz. 54c	1986
34	Sosna pospolita (3,3;35)	Popielno oddz. 48f	1986
35	Dąb szypułkowy (3,5;28)	Wygrany oddz.202g L-ctwo Gąsior	1993
36	Grupa drzew (3 Db szyp) (3-3,4-3,5;26-28-28,5)	Wygryny oddz.201h L-ctwo Gąsior	1993
37	Dąb szypułkowy (3,3;26)	Wygryny oddz.218b L-ctwo Ukta	1993
38	Dąb szypułkowy (3,4;27)	Wygryny oddz.210j L-ctwo Ukta	1993
39	Grupa drzew (3 Db szyp) (3-3,05-3,34;20-20-20)	Wygryny oddz.216j L-ctwo Ukta	1993
40	Grupa drzew (3 Lp drobnol.) (3,3)(5 i 11 szt zrośniętych)	Wygryny oddz.216j L-ctwo Ukta	1993
41	Dąb szypułkowy (4,07;30)	Ruciane - Nida oddz. 54g L-ctwo Ruciane	1993
42	Grupa drzew (2 Db szyp) (3,3-5,33-3;20-24)	Onufryjowo oddz. 4a L-ctwo Wejsuny	1993
43	Dąb szypułkowy (4,6;25)	Onufryjowo oddz. 8a L-ctwo Wejsuny	1994
44	Dąb szypułkowy (2,8;20)	Onufryjowo oddz. 8a L-ctwo Wejsuny	1994
45	Dąb szypułkowy (3,95;20)	Onufryjowo oddz. 8a L-ctwo Wejsuny	1994
46	Dąb szypułkowy (3,15;20)	Śwignajno przy skrzyżowaniu dróg polnych nr 209 i 210	1994
47	Lipa drobnolistna (3,18;25)	Kadzidłowo koło wsi	1994
48	Dąb szypułkowy (4,5;27)	Ruciane-Nida oddz. 54f L-ctwo Ruciane	1994
49	Dąb szypułkowy (3,35;25)	Guzianka oddz.101j L-ctwo Guzianka	1994
50	Dąb szypułkowy (2,4;25)	Guzianka oddz.101j L-ctwo Guzianka	1994
51	Dąb szypułkowy (3,9;30)	Guzianka oddz.101k L-ctwo Guzianka	1994
52	Dąb szypułkowy (3,1;30)	Guzianka oddz.101k L-ctwo Guzianka	1994
53	Wierzba (5,2;25)	Ukta przy rozwidleniu dróg w kierunku wsi Wojnowo	1994
54	Grupa drzew (8 klon) (1,5-1,8-1,8-1,85-2-2,15-2,3-3,4;20-20-21-20-21-22-23-25)	Iznota przy drodze	1994
55	Lipa drobnolistna (3,02;25)	Iznota przy drodze	1994
56	Aleja (lipa drobnol. i klon)	Ukta, droga w Ukie do granicy lasu w kier. Iznoty	1994
57	Dąb szypułkowy (4,15;27)	Popielno 30m na wschód od jez. Beldany	1998
58	Dąb szypułkowy (3,85;24)	Ruciane-Nida ul. Dworcowa	1998
59	Dąb szypułkowy „Kolejarz” (3,85;30)	Ruciane-Nida ul. Dworcowa przy stacji PKP	1998
60	Lipa drobnolistna (2,98;26)	Ruciane-Nida nad jez. Guzianka	1998
61	Dąb szypułkowy „Perkunas” (5,30; 25)	L-ctwo Krzyże, 350m na N od l-czówki Pranie przy ścieżce dydaktycznej	2004

❖ zasady ochrony:

W celu ochrony obiektów – pomników przyrody wprowadza się następujące zakazy: niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających, rzeźbę terenu, uszkodzania i zanieczyszczania gleby, dokonywania zmian stosunków wodnych.

3.7. LEŚNY KOMPLEKS PROMOCYJNY LASY MAZURSKIE

Kompleks obejmując w swoich granicach Puszcę Piską. Kompleks „Lasy Mazurskie” jest obszarem funkcjonalnym grupującym pięć nadleśnictw oraz Stację Badawczą PAN w Popielnie na łącznej powierzchni 118 tys. ha w Gminie Ruciane – Nida w jego skład wchodzi następujące nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Pisz 36 496ha,
- Nadleśnictwo Maskulińskie 28 334ha,
- PAN Popielno 1 773ha

Unikalne walory przyrodniczo-krajobrazowe Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Mazurskie” wynikają z puszczańskiego charakteru pięknych pojeziernych krajobrazów. Lasy stanowią genetycznie najstarsze krajobrazy kulturowe. Na obszarze LKP „Lasy Mazurskie” występuje także ponad 100 zaewidencjonowanych gatunków roślin rzadkich, objętych ochroną gatunkową, zagrożonych i ginących.

3.8. OCHRONA POZOSTAŁYCH SKŁADNIKÓW ŚRODOWISKA

W Gminie Ruciane – Nida ochronę wód zapewnić należy poprzez wprowadzanie odpowiednich zakazów i nakazów oraz stosownych zezwoleń w odniesieniu do poszczególnych zasobów środowiska. Wszystkie te zapisy należy uwzględniać przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3.8.1. OCHRONA WÓD

- Zakazuje się lokalizacji zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska, które mogłyby pogorszyć stan wód w Gminie Ruciane – Nida;
- Dopuszcza się na terenie Gminy lokalizację zakładów przemysłowych i energetycznych, które posiadają technologie obniżające docelowo koncentracje zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do kanalizacji, wód i ziemi oraz stosujących w procesie produkcyjnym zamknięty obieg wody;
- Należy dążyć do wprowadzania systemów odprowadzania i jednoczesnego oczyszczania ścieków o charakterze komunalnym;
- Należy przeciwdziałać nielegalnym zrzutom ścieków do wód i ziemi poprzez nakładanie sankcji ekonomicznych, a także wprowadzanie jednolitego systemu

kanalizacji ściekowej, a na terenach zurbanizowanych, także kanalizacji deszczowej;

- Preferuje się równoczesne rozmieszczanie na terenie Gminy sieci kanalizacji sanitarnej, a także sieci wodociągowej;
- W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy wprowadzać stosowne zapisy zapewniające ochronę ujęć wód, a także ochronę zadrzewień przybrzeżnych.

3.8.2. OCHRONA POWIETRZA

- Należy dążyć do zmniejszania obciążenia środowiska poprzez ograniczenie emisji pyłów i gazów między innymi poprzez preferowanie ograniczania użycia paliw wysoko emisyjnych, a także propagowanie stosowania odnawialnych źródeł energii.
- Należy dążyć do wprowadzania technologii bezodpadowych i energooszczędnych.

3.8.3. OCHRONA GRUNTÓW

- Należy dążyć do dostosowania produkcji rolniczej do warunków środowiska, zasobności i produktywności gleb;
- Należy ograniczać nadmierne nawożenie gleb;
- Należy przeciwdziałać procesom obniżania się wód gruntowych;
- Należy przeciwdziałać degradacji gleb związanych z procesami erozyjnymi i denudacyjnymi;
- Należy dążyć do likwidacji dzikich składowisk śmieci na terenie Gminy.

3.9. PODSUMOWANIE

Głównymi zadaniami współczesnej ochrony przyrody jest utrzymanie przyrodniczo cennych obszarów w warunkach ich gospodarczego użytkowania z równoczesnym utrzymaniem różnorodności biologicznej. Powinny to być takie formy działalności człowieka, które zapewnią harmonijną współegzystencję człowieka i przyrody. Zasada zapożyczona została z systemu zrównoważonego rozwoju mającego na celu zapewnienie przyszłym pokoleniom możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli. Przeniesienie tej zasady na grunt ochrony przyrody ma na celu nie tylko wpływanie na środowisko ale także na społeczeństwo dla zachowania lub odtworzenia obszarów cennych pod względem przyrodniczym,

W powyższych punktach zamieszczono zasady ochrony środowiska, w tym także jego zasobów, a także ochrony przyrody i krajobrazu. Zasady te należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Poniżej określono kierunki ochrony pozostałych elementów środowiska, a także przedstawiono zasady wdrażania standardów proekologicznych.

W gospodarce leśnej, stosownie do celów stawianych przed Leśnym Kompleksem Promocyjnym „Lasy Mazurskie” (w skład, którego wchodzi wszystkie Lasy Skarbu Państwa, położone na terenie Gminy) uwzględniać należy zasady:

- zachowania w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego wszystkich elementów biocenozy leśnej, jako warunku trwałości i równowagi ekosystemów przyrodniczych;
- w lasach o szczególnie cennych walorach przyrodniczych ochrona tych walorów będzie głównym celem gospodarki leśnej;
- minimalizowania stosowania zrębów zupełnych, pozostawianie na zrębach, w formie grup i kęp, nasienników drzew domieszkowych i dziuplastych w celu wzbogacenia bioróżnorodności;
- pozostawienia w drzewostanach dojrzałych do odnowienia, części (do 10%) starych drzew do wieku fizycznej starości a nawet do ich całkowitego naturalnego rozpadu, jako ostoi licznych gatunków leśnych organizmów;
- preferowania naturalnego odnowienia lasu;
- gospodarowania populacjami zwierząt łownych zgodnie z celami hodowli i ochrony lasu.

W gospodarce rybackiej należy wprowadzać długookresowe i kompleksowe działania w ramach Wielkich Jezior Mazurskich. Dotychczasowe efekty nie są zadowalające, ponieważ mają charakter gospodarki rabunkowej wobec ograniczonego stopnia zarybiania wód. Gospodarka rybacka powinna uwzględniać potrzeby wędkarstwa. Należy podjąć działania zmierzające do polepszenia warunków wędkarskiego wykorzystania wód (nie wyłączając ograniczenia populacji drapieżników rybackich w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa).

Ponadto rozwój ekologii przejawiać się będzie w ochronie, racjonalnym kształtowaniu i zrównoważonym wykorzystaniu środowiska przyrodniczego, poprzez dostosowanie poziomu jego zagospodarowania i użytkowania do naturalnej chłonności i odporności środowiska na antropopresję. Do osiągnięcia tych celów niezbędne będą działania związane z:

- łączeniem noclegowej bazy turystycznej z istniejącą siecią osadniczą, porządkowanie gospodarki ściekowej w celu poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ochrony wód podziemnych przed skażeniem;
- renaturalizację zdewastowanych obszarów i obiektów przyrodniczych;
- stopniowe przebudowywanie monokulturowych drzewostanów stosownie do możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych;
- ochronę przed wyłączeniem z produkcji rolniczej gruntów rolnych o wysokiej jakości gleb;
- ochronę powietrza atmosferycznego przed skażeniem poprzez promowanie stosowania paliw niskoemisyjnych, modernizację kotłowni, promowanie stosowania i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (szczególnie przy pomocy kolektorów słonecznych i pomp ciepła);
- organizowaniem selektywnej zbiórki odpadów, udziałem we wspólnej inwestycji Związku Gmin „Czyste Mazury” – budowa Regionu Gospodarki Odpadami;
- realizowanie inwestycji w obrębie istniejącej zabudowy, za wyjątkiem inwestycji dla których wybór lokalizacji w otwartej przestrzeni jest niezbędny i nie narusza przepisów prawa;
- promowanie i stosowanie nowoczesnych, przyjaznych środowisku technik i technologii;
- promowanie ekologicznych metod produkcji rolniczej;
- egzekwowanie od sprawców szkód ekologicznych spłacania kosztów poniesionych przy ich likwidacji.

Dodatkowo w celu ochrony cennych obszarów ale również terenów o mniejszej intensywności zabudowy przed wpływem jednostek w skład, których wchodzi obiekty o znacznym oddziaływaniu, należy spełniać wymogi dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku, zgodnie z przepisami z zakresu ochrony środowiska.

4. KIERUNKI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. PODSTAWOWE CELE OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

W „Studium” określa się następujące podstawowe cele ochrony środowiska kulturowego:

- Zachowanie obiektów o wartościach kulturowych poprzez ich ochronę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- Rozszerzenie zakresu ochrony poprzez ustanowienie obszarów ochrony konserwatorskiej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- Kontynuacja rozwoju budownictwa w oparciu o walory kulturowe na zasadzie kontynuacji cech przestrzennych – kształtowanie skali i formy nowej zabudowy w nawiązaniu zabudowy historycznej, a także zachowanie charakterystycznych dla regionu układów ruralistycznych;
- Aktywizacja turystyczna Gminy polegająca w większym stopniu na wykorzystaniu walorów kulturowych.

4.2. PODSTAWOWE CELE OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Dla terenu województwa warmińsko-mazurskiego, w tym Gminy Ruciane - Nida sejmik województwa nie uchwalił dotychczas audytu krajobrazowego, z którego wynikałyby odpowiednie rekomendacje i wnioski lub określenie granic krajobrazów priorytetowych

4.3. ELEMENTY OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO UJĘTE W „STUDIUM”

Dla realizacji określonych celów w zakresie ochrony wartości kulturowych, w „Studium” określa się w szczególności:

- obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską;
- obiekty proponowane do objęcia ochroną konserwatorską;
- obszary proponowane do objęcia ochroną konserwatorską.

4.4. OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

Tabela 4.1

Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU	DECYZJA
WOJNOWO		CERKIEW P.W. ZAŚNIĘCIA NM PANNY WRAZ Z PRZYŁĘGLYM TERENEM CMENTARZA PRZYKOŚCIELNEGO	A-1489	2 września 1983	KL.WKZ 534/383/D/83
WOJNOWO		MOLENNIA WIEJSKA STAROBRZĘDOWCÓW	A-1459	17 marca 1983	KL.WKZ 534/381/D/83
WOJNOWO		ZESPÓŁ KLASZTORNY, ŻEŃSKI, STAROBRZĘDOWCÓW (KLASZTOR Z MOLENNĄ, DOM ZAKONNY, 2 DOMY FURTIALNE, BRAMA 3 BUD. GOSPODARCZE)	A-1455	17 marca 1983	KL.WKZ 534/376/D/83
WOJNOWO		CMENTARZ PARAFIALNY STAROBRZĘDOWCÓW	A-1673	15 maja 1986	KL.WKZ 534/500/D/86
KARWICA		CMENTARZ EWANGELICKI /PŁD. - ZACH. CZ. WSI/	A-2602	11 stycznia 1989	KL.WKZ 534/621/D/89
RUCIANE-NIDA		ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. MATKI BOSKIEJ OSTROBRAMSKIEJ (KOŚCIÓŁ I PLEBANIA)	A-2972	15 grudnia 1989	KL.WKZ 534/765/D/89
UKTA		KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA	A-2978	15 grudnia 1989	KL.WKZ 534/759/D/89
OSINIAK-PIOTROWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2903	5 września 1989	KL.WKZ 534/736/D/89
ONUFRYJEWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2902	5 września 1989	KL.WKZ 534/735/D/89
ŁADNE POLE		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2901	5 września 1989	KL.WKZ 534/734/D/89
IWANOWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-2900	5 września 1989	KL.WKZ 534/733/D/89
RUCIANE-NIDA		CMENTARZ KOMUNALNY	A-2899	5 września 1989	KL.WKZ 534/730/D/89
KOŃCEWO		CMENTARZ EWANGELICKI /NA PŁD. - ZACH. OD WSI/	A-2894	5 września 1989	KL.WKZ 534/731/D/89
KOŃCEWO		CMENTARZ EWANGELICKI /NA PN. OD WSI/	A-2898	5 września 1989	KL.WKZ 534/732/D/89
UKTA		CMENTARZ EWANGELICKI /PO PŁD. STR. SZOSY/	A-2884	4 września 1989	KL.WKZ 534/728/D/89

UKTA		CMENTARZ EWANGELICKI /RODZINNY - W ROZWIDLENIU DRÓG/	A-2878	4 września 1989	KL.WKZ 534/727/D/89
ŚWIGNAJNO WIELKIE		CMENTARZ EWANGELICKI	A-2883	4 września 1989	KL.WKZ 534/726/D/89
OSINIAK-PIOTROWO		CMENTARZ EWANGELICKI	A-2879	4 września 1989	KL.WKZ 534/725/D/89
ONUFRYJEWO		CMENTARZ EWANGELICKI	A-2882	4 września 1989	KL.WKZ 534/724/D/89
GAŁKOWO		CMENTARZ EWANGELICKI /NA ZACH. OD WSI/	A-2880	4 września 1989	KL.WKZ 534/723/D/89
WOJNOWO		KLASZTOR STAROWIERCÓW	A-1045	30 lipca 1968	
WOJNOWO	41	CHAŁUPA	A-934	21 maja 1968	
PRANIE		LEŚNICZÓWKA, BUDYNEK INWENTARSKO- GOSPODARCZY, KUCHNIA LETNIA I FR. DUKTU LEŚNEGO	A-4244	23 stycznia 2003	SOZ-216-5340-7/2003
RUCIANE-NIDA	SŁOWIAŃSKIEGO 19	BUDYNEK MIESZKALNY (TZW. BOREJSZÓWKA)	A-4268	17 grudnia 2003	WUOZ-4972-IZN-5340-259/2003
RUCIANE-NIDA	SŁOWIAŃSKIEGO 16	BUDYNEK MIESZKALNY WRAZ Z BUDYNKIEM GOSPODARCZYM	A-4266	12 grudnia 2003	WUOZ-4971-IZN-5340-258/2003
KADZIDŁOWO		OSADA KULTUROWA (4 OBIEKTY)	A-4288	13 lutego 2004	WUOZ-579-IZN-5340-29/2004
WEJSUNY	WEJSUNY MAŁE	CMENTARZ EWANGELICKI /NAD J. WEJSUNEK W SĄSIEDZTWIE SZOSY/	A-2881	4 września 1989	KL.WKZ 534/729/D/89
ZDRÓŻNO		ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI (LEŚNICZÓWKA, STODOŁA, PIEC CHLEBOWY)	A-4317	16 lutego 2005	WUOZ(AP)-4100/6-50/05
RUCIANE-NIDA	DWORCOWA 1	ZESPÓŁ WYŁUSZCZARNI NASION WRAZ Z CZĘŚCIĄ DZIAŁKI	A-4421	21 czerwca 2006	IZAR(JD)-4100/5-52/06
RUCIANE-NIDA	DWORCOWA 8C	BUDYNEK MIESZKALNY, TZW. WILLA ANDERSA	A-4442	11 grudnia 2006	IZAR(JD)-4100/5-139/06
WOJNOWO	13	CHAŁUPA DREWNIANA	A-4512	2 października 2008	IZAR(JD,BS)-4100/5-21/08
KADZIDŁOWO		CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW	A-4608	31 października 2013 r.	-

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie. Stan na dzień 03.04.2017r.

❖ zasady ochrony:

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków (tab. 4.1) objęte są rygorami prawnymi wynikającymi z treści stosownych aktów prawnych. Odnosnie obiektów i obszarów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Wszelkie działania dotyczące obiektów i obszarów posiadających wpis do rejestru zabytków muszą być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.5. ZABYTKI NIERUCHOME UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków zamieszczone zostały w załączniku nr 2. W wojewódzkiej ewidencji zabytków znajduje się aleja przydrożna o wybitnych i wyróżniających walorach historyczno-przyrodniczo-krajobrazowych zlokalizowana przy drodze wojewódzkiej nr 610 na odcinku Gałkowo – Ruciane – Nida. Wszelkie prace inwestycyjne w obiektach oraz na obszarach znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.6. ZABYTKI NIERUCHOME UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Ewidencja zabytków obejmuje różne obiekty nieruchome powstałe przed 1945 r., w których późniejsza działalność nie zatarła cech świadczących o ich historycznym rodowodzie, stanowiące charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadające znaczące w skali lokalnej walory artystyczno-architektoniczne. Obiekty ujęte w ewidencji zabytków obejmuje się ochroną konserwatorską ze względu na ich istotne lokalne walory historyczne, kulturowe i krajobrazowe. W gminnej ewidencji zabytków znajdują się zabytki nieruchome ujęte w rejestrze zabytków oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także stanowiska archeologiczne ujęte w systemie AZP.

Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej ewidencji zabytków zamieszczone zostały w załączniku nr 3.

❖ zasady ochrony:

- wszelkie prace inwestycyjne w obiektach znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi;
- należy zachować bryłę budynku, kształt i geometrię dachu oraz zastosować tradycyjne materiały budowlane;

- należy utrzymać, a w zniszczonych fragmentach odtworzyć, historyczny detal architektoniczny;
- należy zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów okiennych i drzwiowych zgodne z historycznym wizerunkiem budynku;
- należy utrzymać lub odtworzyć oryginalną stolarkę okienną i drzwiową;
- w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, należy je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku;
- wskazane jest stosowanie kolorystyki nawiązującej do stosowanej w przeszłości.

4.7. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Zabytkiem archeologicznym jest każdy ślad działalności człowieka znajdujący się w ziemi lub pod wodą, którego zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Można wyróżnić dwa typy zabytków archeologicznych: ruchome i nieruchome. Na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, natomiast w załączniku nr 4 przedstawiono stanowiska archeologiczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

❖ zasady ochrony:

Na obszarze stanowisk archeologicznych obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- wszelkie inwestycje na obszarze stanowiska archeologicznego, znajdującego się w ewidencji zabytków AZP muszą być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi;
- na stanowiskach archeologicznych o własnej formie terenowej i wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się inwestycji budowlanych i działalności rolniczej, winne one pozostać nieużytkami;
- inwestycje liniowe winny być prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym;

4.8. TERENY ZIELENI CHRONIONEJ

Do obszarów wskazanych jako tereny zieleni chronionej zaliczono:

- założenia zieleni w postaci: parków, skwerów, ogrodów;
- cmentarze powstałe przed 1945 rokiem;

- szpalery, aleje, pojedyncze drzewa pomnikowe.
- ❖ zasady ochrony:
 - należy dążyć do ich zachowania lub scalenia w granicach historycznych;
 - założenia te winny pozostać założeniami zielonymi, należy lokalizować tu funkcję reprezentacyjną lub rekreacyjną;
 - założenia te należy uporządkować, wskazana jest ich rewaloryzacja;
 - wszelkie działania inwestycyjne muszą być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.9. ZABUDOWA WIEJSKA

Na terenie Gminy występują zróżnicowane formy tradycyjnej zabudowy wiejskiej, które można uznać za wartościowe kulturowo, a nawet zabytkowe. Generalnie dzieli się ona na dwa typy; drewniana i murowana. W obrębie zabudowy drewnianej występują trzy typy:

- chałupy typu mazurskiego z podcieniem szczytowym jedno lub dwustronnym;
- chałupy drewniane związane z osadnictwem staroobrzędowców. Obiekty nieduże, o zwartej bryle architektonicznej maksymalnie czteroosiowe, parterowe, bez ścianek kolankowych, z niskim poddaszem skomunikowanym przy pomocy zewnętrznych schodów w szczycie budynku. Występują w miejscowościach związanych z osadnictwem staroobrzędowców w Wojnowie, Osiniaku, Wólce;
- chałupy typu kurpiowskiego szerokofrontowe, najczęściej pięcioosiowe, z drzwiami symetrycznie na osi budynku, niekiedy ze ścianką kolankową i wystawką w poziome poddasza. Występują one najczęściej w południowej części Gminy (Krzyże, Karwica).

Zabudowa murowana nie odbiega swym charakterem od pozostałych terenów tej części Mazur. Z początku XX wieku pochodzą budynki murowane z cegły licowanej spoinowanej, z dachem dwuspadowym z okapem, kryte dachówką, z dekoracjami w postaci fryzu kostkowego, kordonowego, w przypadku istnienia ścianki kolankowej, oraz oknami w szczytach. Niekiedy zaopatrzone są w wystawki na osi elewacji głównej. Podobnie kształtowane są budynki tynkowane, z zaznaczoną gzymsem opaskowym ścianką kolankową i bardzo często z opaskami wokół otworów okiennych.

Budynki z okresu międzywojennego nie mają okapów, pokrycie dachowe zwykle dochodzi do ściany szczytowej nie tworząc okapu. Połacie dachowe mają kąt spadku powyżej 45° i są zaopatrzone w przepustnice, co powoduje wyłagodzenie kąta spadku przy okapie, który jest orynnowany. Z reguły są tynkowane tynkami fakturowymi, chropowatymi. Stolarka okienna jest podobna do starszej jednak różni się proporcjami, ponadto często występują okna o trójdzielnym podziale pionowym. Domy te są zwykle mniejsze od tych początku XX wieku. Zabudowa ta występuje we wszystkich jednostkach osadniczych, które zachowały jeszcze swój tradycyjny charakter.

❖ zasady ochrony

Wszystkie typy budynków winny być zachowane i w należyty sposób utrzymywane. Nie należy dopuszczać do wymiany stolarki okiennej i drzwiowej na plastikową, w przypadku

konieczności wymiany powinna być wykonana drewniana, na wzór istniejącej. Dla budynków drewnianych i murowanych zakazuje się wykonywania zewnętrznej termoizolacji.

4.10. ARCHITEKTURA MILITARIS

Ze względu na specyfikę omawianego terenu występują tu obiekty obronne tworzące zespół fortyfikacji nowożytnej (I i II wojna światowa) składający się z obiektów murowanych oraz elementów fortyfikacji ziemnej. Fortyfikacje wznoszono w ważnych ze względów militarnych miejscach. Na terenie Gminy zachował się w Rucianem zespół dwóch wież obronnych flankujących mosty kolejowy i drogowy na przejściu szlaków komunikacyjnych przez kanał w kierunku wschodnim, oraz wieża obronna przy śluzie Guzianka. Ponadto wokół Rucianego na terenach leśnych, nad brzegami jezior znajduje się zespół pięciu dzieł obronnych o charakterze bastionów ziemno – murowanych.

❖ zasady ochrony

Obiekty budowlane powinny być konserwowane zgodnie z zasadami konserwacji architektury, a dzieła ziemne powinny być zachowane i uwydatnione w terenie oraz zakonserwowane metodami właściwymi dla tego typu zabytków. Istotne jest traktowanie tych obiektów jako zespołu i podejmowanie działań w celu zachowania i konserwacji wszystkich jego elementów znajdujących się w stopniu zachowania pozwalającym na podejmowanie przedsięwzięć konserwatorskich. Nie jest zalecane odtwarzanie elementów już nie istniejących i tworzenie atrap, gdyż zachowane i odpowiednio wyeksponowane dzieła są wystarczającą atrakcją turystyczną.

4.11. OBIEKTY SAKRALNE

Obiekty sakralne na tym terenie powstały w czasach nowożytnych. Istniejące kościoły parafialne mają kształt architektoniczny salowy, są jednoprzestrzenne, przykryte stropem i dachem dwuspadowym, przeważnie z dobudowaną wieżą. Ze względu na protestancki charakter tego terenu, brak tu kapliczek przydrożnych, tak charakterystycznych dla terenów Warmii. Występuje natomiast sporo krzyży przydrożnych wykonanych z drewna lub kutych z żelaza.

❖ zasady ochrony:

Kościół, kaplice, cmentarze czynne i zamknięte, jako obiekty o wybitnej wartości zabytkowej oraz jako miejsca pamięci podlegają bezwzględnej ochronie. Wszelkie działania z nimi związane należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.12. CMENTARZE

Ze względu na historię tego terenu większość cmentarzy to protestanckie, niewielkie obiekty, ale istniejące niemal w każdej miejscowości, obecnie nieczynne, lub zamknięte. Specyfiką Gminy jest istnienie cmentarzy staroobrzędowców, pozostałych po grupie ludności pochodzenia rosyjskiego, która osiedliła się tu na początku XIX wieku.

❖ zasady ochrony:

Na cmentarzach, wpisanych do rejestru zabytków, obowiązuje zakaz wycinania drzew, usuwania nagrobków, rozbierania ogrodzeń. Należy je uporządkować w oparciu o wytyczne konserwatorskie.

4.13. ZESPOŁY DWORSKO- PARKOWE

Zespoły i obiekty tego typu są na terenie Gminy wyjątkami. Ich pozostałości znajdują się w Popielnie, Onufryjewie, Wejsunach i Głodowie Dużym.

❖ zasady ochrony:

Jako obiekty o dużych walorach krajobrazowych podlegają ochronie. Niedopuszczalne jest dzielenie zespołów, lokalizowanie na terenie parków budowli, wprowadzanie urządzeń technicznych, niwelacje ziemne, wycinanie drzew i krzewów, przypadkowe dosadzanie zieleni.

4.14. BUDOWLE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ:

Szkoły - budynki państwowe, powstawały niemal w każdej wsi w początkach XX wieku według typowych projektów, mają zatem charakterystyczne formy architektoniczne. Zachowały się w Karwicy, Krzyżach, Osiniaku, Ukcie, Wygranych, Gałkowie. Niektóre z nich już zostały przebudowane.

Należy pozostawić tradycyjne formy architektoniczne tych obiektów, to jest elewacje ceglane, duże okna, należy pozostawić wielkość otworów okiennych i podziały wewnętrzne okna, pokrycie dachowe z dachówki ceramicznej.

Leśniczówki – budynki państwowe podobnie jak szkoły nie były jednak wznoszone według tak ścisłych reguł, co powoduje większe zróżnicowanie form architektonicznych. Jednak są to zwykłe budynki murowane, najczęściej licowane pod dachówką, z budynkami gospodarczymi. Najczęściej lokalizowane w lasach lub na ich skraju (Pranie, Zdrużno, Gąsior, Zamordeje), jednak zdarzają się również lokalizacje w miejscowościach (Karwica, Ruciane). Obiekty te powinny być zachowane nawet jeżeli przestają pełnić rolę leśniczówek. Należy wówczas znaleźć im nowy sposób zagospodarowania.

Dworce kolejowe - były budowane według ścisłych reguł, na podstawie projektów typowych i stanowią bardzo charakterystyczne obiekty krajobrazowe świadczące o historii techniki (Ruciane) nawet w przypadku, gdy kolej już nie istnieje, jak w Śwignajnie.

4.15. ZASADY OCHRONY ZABYTKÓW NA TERENIE GMINY RUCIANE – NIDA

Postulaty dotyczące ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego oraz obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a także obiektów wpisanych do ewidencji zabytków oraz parków historycznych, cmentarzy i zieleni chronionej powinny być realizowane poprzez spełnienie następujących czynności:

- zachowanie obiektów zabytkowych w Gminie, ponadto wszelkie działania związane z ich konserwacją, modernizacją i adaptacją należy uzgadniać z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- ochrona zabytków wpisanych do rejestru powinna być wykonywana zgodnie z zasadami którym podlegają;
- nowo projektowana zabudowa powinna nawiązywać do kształtu architektonicznego oraz gabarytów obiektów istniejących w otoczeniu, tak aby nie tworzyć elementów dysharmonizujących z sąsiadującą zabudową. Ponadto należy utrzymać historyczną linię zabudowy oraz podziały parcelacyjne;

- zezwala się na stosowanie jedynie wysokiej jakości materiałów budowlanych – pokrycie dachów dachówką ceramiczną, stolarka okienna i drzwiowa indywidualna drewniana, naturalny kamień, cegła, tynk gładki;
- wprowadza się zakaz umieszczania anten satelitarnych na elewacjach frontowych budynków zabytkowych, a także billboardów i innych reklam nie związanych z funkcją budynku;
- wszelkie działania dotyczące obiektów i obszarów posiadających wpis do rejestru zabytków winny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi;
- obowiązuje ochrona historycznego krajobrazu kulturowego z widokami na historyczne ośrodki wiejskie z dominantami w postaci kościołów oraz historyczną zieleń zagospodarowaną w postaci parków, cmentarzy i alei przydrożnych;
- obowiązuje ochrona zachowanej zabytkowej struktury architektoniczno – przestrzennej w postaci układów ruralistycznych, zabytków architektury zabytków parków i cmentarzy, zabytkowej zieleni zorganizowanej np. aleje przydrożne;
- obowiązuje ochrona układu dróg i placów, sposobu zabudowy wsi i zależności przestrzennych, występujących pomiędzy poszczególnymi częściami składowymi wsi;
- obowiązuje pełna ochrona obiektów historycznych. Ochronie podlega kształt i rodzaj pokrycia dachów, artykulacja i sposób wykonania elewacji (w tym rodzaj i forma stolarki okiennej i drzwiowej);
- istnieje zakaz dokonywania zmian w budynkach historycznych, mogących doprowadzić do utraty wartości zabytkowej (wyburzania, nadbudowy, zmian kształtu dachów, zmian rodzaju pokrycia dachowego tj. wprowadzania współczesnego rodzaju pokrycia oraz przebudowy obiektów historycznych- w tym zmian w obrębie elewacji, z wyłączeniem prac adaptacyjnych uwzględniających walory zabytkowe obiektów, dokonanych na podstawie wytycznych konserwatorskich oraz zmian wynikających z ustaleń zdobytych na podstawie badań naukowych i konserwatorskich. Remonty budynków historycznych należy prowadzić na zasadach pozwalających zachować jako eksponowane walory zabytkowe elewacji tj. kompozycję elewacji, detal architektoniczny, rodzaj wykończenia elewacji, historyczny rodzaj materiałów budowlanych;
- w obrębie cmentarzy obowiązuje ochrona układu przestrzennego (alei, układu kwater), ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury tj. ogrodzenia, pompy wodne, kaplice;

- w obrębie parków obowiązuje ochrona układu przestrzennego i historycznego sposobu zagospodarowania, ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych elementów małej architektury tj. ogrodzenia;
- wszelkie prace inwestycyjne dotyczące zabytkowych parków i cmentarzy należy poprzedzić właściwą dokumentacją konserwatorską, prowadzącą do określenia uwarunkowań historycznych i możliwości dalszego funkcjonowania;

Działalność inwestycyjną na obszarach objętych ochroną konserwatorską można prowadzić zgodnie z zasadami integracji konserwatorskiej, to jest:

- zachowania i kontynuacji historycznych układów zabudowy;
- ochronie istniejących obiektów zabytkowych;
- nawiązania formą, detalem architektonicznym i rozplanowaniem nowej zabudowy do zabudowy tradycyjnej;
- zachowania historycznych zespołów osiedleńczych wraz z siecią dróg i istniejącą zielenią wysoką;
- zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania nowej zabudowy tradycyjnej;
- zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania ulic i placów;
- przebudowy obiektów dysharmonijnych;
- stosowania tradycyjnych materiałów budowlanych;
- adaptacji istniejących obiektów do nowej funkcji pod warunkiem utrzymania ich charakteru.

4.16. OBIEKTY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

Ze względu na cenne walory historyczno – kulturowe obiektów postuluje się wpisanie ich do wojewódzkiego rejestru zabytków:

Tabela 4.2**Obiekty postulowane do wpisania do wojewódzkiego rejestru zabytków**

Miejscowość	Obiekt	Numer obiektu	Wykonanie	Czas powstania
Gałkowo	Zagroda	6	dom murowany	pocz. XX w
	Zagroda	7	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	11	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	13	dom murowany	pocz. XX w
	Zagroda	16	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	24	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	37	dom murowany	pocz. XX w
	Zagroda	38	dom murowany	pocz. XX w
Karwica Duża	Zagroada	10	dom murowany	XX w
	Zagroada	31	dom murowany	XX w
	Zagroada	38	dom murowany	XX w
	Zagroada	42	dom murowany	XX w
	Zagroada	43	dom drewniany	XX w
	Zagroada	44	dom drewniany	XX w
	Zagroada	46	dom drewniany	XX w
Karwica Mała	Zagroda	12	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	13	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	14	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	15	dom drewniany	pocz. XX w
Końcewo	Zagroda	3	dom murowany	pocz. XX w
	Zagroda	7	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	12	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	13	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	18	dom drewniany	pocz. XX w
Nowa Ukta	Zagroda	13	dom murowany	pocz. XX w
	Zagroda	14	dom murowany	pocz. XX w
	Zagroda	17	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	46	dom drewniany	pocz. XX w
Osiniak - Piotrowo	Zagroda	7	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	8	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	16	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	19	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	23	dom drewniany	pocz. XX w
	Zagroda	35	dom murowany	pocz. XX w

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wizji terenowej

Ponadto postuluje się wpisanie do rejestru zabytków obiektów stanowiących budynki użyteczności publicznej, posiadających cenne walory historyczne:

- Szkoły – znajdujące się w miejscowościach Karwica, Krzyże, Osiniak, Ukta, Wygryny, Gałkowo;

- Leśniczówki – znajdujące się w miejscowościach Pranie, Gąsior, Zamordeje, a także w Karwicy;
- Dworzec kolejowy – znajdujący się w miejscowości Śwignajno;

Wpisanie powyższych obiektów do wojewódzkiego rejestru zabytków spowoduje większą ich ochronę przed zniszczeniem.

4.17. OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

Oprócz zakazów i nakazów oraz zezwoleń dotyczących użytkowania przestrzeni i obiektów zabytkowych, a także ochrony ich poprzez wpisanie do wojewódzkiego rejestru zabytków niezbędna jest także ochrona historycznych układów wiejskich. Dlatego też na terenie Gminy Ruciane – Nida w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy wprowadzać odpowiednie zapisy dotyczące stref ochrony konserwatorskiej w miejscowościach, w których zachował się historyczny układ przestrzenny tj.: Gałkowo, Wojnowo, Szeroki Bór, Ukta, Końcewo, Osiniak – Piotrowo. W tych miejscowościach konieczne jest ustalenie Strefy „B” – ochrony owalnicowego układu przestrzennego.

➤ W obrębie strefy „B” jako cel nadrzędny przyjąć należy zachowanie charakterystycznego układu zabudowy mieszkaniowej, gospodarczej, a także systemu komunikacyjnego, rozkładu działek i istniejącej zieleni. Projektowanie w strefie układu ruralistycznego wsi powinno kierować się następującymi zasadami:

- w odniesieniu do układu komunikacyjnego – nakazuje się zachowanie istniejącego przebiegu ulic, dróg i placów w niezmienionym kształcie;
- w odniesieniu do zieleni – należy dążyć do rewaloryzacji zieleni chronionej, w tym parków, cmentarzy i alei;
- w odniesieniu do nowo projektowanej zabudowy – należy kierować się zasadą ładu przestrzennego oraz uwzględniać kształt architektoniczny oraz gabaryty obiektów istniejących w otoczeniu, tak aby nie tworzyć elementów dysharmonizujących z sąsiadującą zabudową. Ponadto należy utrzymać historyczną linię zabudowy, tradycyjne pokrycia dachów, kąty spadku dachów, podziały otworów okiennych. Dopuszcza się jako materiał cegłę, kamień i drewno, a na pokrycia dachowe dachówkę ceramiczną. Wysokość budynków powinna być dostosowana do istniejących w sąsiedztwie (to jest jedna kondygnacja lub dwie, ze ścianą kolankową i wykorzystaniem poddasza). Kąt nachylenia połaci dachu 35-45°. W przypadku tworzenia nowych siedlisk, w obszarze zainwestowania wsi,

należy utrzymać zasadę kształtowania ich na wzór istniejących, to jest przy drodze, z frontowym budynkiem mieszkalnym.

- w odniesieniu do istniejącej zabudowy – należy dążyć do usunięcia obiektów dysharmonizujących przestrzeń, bądź przekształcenia tych obiektów zgodnie z zasadami racjonalnego budownictwa występującego na terenie wsi;
- w odniesieniu do działalności inwestycyjnej – działalność inwestycyjna powinna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących już związków przestrzennych i planistycznych oraz przepisów odrębnych.

Ponadto na terenie Gminy na wyspie Piaseczna na jeziorze Beldany znajduje się stanowisko archeologiczne, dlatego też postuluje się utworzenie na tym terenie strefy ochrony konserwatorskiej „W”. Ponadto strefą ochrony konserwatorskiej „W” winny zostać objęte wszystkie zabytkowe cmentarze znajdujące się na terenie Gminy Ruciane – Nida. W obrębie strefy wprowadza się następujące ograniczenia:

- w odniesieniu do działalności inwestycyjnej: zakazuje się lokalizacji wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi;
- w odniesieniu do podjętej działalności inwestycyjnej: nakazuje się przeprowadzenie badań archeologicznych o charakterze wykopaliskowym.

5. WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNYCH ORAZ Z UWARUNKOWAŃ GOSPODARCZYCH

Rozwój funkcji społecznych na terenie Miasta i Gminy Ruciane – Nida stanowi, obok rozwoju infrastruktury technicznej oraz działalności gospodarczej, najważniejszą sferę wymagającą aktywności władz samorządowych. Nałożone na Miasto obowiązki dotyczące pełnienia zróżnicowanych funkcji społecznych wynikają z nadanej Miastu pozycji głównego ośrodka w sieci osadniczej Gminy Ruciane – Nida.

Miasto Ruciane – Nida pełniąc rolę głównego ośrodka Gminy realizuje najważniejsze dla obszaru Gminy funkcje społeczne i administracyjne, oświatowe, z zakresu ochrony zdrowia, kultury, bezpieczeństwa, sportu itp. Na obszarach wiejskich wchodzących w skład Gminy Ruciane-Nida w znacznym stopniu funkcje społeczne realizuje drugi co do wielkości w lokalnej sieci osadniczej ośrodek – miejscowość Ukta (centrum obsługi społeczeństwa zamieszkującego obszary wiejskie).

Wszelkie działania planistyczne w zakresie rozwoju i poprawy dostępności do infrastruktury społecznej powinny wynikać z przeprowadzonych analiz w zakresie istniejących potrzeb oraz możliwości finansowych Miasta i Gminy Ruciane –Nida.

Działania rozwojowe w sferze społecznej skutkujące ingerencją w istniejące zagospodarowanie przestrzenne Miasta i Gminy powinny uwzględniać istniejący ład przestrzenny tkanki miejskiej i wiejskiej oraz wynikać z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.1. KIERUNKI ROZWOJU DZIEDZIN ŻYCIA SFERY SPOŁECZNEJ:

5.1.1. ADMINISTRACJA

Siedzibą władz Gminy, a także ośrodkiem, w którym skupiona jest cała administracja Gminy jest miasto Ruciane – Nida. Wszelkie przemiany rozwojowe wprowadzane w tej dziedzinie życia Miasta powinny skupiać się na dążeniach mających na celu zapewnienie warunków do sprawnego funkcjonowania lokalnej administracji samorządowej. Działania te powinny przynieść efekty w zakresie sprawności w obsłudze mieszkańców oraz w zarządzaniu lokalnym samorządem.

5.1.2. OŚWIATA

Obowiązek kształcenia podstawowego i gimnazjalnego nakłada na Gminę konieczność zapewnienia mieszkańcom Miasta i Gminy dostępu do szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego.

Na terenie Gminy Ruciane – Nida funkcjonują 3 szkoły podstawowe oraz jedno gimnazjum i liceum ogólnokształcące. Ponadto w Rucianem – Nidzie istnieje Zespół Szkół Leśnych im. Unii Europejskiej realizujący kształcenie ogólne oraz techniczne, do którego uczęszcza ok. 215 uczniów. Szkoła podlega pod Starostwo Powiatowe w Pisz.

- Lokalizacja szkół publicznych w Gminie Ruciane – Nida przedstawia się następująco:
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Rucianem – Nidzie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Rucianem – Nidzie,
- Szkoła Podstawowa w Ukie,
- Zespół Szkół Samorządowych im. A. Osieckiej - Gimnazjum Publiczne i Liceum Ogólnokształcące w Rucianem – Nidzie,
- Zespół Szkół Drzewnych i Leśnych im. Unii Europejskiej w Rucianem – Nidzie.

W celu zapewnienia należytych standardów kształcenia mieszkańców, należy dążyć do rozwoju istniejących obiektów oświatowych. Unowocześnienia te powinny polegać na budowie świetlic szkolnych, sal komputerowych z dostępem do Internetu, a także na rozwoju bazy sportowo – rekreacyjnej. Ponadto niezbędne jest okresowe kontrolowanie stanów technicznych poszczególnych obiektów i w miarę potrzeb dokonywanie niezbędnych napraw i modernizacji.

Wszelkie działania skierowane na rozwój funkcji o charakterze oświatowym na terenie Miasta i Gminy powinny być przewidziane w strategii rozwoju Miasta i Gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Rozwój bazy szkolnej (sal komputerowych, świetlic) oraz przyszkolnej (sportowo – rekreacyjnej) powinien uwzględniać stan techniczny istniejących zasobów, aktualne i przyszłe zapotrzebowanie oraz możliwości finansowe.

5.1.3. ZDROWIE I POMOC SPOŁECZNA

Działania rozwojowe w dziedzinie zdrowia powinny dążyć do zaspokojenia podstawowych potrzeb w zakresie obsługi medycznej mieszkańców z obszaru Miasta i Gminy Ruciane – Nida, a także turystów. Przy modernizacji systemów odpowiadających

za zdrowie ludzi, a także ich bezpieczeństwo należy przewidywać zwiększoną liczbę ludności Miasta i Gminy w okresach letnich w czasie tzw. sezonu wypoczynkowego.

W działaniach planistycznych należy przewidywać rosnące potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej dla osób starszych, które wynikają z tendencji do wzrostu odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Przy projektowaniu nowych obszarów zabudowy należy dążyć do ich funkcjonalnego dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

5.1.4. KULTURA I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Kierunki rozwoju kultury w Gminie Ruciane – Nida powinny być skierowane na wsparcie rozwoju działalności kulturalnej w mieście Ruciane – Nida jako jednostki centralnej, a także na rozwoju obiektów kulturowych w poszczególnych miejscowościach, w których to zlokalizowane są wiejskie centra kultury (Ładne Pole, Wygryny i Wejsuny oraz Gminna Biblioteka Publiczna wraz z trzema filiami w Wejsunach, Ukie i Ładne Pole).

Rozwój kultury w Gminie powinien przewidywać unowocześnianie istniejącej bazy kulturalnej, a także organizowanie koncertów, wystaw, odczytów, imprez artystycznych i rozrywkowych, upowszechnianie kultury wśród mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, nawiązywanie i rozwijanie międzynarodowych kontaktów w zakresie wymiany kulturalnej, promowanie kultury i twórczości artystycznej.

Dziś w Gminie za te cele odpowiada Dom Kultury, który wspiera także sołectwa w zakresie organizowania działań kulturalno – rozrywkowych oraz opiekuje się świetlicami wiejskimi w Karwicy, Wojnowie, Osiniaku – Piotrowie, Wólce i Gałkowie.

W zakresie działań planistycznych należy uwzględniać potrzeby mieszkańców Miasta i Gminy w zakresie dostępu do całorocznych imprez kulturalnych.

5.1.5. BEZPIECZEŃSTWO

Do głównych celów rozwoju systemów odpowiadających za bezpieczeństwo w Gminie zaliczyć należy poprawę warunków zabezpieczenia przeciwpożarowego Gminy oraz poprawę organizacji akcji ratowniczych, a w szczególności rozwój systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami na wodzie.

Ponadto należy przewidzieć rozbudowę i modernizację sieci hydrantowej, a także poprawę infrastruktury drogowej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dostosowanie istniejących dróg do wymagań stawianych drogom pożarowym, w celu zapewnienia możliwości dojazdu służb ratowniczych.

5.1.6. SPORT I REKREACJA

Konieczna jest poprawa stanu technicznego oraz wyposażenia istniejącej bazy sportowo – rekreacyjnej zgodnie ze współczesnymi potrzebami mieszkańców i turystów.

Należy uwzględnić, w działaniach planistycznych rozwój bazy sportowej dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców i turystów.

Należy dążyć do zapewnienia warunków do uprawiania sportów kwalifikowanych takich jak żeglarstwo, bojery, kajakarstwo, wędkarstwo wykorzystujących naturalne zasoby środowiska.

5.1.7. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

Obszary przestrzeni publicznej w Gminie należy zagospodarować w taki sposób, aby tworzyły one kompozycyjną całość z otaczającymi je elementami przyrody i krajobrazu kulturowego. Zgodnie z definicją prawną przestrzeń publiczna to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno–przestrzenne. Za obszary przestrzeni publicznej w Gminie uznaje się wszelkie miejsca ogólnodostępne dla ludzi, a w szczególności drogi publiczne, ulice, place, publiczne skwery i parki.

Przy zagospodarowaniu przestrzeni publicznych, na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy kierować się poniższymi zasadami:

- w miejscowościach, w których wyznaczone zostały strefy ochrony konserwatorskiej należy zakazać możliwości lokalizowania wielkoformatowych nośników reklamowych, a także ograniczyć możliwość lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych jedynie do zaplecza prowadzenia robót budowlanych. Ponadto obiekty małej architektury kolorystyką oraz rodzajem użytych materiałów powinny komponować się z otoczeniem.
- należy dążyć do takiego zagospodarowania przestrzeni publicznej, aby podkreślać istniejące w otoczeniu dominanty np. w postaci zabytkowych kościołów lub innych elementów wyróżniających się z otoczenia, a będących przykładem obiektu atrakcyjnego, wartego uwydatnienia.

5.2. PODSUMOWANIE

W zakresie infrastruktury społecznej na terenie Gminy przewiduje się dalszy rozwój usług publicznych. Rozwój infrastruktury społecznej w zakresie usług publicznych dopuszczalny jest na terenach zabudowy mieszkaniowej i turystycznej.

Zachodzące zmiany społeczno – gospodarcze mają stosunkowo duży wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej w zakresie rozmieszczenia infrastruktury społecznej, w tym lokalizacji inwestycji celu publicznego. Założenia polityki przestrzennej określone w „Studium”, przewidują rozwój oraz koncentrację bazy infrastruktury społecznej w zakresie usług podstawowych w obrębie miasta Ruciane – Nida, stanowiącego główny ośrodek gospodarczo – funkcjonalny Gminy.

W zakresie terenów sportu, rekreacji i wypoczynku przewiduje się dalszy rozwój usług na terenie miasta i Gminy. Sukcesywny rozwój bazy usług sportowo-rekreacyjnych wynika przede wszystkim z rosnących potrzeb i świadomości społecznej. Korzystne warunki środowiskowe, w tym w szczególności walory przyrodnicze oraz kulturowe, sprzyjają zjawisku aktywizacji sfery sportowo-rekreacyjnej.

Za zgodne ze Studium uważa się przeznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej cele sportowo – rekreacyjne stanowiące uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej.

W zakresie zieleni publicznej ustala się politykę zachowania dotychczasowych parków i cmentarzy z możliwością lokalizacji założeń parkowych na innych terenach, w szczególności związanych z zabudową mieszkaniową.

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

W skład systemu komunikacyjnego w Gminie Ruciane – Nida wchodzi :

- droga krajowa Nr 58 Olsztynek – Szczytno – Ruciane-Nida – Pisz – Szczuczyn (której długość na terenie Gminy wynosi 25,7 km), droga klasy G;

- drogi wojewódzkie:

Nr 609 Mikołajki – Ukta – długości na terenie Gminy 4,3 km, droga klasy Z;

Nr 610 Piecki – Ruciane–Nida – długości na terenie Gminy 7,8 km, droga klasy Z;

- drogi powiatowe o łącznej długości 66,1 km (w tym także część ulic miejskich), głównymi drogami powiatowymi są:

Tabela 6.1

Drogi powiatowe na terenie Gminy Ruciane – Nida

L.P.	NUMER DROGI	PRZEBIEG DROGI	DŁUGOŚĆ [km]
1	1518 N	KOKOSZKI – FARYNY- KARWICA-KRZYŻE	7,188
2	1642 N	DR. WOJ. NR 610 – WOJNOWO – DR. KRAJ NR 58	4,407
3	1644 N	NOWY MOST - IZNOTA	2,338
4	1646 N	DR. KRAJ NR 58 (RUCIANE – NIDA) – WEJSUNY - GŁODOWO	9,514
5	1648 N	DR.KRAJ NR 58 (RUCIANE – NIDA) – WIARTEL - DR.KRAJ.NR 63 (JEŻE)	8,443
6	1650 N	DR. KRAJ NR 58 – SZEROKI BÓR	2,684
7	1773 N	DR. WOJ.NR 610 – KRUTYŃ – ROSOCHA – KARWICA DR.POW. NR.1522 N	12,495
8	1777 N	MIKOŁAJKI – WEJSUNY - DR.KRAJ NR 58	13,066
9	1783 N	KAMIEŃ – WYGRYNY - DR. WOJ.NR 610	1,647
RAZEM			61,782

Źródło: UMiG Ruciane – Nida. Stan na dzień 31.12.2016 r.

Tabela 6.2

Drogi powiatowe w granicach Miasta Ruciane – Nida

L.P.	NUMER DROGI (ULICY)	PRZEBIEG DROGI	NAZWA ULICY	DŁUGOŚĆ [km]
1	1646 N	RUCIANE – NIDA – WEJSUNY – JAGODZIN - DR. WOJ.NR 610	MAZURSKA GUZIANKA	2,368
2	1648 N	RUCIANE – NIDA – WIARTEL - JEŻE	BEZ NAZWY	0,840
3	4642 N		PIONIERSKA	0,244
4	4647 N		RZEMIEŚLNICZA	0,309
RAZEM				3,761

Źródło: UMiG Ruciane – Nida. Stan na dzień 31.12.2016 r.

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego dla zapewnienia bezpośredniej obsługi Gminy są drogi Gminne oraz ogólnodostępne drogi wewnętrzne przebiegające przez teren Lasów Państwowych.

Tabela 6.3

Drogi Gminne w granicach Gminy i Miasta Ruciane – Nida

L.P	NUMER DROGI (ULICY)	PRZEBIEG DROGI (ULICY)	RODZAJ NAWIERZCHNI
1.	2.	3.	4.
1.	172001 N	GRANICA GMINY PIECKI – DROGA WOJ. NR 610(UKTA)	BITUMICZNA + GRUNTOWA
2.	172002 N	DROGA WOJ. NR 610 – GAŁKOWO – DROGA GMINNA NR 172001 N	BITUMICZNA
3.	172003 N	DROGA GMINNA NR 172001 N - WOJNOWO	GRUNTOWA
4.	172004 N	UKTA – OSINEK – PIOTROWO	GRUNTOWA
5.	172005 N	ŁADNE POLE – DROGA GMINNA NR 172004 N	BITUMICZNA + GRUNTOWA
6.	172006 N	WOJNOWO – OSINIAK – PIOTROWO - WÓLKA	BITUMICZNA + GRUNTOWA
7.	172007 N	WYGRYNY – DROGA POWIATOWA NR 1646 N	BITUMICZNA + GRUNTOWA
8.	172008 N	IZNOTA – DROGA POWIATOWA NR 1783 N (KAMIEŃ)	GRUNTOWA
9.	172009 N	DROGA POWIATOWA NR 1646 N – NIEDŹWIEDZI RÓG	BITUMICZNA
10.	172011 N	DROGA POWIATOWA NR 1518 N KARWICA – ŚWIĘTAJNO	ŻWIROWA
11.	172012 N	KARWICA – KARWICA KOL.	ŻWIROWA
12.	172013 N	KARWICA – GRANICA GMINY (HEJDYK)	ŻWIROWA - BRUKOWA
13.	172014 N	KARWICA – GRANICA GMINY (TUROŚL)	ŻWIROWA
14.	172015 N	KARWICA – GRANICA GMINY	ŻWIROWA
15.	172530N	RUCIANE – NIDA UL. 11-GO LISTOPADA	TRYLINKA
16.	172531N	RUCIANE – NIDA UL. AKACJOWA	GRUNTOWA
17.	172533N	RUCIANE – NIDA UL. BIAŁE OSIEDLE	TRYLINKA
18.	172534N	RUCIANE – NIDA UL. BOCZNA	BITUMICZNA
19.	172535N	RUCIANE – NIDA UL. BRZOZOWA	GRUNTOWA
20.	172536N	RUCIANE – NIDA UL. DYBÓWEK II	TRYLINKA
21.	172537N	RUCIANE – NIDA UL. GRUNTOWA	GRUNTOWA
22.	172538N	RUCIANE – NIDA UL. HARCERSKA	BITUMICZNA
23.	172539N	RUCIANE – NIDA UL. KOWALIK	GRUNTOWA
24.	172541N	RUCIANE – NIDA UL. KWIATOWA	BITUMICZNA
25.	172541N	RUCIANE – NIDA UL. NADBRZEŻNA	BITUMICZNA
26.	172543N	RUCIANE – NIDA UL. OGRODNICZA	GRUNTOWA
27.	172544N	RUCIANE – NIDA UL. OGRODOWA	GRUNTOWA
28.	172545N	RUCIANE – NIDA UL. PODLEŚNA	TRYLINKA
29.	172546N	RUCIANE – NIDA UL. RYBACKA	ASFALTOWA
30.	172548N	RUCIANE – NIDA UL. SOSNOWA	ŻWIROWA
31.	172549 N	RUCIANE – NIDA UL. SZKOŁNA	ASFALTOWA
32.	172519 N	RUCIANE – NIDA UL. ŻEGLARSKA	ASFALTOWO – ŻWIROWA
33.	172519N	RUCIANE – NIDA UL. GWARNA	BITUMICZNA
34.	172522 N	RUCIANE – NIDA UL. KRAJECKIEGO	BITUMICZNA
35.	172526N	RUCIANE – NIDA AL. WCZASÓW	BITUMICZNA
36.	172529N	RUCIANE – NIDA UL. ŻEGLARSKA	BITUMICZNA + GRUNTOWA
37.	172521N	RUCIANE – NIDA UL. KOLEJOWA	BITUMICZNA
38.	172523N	RUCIANE – NIDA UL. SŁONECZNA	BITUMICZNA
39.	172527N	RUCIANE – NIDA UL. WIEJSKA	BITUMICZNA
40.	172520N	RUCIANE – NIDA UL. GAŁCZYŃSKIEGO	BITUMICZNA
41.	172525N	RUCIANE – NIDA UL. POLNA	BITUMICZNA
42.	172528N	RUCIANE – NIDA UL. ZIELONA	TRYLINKA
43.	172524N	RUCIANE – NIDA UL. SŁOWIAŃSKA	TRYLINKA
44.	172016N	KAMIEŃ - WYGRYNY	BITUMICZNA+GRUNTOWA

Źródło: UMiG Ruciane – Nida. Stan na dzień 31.12.2016 r.

Sumaryczna długość wszystkich, wymienionych typów dróg w gminie o nawierzchni utwardzonej wynosi ok.132,9km, co daje wskaźnik gęstości sieci drogowej 37 km/100 km² powierzchni.

Stan techniczny sieci drogowej Gminy nie odpowiada wymaganym standardom, zwłaszcza w sytuacji wciąż narastającego ruchu kołowego, osobowego jak i ciężarowego. Dotyczy to zarówno jakości nawierzchni, szerokości i wyprofilowania pasów drogowych oraz kolizyjności z siecią kolejową i innymi drogami.

Znacznym zagrożeniem dla bezpieczeństwa samochodowego ruchu osobowego oraz ruchu pieszego i szybko rozwijającej się turystyki rowerowej jest tranzyt ciężarowy i autobusowy o znacznym nasileniu, zwłaszcza na drodze krajowej Nr 58, która przebiega przez turystyczne centrum miasta Ruciane – Nida. Także stan techniczny drogi wojewódzkiej Nr 609, będącej głównym szlakiem komunikacyjnym z centrum kraju w kierunku Mikołajek stanowi istotne zagrożenie dla poruszających się pojazdów.

Na terenie miasta, obok w/w negatywnego oddziaływania ruchu na drodze tranzytowej przebiegającej przez miasto, istotnym problemem jest zarówno sama organizacja ruchu jak i ilość oraz lokalizacja parkingów. Znaczny w ostatnich latach wzrost ilości zmotoryzowanych turystów powoduje, iż w sezonie letnim centrum miasta staje się trudno przejezdne, a ruch samochodowy coraz wyraźniej koliduje z funkcją centrum jako miejsca spacerowego.

Cała sieć drogowa Gminy wymaga znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizację. Drogę krajową nr 58 należy doprowadzić do parametrów klasy G GP. W samym mieście należy usprawnić ruch samochodowy, zmodernizować nawierzchnie ulic oraz stworzyć efektywny system parkingowy.

Ponadto należy przewidzieć utwardzenie dróg Gminnych, wymianę nawierzchni chodników połączonych z wydzieleniem pasa na ścieżki rowerowe, a także lokalizację i budowę międzynarodowych i regionalnych tras rowerowych.

6.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

System komunikacji zbiorowej w głównej mierze opiera się na sieci autobusowej. Ilość linii autobusowych oraz ilość przystanków, a także częstotliwość kursowania autobusów jest wystarczająca.

Jednak istniejący przystanek w mieście Ruciane-Nida oraz jego lokalizacja nie spełniają oczekiwań podróżnych. Niezbędna jest lokalizacja dworca autobusowego w Rucianem, który będzie w stanie obsłużyć nie tylko podróżujących mieszkańców ale także zapewni komfort korzystania z komunikacji zbiorowej turystom.

6.3. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren Gminy Ruciane – Nida przebiega lokalna linia kolejowa łącząca Olsztyn przez Szczytno z Ełkiem. Jest to linia jednotorowa, niezelektryfikowana, o niskich parametrach technicznych i ruchowych. Stacja kolejowa znajduje się w Rucianem – Nidzie. Aktualnie miasto Ruciane – Nida posiada połączenia kolejowe pociągami pasażerskimi:

- z Piszem – 2 pociągi na dobę
- z Olsztynem – 2 pociągi na dobę

Długość linii kolejowej w granicach Gminy wynosi 32 km, co daje wskaźnik gęstości 8,93 km/100 km². Sieci znajdują się w dobrym stanie technicznym – przeprowadzone zostały stosowne remonty w celu ich poprawy.

Dla usprawnienia transportu kolejowego celowe jest wprowadzenie na w/w linię tzw. autobusów szynowych dostosowanych m.in. do transportu rowerów. Tego typu transport częściowo odciążałby komunikację samochodową.

6.4. DROGI WODNE, SZLAKI TURYSTYCZNE

6.4.1. DROGI WODNE

Przez centralną część Gminy Ruciane – Nida z północy na południe przebiega szlak żeglugowy po Wielkich Jeziorach Mazurskich. Jego początek na terenie Gminy ma miejsce w okolicach miejscowości Wierzba, na jeziorze Beldany, wodami którego prowadzi dalej na południe do śluzy „Guzianka”. Po przekroczeniu śluzy, szlak wychodzi na wody jeziora Guzianka Mała, a następnie na wody jeziora Guzianka Wielka. Następnie szlak prowadzi przez kanał Nidzki do jeziora Nidzkiego i nim aż do granic Gminy.

Szlak ten charakteryzuje się dużą popularnością i jest jednym z najczęściej odwiedzanych przez żeglarzy.

Przebieg przez centralną część Gminy tak popularnego szlaku żeglarskiego wymaga rozwoju i zagospodarowania obszarów wzdłuż brzegów jezior, głównie poprzez wyposażenie ich w odpowiednią infrastrukturę. Obecnie na terenie Gminy występuje jej znaczny niedobór, a istniejące obiekty w większości wymagają modernizacji. Brak jest odpowiednich miejsc do cumowania łodzi, pól biwakowych, miejsc składowania odpadów, czy sanitariatów.

Konieczne jest utrzymanie i efektywne wykorzystanie głównego szlaku żeglugowego na trasie Ruciane – Kamień - Wierzba – Mikołajki, Ruciane – Mikołajki – Giżycko oraz Ruciane – Jez. Nidzie – Ruciane.

6.4.2. SZLAKI ROWEROWY

Na terenie Gminy znajdują się ścieżki rowerowe:

- Ścieżka rowerowa – pętla Bełdany, kolor czerwony. Długość trasy 39,3 km;
- Ścieżka rowerowa – pętla Nidzka, kolor niebieski. Długość trasy 49 km;
- Ścieżka rowerowa – pętla Wojnowska, kolor zielony. Długość trasy 40,2 km;
- Ścieżka rowerowa – pętla Szeroki Bór, kolor żółty. Długość trasy 24 km.

W granicach Gminy przewiduje się do realizacji następujące odcinki szlaków rowerowych:

- Odgałęzienie międzynarodowej trasy rowerowej Tysiąca Jezior Północnych o przebiegu : Olsztyn – Szczytno – Pisz – Augustów;
- Trasa międzyregionalna o przebiegu: Karwica – Ruciane – Nida – Mrągowo – Święta Lipka – Kętrzyn – Grabno – Dorsze – Mołtajny;
- Trasa międzyregionalna o przebiegu: Ruciane – Nida – Mikołajki – Ryn – Giżycko.

6.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

6.5.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Występujące na terenie Miasta i Gminy Ruciane – Nida warunki hydrologiczne są korzystne dla zaopatrzenia w wodę pitną ludności i inwentarza.

Źródłami zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Ruciane – Nida są:

- dla Miasta Ruciane - Nida – 24 ujęcia wód głębinowych o wydajności ok.881 m³/h (ok.21.150 m³/dobę). Średni pobór wody z w/w ujęć kształtuje się na poziomie 3 652 m³/dobę, a pobór maksymalny 5 930 m³/dobę tj. ok. 28% wydajności istniejących ujęć. Pomimo tej sytuacji, zapewniającej teoretycznie rezerwę wody dla miasta, występują problemy techniczne związane z uzdatnianiem i przesyłaniem wody zwłaszcza w okresach szczytowego jej poboru. Obecny system uzdatniania wody jest w znacznym stopniu wyeksploatowany i nieefektywny, zapewniając sprawne uzdatnianie ok. 100% dobowego zużycia w okresach szczytowych. Długość sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 12,6 km [DANE GUS STAN NA 2010 R.];
- dla terenów wiejskich – 27 ujęć wód podziemnych o łącznej wydajności ok. 734 m³/h (ok.17.615 m³/dobę). Średni dobowy pobór wody z tych ujęć

kształtuje się na poziomie 1 464 m³, a pobór maksymalny 2 146 m³, co stanowi ok. 12 % ich wydajności. Lokalne ujęcia wody znajdują się m. in. w ośrodku „Dom Pracy Twórczej PAN” w Wierzbie, stacji badawczej PAN w Popieniu, w Ukcie (2 ujęcia), w Kamieniu (2 ujęcia), w Wejsunach, w Krzyżach (2 ujęcia), w Karwicy (2 ujęcia), w Iznocie. W pozostałych wsiach Gminy, a przede wszystkim w zabudowie rozproszonej (kolonijnej) zaopatrzenie gospodarstw wiejskich w wodę zaspokajane jest ze studni kopanych i wodociągów zagrodowych. Łączna długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich Gminy wynosi 48,8 km [DANE GUS STAN NA 2010 R.].

Konieczna jest rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej, zwłaszcza na terenach wiejskich. Wybudowanie infrastruktury wodociągowej podnosi standard życia mieszkańców Gminy, a także przyczynia się do rozbudowy bazy turystyczno – rekreacyjnej. Niezbędna jest także modernizacja stacji uzdatniania wody. Zwiększone w przyszłości zapotrzebowanie na wodę wymagać będzie budowy nowych stacji uzdatniania oraz magistrali przesyłowych.

6.5.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

Kluczowe znaczenie w gospodarce wodno-ściekowej miasta i Gminy ma Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Rucianem-Nidzie. Jest to nowa instalacja mechaniczno-biologiczna. Stan zanieczyszczenia wód Nidki, będącej odbiornikiem oczyszczonych ścieków z tej oczyszczalni wskazuje na konieczność budowy chemicznego stopnia oczyszczania. W innym przypadku trudno mówić o skutecznej ochronie wód Jez. Wygryńskiego i Bełdan (a dalej Śniardw itd.) przed degradacją. Obecnie przy możliwości korzystania ze środków UE przeznaczonych na ochronę środowiska, nie jest to przedsięwzięcie nieosiągalne.

Ponadto w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków należy przyjąć następujące zasady i kierunki działań:

- skoordynowanie inwestycji kanalizacyjnych i zaopatrzenia w wodę;
- sukcesywna budowa sieci kanalizacyjnej na terenach skupionej zabudowy wiejskiej i przerzut ścieków, kanałami tłocznymi, do oczyszczalni miejskiej w Rucianem – Nidzie;
- wyposażenie zabudowy kolonijnej w zbiorniki bezodpływowe, a w szczególnych przypadkach w przydomowe oczyszczalnie ścieków;
- niezbędna jest poprawa wyposażenia brzegów jezior (szczególnie Bełdan) w urządzenia sanitarne.

Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej winno być przedmiotem analiz i odrębnego programu. Wymagane są tu bowiem rozwiązania najbardziej efektywne pod względem ekonomicznym i ekologicznym.

6.6. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie Gminy Ruciane – Nida funkcjonuje jedno składowisko śmieci zlokalizowane w miejscowości Wólka. Obiekt ten funkcjonuje od maja 1993 roku, posiada powierzchnię 1,71 ha (w tym część eksploatacyjna 1,25 ha). Pojemność składowiska określono na 258 000 m³. Nie spełnia ono kryteriów nowoczesnego składowiska odpadów, a jego pojemność została wykorzystana już w ok. 70 % (ok. 180 tys. m³). Składowisko to obsługuje obecnie teren całej Gminy.

Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów objęte jest 90 % wszystkich mieszkańców. System ten obowiązkowy jest dla zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej, a także dla wszelkiego rodzaju instytucji oraz przedsiębiorstw produkcyjnych. Do gromadzenia odpadów wykorzystuje się głównie pojemniki o pojemności 110 litrów i 1100 litrów. Są one porozstawiane we wszystkich miejscowościach Gminy.

Na terenie Gminy prowadzony jest ograniczony system segregacji odpadów. W Mieście Ruciane – Nida oraz w następujących miejscowościach: Wejsuny, Końcewo, Niedźwiedzi Róg, Głodowo, Onufryjewo, Warnowo, Popielno, Wierzba, Piaski, Szeroki Bór, Zamordeje, Kowalik, Karwica, Krzyże, Ukta, Wygryny, Gałkowo, Wólka, Śwignajno, Iznota, Nowa Ukta, Kadzidłowo prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Dla Gminy Ruciane - Nida został opracowany Plan Gospodarki Odpadami. W przyjętej strategii postępowania jako priorytety określono :

- zapobieganie i minimalizację powstawania odpadów;
- powtórne wykorzystywanie odpadów, których powstawania w danych warunkach techniczno-ekonomicznych nie da się uniknąć;
- unieszkodliwianie odpadów poza składowiskiem, o ile jest to uzasadnione technicznie i ekonomicznie;
- składowanie tylko tych odpadów, których nie da się, z uwagi na warunki techniczno-ekonomiczne odzyskać bądź unieszkodliwić, w sposób bezpieczny dla zdrowia ludzkiego i środowiska;
- zamknięcie i rekultywację wyeksploatowanego składowiska i dzikich wysypisk;
- prowadzić selektywną zbiórkę odpadów;
- stworzenie na terenach wiejskich punktów gromadzenia odpadów;

- zwiększenie liczby pojemników do gromadzenia odpadów w sezonie letnim na brzegach jezior, kempingach, wzdłuż najbardziej uczęszczanych szlaków turystycznych;
- pożądane jest także nasilenie działań edukacyjnych prowadzących do podwyższenia poziomu świadomości ekologicznej i do zmniejszenia ilości powstających odpadów.

6.7. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie Miasta Ruciane – Nida znajduje się Główny Punkt Zasilania GPZ 110/15 kV, który zasilany jest linią napowietrzną wysokiego napięcia 110 kV Szczytno – Pisz. Na odcinku Szczytno – Ruciane Nida linia ta posiada przewody 3xAFL 240mm², a na odcinku Ruciane-Nida – Pisz 3xAFL 120mm². GPZ zasilą za pośrednictwem sieci 15 kV odbiorców komunalno – bytowych, przemysł i rolnictwo z terenu Miasta i Gminy Ruciane – Nida.

Rozwój Gminy i wzrost wyposażenia gospodarstw domowych, rolniczych, ośrodków wypoczynkowych i gastronomicznych w sprzęt elektryczny, w tym także do celów grzewczych powoduje stały wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną. W celu pokrycia rosnącego zapotrzebowania oraz zmniejszenia awaryjności zasilania, konieczna jest sukcesywna modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznej.

Względy przyrodniczo-krajobrazowe przemawiają za stopniowym kablowaniem istniejących sieci i za budową nowych sieci jako kablowych. Przewiduje się modernizację istniejącego oświetlenia ulicznego.

6.8. ZAOPATRZENIE W GAZ

Możliwość wykorzystania gazu ziemnego zdecydowanie zmniejszyłaby poziom zanieczyszczeń atmosfery i poprawiła bilans energetyczny Gminy. Dlatego należy dołożyć wszelkich starań aby doprowadzić do budowy gazociągu doprowadzającego gaz ziemny na teren Gminy Ruciane-Nida i właściwą jego dystrybucję na terenie Gminy. W tym celu, w odpowiednich programach, należy zarezerwować tereny niezbędne do realizacji tego typu inwestycji.

6.9. ENERGETYKA CIEPLNA I ODNAWIALNA

Zakłada się stałą modernizację wszystkich kotłowni, systemów przesyłowych i stosowanie nośników energii o coraz mniejszej emisji. Należy poprawić termoizolację

istniejących obiektów budowlanych poprzez ich docieplenie i wymianę części złej stolarki okiennej.

Należy skutecznie promować i doprowadzić do jak najszerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii (szczególnie kolektorów słonecznych i pomp ciepła). Kluczowe znaczenie dla zmniejszenia oddziaływania energetyki cieplnej na atmosferę miałyby doprowadzenie gazu ziemnego na teren Gminy.

Na terenie Miasta i Gminy nie przewiduje się lokalizowania inwestycji, a także ich stref ochronnych wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

6.10. TELEKOMUNIKACJA

Teren Gminy posiada bardzo dobrze rozwiniętą, nowoczesną sieć telekomunikacyjną, opartą na centrali automatycznej, która umożliwia uzyskanie szybkiego i sprawnego połączenia telefonicznego.

Obszar Gminy w całości pokryty jest siecią telefonii komórkowej. Pomimo bardzo wysokiego poziomu rozwoju telekomunikacji nadal bardzo istotnym problemem zostaje szeroki i względnie tani dostęp do internetu. Należy dążyć do poprawy sytuacji w tym zakresie.

7. WYKAZ ZADAŃ PONADLOKALNYCH WYNIKAJĄCYCH Z ODPOWIEDNICH PROGRAMÓW ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO

7.1. TURYSTYKA

- opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych w regionie Wielkich Jezior Mazurskich pod kątem rozwoju funkcji turystycznej;
- opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego szlaku turystyki wodnej rzeki Krutyni;
- realizacja w granicach gminy tras rowerowych :
 - Odgałęzienie międzynarodowej trasy rowerowej Tysiąca Jezior Północnych o przebiegu : Olsztyn – Szczytno – Pisz – Augustów;
 - Trasa międzyregionalna o przebiegu: Karwica – Ruciane – Nida – Mrągowo – Święta Lipka – Kętrzyn – Grabno – Dorsze – Mołtajny;
 - Trasa międzyregionalna o przebiegu: Ruciane – Nida – Mikołajki – Ryn – Giżycko.

7.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

- ustanowienie Mazurskiego Parku Narodowego i opracowanie planu ochrony;
- wdrożenie programu ochrony Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych Natura 2000;
- objęcie ochroną wód podziemnych na obszarach bez izolacji (porządkowanie gospodarki ściekowej, preferencje dla rolnictwa ekologicznego, zwiększanie lesistości);
- realizacja programu ochrony Wielkich Jezior Mazurskich w celu zahamowania biodegradacji jezior;
- ochrona czystości wód powierzchniowych na obszarze zlewni pojeziernej;
- ujednolicenie zasad ochrony i zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu.

7.3. DZIEDZICTWO KULTUROWE

- poszerzenie rozpoznania dorobku kulturowego na terenie Województwa i uporządkowanie ewidencji;

- objęcie działaniami rewaloryzacyjnymi obiektów, zespołów i układów zabytkowych najważniejszych dla zachowania tożsamości kulturowej regionu.

7.4. TRANSPORT

- modernizacja drogi krajowej nr 58 Olsztynek – Szczytno – Pisz – Szuczyn do parametrów klasy G;
- modernizacja dróg układu uzupełniającego do wymaganych klas technicznych.

Zadania służące realizacji celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym wynikają z uwarunkowań zawartych w następujących dokumentach:

- Program operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko - Mazurskiego;
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2025.

Wyżej wymienione dokumenty przyjęte przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa uwzględniają następujące zadania z zakresu gospodarki przestrzennej służące realizacji celów publicznych:

- Program operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020:
 - rozwój sieci szerokopasmowych;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020:
 - wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich;
 - termomodernizacja budynków;
 - montaż instalacji odnawialnych źródeł energii;
 - budowa ścieżek rowerowych.

Plan Zagospodarowania Województwa Warmińsko - Mazurskiego przewiduje do realizacji następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- budowa śluzy Guzianka II,
- Zmieniający się Bałtycki Krajobraz – innowacyjne podejście ku zrównoważonym leśnym krajobrazom. Utworzenie w Regionie Morza Bałtyckiego sieci Bałtyckich Krajobrazów cechujących się innowacyjnością,

współpracą między partnerami oraz programem działań mających na celu dążenie do zrównoważonego rozwoju,

- Ochrona cennych zasobów przyrodniczych na terenie parków krajobrazowych Pomorza, Kujaw, Warmii i Mazur przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów – Ochrona przyrody, zagospodarowanie turystyczne (Mazurski Park Krajobrazowy Krutyń).
- Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko Mazurskiego do roku 2015: Gmina Ruciane Nida została zakwalifikowana do Obszaru Strategicznej Interwencji z zakresu ekstremalnie niskiej dostępności komunikacyjnej. W związku z powyższym planuje się na obszarze gminy działania zmierzające do poprawy dostępności komunikacyjnej, wzrostu przedsiębiorczości oraz atrakcyjności inwestycyjnego i turystycznej.

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²

- na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych;
- nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości;
- na terenie gminy nie przewiduje się rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

9. OBSZARY, NA KTÓRYCH BĘDĄ ROZMIESZCZONE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Przedsięwzięcia, które Gmina będzie realizować jako cele publiczne o znaczeniu lokalnym ze środków własnych i środków zewnętrznych w tym pozyskiwanych z programów wspieranych przez Unie Europejską:

- budowa i przebudowa dróg gminnych;
- budowa cmentarza w Rucianem – Nidzie przy ulicy Cichej;

- modernizacja sieci wodociągowej;
- budowa systemów kanalizacji sanitarnej w pierwszej kolejności w miejscowościach wyznaczonej aglomeracji na podstawie Uchwały nr XXI/496//16 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 25 października 2016 r. zmieniająca uchwałę Nr III/60/14 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Ruciane - Nida oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Ruciane - Nida (D. Urz. Woj. W-M z 2016 r., poz. 4468) (Dziennik Urzędowy Województwa Warmińsko – Mazurskiego Nr 34 poz . 547);
- modernizacja wiejskich boisk sportowych;
- remont obiektów zabytkowych;
- pozyskiwanie gruntów w administracji Agencji Nieruchomości Rolnych na cele publiczne;
- realizacja lokalnych ścieżek rowerowych;
- urządzenie kąpielisk publicznych;
- modernizacja obiektów służby zdrowia;
- modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków w Rucianem – Nidzie;
- modernizacja i remonty obiektów użyteczności publicznej;
- remont śluzy Guzianka I;
- budowa kompleksu sportowego wraz z zapleczem w miejscowości Kowalik nad Jeziorem Nidzkim.

10.OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA MAS ZIEMNYCH

- na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują obszary zagrożenia powodzią, oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

11.OBSZARY WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ŹŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

- na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują obszary udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- Obszary zasobów wód podziemnych

Na terenie gminy Ruciane – Nida zlokalizowane są dwa zbiorniki wód podziemnych GZWP 216 Sandr Kurpie (udokumentowany) i GZWP 215 Subniecka Warszawska (nieudokumentowany). W granicach występowania tych zbiorników ustala się zakaz prowadzania do gleby substancji mogących negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych.

- Obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin:

Na terenie gminy Ruciane – Nida występują złoża kruszywa naturalnego, spośród których dwa złoża udokumentowano geologicznie:

- Wygryny – pow. 1,9ha, zasoby bilansowe 126,5 tys ton, prawie całkowicie wyeksploatowane;
- Wygryny II – pow. 0,74 ha, zasoby bilansowe 45575 m³ i (87,1 tys. ton) i pozabilansowe 8100 m³ (15,9 tys. ton);

Forma serii złożowych jest podkładowa, a miąższość złóż wynosi średnio ok. 10 m. Nadkład stanowi gleba i piaski gliniaste (złoże „Wygryny”) oraz gleba i piaski zorsztynizowane („Wygryny II”). Złoże „Wygryny” jest częściowo zawodnione. Kruszywo piaskowo-żwirowe pochodzące z powyższych złóż charakteryzuje się stosunkowo wysokim średnim punktem piaskowym (powyżej 65%) oraz średnią zawartością pyłów mineralnych oscylującą wokół wartości 3% wag. W złożu „Wygryny” kopaliną towarzyszącą są piaski o średnim punkcie piaskowym 83% i średniej zawartości pyłów mineralnych 2,2% wag. Kruszywo nadaje się głównie do zastosowania w budownictwie ogólnym i w mniejszym

stopniu w drogownictwie. Eksploatacji złóż zaniechano jednak z przyczyn ekonomicznych i środowiskowych. Pozostałością rozpoczętej na początku lat dziewięćdziesiątych eksploatacji są wymagające rekultywacji suche, wgłębne wyrobiska, które częściowo uległy samo rekultywacji przyrodniczej [PROGNOZA OOŚ].

W oparciu o klasyfikację sozologiczną uwzględniającą stopień kolizyjności eksploatacji złóż (Instrukcja opracowania Mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000, 2005 – Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa), złoża „Wygryny” i „Wygryny II” zaliczono do klasy B, czyli złóż konfliktowych, możliwych do eksploatacji po spełnieniu wymogów ochrony środowiska określonych na podstawie kompleksowej oceny oddziaływania na środowisko zakładu wydobywczo-przeróbczego. Konfliktowość analizowanych złóż wynika z ich położenia w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

W latach 1962 – 1969 na terenie gminy Ruciane-Nida udokumentowane zostały cztery złoża torfu o zasobach do kilku mln m³, zlokalizowane w okolicach miejscowości Ruciane-Nida, Krzyże, Szeroki Bór i Zamordeje. Jednakże eksploatacja złóż nie jest możliwa gdyż położone jest w granicach Puszczy Piskiej. Na terenie Gminy wytypowane zostały tylko trzy obszary prognostyczne znajdujące się w kompleksie leśnym pomiędzy Ruciane-Nidą a osadów Szeroki Bór. Charakteryzują się one miąższością średnią ok. 2,5 m, a w obniżeniach rynnowych do 6 m.

Dodatkowo wyróżniono perspektywiczne tereny występowania torfów. Do stosunkowo dużych obszarów zaliczono torfy na równinie sandrowej, znajdujące się:

- w strefie przybrzeżnej jeziora Wesołek (na północny-zachód od miejscowości Krzyże),
- w rynnie jezior Małse i Małse Ruciańskie,
- ok. 800 m na południowy-zachód od powyższych jezior.

Torfowiska te charakteryzują się miąższością z zakresu 1,7 – 2,7 m, rozkładem szczątków roślinnych na poziomie 15 – 55% oraz popielnością 3,3 – 5,7%.

Dwa kolejne obszary perspektywiczne znajdują się w części zachodniej gminy, na południe od linii kolejowej Ruciane-Nida – Szczytno. Torfowiska te mają miąższość od 1,5 – 4 m, stopień rozkładu szczątków roślinnych 3 – 12% i zawartość popiołu 35 – 45%.

W północnej części gminy, obszary z występowaniem surowców w zakresie torfów występują w rynnie erozyjnej łączącej Jezioro Gardyńskie z Jeziorem Bełdany (w dolinie dolnej Krutyni), w sąsiedztwie Jeziora Smolak, pomiędzy miejscowościami Końcewo i Głodowo oraz na południowy zachód od Jeziora Kaczerajno. Torfy charakteryzują się średnią miąższością 2,2 m oraz popielnością 12% wag. Maksymalne miąższości torfów (ok. 7 m)

przy średniej zawartości popiołów 5% zaobserwowano w rejonie Jeziora Kaczerajno. [PROGNOZA OOS 2011].

12.OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

- na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują obszary lub obiekty, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny;
- dla złóż kopalin w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać pasy ochronne od granic złoża;
- wyeksploatowane złoża podlegają rekultywacji z przeznaczeniem terenu kopalni pod zalesienie lub pozostawienie w postaci zbiornika wodnego.

13.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY

- na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują pomniki zagłady.

14.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI, OBSZARY ZDEGRADOWANE

- na terenie Gminy Ruciane – Nida nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
- Rada Gminy Ruciane - Nida nie uchwaliła uchwały wyznaczającej obszary zdegradowane na obszarze Gminy.

15.GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

- Zgodnie z załącznikiem graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ruciane – Nida” wyznaczona została strefa ochronna, w której obowiązuje zakaz zabudowy, z wyjątkiem sieci infrastruktury technicznej oraz dróg.

16.OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

W celu realizacji ponadlokalnych, wspólnych działań rozwojowych wszystkich gmin partnerskich, w tym Miast i Gminy Ruciane - Nida, przystąpiono do projektu Planowanie miejskiego obszaru funkcjonalnego na terenie Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Liderem projektu jest miasto Giżycko, a cały projekt zrzesza 12 gmin w tym:

- Gmina Giżycko (gmina wiejska)
- Gmina Mrągowo (gmina wiejska)
- Gmina Miasto Mrągowo (gmina miejska)
- Gmina Pisz (gmina miejsko – wiejska)
- Miasto i Gmina Ruciane – Nida (gmina miejsko – wiejska)
- Gmina Mikołajki (gmina miejsko – wiejska)
- Gmina Ryn (gmina miejsko – wiejska)
- Miasto i Gmina Węgorzewo (gmina miejsko – wiejska)
- Miasto i Gmina Orzysz (gmina miejsko – wiejska)
- Gmina Miłki (gmina wiejska)
- Gmina Pozezdrze (gmina wiejska)

Celem projektu jest wspólne planowanie rozwoju obszaru funkcjonalnego i rozwiązanie problemów miast i otaczających je gmin wiejskich. Zaplanowane w ramach projektu działania mają na celu wyznaczenie Obszaru Funkcjonalnego Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. W ramach wspólnego projektu unijnego powstaną m.in. dokumenty umożliwiające ubieganie się o środki unijne w latach 2014-2020.

17.POLITYKA W ZAKRESIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

❖ OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Ruciane-Nida – ul. Wiejska, ul. Żeglarska, uchwalony został uchwałą nr XIV/106/2007 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 26 września 2007 roku. (Dz. U. z 2007 r. Nr 184, poz. 2353);

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Ruciane-Nida – Dybówek II, uchwalony został uchwałą nr XIV/105/2007 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 26 września 2007 roku. (Dz. U. z 2007 r. Nr 184, poz. 2352);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Ruciane-Nida – rejon ulicy Polnej, uchwalony został uchwałą nr XX/28/2004 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 27 kwietnia 2004 roku. (Dz. U. z 2004 r. Nr 88, poz. 1034);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów rekreacyjno-mieszkalnych miasta Ruciane-Nida (Kowalik), uchwalony został uchwałą nr XXXV/67/2005 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 29 września 2005 (Dz. U. z 2006 r. Nr 4, poz. 82);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkalno-usługowych części miasta Ruciane-Nida, uchwalony został uchwałą nr XXXV/66/2005 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 29 września 2005 roku (Dz. U. z 2006 r. Nr 4, poz. 82);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zabudowy mieszkalno-usługowej części miasta Ruciane-Nida, uchwalony został uchwałą nr XII/57/2003 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 8 lipca 2003. (Dz. U. z 2003 r. Nr 132, poz. 1697);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Piaski, uchwalony został uchwałą nr XVII/3/2004 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 30 stycznia 2004 roku. (Dz. U. z 2004 r. Nr 34, poz. 447);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Szeroki Bór, uchwalony został uchwałą nr XVII/2/2004 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 30 stycznia 2004 roku. (Dz. U. z 2004 r. Nr 34, poz. 446);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Niedźwiedzi Róg, uchwalony został uchwałą nr XXVII/88/2000 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 12 grudnia 2000 roku. (Dz. U. z 2001 r. Nr 11, poz. 136);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Krzyże, uchwalony został uchwałą nr XVII/4/2004 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 30 stycznia 2004 roku. (Dz. U. z 2004 r. Nr 34, poz. 448);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Onufryjewo, uchwalony został uchwałą nr XL/1/2006 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 8 lutego 2006 roku. (Dz. U. z 2006 r. Nr 43, poz. 892);

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Gałkowo – Zameczek, uchwalony został uchwałą nr XL/2/2006 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 8 lutego 2006 roku. (Dz. U. z 2006 r. Nr 43, poz. 891);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Karwica – kompleks I, uchwalony został uchwałą nr XXXIX/93/2001 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 28 grudnia 2001 roku. (Dz. U. z 2002 r. Nr 27, poz. 453);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Karwica – kompleks II, uchwalony został uchwałą nr XXXI/29/2001 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 27 marca 2001 roku. (Dz. U. z 2001 r. Nr 47, poz. 755);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Karwica – kompleks III, uchwalony został uchwałą nr XXVII/86/2000 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 12 grudnia 2000 roku. (Dz. U. z 2001 r. Nr 11, poz. 134);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Karwica – kompleks IV, uchwalony został uchwałą nr XXVII/87/2000 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 12 grudnia 2000 roku. (Dz. U. z 2001 r. Nr 11, poz. 135);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ukta, uchwalony został uchwałą nr XLVII/95/2002 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 19 września 2002. (Dz. U. z 2002 r. Nr 145, poz. 2010);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Ruciane-Nida – Guzianka, uchwalony został uchwałą nr XXI / 118 / 2012 Rady Miejskiej Ruciane – Nida z dnia 26 kwietnia 2012 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Niedźwiedzi Róg II, uchwalony został uchwałą nr XLII/299/2013 Rady Miejskiej Ruciane-Nida z dnia 26 listopada 2013 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Ruciane – Nida – ul. Nadbrzeżna, uchwalony został uchwałą nr XLIX/347/2014 Rady Miejskiej Ruciane – Nida z dnia 29 maja 2014 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Karwica – kompleks V, uchwalony został uchwałą nr XXVIII/212/2016 Rady Miejskiej Ruciane – Nida z dnia 31 sierpnia 2016 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Wygryny – Borek, uchwalony został uchwałą nr XXXI/233/2016 Rady Miejskiej Ruciane – Nida z dnia 28 września 2016 r.;

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Ruciane – Nida – ul. Cicha, uchwalony został uchwałą nr XXXI/234/2016 r. z dnia 28 września 2016 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Karwica – kompleks V, uchwalony uchwałą nr XXXVIII/288/2017 z dnia 15 lutego 2017 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Ruciane – Nida, ul. Cicha, uchwalony uchwałą XXXIX/309/2017 z dnia 29 marca 2017 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy handlowo – usługowej wsi Ukta, uchwalony uchwałą XXXIX/310/2017 z dnia 29 marca 2017r.

❖ OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ
MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Granice opracowania planów określą uchwały Rady Miasta i Gminy Ruciane – Nida o przystąpieniu do opracowania planu, uzależniając je od aktualnych potrzeb. Zakłada się opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celach przygotowywania gruntów do procesów inwestycyjnych, w tym pod działalność turystyczną, a także w celach wyznaczania nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej oraz uporządkowania istniejących zespołów zabudowy w poszczególnych miejscowościach Gminy.

Dodatkowo w chwili obecnej, w trakcie opracowania znajduje się plan miejscowy: część obrębu Wygryny II.

❖ OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW
ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

W studium nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia procedury zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Jednak każdorazowo podczas sporządzania planów miejscowych niezbędna jest analiza klas gruntów, na których plany te są realizowane w celu ustalenie czy istnieje konieczność uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia tych gruntów.

18.KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA MIASTA I GMINY RUCIANE – NIDA (KARTY MIEJSCOWOŚCI)

Przy projektowaniu nowej zabudowy powinno się uwzględniać istniejące zespoły zabudowy, a także zawarte w niniejszym studium zasady i kierunki ochrony środowiska przyrodniczego, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju infrastruktury technicznej, jak również przyjęte cele wynikające z polityki Władz Miasta i Gminy Ruciane – Nida.

Poniżej przedstawiono karty miejscowości:

- Ruciane – Nida
- Bartlewo
- Gałkowo
- Głodowo
- Iznota –Gąsior
- Iznota-Kamień
- Karwica
- Końcewo
- Krzyże
- Niedźwiedzi Róg
- Osiniak-Piotrowo
- Onufryjewo
- Piaski
- Popielno
- Szeroki Bór
- Ładne Pole
- Ukta
- Wejsuny
- Wierzba
- Wólka
- Wygryny - Borek

MIASTO: RUCIANE - NIDA

	Nazwa miejscowości : RUCIANE – NIDA	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Usługowa, administracyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Najważniejszy ośrodek w hierarchii osadniczej pełniący funkcję ośrodka lokalnej administracji samorządowej, realizujący główne funkcje społeczne, usługowe, gospodarcze i turystyczne dla obszaru całej Gminy.
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA I – PODSTREFA „B”, „C”, „D”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> Wynikająca z potrzeb i ograniczeń urbanistycznych i technicznych Miasta • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy, zasady wynikające z zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. - Rewitalizacja obszarów przemysłowo-składowych. - Rozwój zabudowy w granicach obszarów rozwojowych; - Wyłączenie z produkcji leśnej lasu dzielącego Miasto na dwie części (Ruciane i Nidę). • <u>ZMIANY ISTNIEJĄCEGO UKŁADU PRZESTRZENNEGO :</u> Zgodnie z polityką władz Miasta i Gminy oraz zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH MIASTA ZNAJDUJĄ SIĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ruciane – Należy zachować i konserwować historyczny zespół zabudowy stacji kolejowej, w skład której wchodzi kolejowa wieża ciśnień wraz z budynkami towarzyszącymi, zespół wież obronnych przy przejściu linii kolejowej przez rzekę, oraz kościół wraz z towarzyszącą zabudową. Ponadto ochronie podlega zespół zabudowań wyłuszczeni nasion. - Nida – należy zachować i konserwować historyczną zabudowę wzdłuż ulicy będącej historycznym założeniem ruralistycznym ulicówki.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - OCHK, - w pobliżu rez. Jez. Nidzkie; - występujących pomników przyrody
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja nawierzchni ulic, stworzenie efektywnego systemu parkingowego, wymiana nawierzchni chodników połączona z wydzieleniem pasa na ścieżki rowerowe. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem do miejskiej oczyszczalni ścieków. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowa linii średniego i niskiego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy. • <u>ZAOPATRZENIE W GAZ:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Podjąć stosowne działania mające na celu doprowadzenie sieci gazowej do miasta.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty gastronomiczne; - obiekty noclegowe, pola biwakowe; - szlaki: piesze, rowerowe, kajakowe, żeglugowe; - obiekty związane z zagospodarowaniem turystycznym brzegów jeziora Nidzkiego.
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> - Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację; - Konieczność opracowania mpzp na pozostałych terenach nie objętych opracowaniami.
9	USTALENIA INNE	-

OBSZARY WIEJSKIE:**Karta miejscowości****Nr 1**

	Nazwa miejscowości : BARTLEWO	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Obsługa ruchu turystycznego /turystyka wodna
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych i ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne; - obsługa turystyki wodnej; - szlak kajakowy,
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 2**

	Nazwa miejscowości : GĄLKOWO	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Obsługi rolnictwa, mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna (w ograniczonym stopniu)
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA III – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zabudowa o charakterze „plombowym” i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W mpzp należy przewidzieć ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej „B”
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych i ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. - Dla potrzeb rolnictwa dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z ujęć własnych. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty gastronomiczne; - obiekty agroturystyczne; - szlaki rowerowe.
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację;
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 3**

	Nazwa miejscowości : GŁODOWO	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Turystyczna, Mieszkaniowa
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Jedna z ważniejszych miejscowości turystycznych Gminy nad J. Śniardwy, miejscowość letniskowa
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych i ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty gastronomiczne; - agroturystyka.
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 4**

	Nazwa miejscowości : IZNOTA-GĄSIOR	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, Turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Obsługa ruchu turystycznego /turystyka wodna i samochodowa/
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych i ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne; - obsługa turystyki wodnej; - szlak kajakowy, rowerowy
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 5**

	Nazwa miejscowości : IZNOTA-KAMIEŃ	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, Turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Jednostka osadnicza o wyspecjalizowanej funkcji
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych i ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne; - Pola namiotowe, campingi - szlak kajakowy, rowerowy
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 6**

	Nazwa miejscowości : KARWICA	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy ważny dla rekreacyjnego wykorzystania jeziora Nidzkiego
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA IV – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej, - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych; - Rozwój zabudowy na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Należy zachować pozostałości historycznej zabudowy wsi ze szczególnym uwzględnieniem budynków drewnianych.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - OCHK
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Usytuowanie przy drodze powiatowej. Konieczna budowa ścieżek rowerowych • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy systemu kanalizacji sanitarnej. Do czasu budowy odprowadzanie ścieków oparte o zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne; - Pola namiotowe, campingi; - szlak rowerowy;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację;
9	USTALENIA INNE	- Wspieranie działań przedłużających sezon, wydzielenie terenów pod działalność rekreacyjną pobytową, SPA, rozwój turystyki aktywnej;

Karta miejscowości**Nr 7**

	Nazwa miejscowości : KOŃCEWO	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W mpzp należy przewidzieć ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej „B”
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze powiatowej. Konieczna budowa ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - obiekty agroturystyczne;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 8**

	Nazwa miejscowości : KRZYŻE	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy ważny dla rekreacyjnego wykorzystania jeziora Nidzkiego
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA IV – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej; - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych; - Rozwój zabudowy na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - OCHK; - w sąsiedztwie rezerwat Jezioro Nidzkie.
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze powiatowej. Konieczna budowa ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - obiekty agroturystyczne; - obiekty gastronomiczne; - obiekty noclegowe; - ścieżki rowerowe;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację;
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 9**

	Nazwa miejscowości : NIEDŹWIEDZI RÓG	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Miejscowości turystycznych nad J. Śniardwy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze powiatowej. Konieczna budowa ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - obiekty agroturystyczne; - obiekty gastronomiczne; - obsługa turystyki wodnej;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację;
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 10**

	Nazwa miejscowości : OSINIAK-PIOTROWO	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowo - usługowa
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy, obsługa rolnictwa
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA III – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zabudowa o charakterze „plombowym” - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych; - Rozwój zabudowy na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W mpzp należy przewidzieć ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej „B”
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drogach gminnych. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 11**

	Nazwa miejscowości : ONUFRYJEWO	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej, połączonej z drogą powiatową. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> - Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację;
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 12**

	Nazwa miejscowości : PIASKI	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Jedna z ważniejszych miejscowości obsługujących turystykę wodną
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze powiatowej. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Powszechnie dostępna obsługa turystyki wodnej związana z istniejącym portem jachtowym.
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> - Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację;
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 13**

	Nazwa miejscowości : POPIELNO	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Naukowa i turystyczna, mieszkaniowa
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Miejscowość turystyczna
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej.
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze powiatowej. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obsługa portowa turystyki żeglarskiej, zagospodarowanie brzegów j. Śniardwy, konieczność rozbudowy portu
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> - Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 14**

	Nazwa miejscowości : SZEROKI BÓR	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA IV – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej; - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych; - Rozwój zabudowy na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W mpzp należy przewidzieć ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej „B”
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze powiatowej. Konieczna budowa ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność budowy sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - obiekty agroturystyczne; - ścieżki rowerowe;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Obowiązujące mpzp należy poddać analizie i w miarę potrzeb przeprowadzić ich aktualizację;
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 15**

	Nazwa miejscowości : ŁADNE POLE	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Obsługa rolnictwa, mieszkaniowa
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA III – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zabudowa o charakterze „plombowym”; - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych; - Rozwój zabudowy na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej i wojewódzkiej. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 16**

	Nazwa miejscowości : UKTA	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Obsługa rolnictwa, mieszkaniowa
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA III – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zabudowa o charakterze „plombowym”; - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych; - Rozwój zabudowy na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W mpzp należy przewidzieć ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej „B”
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ukta stanowi węzeł komunikacyjny dróg wojewódzkich /Mrągowo-Ruciane-Nida/, powiatowych i wojewódzkich /Szczytno-Mikołajki/ i gminnych. Konieczna poprawa dróg gminnych i chodników • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty gastronomiczne; - obiekty noclegowe; - pola biwakowe; - szlak kajakowy; - obiekty związane z zagospodarowaniem turystycznym brzegów rzeki Krutyni
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 17**

	Nazwa miejscowości : WEJSUNY	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do rejestru zabytków. - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. • <u>ZASADY OCHRONY ZABYTEKÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W mpzp należy przewidzieć ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej „B”
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - w sąsiedztwie rezerwatu Jeziora Warnołty; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drogach powiatowych. Konieczna budowa ścieżek rowerowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - obiekty noclegowe; - obiekty agroturystyczne; - obiekty gastronomiczne; - pola namiotowe; - szlak pieszy; - szlak rowerowy.
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 18**

	Nazwa miejscowości : WIERZBA	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, turystyczno-rekreacyjna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Miejscowość turystyczna
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA II – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym”, i określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. - Rozwój zabudowy w granicach terenów rozwojowych;
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze powiatowej. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalne. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konieczność rozbudowy lokalnego systemu kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - przeprawa promowa, przystań Żeglugi Mazurskiej, przystań żeglarska, camping, Dom Pracy Twórczej PAN
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> - Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 19**

	Nazwa miejscowości : WÓLKA	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Obsługa rolnictwa, mieszkaniowa
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Podstawowy element sieci osadniczej Gminy
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA III – PODSTREFA „A”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zabudowa o charakterze „plombowym” - Rozwój zabudowy w granicach obszarów rozwojowych; - Rozwój zabudowy na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalizacja miejscowości przy drodze gminnej. Konieczna poprawa jakości dróg dojazdowych. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty agroturystyczne;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Konieczność opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
9	USTALENIA INNE	-

Karta miejscowości**Nr 20**

	Nazwa miejscowości : WYGRYNY - BOREK	
1	DOMINUJĄCA FUNKCJA JEDNOSTKI OSADNICZEJ	Mieszkaniowa, usługowa, turystyczna
2	ROLA MIEJSCOWOŚCI W SIECI JEDNOSTEK OSADNICZYCH GMINY	Jedna z ważniejszych miejscowości podstawowego układu sieci osadniczej. Od strony południowej stanowi główne „wejście” do Parku Krajobrazowego. Jest ważnym elementem zagospodarowania turystycznego szlaku Wielkich Jezior Mazurskich
3	ZASADY ROZWOJU JEDNOSTKI OSADNICZEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>STREFA FUNKCYJNA III – PODSTREFA „A” „B”</u> • <u>SKALA ROZWOJU</u> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona uwarunkowaniami urbanistycznymi. • <u>KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej i turystycznej, zabudowa o charakterze „plombowym” - Rozwój zabudowy turystycznej w tym budowa obiektów zamieszkania zbiorowego związanych z obsługą ruchu turystycznego w miejscowości Borek w granicach wyznaczonych obszarów zabudowy turystycznej. - Rozwój zabudowy mieszkaniowej i turystycznej na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
4	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
5	OCHRONA PRZYRODY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ZASADY OCHRONY WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA:</u> <ul style="list-style-type: none"> - w obszarze Natura 2000; - w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego; - występujących pomników przyrody;
6	ROZWIĄZANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>KOMUNIKACJA :</u> <ul style="list-style-type: none"> Usytuowanie przy drodze powiatowej. • <u>ZAOPATRZENIE W WODĘ :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci wodociągowej. • <u>KANALIZACJA SANITARNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. • <u>ENERGIA ELEKTRYCZNA :</u> <ul style="list-style-type: none"> - Z istniejącej sieci średniego napięcia. • <u>UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW :</u> <ul style="list-style-type: none"> - W ramach projektowanego systemu unieszkodliwiania odpadów całej Gminy.
7	OBIEKTY I URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty gastronomiczne, obiekty zamieszkania zbiorowego ; - szlak kajakowy;
8	PROCEDURY PLANISTYCZNE	- Zakończenie procedur planistycznych. Opracowanie planu Wygryny-Borek z uwzględnieniem funkcji mieszkaniowej i turystycznej.
9	USTALENIA INNE	-

19. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY RUCIANE NIDA

Ustalenia studium sformułowano w sposób umożliwiający zaspokojenie potrzeb mieszkańców i ochronę unikalnych wartości kulturowych i przyrodniczych.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy zostały określone przy pomocy następujących narzędzi:

- ❖ określono kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym poprzez wyznaczenie czterech stref funkcyjnych;
- ❖ podzielono obszar poszczególnych stref na podstrefy ustalając jednocześnie rodzaje zabudowy dopuszczone w ich granicach;
- ❖ wyznaczono zasady rozwoju infrastruktury technicznej w tym komunikacji kolejowej i kołowej;
- ❖ wskazano obszary objęte ochroną z tytułu obowiązku ochrony:
 - wartości kulturowych,
 - wartości przyrodniczych,
 - zdrowia, życia i dóbr materialnych mieszkańców.

Obszary funkcyjne gminy wyznaczono wykorzystując cechy istniejącej zabudowy i zagospodarowania, z zastosowaniem zasady zrównoważonego rozwoju oraz maksymalnym uwzględnieniem ustaleń zawartych w obowiązujących planach miejscowych. Kierunki rozwoju obszarów funkcjonalnych skorygowano, w stosunku do obowiązujących planów miejscowych, uwzględniając możliwości rozwoju infrastruktury technicznej oraz zachowując niezbędne zasady ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych. Dodatkowo ustalono politykę w zakresie sporządzania planów miejscowych na terenie Miasta i Gminy oraz wyznaczono obszary na których priorytetowo należy opracować plany miejscowe.

**WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH I ARCHEOLOGICZNYCH WPISANYCH DO
WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW**

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ADRES	LOKALIZACJA
1.	Ciesina	cmentarz ewangelicki		na płaskim terenie. od północy droga do wsi, od zachodu i wschodu lasek sosnowy, od południa pole
2.	Gałkowo	cmentarz parafialny		płn-zachodni kraniec wsi
3.	Guzianka	PJM/7: punkt oporu piechoty. bierny schron dla drużyny piechoty	-	
4.	Guzianka	PJM/8: bateria przewoźnych dział pancernych 5,3 cm. Bierny schron dla drużyny piechoty	-	
5.	Guzianka	PJM/9: wieża karabinów maszynowych/schron	-	
6.	Guzianka	PJM/10: punkt oporu piechoty, bierny schron dla drużyny piechoty	-	
7.	Guzianka	PJM/11: działo piechoty (bierny schron piechoty - punkt oporu	-	
8.	Guzianka	stopień wodny piętrzący – zespół śluza wodna, strażnica wodna, magazyn. b. ekspedycyjny	-	
9.	Guzianka	mogiła żołnierzy rosyjskich z 1915r.	-	ok.40 m. na północ od przejazdu kolejowego, po wschodniej stronie drogi Kowalik- Ruciane- Nida, na skraju lasu
10.	Iwanowo	cmentarz ewangelicki	-	na skraju lasu, na niewielkim nasypie, od północy droga z PGR do lasu, od wschodu pole, z pozostałych stron las
11.	Karwica	cmentarz ewangelicki	-	w rozwidleniu drogi do jeziora od zachodu i drogi polnej od południa
12.	Karwica Mazurska	SPL/7: blokhauz dla ckm i piechoty	-	na. północ od linii kolejowej, ok..800m na zachód od stacji kolejowej w Karwicy Mazurskiej
13.	Karwica	SPL/8: blokhauz dla ckm i	-	na północ od linii

	Mazurska	piechoty		kolejowej, ok. 1500m na zachód od stacji kolejowej w Karwicy Mazurskiej
14.	Karwica Mazurska	SPL/2 - blokhauz dla ckm i piechoty	-	na pñn. od linii kolejowej, ok. 1400m na wsch. od stacji kolejowej w Karwicy Mazurskiej
15.	Karwica Mazurska	SPL/3- blokhauz dla ckm i piechoty	-	na pin. od linii kolejowej, ok.700m na wsch. od stacji kolejowej w Karwicy Mazurskiej
16.	Karwica Mazurska	SPL/4 - schron dla dwóch drużyn	-	na pñn. od linii kolejowej, ok. 300m na wschód od stacji kolejowej W Karwicy Mazurskiej
17.	Karwica Mazurska	SPL/5 - budynek dworca	-	w miejscu dworca stacji kolejowej w Karwicy Mazurskiej
18.	Karwica Mazurska	SPL/6 - schron dla drużyny piechoty	-	ok,300m na zachód od stacji kolejowej w Karwicy Mazurskiej
19.	Kowalik	cmentarz ewangelicki	-	przed d. zabudowaniami wsi między drogą z Rucianego z jeziorem, na płaskim terenie
20.	Ładne Pole	cmentarz ewangelicki	-	wśród pól, na płaskim teranie, za połną drogą od strony południowo- zachodniej
21.	Niedźwiedzi Róg	cmentarz wyznaniowy - d. ewangelicki	-	na małym nasypie przy drodze od północnego-wschodu, na terenie opadającym od południa, z pozostałych stron las sosnowy
22.	Onufryjewo	ZDF: (relikty):dwór	1	
23.	Osiniak	cmentarz filialny parafii Jednowierców w Wojnowie		południowo-zachodni kraniec wsi
24.	Osiniak Piotrowo	cmentarz wyznaniowy - d. ewangelicki	-	na płaskim terenie, na skraju lasu, od południa droga ze wsi do lasu, od zachodu pole, z pozostałych las
25.	Pieczysko Leśniczówka	cmentarz ewangelicki	-	na płaskim terenie w lesie, od zachodu droga do leśniczówki, z pozostałych las
26.	Popielno	ZDF: (relikty): spichlerz/magazyn		
27.	Popielno	ZDF: (relikty)-c.d.: dom	11	

		robotników folwarcznych		
28.	Popielno	ZDF: (relikty)-c.c.: dom robotników folwarcznych	13	
29.	Popielno	ZDF: (relikty)-c.d.: dom robotników folwarcznych	14	
30.	Ruciane-Nida	SPL/1 - bierny schron dla dwóch drużyn piechoty	-	
31.	Ruciane-Nida	PJM/1: Dzieło piechoty (bierny schron piechoty - punkt oporu piechoty)	-	
32.	Ruciane-Nida	PJM/2: Dzieło piechoty (bierny schron piechoty - punkt oporu piechoty)	-	
33.	Ruciane-Nida	PJM/3: Dzieło piechoty (bierny schron piechoty - punkt oporu piechoty)	-	
34.	Ruciane-Nida	PJM/4: wieża karabinów maszynowych	-	
35.	Ruciane-Nida	PJM/5: wieża karabinów maszynowych (północna przy moście kolejowym w umocnieniach mostów w węźle	-	zachodni brzeg, po płn. stronie mostu
36.	Ruciane-Nida	PJM/6: punkt oporu piechoty, bierny schron dla drużyny piechoty	-	
37.	Ruciane-Nida	zespół dworca kolejowego; wieża wodna	-	przy czynnym odcinku linii kolejowej Ełk - Ruciane-Nida - Mrągowo
38.	Ruciane-Nida	cmntarz wyznaniowy- d ewangelicki	-	a płaskim terenie, w północnej stronie wsi, przed lasem, od zachodu droga
39.	Sasek Wielki	SPL/52 - wieża piechoty dla broni ręcznej i maszynowej	-	
40.	Szeroki Bór	cmntarz ewangelicki		na płaskim terenie, od południa pole, z pozostałych stron las
41.	Śwignajno	cmntarz wyznaniowy - d. ewangelicki	-	na małym wzniesieniu, wśród pól, na wschód od zabudowań wsi, od strony zachodniej polna droga
42.	Śwignajno	zesp.dworca kolej. i-dworzec z Śwignajno przy nieczynnym odcinku linii magaz. spedycji(5.5a), 2-b.mieszk. z b. gospo.(6); b.mieszk.(7)+3 b.gospod.	Śwignajno 5, 5a, 6, 7	przy nieczynnym odcinku linii kolejowej Ełk - Ruciane-Nida - Mrągowo
43.	Śwignajno (Śwignajno Wielkie)	spichlerz – w zagrodzie	5	
44.	Ukta	dzwonnica w zespole kościoła ewangelickiego ob.	-	

		Rzymskokatolickiego Podwyższenia Krzyża Św.		
45.	Ukta	cmentarz ewangelicki	-	na płaskim terenie, przy szosie od południowego zachodu, z pozostałych stron pole
46.	Wejsuny	kościół w zespole kościoła ewangelickiego	39	
47.	Wejsuny	plebania	37	
48.	Wojnowo	dom drewniany	34	
49.	Wojnowo	dom drewniany	48	
50.	Wojnowo	cmentarz parafialny jednowierców		w północno- wschodniej części wsi, opodal drogi głównej
51.	Wojnowo	cmentarz klasztorny		południowo-zachodni narożnik terenu klasztornego, zachodni bok na brzegu jeziora Duś
52.	Wygryny	dom drewniany	22	
53.	Wygryny	dom drewniany	43	
54.	Wygryny	dom drewniany	49	
55.	Wygryny- Zydlągi	cmentarz wyznaniowy - d. ewangelicki	-	na płaskim terenie pod lasem, ewangelicki od zachodu droga, z pozostałych las sosnowy
56.	Zameczek	cmentarz wyznaniowy - d. ewangelicki	-	wśród pól. Przy drodze od północy, na lekkim wzniesieniu od południa
57.	droga wojewódzka nr 610	aleja przydrożna		odcinek Gałkowo – Ruciane - Nida

Zabytki archeologiczne

L.P	Gmin po reformie '99	Miejsce	Nr w miejscow ości	Nr obszaru	Nr na obszarze	Funkcja obiekту	Chronologia
1	Ruciane Nida	Końcewo	1	25-73	45	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
	Ruciane Nida	Końcewo	1	25-73	45	śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVII wiek)
2	Ruciane Nida	Końcewo	2	25-73	46	osada	okres wędrówek ludów
3	Ruciane Nida	Końcewo	3	25-73	47	śląd osadnictwa	pradzieje
	Ruciane Nida	Końcewo	3	25-73	47	śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVIII wiek)

4	Ruciane Nida	Ruciane	2	26-71	1	śląd osadnictwa	okres wczesnonowożytny (XVI wiek)
5	Ruciane Nida	Ruciane	3	26-71	2	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XV wiek)
	Ruciane Nida	Ruciane	3	26-71	2	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XVII wiek)
	Ruciane Nida	Ruciane	3	26-71	2	śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVIII wiek)
	Ruciane Nida	Ruciane	3	26-71	2	śląd osadnictwa	okres nowożytny (XIX wiek)
6	Ruciane Nida	Ruciane	4	26-71	3	śląd osadnictwa	okres późnonowożytny (XVII-XVIII wiek)
	Ruciane Nida	Ruciane	4	26-71	3	śląd osadnictwa	okres nowożytny (XIX wiek)
7	Ruciane Nida	Ruciane	5	26-71	4	śląd osadnictwa	pradzieje
	Ruciane Nida	Ruciane	5	26-71	4	śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVII-XVIII wiek)
	Ruciane Nida	Ruciane	5	26-71	4	śląd osadnictwa	okres późnonowożytny (XIX wiek)
8	Ruciane Nida	Wierzba	7	24-72	18	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
9	Ruciane Nida	Wierzba	8	24-72	19	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XV w.)
10	Ruciane Nida	Wierzba	9	24-72	20	osada (?)	średniowiecze-okres nowożytny (XV-XVI w.)
11	Ruciane Nida	Wierzba	10	24-72	21	osada (?)	późne średniowiecze (XIV-XV w.)

Skróty użyte w tabeli:

ZDF – zespół dworsko-folwarczny

PJM – Pozycja Jezior Mazurskich

SPL – Szczycieńska Pozycja Leśne

WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH WPISANYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

LP	MIJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ADRES	LOKALIZACJA	DZIAŁKA	DATOWANIE
1	DĘBOWO	CMENTARZ EWANGELICKI				
2	BOREK	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI/LEŚNICZÓWKA+ BUDYNEK GOSPODARCZY				okres międzywojenny
3	GAŁKOWO	DOM	6			pocz. XX w.
4	GAŁKOWO	DOM	7			pocz. XX w.
5	GAŁKOWO	DOM	11			pocz. XX w.
6	GAŁKOWO	DOM	13			pocz. XX w.
7	GAŁKOWO	DOM	16			pocz. XX w.
8	GAŁKOWO	DOM	24			pocz. XX w.
9	GAŁKOWO	DOM	37			pocz. XX w.
10	GAŁKOWO	DOM	38			pocz. XX w.
11	GAŁKOWO	ZESPÓŁ SZKOŁY/SZKOŁA+ 2 BUDYNKI GOSPODARCZE/				pocz. XX w.
12	GAŁKOWO	GOSPODA / DWOREK ŁOWCZEGO ZE SZTYNORTU/	46			XIX w.
13	GAŁKOWO	CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW		PLN-ZACH. KRANIEC WSI		k. XIX w.
14	GAŁKOWO	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX w.
15	GAŚSIOR	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI/ LEŚNICZÓWKA+ 2 BUDYNKI GOSPODARCZE	1			pocz. XX w.
16	GUZIANKA	PJM/7: PUNKT OPORU PIECHOTY, BIERNY SCHRON DLA DRUŻYNY PIECHOTY				1900 R.
17	GUZIANKA	PJM/8: BATERIA PRZEWOŹNYCH DZIAŁ PANCERNYCH 5, 3 CM. BIERNY SCHRON DLA DRUŻYNY PIECHOTY				1900 R.
18	GUZIANKA	PJM/9: WIEŻA KARABINÓW MASZYNOWYCH/SCHRON				1900 R.
19	GUZIANKA	PJM/10: PUNKT OPORU PIECHOTY, BIERNY SCHRON DLA DRUŻYNY PIECHOTY				1900 R.
20	GUZIANKA	PJM/11: DZIAŁO PIECHOTY (BIERNY SCHRON PIECHOTY - PUNKT OPORU PIECHOTY)				1900 R.
21	GUZIANKA	STRAŻNICA WODNA- STOPIEŃ WODNY GUZIANKA				1900 R.
22	GUZIANKA	ŚLUZA - STOPIEŃ WODNY GUZIANKA				
23	GUZIANKA	MOGIŁA ŻOŁNIERZY ROSYJSKICH Z 1915R.			3095/5	

24	IWANOWO	CMENTARZ STAROWIERCÓW /STAROBRZĘDOWCÓW		NA MAŁYM NASYPIE WE WSI, OD STRONY ZACHODNIEJ DROGA, Z POZOSTAŁYCH STRON POŁA		pocz. XX w.
25	IWANOWO	CMENTARZ EWANGELICKI			77	pocz. XX w.
26	IZNOTA	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX/XX w.
27	IZNOTA	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX w.
28	IZNOTA	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX/XX w.
29	KADZIDŁOWO	CHAŁUPA Z DĄBRÓW , CHAŁUPA Z WARNOWA, DOM, LAMUS, CHATA, BUDYNEK, MAHAZYN W ZESPOLE OBERŻY POD PSEM	1			pocz. XX w.
30	KADZIDŁOWO	DOM	3			XIX/XX w.
31	KADZIDŁOWO	DOM	5			XIX/XX w.
32	KADZIDŁOWO	CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW				XIX w.
33	KADZIDŁOWO	CMENTARZ WOJSK NAPOLEOŃSKICH				POCZ. XX w.
34	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	10			POCZ. XX w.
35	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	12			POCZ. XX w.
36	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	13			POCZ. XX w.
37	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	14			POCZ. XX w.
38	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	15			POCZ. XX w.
39	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	31			POCZ. XX w.
40	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	38			POCZ. XX w.
41	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	42			POCZ. XX w.
42	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	43			POCZ. XX w.
43	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	44			POCZ. XX w.
44	KARWICA	DOM W ZAGRODZIE	46			POCZ. XX w.
45	KARWICA	DOM – DAWNA SZKOŁA	51			POCZ. XX w.
46	KARWICA	CMENTARZ EWANGELICKI				2 ćw. XIX w.
47	KARWICA	CMENTARZ EWANGELICKI				2 ćw. XIX w.
48	KARWICA	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
49	KARWICA MAZURSKA	SPL/7: BLOKHAUZ DLA CKM I PIECHOTY				POCZ. XX w.
50	KARWICA MAZURSKA	SPL/8: BLOKHAUZ DLA CKM I PIECHOTY				POCZ. XX w.

51	KARWICA MAZURSKA	SPL/1: BIERNY SCHRON DLA DWÓCH DRUŻYN PIECHOTY				1928 R.
52	KARWICA MAZURSKA	MOGIŁA ŻOŁNIERZA NIEMIECKIEGO Z II WOJNY ŚWIATOWEJ		OK. 50M NA PŁN.OD PRZEJAZDU KOLEJOWEGO, PO ZACH. STRONIE LINII KOLEJOWEJ RUCIANE- NIDA/SZCZYTNO, NA SKRAJU LASU I SZOSY		
53	KARWICA MAZURSKA	DOM	12			
54	KARWICA MAZURSKA	DOM	13			
55	KARWICA MAZURSKA	DOM	14			
56	KARWICA MAZURSKA	DOM	15			
57	KARWICA MAZURSKA	2/SPL - BLOKHAUZ DLA CKM I PIECHOTY				POCZ. XX w.
58	KARWICA MAZURSKA	3/SPL - BLOKHAUZ DLA CKM I PIECHOTY				POCZ. XX w.
59	KARWICA MAZURSKA	4/SPL – SCHRŃ DLA DWÓCH DRUŻYN PIECHOTY				1928 R.
60	KARWICA MAZURSKA	5/SPL - BLOKHAUZ DLA CKM I PIECHOTY				POCZ. XX w.
61	KARWICA MAZURSKA	6/SPL – SCHRON DLA JEDNEJ DRUŻYNY PIECHOTY				1928 R.
62	KARWICA MAZURSKA	CMENTARZ EWANGELICKI				2 ćw. XX w.
63	KARWICA MAZURSKA	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO PRZY LINII RUCIANE-NIDA - SZCZYTNO: 2 DOMY+ 2 BUD. GOSPODARCZE				1885 R.
64	KOŃCEWO	ZAGRODA CHŁOPSKA: DOM + DUDYNEK GOSPODARCZY	3			POCZ. XX w.
65	KOŃCEWO	DOM	7			POCZ. XX w.
66	KOŃCEWO	DOM	12			POCZ. XX w.
67	KOŃCEWO	DOM	13			POCZ. XX w.
68	KOŃCEWO	DOM	18			POCZ. XX w.
69	KOŃCEWO	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM+ BUDYNEK GOSPODARCZY	11			POCZ. XX w.
70	KOŃCEWO	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
71	KOŃCEWO LEŚNICZÓWKA	LEŚNICZÓWKA + 2 BUDYNKI GOSPODARCZE W ZESPOLE LEŚNICZÓWKI	1			POCZ. XX w.
72	KOŃCEWO	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX/XX w.

73	KOWALIK	CMENTARZ WYZNANIOWY- D. EWANGELICKI			186	POCZ. XX w.
74	KRZYŻE	DOM	ul. Nidzka 15			POCZ. XX w.
75	KRZYŻE	DOM	ul. Nidzka 20			POCZ. XX w.
76	KRZYŻE	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
77	KRZYŻE	CMENTARZ EWANGELICKI				1700-1928
78	LIPNIK LEŚNICZÓWKA	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI: LEŚNICZÓWKA +2 BUDYNKI GOSPODARCZE	1			POCZ. XX w.
79	ŁADNE POLE	CMENTARZ WYZNANIOWY - D.EWANGELICKI			128	POCZ. XX w.
80	ŁADNE POLE	CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW				POCZ. XX w.
81	MASKULIŃSKIE	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI: LEŚNICZÓWKA* 2 BUDYNKI GOSPODARCZE	1			POCZ. XX w.
82	MASKULIŃSKIE	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
83	MIKOŁAJKI	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM + BUDYNEK GOSPODARCZY				POCZ. XX w.
84	NIEDŹWIEDZI RÓG	CMENTARZ WYZNANIOWY - D. EWANGELICKI			54	POCZ. XX w.
85	NOWA UKTA	DOM	13			POCZ. XX w.
86	NOWA UKTA	DOM	14			POCZ. XX w.
87	NOWA UKTA	DOM	17			POCZ. XX w.
88	NOWA UKTA	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX w.
89	ONUFRYJEWO	ZESPÓŁ FOLWARCZNY (RELIKTY):DWÓR	1			k. XIX w.
90	ONUFRYJEWO	DOM	22			POCZ. XX w.
91	ONUFRYJEWO	DOM	26			POCZ. XX w.
92	ONUFRYJEWO	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM+ BUDYNEK GOSPODARCZY	8			POCZ. XX w.
93	ONUFRYJEWO	CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW				POCZ. XX w.
94	ONUFRYJEWO	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
95	OSINIAK- PIOTROWO	CMENTARZ FILIALNY PARAFII JEDNOWIERCÓW W WOJNOWIE			110	POCZ. XX w.
96	OSINIAK- PIOTROWO	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
97	OSINIAK- PIOTROWO	CMENTARZ STAROBRZĘDOWCÓW				POCZ. XX w.
98	OSINIAK- PIOTROWO	DOM	7			POCZ. XX w.
99	OSINIAK- PIOTROWO	DOM	8			POCZ. XX w.

100	OSINIAK-PIOTROWO	DOM	16			POCZ. XX w.
101	OSINIAK-PIOTROWO	DOM	19			POCZ. XX w.
102	OSINIAK-PIOTROWO	DOM	35			POCZ. XX w.
103	OSINIAK-PIOTROWO	DOM	38			POCZ. XX w.
104	OSINIAK-PIOTROWO	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM+BUDYNEK GOSPODARCZY	11			POCZ. XX w.
105	OSINIAK-PIOTROWO	CMENTARZ EWANGELICKI			3117/4	POCZ. XX w.
106	PIECZYSKA LEŚNICZ.	CMENTARZ WYZNANIOWY - D. EWANGELICKI			94/3	
107	PIECZYSKO LEŚNICZ.	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI: LEŚNICZÓWKA + 3 BUDYNKI GOSPODARCZE	1			POCZ. XX w.
108	POPIELNO	PARK				XIX/XX W.
109	POPIELNO	ZESPÓŁ FOLWARCZNY (RELIKTY): SPICHLERZ/MAGAZYN				1858 R.
110	POPIELNO	ZESPÓŁ FOLWARCZNY (RELIKTY)-C.D.: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH	11			OKRES MIĘDZYWOJENNY
111	POPIELNO	ZESPÓŁ FOLWARCZNY (RELIKTY)-C.D.: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH	13			OKRES MIĘDZYWOJENNY
112	POPIELNO	ZESPÓŁ FOLWARCZNY (RELIKTY)-C.D.: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH	14			OKRES MIĘDZYWOJENNY
113	POPIELNO	ZESPÓŁ FOLWARCZNY (RELIKTY)-C.D.: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH	12			OKRES MIĘDZYWOJENNY
114	POPIELNO	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
115	PRANIE LEŚN.	LEŚNICZÓWKA, W ZESPOLE LEŚNICZÓWKI OB. MUZEUM K.I.GAŁCZYŃSKIEGO+ 2 BUDYNKI GOSPODARCZE + FRAGMENT DUKTU LEŚNEGO				POCZ. XX w.
116	RUCIANE - NIDA	DOM	GUZIAŃSKA 24			POCZ. XX w.
117	RUCIANE - NIDA	DOM	GUZIAŃSKA 26			POCZ. XX w.
118	RUCIANE - NIDA	KOŚCIÓŁ W ZESPOLE KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO, OB. PARAFILNY RZYMSKOKATOLICKI	Dworcowa 32			1910 R.
119	RUCIANE - NIDA	DOM, TZW. WILLA ANDERSA	Dworcowa 8c			POCZ. XX w.
120	RUCIANE - NIDA	ZESPÓŁ WYŁUSZCZARNI NASION: BUDYNEK WYŁUSZCZARNI, MAGAZYN SZYSZEK, MAGAZYN SZYSZEK (BOCZNY), BUDYNEK PRODUKCYJNY, BUDYNEK BIUROWY, BUDYNEK MIESZKALNY, BUDYNEK GOSPODARCZY, BUDYNEK WAGI I SORTOWNI, MAGAZYN NASION (OB.KOTŁOWNIA)	Dworcowa 1			1890, 1930-1935
121	RUCIANE - NIDA	DOM + BUDYNEK GOSPODARCZY	SŁOWIAŃSKA 16			POCZ. XX w.

122	RUCIANE - NIDA	DOM	SŁOWIAŃSKA 19			POCZ. XX w.
123	RUCIANE - NIDA	DOM	WCZASOWICZÓW 8			OKRES MIĘDZYWOJENNY
124	RUCIANE - NIDA	DOM	WCZASOWICZÓW 10			POCZ. XX w.
125	RUCIANE - NIDA	DOM	WIEJSKA 30			POCZ. XX w.
126	RUCIANE - NIDA	SPL BIERNY SCHRON DLA DWÓCH DRUŻYN PIECHOTY				1928 R.
127	RUCIANE - NIDA	PJM/1: DZIAŁO PIECHOTY (BIERNY SCHRON PIECHOTY - PUNKT OPORU PIECHOTY)				1900 R.
128	RUCIANE - NIDA	PJM/2: DZIAŁO PIECHOTY (BIERNY SCHRON PIECHOTY - PUNKT OPORU PIECHOTY)				1900 R.
129	RUCIANE - NIDA	PJM/3: DZIAŁO PIECHOTY (BIERNY SCHRON PIECHOTY - PUNKT OPORU PIECHOTY)				1900 R.
130	RUCIANE - NIDA	PJM/4: WIEŻA KARABINÓW MASZYNOWYCH/SCHRON				1900 R.
131	RUCIANE - NIDA	PJM/5: WIEŻA KARABINÓW MASZYNOWYCH/SCHRON				1900 R.
132	RUCIANE - NIDA	PJM/6: PUNKT OPORU PIECHOTY, BIERNY SCHRON DLA DRUŻYNY PIECHOTY				1900 R.
133	RUCIANE - NIDA	DOM	GUZIAŃSKA 22			POCZ. XX w.
134	RUCIANE - NIDA	DOM	MAZURSKA 3			POCZ. XX w.
135	RUCIANE - NIDA	DOM	MAZURSKA 4			POCZ. XX w.
136	RUCIANE - NIDA	DOM	MAZURSKA 5			POCZ. XX w.
137	RUCIANE - NIDA	DOM	MAZURSKA 12			POCZ. XX w.
138	RUCIANE - NIDA	DOM	WCZASÓW 6			OKRES MIĘDZYWOJENNY
139	RUCIANE - NIDA	DOM	WCZASÓW 8			OKRES MIĘDZYWOJENNY
140	RUCIANE - NIDA	DOM	WCZASÓW 10			POCZ. XX w.
141	RUCIANE - NIDA	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: BUDYNKI LOKOMOTYWOWNI-OB. WARSZTATY, WIEŻA WODNA, MOST KOLEJOWY, DWA DOMY	DWORCOWA 5,7	PRZY CZYNNYM ODCINKU LINII KOLEJOWEJ ELK - RUCIANE- NIDA - MRĄGOWO		1898 R.
142	RUCIANE-NIDA	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI: LEŚNICZÓWKA + 2 BUDYNKI GOSPODARCZE	DWORCOWA 2A			POCZ. XX w.
143	RUCIANE-NIDA	WIEŻA WODNA W ZESPOLE PRZEMYSŁOWYM	DWORCOWA 10	NA STOPNIU WODNYM PIĘTRZĄCYM "GUZIANKA"		POCZ. XX w.
144	RUCIANE-NIDA	ŚLUZA	GUZIAŃSKA	NA STOPNIU WODNYM PIĘTRZĄCYM "GUZIANKA"		1899 – 1900
145	RUCIANE-NIDA	STRAŻNICA WODNA	GUZIAŃSKA	NA STOPNIU WODNYM PIĘTRZĄCYM "GUZIANKA"		1899 – 1900

146	RUCIANE-NIDA	JAZ NA RZ. NIDKA U UJŚCIA JEZIORA NIDZKIEGO		NA STOPNIU WODNYM PIĘTRZĄCYM "GUZIANKA"		
147	RUCIANE-NIDA	BLOCKHAUS I		NA MOŚCIE KOLEJOWYM W UMCOCNIENIU MOSTÓW W WĘŻLE OPORU RUCIANE - GUZIANKA (ZACHOWANY)		1900 R.
148	RUCIANE-NIDA	BLOCKHAUS II		NA MOŚCIE KOLEJOWYM W UMCOCNIENIU MOSTÓW W WĘŻLE OPORU RUCIANE - GUZIANKA (ZACHOWANY)		1900 R.
149	RUCIANE-NIDA	BLOCKHAUS II		NA MOŚCIE KOLEJOWYM W UMCOCNIENIU MOSTÓW W WĘŻLE OPORU RUCIANE - GUZIANKA (ZACHOWANY)		1900 R.
150	RUCIANE-NIDA	PJM-GRUPA GUZIANKA W WĘŻLE OP. RUCIANE-GUZIANKA-WYSADZONY W 1900R.		PUNKT OPORU PIECHOTY BEŁDANY/KRÓLEWSKI DĄB/		
151	RUCIANE-NIDA	PJM-GRUPA GUZIANKA W WĘŻLE OPORU RUCIANE-GUZIANKA-SCHRON PIECHOTY-WYSADZONY W 1900R.		PUNKT WIELKA GUZIANKA PÓŁNOC		
152	RUCIANE-NIDA	PJM- GRUPA GUZIANKA W WĘŻLE OPORU RUCIANE-GUZIANKA-SCHRON PIECHOTY-WYSADZONY W 1900R		PUNKT OPORU PIECHOTY WIELKA GUZIANKA POŁUDNIE		
153	RUCIANE-NIDA	GRUPA RUCIANE-NIDA W WĘŻLE OPORU RUCIANE-GUZIANKA-SCHRON PIECHOTY- WYSADZONY W 1900R.		PUNKT OPORU PIECHOTY JEZIORO NIDZKIE ZACHÓD		
154	RUCIANE-NIDA	GRUPA RUCIANE-NIDA W WĘŻLE OPORU RUCIANE - GUZIANKA - SCHRON PIECHOTY - WYSADZONY W 1900R.		PUNKT OPORU PIECHOTY JEZIORO NIDZKIE ZACHÓD		
155	RUCIANE-NIDA	WĘŻEL OPORU RUCIANE-GUZIANKA: BATERIA PRZEWOŹNYCH WIEŻYCZEK PANCERNYCH 5.3 CM-TZW. PODKOWA-ZACHOWANY		BRZEG JEZIORA GUZIANKA MAŁA		1900 R.
156	RUCIANE-NIDA	WĘŻEL OPORU RUCIANE-GUZIANKA: STANOWISKO KARABINÓW MASZYNOWYCH		BRZEG JEZIORA BEŁDANY		1900 R.
157	RUCIANE-NIDA	PJM-GRUPA GUZIANKA W WĘŻLE OPORU RUCIANE-GUZIANKA-BIERNY SCHRON PIECHOTY-ZACHOWANY		PUNKT OPORU PIECHOTY WIELKA GUZIANKA PÓŁNOC		1900 R.
158	RUCIANE-NIDA	PJM-GRUPA GUZIANKA W WĘŻLE OPORU RUCIANE-GUZIANKA-BIERNY SCHRON PIECHOTY-ZACHOWANY		PUNKT OPORU PIECHOTY JEZIORO NIDZKIE WSCHÓD		1928 R.
159	RUCIANE-NIDA	PJM-GRUPA RUCIANE-NIDA W WĘŻLE OPORU RUCIANE-GUZIANKA-BIERNY SCHRON PIECHOTY-ZACHOWANY		PUNKT OPORU PIECHOTY JEZIORO NIDZKIE ZACHÓD		1900 R.
160	RUCIANE-NIDA	PJM-GRUPA GUZIANKA W WĘŻLE OPORU RUCIANE-GUZIANKA-BIERNY SCHRON PIECHOTY		BATERIA PRZEWOŹNYCH WIEŻYCZEK PANCERNYCH		
161	RUCIANE-NIDA	BEZIMIENNA MOGIŁA				
162	RUCIANE-NIDA	BUDYNEK GOSPODARCZY W ZESPOLE PRZEMYSŁOWYM	DWORCOWA			POCZ. XX w.
163	RUCIANE-NIDA	KWATERA WOJSKOWA ROSYJSKA Z I WOJNY ŚWAITOWEJ				I ĆW. XX w.
164	RUCIANE-NIDA	GRÓB NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA				

165	RUCIANE-NIDA	CMENTARZ WYZNANIOWY - D. EWANGELICKI			3221/4	POCZ. XX w.
166	RUCIANE-NIDA	CMENTARZ EWANGELICKI - OB. KOMUNALNY				POCZ. XX w.
167	SZEROKI BÓR	ZAGRODA CHŁOPSKA: DOM + 2 BUDYNKI GOSPODARCZE	15			
168	SZEROKI BÓR	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM + BUDYNEK GOSPODARCZY	9			
169	SZEROKI BÓR	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM MIESZKALNY+ BUDYNEK GOSPODARCZY		PRZY CZYNNYM ODCINKULINII KOLEJOWEJ EŁK -RUCIANE-NIDA - MRĄGOWO		1898 R.
170	SZEROKI BÓR	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI: LEŚNICZÓWKA+ 2 BUDYNKI GOSPODARCZE- MUROWANY I DREWNIANY				
171	SZEROKI BÓR	CMENTARZ WYZNANIOWY - D. EWANGELICKI			56/7	
172	ŚWIGNAJNO	CMENTARZ WYZNANIOWY - D. EWANGELICKI			25	
173	ŚWIGNAJNO	CMENTARZ EWANGELICKI				OK. POCZ. XX W.
174	ŚWIGNAJNO WIELKIE	SPICHLERZ-W ZAGRODZIE	5			OK. 1886 R.
175	ŚWIGNAJNO WIELKIE	DOM	10			POCZ. XX w.
176	ŚWIGNAJNO WIELKIE	DOM	22			POCZ. XX w.
177	ŚWIGNAJNO WIELKIE	DOM	24			POCZ. XX w.
178	ŚWIGNAJNO WIELKIE	DOM	35			POCZ. XX w.
179	ŚWIGNAJNO WIELKIE	DOM	37			POCZ. XX w.
180	ŚWIGNAJNO WIELKIE	DOM	42			POCZ. XX w.
181	ŚWIGNAJNO WIELKIE	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM				POCZ. XX w.
182	ŚWIGNAJNO WIELKIE	CMENTARZ EWANGELICKI				POŁ. XIX w.
183	ŚWIGNAJNO WIELKIE	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
184	UKTA	KOŚCIÓŁ W ZESPOLE KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO OB. RZYMSKOKATOLICKIEGO P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO				3 CW. XIX W.
185	UKTA	DZWONNICA W ZESPOLE KOŚCIOŁA EWANG.-OB. RZYMSKOKATOLICKIEGO PODW.KRZYŻA ŚW.	19			K. XIX w.
186	UKTA	PLEBANIA	29			POCZ. XX w.
187	UKTA	DOM PARAFIALNY	31			POCZ. XX w.
188	UKTA	DOM	3			POCZ. XX w.

189	UKTA	DOM	6			OKRES MIĘDZYWOJENNY
190	UKTA	DOM	8			OKRES MIĘDZYWOJENNY
191	UKTA	DOM	23			POCZ. XX w.
192	UKTA	DOM	30			POCZ. XX w.
193	UKTA	DOM	32			POCZ. XX w.
194	UKTA	DOM	55			POCZ. XX w.
195	UKTA	DOM	56			POCZ. XX w.
196	UKTA	DOM	58			POCZ. XX w.
197	UKTA	DOM	77			POCZ. XX w.
198	UKTA	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM	70			POCZ. XX w.
199	UKTA	KARCZMA	36			POCZ. XX w.
200	UKTA	ZESPÓŁ MŁYNA:MŁYN + DOM MŁYNARZA	41			POCZ. XX w.
201	UKTA	CMENTARZ KOMUNALNY			386	POŁ. XIX W
202	UKTA	CMENTARZ EWANGELICKI RODZINY KOWALEWSKICH				POŁ. XIX W
203	UKTA	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX w.
204	UKTA- ŚWIGNAJNO	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DWORZEC Z MAGAZYNEM SPEDYCJI, BUD. MIESZKALNY +3 GOSP., B. MIESZK. Z GOSP.		PRZY NIECZYNNYM ODCINKU LINII KOLEJOWEJ ELK - RUCIANE-NIDA - MRĄGOWO		1898 R.
205	WARNOWO	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX w
206	WEJSUNY	KOŚCIÓŁ W ZESPOLE KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO				1898 R.
207	WEJSUNY	PLEBANIA	37			POCZ. XX w.
208	WEJSUNY	DOM DREWNIANY	5			POCZ. XX w.
209	WEJSUNY	DOM DREWNIANY	13			POCZ. XX w.
210	WEJSUNY	DOM DREWNIANY	15			POCZ. XX w.
211	WEJSUNY	ZAGRODA CHŁOPSKA: DOM + BUDYNEK GOSPODARCZY	41			POCZ. XX w.
212	WEJSUNY	DOM	45			POCZ. XX w.
213	WEJSUNY	DOM DREWNIANY	80			POCZ. XX w.
214	WEJSUNY	DOM DREWNIANY	84			POCZ. XX w.
215	WEJSUNY	ZESPÓŁ KARCZMY; KARCZMA+ BUDYNEK GOSPODARCZY				POCZ. XX w.
216	WEJSUNY	ZESPÓŁ SZKOŁY; SZKOŁA +BUDYNEK GOSPODARCZY	17			POCZ. XX w.

217	WEJSUNY	CMENTARZ EWANGELICKI				K. XIX w.
218	WEJSUNY- LEŚNICZ.	CMENTARZ EWANGELICKI				POCZ. XX w.
219	WEJSUNY- LEŚNICZ.	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI; LEŚNICZÓWKA DREWNIANA+B.GOSP. SZACHULCOWY+ B.GOSP.DREWNIANY	1			POCZ. XX w.
220	WOJNOWO	CERKIEW P. W. ZAŚNIĘCIA NMP W ZESPOLE KOŚCIOŁA PRAWOSŁAWNEGO	24			1922-1927
221	WOJNOWO	MOLENNA STAROBRZĘDOWCÓW				1923-1927
222	WOJNOWO	MOLENNA W ZESPOLE POKLASZTORNYM STAROBRZĘDOWCÓW + DOM ZAKONNY + 2 DOMY FUTRIALNE + BRAMA + 3 BUDYNKI GOSPODARCZE	76			2 poł. XIX w.
223	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	18			POCZ. XX w.
224	WOJNOWO	PLEBANIA W ZESPOLE KOŚCIOŁA PRAWOSŁAWNEGO				1922 – 27
225	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	13			POCZ. XX w.
226	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	17			POCZ. XX w.
227	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	39			POCZ. XX w.
228	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	40			POCZ. XX w.
229	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	41			POCZ. XX w.
230	WOJNOWO	DOM W ZAGRODZIE	46			POCZ. XXW.
231	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	48			POCZ. XX w.
232	WOJNOWO	DOM	53			POCZ. XX w.
233	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	63			POCZ. XX w.
234	WOJNOWO	DOM DREWNIANY	64			POCZ. XX w.
235	WOJNOWO	CMENTARZ PARAFIALNY JEDNOWIERCÓW			135	1928 R.
236	WOJNOWO	CMENTARZ KLASZTORNY		W PŁDN-ZACH. NAROŻNIKU TERENU KLASZTORNEGO, ZACH. BOK NA BRZEGU JEZIORA DUŚ		XIX w.
237	WÓŁKA	ZAGRODA CHŁOPSKA: DOM+BUDYNEK INWENTARSKI	2			POCZ. XX w.
238	WÓŁKA	DOM W ZAGRODZIE	7			POCZ. XX w.
239	WÓŁKA	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM + BUDYNEK GOSPODARCZY	7			OKRES MIĘDZYWOJENNY
240	WÓŁKA	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX w.
241	WÓŁKA	CMENTARZ EWANGELICKI RODZINNY				L. 40. XIX w.
242	WYGRYNY	DOM W ZAGRODZIE	17			k. XIX w.

243	WYGRYNY	DOM DREWNIANY	21			XIX/XX w
244	WYGRYNY	DOM DREWNIANY	22			k. XIX w.
245	WYGRYNY	DOM DREWNIANY	42			k. XIX w.
246	WYGRYNY	DOM DREWNIANY	43			k. XIX w.
247	WYGRYNY	DOM DREWNIANY	46			k. XIX w.
248	WYGRYNY	DOM DREWNIANY	49			k. XIX w.
249	WYGRYNY	ZESPÓŁ KARCZMY: KARCZMA	15			POCZ. XX w
250	WYGRYNY	ZESPÓŁ SZKOŁY: SZKOŁA-OB. DOM	19			pocz. XX w.
251	WYGRYNY	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX/XX w.
252	WYGRYNY	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX/XX w.
253	ZAMECZEK	CMENTARZ WYZNANIOWY - D. EWANGELICKI			48	
254	ZAMORDEJE	ZAGRODA CHŁOPSKA: DOM+ 2 BUDYNKI GOSPODARCZE				
255	ZAMORDEJE	ZAGRODA CHŁOPSKA: DOM + BUDYNEK INWENTARSKI				
256	ZAMORDEJE	CMENTARZ EWANGELICKI				XIX w.
257	ZAMORDEJE	CMENTARZ EWANGELICKI, RODZINNY				XIX w.
258	ZDRÓŻNO	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI.; LEŚNICZÓWKA, PIEC CHLEBOWY, BUDYNEK GOSPODARCZY, STODOŁA	1			
259	ZDRÓŻNO	CMENTARZ EWANGELICKI				pocz. XX w.
260	ZYDLĄGI	CMENTARZ WYZNANIOWY - D.EWANGELICKI			68	
261	DROGA MIKOŁAJKI - UKTA			ALEJA POMIĘDZY NOWĄ UKTĄ A UKTĄ		XIX/XX w.
262	DROGA PIECKI RUCIANE - NIDA			ODCINEK GAŁKOWO – RUCIANE - NIDA		OKRES MIĘDZYWOJENNY

WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE

l.p.	miejsowość	nr obszaru AZP, nr stanowiska w miejsowości, nr stanowiska na obszarze	opis	datowanie	uwagi
1	Końcewo	25-73, I, 45	ślady osadnictwa	późne średniowiecze; okres nowożytny (XVII w.)	
2	Końcewo	25-73, II, 46	osada	okres wędrówek ludów	
3	Końcewo	25-73, III, 47	ślady osadnictwa	pradzieje; okres nowożytny (XVIII w.)	
4	Piaski - Onufryjewo	26-71, I, 5	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
5	Ruciane	26-71, II, 1	ślad osadnictwa	okres wczesnonowożytny (XVI w.)	
6	Ruciane	26-71, III, 2	ślady osadnictwa	późne średniowiecze (XV w.); okres nowożytny (XVII w.); okres późnonowożytny (XIX w.)	
7	Ruciane	26-71, IV, 3	ślady osadnictwa	okres nowożytny (XVII w. - XVIII w.); okres późnonowożytny (XIX w.)	
8	Ruciane	26-71, V, 4	ślady osadnictwa	pradzieje; okres nowożytny (XVII w. - XVIII w.); okres późnonowożytny (XIX w.)	
9	Wierzba	24-72, I, 12	cmentarzysko ciałopalne	okres wpływów rzymskich (?)	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
10	Wierzba	24-72, II, 13	cmentarzysko ciałopalne	okres wpływów rzymskich (?), faza C	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
11	Wierzba	24-72, III, 14	znalezisko luźne	II-III okres epoki brązu	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
12	Wierzba	24-72, IV, 15	znalezisko luźne	II-III okres epoki brązu	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
13	Wierzba	24-72, V, 16	osada	wczesna epoka żelaza	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
14	Wierzba	24-72, VI, 17	cmentarzysko (?)	pradzieje (?)	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
15	Wierzba	24-72, VII, 18	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	
16	Wierzba	24-72, VIII, 19	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XV w.)	
17	Wierzba	24-72, IX, 20	osada (?)	XV-XVI w.	

18	Wierzba	24-72, X, 21	osada (?)	późne średniowiecze (XIV-XV w.)	
19	Wojnowo	26-70, I, 1	znalezisko luźne	późny paleolit	lokalizacja archiwalna (nieustalona)
20	Zameczek	26-70, I, 2	cmentarzysko ciałopalne	pradzieje	lokalizacja archiwalna (nieustalona)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie, Delegatura w Ełku, stan na dzień 07.04.2017 r.